

KONEC SVĚTA

Emil Hakl

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Konec světa

Emil Hakl

Znění tohoto textu vychází z díla [Konec světa](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Argo v Praze v roce 2015. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Emil Hakl: Konec světa), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 10. 9. 2021.

OBSAH

Jedno odpoledne.....	8
První cizinci v Praze	17
1.....	17
2.....	20
3.....	27
4.....	29
5.....	32
6.....	37
7.....	38
8.....	40
9.....	44
10.....	46
11.....	50
12.....	51
13.....	56
Zlaté časy.....	58
Konec světa.....	71
Vzpomínka na Ozzyho.....	80
Ládovo poslední tango.....	87
1.....	87
2.....	88
3.....	97
4.....	105
5.....	113
6.....	116
7.....	120
8.....	123
9.....	124

Zlaté časy	
(díl 2.)	126
Bouřka	140
1.	140
2.	142
3.	144
4.	149
Vrah	155
Druhá třetina	
(rychlrozpustný román)	162
1.	162
2.	163
3.	164
4.	166
5.	167
6.	169
7.	169
8.	172
9.	175
10.	175
11.	178
12.	180
13.	182
14.	186
15.	187
16.	189
17.	193
18.	196
19.	199
20.	203
21.	205
22.	207

23.....	211
24.....	217
25.....	218
26.....	221
27.....	221
28.....	223
29.....	224
30.....	226
31.....	227

Jedno odpoledne

Mojí největší touhou bylo sebrat se a hned ráno vypadnout z města. Ale když zařinčel budík, bylo jedenáct, když jsem dopíjel kafe, bylo půl třetí, a když zazvonil Pavlik, byly čtyři. Podle toho, jak světlo dopadalo na závěs v pokoji, musel být venku nádherný den. Vypil jsem s Pavlikem ještě jednoho turka a vyšli jsme na ulici.

Před zeleninou ve vedlejším baráku postával vedoucí, dvoumetrákový cikán, zhluboka kouřil a marně se snažil poškrábat na zádech. Z nitra krámu dunělo rádio. Deregulace nájemného byla opět odložena na neurčito. Hrubý domácí produkt klesl o dvě desetiny procenta. Na černém, ručně malovaném štítu byl vyveden nápis *Zelenina u Emila*. Kolem pokroucených, orientálně zdobných písmen levitovaly zasněné kedlubny, banány, ředkvičky a ananasy, neduživé a průsvitné, a na scvrklých celerech a mrkvičkách ve výloze posedávaly miliony drobounkých mušek. Vzduch byl plný zářícího prachu a chmýří. Světlem zalitá věž televizního vysílače stála po kotníky v brouzdališti domů jako atribut z verneovky. Jako by tam někde v té mlze nad stráněmi Žižkova už začínalo Ocelové město.

Pavlik zívnu: „Tak pudem někam na jedno...“

Svět kolem nás se zalykal nepřetržitými rozhovory. Nad kontinenty se vznášel neklidný, bzučivý opar řečí. Éter byl nabit neúčinnými informacemi. Bylo nepopsatelně příjemné jít s Pavlikem na pivo a mlčet.

U Pšenice je obyčejná občanská hospoda dole ve Vršovcích. Sedělo tam pár hostů, vzadu v lokále štouchala mládež biliár. O provoz se tam staraly dvě ženské středního věku. Jedna točila, druhá nosila. A ta, co roznášela, měla na hlavě dva klobouky, jeden plátěný se

širokou střechou, s natištěnými vlčími máky a jiným kvítím, a na něm ještě slaměný, zahradnický, natržený. Na krku se jí houpaly svářečské brýle. Normální srpnová odpolední legrace. Drobné zpestření údělu lehce obtloustlé, ničím nápadné pětačtyřicátnice. Ta druhá, vysoká, hubená, nehezká lasice v minisukni, měla klobouk jenom jeden, ale zato ohromný, s rozsmarň zprohýbanou střechou.

Jinak se nic zvláštního nedělo. Zezadu přilétal dutý třesk koulí, smích a odpovídající komentáře. Vepředu u pultu pilo kafe s rumem několik chlapů, na kterých bylo vidět, že žijí přesně tak, jak vypadají. Řídké culíky, džíny z tržnice, padesátka na krku, dluhy, prostata, starosti s autem, blbá nespokojená manželka, blbá nespokojená dcera.

Sedli jsme si ke stolu do rohu sálu a připili si. Kolem nás se hrbilo nad pivem pár odpoledních švábů a podél stěn se plazil chraptivý šepot: „Ale to ti říkám, Otiku... špičkovej rum si můžeš udělat sám, a budeš se divit, není to vůbec těžký... smícháš líh s vodou... tak na těch čtyřicet, víc ne... vobarvíš to karamel, ale hlavně tam dáš tu trest'... podstata tresti, Otiku... je mravenčan butylatej... rozumíš mi, Otiku... kyselina mravenčí a butanol, a taky vanilková esence... a Otiku, máš takovej dle rum! Takovej nekoupíš!“

Mlčeli jsme a dívali se z okna. Do zaprášeného skla se opřela příkrá záře. Vyrudlé fasády se rozsvítily řeznickou barvou západu. Nastala ta krátká chvíle, kdy se napříč městem otevírají nečekané průhledy ulicemi, kdy je možno v průrvách mezi střechami, komíny a vikýři spatřit, jak v nekonečné dálce tlačí bruneta po chodníku do kopce kočár s dítětem a kouše přitom tatrunku, je možno vidět, jak drobky padají na svetřík a je možno zaslechnout: „*Ňo to vížejo... Pudeme za babičkou... Babička udělá buci buci... buci buci...*“ Chvíle, kdy je možno pozorovat, jak na několik kilometrů vzdáleném balkóně z drolících se cihel, zavěšeném nad propastí Břevnova, stojí chlap ve zmačkaném pyžamu, otvírá o zábradlí lahvové pivo, a vítr donese až sem: „*Csss!*“ Chvíle, kdy i tramvaje, lezoucí v dálce sem

a tam po blyštících se stéblech kolejí, jsou předmětem jakési naprosto nepopsatelné, ale přeci jen ještě naděje...

Pavlik si poručil matjesy, já tlačenko a štok. Hospodská zapnula větrák a sama od sebe nám přinesla další pivo. Hosti postupně mizeli, až jsme nakonec zbyli v sále u vikslajvantového ubrusu jenom my dva a vepředu u nálevního pultu ty dvě ženské a pár chlapíků, kteří tam podle všeho sedávají denně.

Náhle z reproduktorů nad pultem vystřelila ryčná brazilská samba. A ta hubená, na hlavě pořád ten obrovský klobouk, vyšla tanečnickým krokem zpoza pípy a začala hodně, ale hodně vyzývavě tančit rovnou před těmi chlápky. Houkala se do rytmu, škubala pánví a bláznivě špulila namalovanou pusou. Po chvíli vytočila hlasitost na maximum a začala si laškovně povytahovat sukni. Vytahovat a zase stahovat. Najednou sebou mrskla, vyhrnula sukýnku a zavrtěla chasníkům před nosem vysedlou, povolenou zadnicí v kalhotkách. Přitom špulila pusou a bez přestání píchala křivým kramflekem do poškrábaného lina. Zadnice byla ve světle zářivek šedorůžová, posetá tmavě fialovými pupenci. A samba hrála, až sklenice drnčely.

Hubená přidala na rytmu a několikrát obtančila místnost. Pak zajela rukama pod blůzku, chvíli tam něco lovila, vytáhla podprsenku, roztočila ji nad hlavou a vítězně odmrštila. Jeden z chasníků ji v letu zachytil a posadil si ji na umaštěnou hlavu jako klobouček. Jako odměnu sklidil uznalé úsměvy, plné špatných zubů. A muzika hrála. A ta druhá, ta tlustá, ta už to nevydržela a zmizela za závěsem, aby se vzápětí zjevila se svářečskými brýlemi na očích a v černé motorkářské helmě. Chlapi se mazácky, zkušeně smáli. Tlustá přepochodovala s vysoko zdviženýma rukama před pultem jako mažoretka. K tomu vydávala rytmické ječivé zvuky. Vypadala jako návštěva z kosmu z černobílého amerického filmu z padesátých let. Jako jeden z těch vykulených brouků, co ve Ferdovi Mravenci postávají pod každou kopretinou. Najednou zvedla sukni, zavrtěla

zadkem a sama se přes něj plácla. Bylo to, jako by se tam v tom zapadáku zničehonic vynořila bílá velryba.

Hubená do sebe kopla ve víru tance něčího panáka. Pak zahodila klobouk do kouta a nečekaně se vysoukala z blůzky. Ukázala podomácku oškrábaná podpaží, furiantsky mrskla jupkou o stůl a zatřásla divákům před obličejem myšíma kozama.

Chlapi zvážněli. Dostavil se ten přímý, ledově vážný zájem obyčejných lidí. Dostavila se chvíle, kdy se stejně dobře nemusí stát nic, jako dojít k vraždě. Udělalo se dusno. Bylo pozdě utíkat, vymlouvat se, bylo pozdě dělat ramena. Ženské se teprve rozehřívaly. Kroužily kolem sebe, dělaly, jako že „jó a né“, a házely kolem sebe cukrbliky. Celá ta scéna měla příděch takové nějaké nejstrašnější možné peep-show někde na předměstí Düsseldorfu.

Tu jeden vousáč vyskočil, překotil židli a přidal se. Bleskově si stáhl pružované triko a úplně mimo rytmus začal prudce trsat a tleskat jako toreador. Po chvíli udělal pokus sundat si taky kalhoty, omylem si však zároveň s nimi stáhl i spodky, to mu přišlo přece jen moc, zaváhal, zamotal se a svalil na zem. Všichni se zběsile smáli a měli prostinké poznámky. Vousáč se ihned vymrštil, natáhl gatě a trsal dál.

Tlustá přitančila s kyselou rybičkou v hubě a lákala jiného notně už opilého kavalíra. Ten se rozpačitě usmíval, nakonec vstal, rozkomíhal se v toporném rytmu a převzal pochoutku z úst do úst. Lák kapal na zem a chasníci řvali nadšením. Bylo na hubené, aby se ukázala... Ta veplula doprostřed scény, drcla do tlusté bokem, až hekla, pak strhla ze stolu ubrus, zahalila se do něj a začala se svíjet. Přitom pod ubrusem něco kutila. Vzápětí drobnými krůčky přetancila okolo chlápků a každému strčila pod nos kalhotky, navlečené na prstě. Chlapi luskali kloubnatými prsty, fandili, potili se a pili panáky, a zároveň jim čert, co jsou ho celý život zvyklí jedním uchem poslouchat, šeptal do ucha: „Ty vole, to je čoro moro... to zas bude průser...“

A bylo normálně otevřeno, kdokoliv mohl vstoupit, po ulici chodily paničky venčit rozežrané fousky a pudly, partička mladých šla z kina, holky si špitaly na rohu, autáky jezdily, policejní auta šuměla při chodnících, sanitky se hnaly po kolejích, ptáci zpívali. Choť prezidenta cosi vážně vykládala v televizi.

A my tam seděli a seděli, a nikdo nám už nic nenosil, protože personál tančil a svlíkal se. Úplně na nás zapomněli. Jenom jedinkrát, ve chvíli, kdy ta hubená odhodila košilku, v té chvíli o nás cinkla pohledem, vyjekla a zapadla za závěs, ale ani tam se ta životem protažená jaruna nepřestala houpat v bocích a trsat ze všech sil. Závěs se vlnil a vzdouval. Pak to pustila z hlavy, vyplula z prokouřených záhybů jako Venuše z pěny a s novou silou pokračovala.

Kdovíproč jsem si vzpomněl na dojemný německý seriál Milostné pozdravy z kožených kalhot. A kdovíproč mi zároveň s tím došlo, že čas doopravdy existuje.

Mlčky jsme přihlíželi. Pavlik měl velké, kulaté, pozorné oči, které jsem u něj ještě nikdy neviděl. Nakonec jsme tu paní v přilbě požádali o placení, ona nás od oka zkasírovala, přidala vtípek, nebyla zase tak opilá, jak by se zdálo, pak odhopsala k výčepu, zajuchala a zapojila se do zábavy.

Nikdo nás nezdržoval, když jsme proklouzli podél pultu ke dveřím. Jediná změna byla, že za námi zarachotil klíč. To bylo asi půl desáté. Bylo slyšet, jak tam za těmi zamčenými dveřmi vesele pokračují. Mecheche ještě zdaleka nekončilo...

Vyšli jsme do večerní tmy. Ze zahrad kolem vil ve stráni přinesl vítr předválečnou vůni pálícího se chrastí. Odněkud chraplavě zaštěkal vlčák. Pavlik řekl: „Tak co na to řekneš...“

„To teda vopravdu nevím,“ odpověděl jsem.

„Já taky ne,“ protáhl Pavlik a zapálil si. Vzápětí mi strčil hořící cigaretu do ruky, protože v tu chvíli se k refýži dokymácela dvaadvacítká, plácl mě po rameni, s krátkým rozběhem vskočil do dveří

a dveře se za ním zavřely. Z okna tramvaje, šplhající do kopce, mi zamával. Nazdar... Píchl prstem přes rameno. Něco někde má. Dal palec k uchu a malík k bradě. Cinkneme si...

Když tramvaj zmizela, zašlápl jsem startku a vykročil směrem ke svaté Ludmile. Rozsvícené výbojky promítaly obludně zvětšené, komíhající se větve na zdi kostela. Domů se mi ještě nechtělo, protože domů má člověk chodit pokud možno oproštěn od jakýchkoliv emocemi zatížených zážitků a představ. Jinak tam s ním ty zážitky zůstanou v podnájmu vždycky o něco déle, než aby se mu pak ještě mohly líbit.

Prošel jsem Ječnou na Karlák.

V Myslíkově ulici jsem se zasní nad velkou zaprášenou maketou Messerschmittu Me 262, kterou tam měli ve výloze. Pozoroval jsem perlově skvrnité, šedé boky, rozkrytovanou příď se čtyřmi krátkými začouzenými kanónky, pozoroval jsem otevřenou kabinu, která jako by zvala k nasednutí; uvnitř se hemžily zasklené ciferníky, táhla, káblíky, barevnými kuličkami zakončené ovládací páky, knipl, pedály, rozepnuté popruhy. Hoj! Tohle tržiště iluzí... Kdeže se rozdává to zaujetí, to podomní sektářství, ta úporná touha po emigraci mimo čas, do věčně zelené modelářské krajiny, kde každý patník, kde i sebemenší veš je součástí trpělivé detailistické liturgie...!

Najednou jsem si všiml, že těsně vedle mě stojí shrbený stařík v bekovce, s tenkým bílým knírkem. Stáli jsme mlčky vedle sebe a se zaujetím pozorovali ten výsledek pomalého modelářského amoku. Vítr hnal Myslíkovkou prach, vymetený z tramvajových kolejí.

„Švalbovka, že ano...“ podotkl stařík.

„No. Pěkná,“ odpověděl jsem. Ale na hovno, pomyslel jsem si. Ostatně jako všechny kultovní předměty, určené k zapomenutí někde na skříni nebo ve vitríně...

„Ale na hovno,“ řekl ten starý sokol, „já bych to tak dal na zahrádku místo strašáka... Já jich svýho času viděl, pane, nad Ruzyní a nad Kbelama mraky... To lítalo jak duch, to ste si nemoh splýst...“

kotláři, ty dělali grrrrrrrrrr, jak když jede nákladák, ale švalbovka, tak jenom tak pískala... fiúúúúú, fiúúúúú... fiúúúúú... to bylo elegantní éro, to zas jo!“

Kolem prošly dvě noční blondýny. Jedna z nich o nás brnkla lhostejným pohledem a druhá zívla. Sokol nasál vzduch, počkal, až poodejdou, a změněným hlasem tiše zabědoval: „Sakra, to je něco! To je materiál! Heleďte, běžte! Nestujte tady se starým dědkem a utikejte! Utikejte za nima!“

„No, já si dám radši někde kafe...“

„Ale co povídáte, hergot, dyť ste mladej! To byste mě teda zamrmoutil! Já bejt ve vašich letech, ježiš! Běžte, heleďte, to je materiál! Heleďte! Ta vlevo! To by bylo! Já dybych moh...! Honem, běžte,“ začal do mě štouchat nemilosrdným, tvrdým prstem.

Vydal jsem se za nimi, abych nezkazil bláznivému dědkovi radost. Ještě zdálky mě kontroloval, jestli ho nechci podvést, a tak jsem zahrnul do stejné uličky jako ty krasavice. Hned za rohem byl bárek, obestavěný blikajícími forbesy a na ně napojenými nepřítomnými gamblery. Bar, který vypadal a dozajista i fungoval jako postranní vchod do pekla. Zamířil jsem tam, sedl si na vratkou laminátovou židličku a dal si štok. Hráči sypali mince do svých plechových kamarádů. Jeden si s automatem tiše povídal. Nakláněl se k němu, něco mu důrazně říkal a automat šťastně poblikával. Hruštičky, banány, ananasy. Po tmavě modrém stropě místnosti pomalu rotovaly stovky světelných teček. Choť prezidenta cosi vážně vykládala v televizi. Dal jsem si ještě jeden štok, zaplatil a šel pryč.

Všiml jsem si jich už zdálky; jeden větší, druhý menší. Stáli před vchodem do nějaké dupárny, upřeně se dívali mým směrem a šeptali si: „To je von...“

„To není von... bajo, je to von...“

„Tak pod', vole...“

„... čkej, ser na něj...“

„Ti říkám, že je to von!“

„No a cóó, tak...“

Pokračoval jsem směrem k nim. V kapse jsem měl stovku, pár drobných a cigarety. To by šlo, pokud jim půjde o tohle. Zvolna se mi vydali naproti. Větší byl o hlavu vyšší, měl spolehlivě přes metr a bylo vidět, že to je typ, kterého znervózňují dlouhé debaty. Ale v jeho očích jsem zahlédl pozhnanou prázdnotu; byly to oči, ve kterých se zrcadlí jenom ta chvíle, která právě je. Oči, které dávají krátkou, ale přece jenom možnost, že člověk kápne na správný argument, a kudla zůstane v kapse. Ale ten menší, ten vypadal, že má v hlavě a na srdci přesně jenom to svoje a nic jiného.

Promluvil ten menší. Mluvil, jako by štěkal. Rychlá drť poprska-
ných slov a dlouhatánské pauzy: „Hele... sem ti chtěl říct... zkrátka,
voe... co si budu tóó... stane se leccos, ne... znáš to... zkrátka, víš
co...“

„Nevím,“ řekl jsem, protože něco jsem říct musel.

„No jak, nevím... ti to říkám, ne... každéj vobčas ujede... Sme lidi,
ne...“

„Jo.“

„Nó, tak vidiš... Tak to neber vosobně, voe... Já se ti teda *vomlou-
vám*, jesli to teda bereš, no...“

„Nemáš za co...“

„No, mám nemám... dyť víme, ne...!“

Pokrčil jsem rameny.

Frajírek se nadechl: „Nó, tak zkrátka... todle se stane... se ti teda
estě jednou vomlouvám... za tamto...“

„Tak jo...“

„Hele... a náák to srovnáme, ne... a tóó... nakonec není potřeba vo
tom někde kvákat... ť je to mezi náma, ne?“

Kývl jsem.

„Takže dobrý...?“

„Dobrá...“

Nebyl jsem si úplně jistý, jestli to z jejich strany není nějaká temná komedie, kterou si zpestřují noční zábavu. Ten druhý, udělaný bulík, na mě celou dobu zpříma civěl krví podlitýma vršovickýma očima a vypadalo to, že dokud se vyluzují zvuky, že ho to nezajímá. Že je zvyklý reagovat spíš na pohyb. Civěl na mě a kousal sirku. Pak šoupnul špinavou adidasou a promluvil: „Hele... já nechci nic říkat... Ale u mě... seš teda frajer!“

Ze zatáčky se vyhoupl auták s rozsvícenou cedulí na střeše. Bulík zachraptěl: „Vemem tágo, ne...“

A když už nasedali, menší mi rychle vrazil do ruky nějaký papírek: „Hele, tak aspoň zatím takle, jo...!“

Dveře autáku bouchly a byl jsem zase sám.

Několik minut jsem hleděl na dvoutisícovku ve své ruce. Kolem jezdily prázdné taxíky, neóny blikaly, dveře podniků se netrhly. Noc teprve začínala. Schoval jsem bankovku do kapsy a šel jsem se podívat, kdy mi jede noční tramvaj.

První cizinci v Praze

1.

V okamžiku, kdy jsem se pustil do špaget, zarachotil klíč a předsíň se naplnila šramotem a smíchem. Řípa přivedla tři Dány, které potkala někde v hospodě; dva ospalé blondáky a jednoho na první pohled ostrého chlapíčka s vybroušenýma kotletama; tak vybroušené kotlety jsem v životě neviděl. Tenoučké jako břitva. Hned začal chodit po bytě, všechno si prohlížel, chrastil mnohými náramky, řetízky, cvakal podkůvkami špičatých bot, plácal mě po zádech a chválil: „Dobře žiješ! Sereš na ně! To se mi líbí!“

Blondáci seděli na kanapi a zastřenými hlasy něco vykládali Řípě, která se přepjatě smála, skákala jim do řeči a konverzovala: „Vérárjũfrom! Ěn vičtaun? Ěn dũjũlajksinema? Ěn vičsinema?“

Chlapíček se mi představil: „Husta!“

A trochu zastepoval. Ukázal na sebe: „Já nejsem Dán jako oni. Jsem Arab. Arab, a přitom Dán,“ a hodil ze strany očko, co na to jako říkám. Řekl jsem: „A já jsem první typický Čech, kterého potkáváš.“

Husta zaluskal prsty a zaržál: „Aha!“

Potom vytahal z kufříku množství sprejů a lahviček a flakónků a voňavek a naskládal je na televizi. Tím se u mě zabydlel. Voněl nesnesitelně. Měl to rád. Měl prostě rád vůně, které všechny okolo nutily dát si okamžitě po jeho příchodu do místnosti panáka. Zbylí dva Dánové to nepřetržitě dělali. Srovnal jsem s nimi tempo. Pili jsme finskou vodku a montovali řeč z anglických, německých a mezinárodních výrazů.

„On není tento... gáj...“ ukazovali kradmo na Hustu, který si prohlížel všechny obrazy visící na zdech tím způsobem, že každý sundal, šel s ním k oknu, dlouho na něj hleděl, zkoušel nehtem kvalitu barvy, a pak ho vrátil na stěnu. „On je prostě... takovej,“ říkali.

Nabídl jsem jim, že u mě můžou pár dní bydlet. Blondáci pohlédli na Hustu; ten na mě namířil ruku, s velkým nasazením vystřelil, popraskal mě a zpětný ráz ho odhodil o metr: „Já viděl hned. Ty a já něco společného. Rozumíme beze slov. Jak z jedný mámy parchanti! Víš, co to bylo?“

„Pětačtyřicítka.“

„Jaká pětačtyřicítka! To byl tenhle můj prst!“

A tak u mě zůstali. Přes den většinou seděli na kanapi a mlčky si balili tlusté a křivé ponravy z několika papírků, naplněných tabákem a hašišem. Kouř se valil okny ven, zatímco černý chlapík přešlapoval uprostřed zahuleného bytu, tleskal a luskal prsty a sypal ze sebe sentence: „Jestli chceš správně myslet, nesmíš *chtíít* myslet!“ „Muž bez ženy nic neznamená, ale žena je jako díra, ve které se ztratí všechna mužova radost...“ „Kdo se jen chvíličku dívá, ten to hned vidí, ale kdo neví, *jak* se má dívat, ten to, chá chá, nikdy neuvidí!“

Přebral jednu po druhé všechny desky, které našel. Zamiloval si lidovou hudbu Indie; tu pak hrál pořád dokola. Když podesáté dohrála lidová hudba Indie, začal chodit po bytě a nahlížet do všech koutů. Vytáhl z knihovny knihu a dlouho a soustředěně si v ní četl. Podíval jsem se na obal: Poláček, Bylo nás pět. Nedalo mi to: „Ty tomu rozumíš?“

„Ne.“

„Aha...“

„Jazyk cizí. Ale cítím duch autora. Velký autor...“

Jindy jsem hodil na pánev vajíčka, a už stál těsně za mnou a říkal: „Ano... Ale lépe chutnají, když je nejprve smícháme s pepřem, solí, česnekem, rajčaty a *teprve potom* je dáme na pánev!“

Když sprchlo, otevřel jsem dokořán okna, a Husta je hned za mnou zavíral: „Když prší, vzduch jedovatý! Když jsem byl malý, stalo se, že pršely z nebe mrtvé myši... Větrat je, Honza, lepší *až po dešti!*“

Po týdnu se mi ta jeho energie pomalu začínala jevit jako nesnesitelná. Jsou chvíle, kdy je nejlepší mít se vším svatou trpělivost.

Ale v den, kdy mi tlustým černým fixem nakreslil na zeď veliký magický kruh, v němž křepčily jakési figurky, uprostřed kterých seděla spokojeně se usmívající lištička, v ten den se začala ta moje trpělivost drolit. Potřeboval jsem trochu klidu. Navrhl jsem Řípě, jestli by je pro změnu na pár dnů neubytovala u sebe, a až když jsem to vyslovil, jsem si uvědomil, že se ani tolik nechci zbavit jich, jako jí. Zvlášť když jsem uviděl, jak se jí bleskově zašpičatil frňáček: „A můžeš mi říct, co ti vadí...!“

Slyšel jsem se říkat spoustu hloupostí, mimo jiné, že už mě to vražedné chlastání ničí a že už se taky jednou potřebuju vyspat a že se mi tu nezouávají a že se všude válí bláto. Takový jsem byl tenkrát rajský blbec; nevěděl jsem, že se svobodný svět prostě nezouává. Nevěděla to ani Řípa, ale hned poté, co jsem na tento exotický detail navedl její pozornost, se přestala zouvat i ona. Zase se o kousek přiblížila velkému světu. Byla ze skrz naskrz malešických poměrů. Bylo jí něco přes dvacet. Nasávala do sebe okamžitě a beze zbytku každou novou informaci, která k ní dorazila. Žil jsem s ní druhý rok a měl jsem toho právě tak dost. Jejího ctižádostivého, sobeckého, prsatého světa. Takže když si nakonec nadhodila hřívu a řekla, že se už rozhodla a že tak jako tak odjíždí někam do ciziny, neb jí to bylo kýmsi nabídnuto, v podstatě se mi ulevilo.

Citlivý Husta se ke mně přitočil: „Honza, ty nějaký problém kvůli nám?“

Vysvětlil jsem mu, že vůbec ne, ale že bych uvítal pár dní klidu, protože, zkrátka a dobře...

Hrábl kopytkem, praštil mě, až mi vyrazil dech, a zařičel: „Ua há há! Žena jak lednička! Furt cpeš dovnitř dobrého něco, a nikdy ne plná!“

Na rozloučenou mě trošku zboxoval: „Honza! Odpočiň! Až přijde čas, my zase objevíme! Na velkém koni přijedeme sem!“

Protože se běžně vyjadřoval v podobenstvích, bral jsem to jako podobenství.

2.

Řípa volala z Holandska, že tam potkala Holanďana, který celé týdny sedí ve svém domě na pobřeží v „hudebním pokoji“ a skládá muziku. Pustila mi ukázkou; po telefonu to znělo jako šíleně rychlá fašistická dechovka k pivu, jako kvapík, při kterém se tragicky zmalovaní klauni v zakouřeném kabaretu navzájem kopají do zadku. Pochválil jsem hudbu a zeptal se, jestli to znamená, že už k sobě nepatříme. Řekla, že bohužel ano.

Otevřel se přede mnou nový, vlídný, důvěrně prázdný svět. Chodil jsem do práce, s kamarády do hospod, navštěvoval jsem zatuchlé, starou maltou vonící katakomby pod bývalým Stalinovým pomníkem. Točilo se tam tenkrát pivo, na pódiu se střídaly kapely, někteří návštěvníci trsali v rozvířeném prachu, jiní je od stolů pozorovali a ještě jiní bloudili v povzneseném stavu podzemními chodbami s plápolajícími zapalovači v ruce. Chodbami, kam byl vstup zakázán a kde bylo možno každých pár metrů bez problémů sletět do hluboké šachty, jejíž nezakrytý jícen zel přímo pod nohama. Chodbami, kterými pořád ještě obcházel duch Oty Švece. Chodbami, kterými se léta a léta rozléhaly jenom kamenné kroky československého lidu.

Chodil jsem tam, pil pivo, tancoval, pozoroval tancující a bloudil chodbami se zapalovačem v ruce.

Potkával jsem tam jednoho známého, který mi obden seriózně navrhoval, jestli bychom spolu ještě ten večer nespáchali sebevraždu. Byla to taková jeho vážná záliba; chtěl tam, ale nechtěl tam sám. Ani on dozajista neměl homosexuální sklony; byl prostě jenom taková citlivá existence... ožral se, uzřel marnost. Kdo z nás ani jednou nezatoužil rozpustit hranice ega... Tento Ivan však už měl za sebou jeden pozoruhodný pokus; v sedmém patře smíchovského činžáku si téměř odřízl hlavu břitvou, potom se kymácel nahoře na balkóně, skloněn nad rušnou Lidickou, zaléval z výšky zděšené chodce svou krví a zároveň s tou krví na ně chrлил nejhorší nadávky a prokletí,

jakých byl schopen. V tom rozrušení si vůbec neuvědomil, že mu živá duše nemůže rozumět; ve skutečnosti bylo slyšet jen jakési chrčení a bublání. Přivolaní zřízenci ho nakonec šikovně chytili, s ústy plnými bublin ho přikurtovali k lehátku v sanitce a hlavu mu ve špitále přišili zpátky; od té doby nosil na krku šátek. Později si vzal za ženu jednu krásnou brunetu, známou tím, že svým odmítáním nainstalovala celoživotní mindrák nejméně třem generacím radotínských mániček; pak ale přišel on, vzteklý záprtek s kozlíma očima, a hned byla svatba. Po svatbě jí udělal ze života peklo.

Potkával jsem tam jistou učitelku češtiny, která když se napila, napřed žalostně plakala nad svým osudem, potom ze sebe nenávistně strhala oblečení a rozházela ho po bytě, potom vyrvala ze zdi telefon a zlomila fíkus, potom říkala spisovně správným jazykem hrubé pornografické fráze a potom odmítala usnout dřív než v pět ráno, aby už v šest zařinčel budík... Musela totiž stihnout uklidit poházené svetříky, kalhotky, láhve, sesbírat střepy a vyluxovat hlínu vysypanou z květináče dřív, než odejde učit; ve čtyři odpoledne měla přijít její matka s její dcerou a všechny tři spolu měly jít do divadla Spejbla a Hurvínka.

Potkával jsem tam jednu skutečnou krasavici, která se jmenovala křestním jménem Izabela a se kterou jsem se mnohokrát domluvil, že až zábava skončí, že spolu půjdeme ke mně. Trvala vždycky na tom, abychom šli z Letné až na Vinohrady pěšky; cestou trhala v chladném nočním vzduchu šeříky, zamyšleně pokuřovala, dlouze močila v keřích a chtěla se dívat z mostu a povídat si o tom, kam až by asi doplula, kdyby teď do té řeky skočila. Když jsme pak konečně dorazili domů, začala rozmotávat desítky lehounkých barevných šálů, které nosila ovázané kolem rozličných částí těla. Měla je na krku, kolem pasu, na zápěstí i na kotnících, měla je všude. Byly navzájem posvazované a všelijak zašmodrchané. Bloudila po bytě a snivě rozmýšlela, kam ty šifony umístí; jeden pověsila na roh obrazu, druhý na suchou větev ve váze, třetí na lustr a tak dále. A když

konečně dokončila tu tureckou duševní toaletu a byla ochotná jít si lehnout, tak byl najednou bílý den a já musel do práce. Večer mi potom pod Stalinem pokaždé vracela klíče od bytu tím způsobem, že je přede mě, sedícího v kruhu kamarádů, pohrdavě hodila z výšky na stůl. Tímto gestem známkovala před lačnou tváří veřejnosti můj pomyslný výkon.

Byly to pestré, proměnlivé časy. Nikoho z nás ani nenapadlo, že by měly někdy skončit. Léto se zlehka přelomilo a začal se blížit podzim.

Jednou večer jsem bloumal po bytě v trenýrkách, poslouchal MTV a chystal se jít spát. Okolo jedné se ozvalo tichounké zaťukání na okno. Stávalo se to; někomu se ještě nechtělo domů, někdo šel náhodou kolem a stavil se na kafe nebo na panáka. Frekvenci návštěv ovlivňovaly dva faktory: bydlel jsem v přízemí a nikdy jsem nechodil spát před půlnocí.

Ťukání se ozvalo znovu. Tiché, ohleduplné. Rozhrnul jsem závěs. Ze tmy se na mě nepřičetně usmívaly obličeje, které jsem odněkud znal. Dánové... Ukazovali, ať jen klidně otevřu okno, že vlezou dovnitř rovnou z ulice. Vzal jsem si kalhoty a šel jim otevřít dveře. Hrnuli se ke mně. Byli to oni: všichni tři, a s nimi jakýsi rozpačitě se šklebící obr s patkou přes celý obličej a jedna typická žižkovská holka, která rovnou začala bouchat dvířky od kredence: „Kde tay máte viskovky...“

„Nemám.“

„Tyvoe, ty nemáš viskovky jo...!“

Obr byl ztracený Berlínák, který je oslovil někde v parku a prosil je, jestli by mu mohli říct, v jakém je městě. Potil se, na všechno odpovídal: „Sššitt,“ měl krvavou mázdrou potažené nevidoucí oči a pil vodu rovnou z vodovodu.

Rozhovor zahájil Husta. Měl na sobě ostře zelené kožené sáčko, ostře červené gatě a v podpaží si nesl metr dvacet vysokého

oranžového plyšového medvěda: „Honza, rádi tě vidíme. Těšili jsme se na tebe velmi moc...“

Já je taky rád viděl, což o to.

„My přijeli za tebou.“

„Rád vás vidím.“

„Honza, u nás plán.“

„Jaký?“

„Malé překvapení. Všechno dozvíš! Ale napřed u tebe bude zábava, my, ty, tady ten náš kamarád, všichni si společně budeme povídat, co u nás nového, a píchat tady tu děvku!“

Řekl jsem, že já raději ne.

„A co je problém?“

Zatůkal jsem si na kapsu košile a zalhal: „Srdce. Nová žena.“

Byla to tehdy jedna taková nepodložená iluze, ale v tu chvíli se mi hodila.

Husta energicky zatřepal rukou: „Žádné srdce ty! Musíš být silný! Poslouchej náš plán! Ty máš byt... My chceme u tebe zůstat a tady bydlet. A támhle někde skrz tu zeď uděláme dveře, to žádný problém, a my tady budeme prodávat zboží. Uděláme z tvého bytu takový malinký obchod!“

„Tady?“

„Ano, tady. Ty myslíš, že nejsou peníze? Há há! Pojd' na něco podívat schválně!“

Venku na chodníku stál zaparkovaný elegantní žlutý auták. Stál předním nárazníkem lehce opřený o kmen akátu. Arábek mi tajemně vydechl do ucha: „Porsche! Znáš Porsche! Fajn auto. My v něm přijeli a máme takovou ideu, že upadneš z toho!“

„Jakou ideu?“

„Jsi trochu zvědavý, pravdaže!“

„Trochu jo...“

„Velmi, velmi, velmi zvědavý, pravdaže! Tak poslouchej! Auto my prodáme! Dobrý auto. Drahý! Ale! V tom autáku ještě něco uvnitř!“

My to komplet prodáme, o to se nemusíš starat, a za ty všechny prachy si zařídíme ten pěkný obchod tady...”

„Myslím, že tady nechci mít obchod.“

„Nechceš?“

„Ne. Myslím, že ne...“

„Chápu. Musíš napřed rozmyslet... Samozřejmě! Tvůj byt!“

Berlíňák usnul v kuchyni pod stolem. Na nohou měl okopané holínky s regulárními ostruhami. Ty ostruhy mě zaujaly. Byly to první skutečné ostruhy, které jsem kdy viděl na vlastní oči. Festovní zubaté hvězdice.

Příští den ráno, když jsem se probudil, byl Berlíňák pryč a děvka taky. Na památku mi nechali na koberci jednu jedinou zaschlou kapku krve. Klíč byl v zámku zevnitř. Jak se dostali ze zamčeného bytu, to jsem se nedozvěděl. Ostatně, začátkem devadesátých let byly zázraky na denním pořádku, takže si jich nakonec nikdo už valně nevšímal...

Vzal jsem si pár dní volna a toulal se s nimi po městě. Husta s sebou všude tahal svého ohnivě oranžového medvěda a medvěd budil přesně ten druh pozornosti, který nemůže vést k ničemu dobrému. Po mnoha vyslechnutých narážkách a poté, co jsem všude, kam jsme vešli, už předem očekával významné pohledy, jsem ho zkusil přesvědčit, jestli by ten medvěd aspoň občas nemohl zůstat doma. Urazil se: „Honza, já vím, co oni myslí. Ale já na ně seru. To zvíře tady je za první kamarád, za druhé médium!“

Jinak bylo všechno při starém. Přes den seděli na gauči a pokuřovali. Husta měl v uších sluchátka a dráty mu vedly do kapsy. Kýval se a soustředěně poslouchal. Čas od času vyskočil, zběsile se zasmál a zase si sedl. Musela to být muzika k popukání.

„Copak to posloucháš,“ chtěl jsem vědět. Beze slova mi sluchátka předal. Slyšel jsem jakési praskání, směsici hlasů, hospodský ruch a smích. Někde vzadu tam znělo falešné drnkání na kytaru a pár hlasů zpívalo: „... z celé jižní eskadrony, eskadrony nězbyl ani jeden

muž...“ Do toho kdosi vykřikoval: „Šéfe, tady je ta tužička! Tady... Šéfe...!“ A docela blízko někdo říkal: „... a musím se ti pochlubit, mám nový rifle, ale Fando, hele! Měkounký, pohodlný, vohebný, a hele, podívej sem! Knoflíky, Fando! Žádnej zips! Mám zipsů za ty leta už plný zuby... A hele, tady... takovádle kapsa šikovná... Stály teda vosumset, ale budiž, sem s něma spokojenej...“

Připadal jsem si jako Neználek na Měsíci. „Kdo to je,“ optal jsem se. „Ček pípl,“ zněla odpověď.

Potom jsem začal zase vstávat do práce a oni se udělali pro sebe. Vracívali se uprostřed noci a vždycky si vymysleli nějaké překvapení. Přistoupili tiše k posteli a na dané znamení zakokrhali. Když jsem otevřel oči, viděl jsem u své postele stát tři ponuré tučňáky. Vymrštil jsem se a zjistil, že jsou to Dánové, ale mají na obličejích špičaté masky, ne nepodobné těm, které se kdysi nosívaly při morových ranách. Jindy mi strčili pod peřinu chichotající se, prudce vonící slečnu, která ihned usnula a se kterou jsem se pak nad ránem tvrdě přetahoval o peřinu, aniž bylo co dalšího.

Po třech nedělích se začaly ozývat první vzpomínky na ztracenou samotu. Na konci třetího týdne jsem jim to ve vší slušnosti naznačil.

Odpovědi se ujal Husta. Byl to jejich spontánní psycholog: „Ale my myslíme, že ty zásadně *nemáš být sám!* Proto my vlastně přijeli za tebou...“

„Nejsem sám. Mám jednu ženskou...“

„Nemáš. Srdce prázdné,“ trefil se.

„No tak nemám. Ale tohle je sakra můj byt!“

„Honza, ale. Ty *nesmíš* být sám. Samota pro tebe není dobrá.“

„Proč myslíš?“

„Protože když ty sám, nejsi schopen být šťastný.“

„Inu, štěstí je divoká husička. Někdy přiletí, jindy nepřiletí,“ improvizoval jsem. Začínal jsem se mu přizpůsobovat, a měl jsem z toho pramalou radost.

Husta na mě namířil prst: „Jenže! *Speciálně ty!* Když ty sám, ty nejsi vidět skoro! Když ty sám, tak skoro *vůbec nejsi!* Ona ta husička,“ kopíroval teď zas on můj terén, „možná nenajde cestu k tobě, Honza, jo, jo...“

Tohle uměl. S nadpozemskou trpělivostí dovést člověka na křižovatku, kde už zbývají jenom dvě možnosti: buď ho začít bez legrace škrtnit, nebo mu přiznat, že má pravdu. V hloubi duše mě pomalu začínalo zajímat, kam až to přátelské vymývání mozku může zajít.

Po tomhle rozhovoru se to ještě zhoršilo. Z důvodů, které jsem neznal, začali být přemrštěně, obsedantně pozorní. Začali se zouvat, protože si všimli, že to dělám já. Když jsem ve čtyři ráno zaslechl, jak odemykají, čekal jsem napjatě, co si na mě zase vymysleli. Zlobil jsem se a těšil, co mi zas provedou. Místo toho jsem slyšel úzkostlivě ohleduplné: „Pšššt... pšššt!“ a zaražené kurví šeptání a chichotání. Potom špitání v kuchyni. Špitání, jako když mladí s flaškami vína po kapsách teprve až v předsíni zjistí, že rodiče na žádnou chatu neodjeli. A to bylo všechno. Připadal jsem si najednou odstrčeně.

Nakupovali. Lednička byla plná kefirů, fazolí v tomatě, salámů, paštik a podobných výrobků. Přišel den, kdy uvařili oběd; udělali to tak, že koupili kus hovězího, hodili ho do vařící osolené vody a tři hodinky spokojeně čekali v oblacích páry, až to bude. Vytáhli maso, donesli na stůl, k tomu byla vecka. Přinesl jsem hořčici. Zatleskali mi. Po jídle si zapálili: „Evropa nám líbí. Dobrý tady. Klid...“

Já vím. Evropa... Ten biedermeierový pokoj pro hosty, pokoj s kafičkem na háčkovaném ubruse, s bábovkou na stole. A u stolu sedí ženich s nevěstou, ve váze trčí kytice, ale trčí nějak nakřivo a je suchá, protože ve váze není voda a na ubruse, rozežraném od molů, se válejí dávno vysáté, průsvitné mušky, zatímco pod zelenou klenbou stínidla stolní lampy dlí starý, zkušený křižák. A nevěsta svírá v tenkých, suchým drápkům podobných prstících se zčernalými prsteny alpakovou lžičku, jako by si chtěla nabrat cukřík. A ženich se usmívá, ženich, ten panečku cení chrup, tvář má jak

z plastelíny a v prázdných očních jamkách mu lišácky světélkují hrozny hmyzích vajíček. A bábovka, ta mramorovaná, čeká jen na to, až se jí dotkne první zvěděvec, aby se konečně mohla rozpadnout v prach. Dvacet, třicet let to trvá a nic se neděje, ale nakonec se přeci jen ozve zvonek, moli vzlétnou, pokojská toporně kráčí ke dveřím, otvírá dokořán a sanice jí naprázdno klape, když dutým hlasem odříkává: „Už... na... vás... čekáme... pojd'te... dál...“

„Evropa dobrá. Fajn lidi tady. U nás každéj sám pro sebe,“ vyfukovali kouř Dánové, „totál sám... všechno úplně v hajzlu u nás!“

Husta mlčel a vyráběl si ze sirky párátka.

3.

Nakonec si ze mě udělali objekt, na který se už bez přestání upínaly jejich zbystřené senzory. Začínalo to být chorobné. Registrovali i nejdrobnější gesta. Stačilo si odkašlat: „Hm-m-m!“ nebo si krátce povzdechnout, případně několik vteřin nepřítomně zírat z okna, a už jsem viděl, jak po sobě významně pokukují. Všechna má přání znali dřív než já. Veškerá přání byla předem splněna.

Bylo zřejmé, že to způsobil Husta. Několikrát jsem měl chuť omlátit mu tu jeho chytrou hlavičku o zeď a vyhodit je všechny na ulici, ale jakmile mi něco takového přišlo na mysl, ve vteřině to vycítil a ihned podnikl něco, co mi v tom zabránilo. Jeho umění se jmenovalo improvizace. Přivedl na návštěvu babku, která mi roztřeseně vyprávěla, jak to chodilo na Vinohradech před válkou, která mi držela ruku ve studených dlaních a opakovala: „Vy ste tak hodnej...“ a kterou jsem pak musel odvést rychlostí deset kroků za minutu až na stanici šestnáctky, protože byla špatná na nohy. Nebo skočil pro kilo citrónů, uvařil v podstatě jenom z rumu strašlivý, nepopsatelně sladký a kyselý grog a nutil mě, abych s kouřícím hrnkem v ruce vyslechl starodávný severský přípitek, který

nedokončit znamená velké neštěstí. Nebo mi obřadně představil jakousi nemluvnou polokurvu, která zaměstnala mou pozornost na kritickou půlhodinu, než jsem jí uvařil kafe, nalil panáka a vyhodil ji. Nebo si prostě navlékl na hlavu plynovou masku a zatancoval. Cifrujícího netvora, mlaskavě oddechujícího do gumového chobotu, je neuvěřitelně těžké vyrazit z bytu.

Byl jsem ze všech stran obklopen neutuchající pozorností. Nebylo z toho úniku. Nakonec jsem se přeci jen osmělil: „Chci vám něco říct. Jsem sice rád, že jste tady, ale...“

Překvapivě rychle začali říkat: „Šůr! To my chápeme! Žádný problém! Samozřejmě! Na pár dní zmizíme! Spolehlivě!“

Z vděčnosti jsem je ujistil, že pár dní bude opravdu bohatě stačit, ať jen potom zas klidně přijdou.

Když zaklaply dveře, lehl jsem si na kanape a dlouho se díval do stropu. Znal jsem ten strop dobře. Otevřel se přede mnou nový, vlídný, důvěrně prázdný svět. Zase se na chvíli vrátil ten starý čas, kdy v kuchyni hrálo rádio a na plotně nadskakovala poklička.

Za pár dní se ozval zvonek. Za dveřmi stáli dva policisté: „Dobrý den. Chceme se zeptat, jestli u vás bydlí cizí státní příslušníci. Jsou u nás a nahlásili nám tuhle adresu.“

„Bydleli tady pár dní.“

„No a maj tady náký věci? Nebo doklady? Tašky, zavazadla?“

„Ne.“

„A vy je znáte?“

„Jenom jako turisty.“

Policajti se konečně trochu uvolnili: „A to u vás doma *jenom tak přespávají turisti*, jo!“

„A můžu vědět, proč se ptáte?“

„Tak podívejte se, tady se jedná o odcizené vozidlo. My se vás na to zatím ptáme jenom tak mezi náma, ale upozorňujeme vás, že jestli o tom voze něco víte, tak je to podle paragrafu... napomáhání...“

odříkal mi přeskakujícím ptačím hlasem našprtanou formuli, jejíž podstatou bylo, že nebylo možno si ji zapamatovat. Možná že právě v tom tkvěla její účinnost. Měli to koneckonců tisíckrát odzkoušené.

„V nějakým autě přijeli,“ unáhlil jsem se.

Policajt ožil: „Tak vidíte, že o tom něco víte... A byl to červeney Opel?“

„To nevím.“

„Espézetku samozřejmě taky neznáte!“

Začínalo to být jednotvárné: „Ne.“

Druhý se zapojil: „Ale moh to řekněme bejt,“ použil psychologii z příručky, odmlčel se, smetl si z rukávu policejní smítko, zhoupł se na vrzajících botkách a zostra se mi podíval do očí: „... červeney Opel, co říkáte?“

„Nevím.“

„Tohle je vaše stálá adresa? Tak počítejte s tím, že si vás ještě předvoláme. Vono těch deliktů, který budeme vyšetřovat v souvislosti s vašimi *spolubydlícími*, bude víc, takže ve vašem vlastním zájmu doufáme, že jste nám nic nezatajil... Zatím nashle...“

Ze židle na mě vyčítavě hleděl Hustův oranžový medvěd. Hodil jsem ho do kouta. Žuchnul na zem, ani nezamručel.

4.

Příští večer se ozvalo nesmělé zazvonění. Ležel jsem v posteli, srkal fernet s ledem a díval se na televizi. Dávali nějaký horor. Jeden z hrdinů filmu narazil v předsíni na neobyčejně velkého a tlustého červa. Červ se mátoživě vztyčil. Dosahoval až k lustru.

Zvonění nepřestávalo. Potom začali škrábat a ťukat na okno.

Červ zvolna otevřel lidské řiti podobná ústa a chytl chlapa za hlavu.

Ťukali tiše, ale vytrvale.

Chlap se zoufale zmítal a kopal kolem sebe.

Ťuk... ťuk... ťuk... ťuk... ťuk...

Červ začal chlapa vcucávat.

Ťuk, ťuk! Ťuk, ťuk! Ťuk, ťuk!

Chlapovi už koukaly jenom nohy. Červ se třásl a nadouval.

Ťuk... ťuk... ťuk...

Vešla nějaká ženská a začala křičet. Ale na to, že někoho, koho zřejmě zná, polyká před jejíma očima opravdu mimořádně ohavný živočich, řvala spíš symbolicky.

Nakonec jsem otevřel. Přešlapoval tam Husta a jeden ten Dán a za nimi jakási drobná osůbka. V předsíni se ukázalo, že je to Číňanka neurčitěho věku. Udělala starosvětské pukrle. Husta zasalutoval a malinko zastepoval: „Honza, u nás malý problém.“

„Já vím.“

„Potřebujeme někde spát.“

„Tady se na vás včera ptala policie. Říkali, že jste u nich.“

„Ne... my všichni ne, to jenom Max...“

„Můžou se tady zase zastavit.“

„Honza, jenom jednu noc...“

„Nojo. Tak jo.“

„Jo?“

„Jo. Jednu noc...“

Viditelně se jim ulevilo. Husta se ze samé radosti celý obstříkal sprejem. Jedovatě sladký mrak naplnil předsíň, pak se rozdělil na dvě přibližně stejné části a vydal se na pomalou pout' do pokoje a do kuchyně. Ukázali na Číňanku: „She is a Chinese woman!“

Podal jsem jí ruku. Měla měkounkou dlaň.

Ukázali na Číňanku: „She doesn't speak English, she doesn't speak German. She speaks Chinese.“

Číňanka plaše přikývla a podala mi lístek, na kterém bylo něco nasmoleno tužkou v jazyce, který jsem si neuměl ani přibližně zařadit. Pokrčil jsem rameny. Složila lístek načtyřikrát a vrátila do kabelky. Šel jsem vypnout televizi. Na obrazovce právě hořel dům; za živým plotem stáli v odlescích plamenů policisté, majáky blikaly

a nějaká žena tam plakala v náručí muže; kupodivu toho, kterého před pěti minutami spolkl červ. Muž hleděl do ohně a byl od hlavy k patě pokryt rosolovitým slizem. Bleskově jsem dorazil fernet.

Husta s tím druhým o něčem mluvili překotnou martánskou řečí. Číňanka se dívala z jednoho na druhého, a ačkoliv nerozuměla, pozorně naslouchala. Najednou se Husta svalil uprostřed řeči na kanape a usnul rychlým zvířecím spánkem. Nechali jsme ho tam a šli jsme vedle. Číňanka se stáhla do kouta postele a navršila na sebe a kolem sebe barikádu z veškerých dek a peřin, které našla. Opilý Dán se rozvalil vedle ní, zaryl mi tvrdý loket do žeber, řekl: „Ojojó, an toréj ánhus...“ a začal chrápat. Při tom zůstalo celou noc.

Když jsem se příští den vrátil z práce, seděli na gauči, mlčeli a kouřili. Číňanka zamyšleně listovala ve starém školním atlase světa. Do klína jí z něj vypadla skupinová fotografie třetího ročníku gymplu Na Pražačce. Zkoumavě se na ni zahleděla, pak se podívala na mě, pak znovu na fotku. Píchla prstem do nesympatického hubeňoura ve čtvrté řadě s arogantně zkřivenou hubou, s umolousanou patkou přes oko. „No...“ řekl jsem. Tiše se zasmála.

Zkusil jsem si číst vedle v pokoji, ale jedno ucho jsem měl pořád našpicované. Bylo podezřelé ticho. V koupelně kapal kohoutek. Nechal jsem čtení a došel pro víno. Ťukli si se mnou a řekli: „Sdrávi...“

Když jsme dopili víno, ponořili se zase do mlčení. Seděli, rozšafně pokyvovali a vyfukovali ten svůj hašiš. K večeru jsem začal být už trochu neklidný. Nakonec se ozvali z mlhy sami: „Honza...“

„Hm...“

„My myslíme, že když nás hledali tady, že je velmi dobrý nápad tady zůstat. Dvakrát tady hledat nebudou. Základní logika.“

„A jak dlouho?“

„Pár dní... Týden, dva možná...“

Neudržel jsem se a praštil do stolu. Číňanka nadskočila. Začali říkat: „Klid, Honza. Ty potřebuješ...“

„Potřebuju, abyste vypadli. Je mi jedno kam. Jestli nevypadnete, zařídím si to jinak. Vemte si věci a jed'te. Omlouvám se, ale už toho mám dost. Chci být *sám*. *Bez vás*. To je důvod, proč chci, abyste vypadli. Rozumíte?“

„Rozumíme. Ale...“

„Tak vypadněte. Já jdu pryč. Vy se sbalte, zamkněte a klíče hod'te do schránky. Víte, kde je schránka? Klíče! Do schránky!“

Husta zničehonic zvadnul: „Jo. Jo. Klíče do schránky. Měj se tu hezky, Honza. Děkujeme ti.“

Rychle jsem se s nimi rozloučil a rychle odešel. Kdybych to neudělal, bylo jasné, že by mě bez problémů ukecali.

5.

Dal jsem si pivo za rohem a neměl žádnou představu o tom, co udělám, jestli tam ještě budou, až se vrátím.

Nebyli tam. Klíče ve schránce taky nebyly. Zamknul jsem, klíč nechal v zámku, shodil hadry a ihned usnul. Ráno jsem šel rovnou do koupelny. Ležel jsem ve vaně a všechno se to ze mě louhovalo. Náhle jsem zaslechl z kuchyně jakési zacinkání. Chaos doznívající noci vytlačila logika bílého dne: nemůžou tady být, protože tady nemají věci. Nemají tady boty. Nemají tady kufry. Walkmany. Kazety. Rádijka. Spreje. Mejdlička. Šanely. Všechno je pryč. Skončilo to. Můžu si dělat, co chci. Připustil jsem si horkou vodu.

Cinkání se ozvalo znovu. A tence zapraskala podlaha. Omotal jsem se ručníkem a šel do kuchyně. Bylo tam uklizeno a zameteno. Utřený prach. Police urovnané. U stolu seděla Číňanka a plaše se na mě zubila.

„Do háje, co tady děláš,“ řekl jsem.

Vydala zvuk jako sýkorka: „Ee...!“

„To sou přece kurvy...“ ujelo mi.

„Ee...?“

Usmál jsem se na ni. Tím jsem ji samozřejmě neoklamal. Čekala, co udělám. Začal jsem dělat segedínský guláš. Hodně cibule, hodně papriky, kus kýty, kus bůčku, zelí až nakonec. Dloubla do toho lžící a velmi opatrně okusila. Potom si dvakrát přidala. Když dojedla, dutě zamlaskala a šla umýt nádobí. Došel jsem za roh se džbánem. Pili jsme pivo a mlčeli. Pak jsem se osmělil a zazpíval jí: „Links, rechts, krejčí, švec, to jsou dva rytíři, jeden hadry spravuje, druhý smolou klíží...!“

Zasmála se do hrsti jako školačka a dolila mi. Zazpíval jsem: „Jede fůra z Port Artůra, sedí na ní Kanimůra...“, zazpíval jsem: „Do Číny přijel Čou En-laj zahrát si ping pong s Mao Ce-tungem...“ a zazpíval jsem: „Na Žižkově, číslo sto dvě, spálila maminka maso v troubě...“ Zazpíval jsem: „Přítel náš tady mrtvej v kufru leží, johoho, tedy nalejte rum, ďábel sám svoje černý drápy ježí, johoho, tedy nalejte rum!“

Tím jsem ji jakž takž přesvědčil. Dopili jsme pivo a šel jsem pro další. Ona mi potom třaslavým hlasem zpívala dlouhou plačtivou píseň. Znělo to, jako když nastydlej dědek nadává na dvorku králíkům. Přitom se kývala na židli a židle vrzala. Na noc jsem jí ustlal v kuchyni na proleželém gauči. Ležel jsem za zdí a poslouchal, jak vedle skřípou prkna podlahy. Teď stojí u dveří a natahuje ucho. Ozvalo se ještě jedno vrznutí a pak už bylo ticho.

Měl jsem doma Čiňanku. V koupelně kapal kohoutek. Než bych si lámal hlavu, co s tím vším mám dělat, raději jsem usnul.

Hned ráno myla nádobí. A vůbec pořád myla nádobí. Jakmile byla ve dřezu vidlička a dva hrnky, pustila vodu a tradá! Když byl dřez prázdný, šůrovala podlahu. Když domyla podlahu, vzala koště a šla zametat chodbu. Vzal jsem jí koště z ruky a ukazoval, ať si proboha třeba sedne k televizi. Sedla si, aby mě uchlácholila; jakmile jsem se ale otočil, popadla koště a tradá! Schoval jsem koště. Našla ho. Nakonec jsem ji prosil na kolenou, ať toho nechá, ale ona se tomu zvesela smála, jako bych byl prostoduchý bavič na mongolské svatbě.

Vzal jsem ji na procházku nahoru na Parukářku. Stoupali jsme krok za krokem do kopce, na kterém svítila prosklená letní restaurace. Stanuli jsme nad městem. V dálce, v magnetické hlubině soumraku se pomalounku otáčela neonová Bílá labuť. Jiskry světél plápolaly ve zředěném inkoustu pražské tmy. Přinesl jsem jí pivo. Pochvalně zamlaskla a obhlížela panoráma. Spatřila mračnou sochu Jana Žižky na koni a trhla sebou: „Aa!“

„No, Žižka,“ řekl jsem.

„Aa!“

Ve světle sodíkové lampy jsem jí nakreslil na kus papíru bitvu na Vítkově. Hodně krev. Hodně usekaná hlava a ruka, hodně mrtvá kůň. Pozorně přihlížela. Nakreslil jsem nasupeného, rousnatého vojvodu na voze, jak ho tahají za nohu dva železní rytíři. Zatukal jsem na bitvu a ukázal na něj: „Žižka.“

Přikývla, štípla mě bolestivě do tváře a pak řekla zřetelně po našem: „Achjo...“

Odkládal jsem okamžik, kdy to budu muset začít nějak řešit. Místo toho jsme chodili na procházky. Zamilovala se do Olšanských hřbitovů. Hodiny vydržela zbožně hledět na litinové anděly, na bronzové reliéfy kníratých úředníků, dobře živených zapomenutých básníků a nakulmovaných činovníků Sokola. Srdceryvně vzdychala nad dětskými hrobečky. Opatrně hladila náhrobní kameny velkouzenářů, oficiálů, bankovních ředitelů a vrchních zemských radů. Objížďela prstíkem porcelánové holoubky, věšící hlavu žalem. Byla u vytržení z hrobky, kde matka naposled kyne zpoza zavírajících se mramorových dveří malé holčičce, nastávajícímu sirotkovi.

Dupl jsem na zem v místě, kde uprostřed hustě nakupených hrobů svítilo slunce na prázdný trávník: „Morová jáma tady! Mor!“
„Ee?“

Sedl jsem a nakreslil jí několik obrázků. Nakreslil jsem zoufale utíkající drobné postavičky, kosené morovou ranou. Nakreslil jsem

boláky obsypané chasníčky, padající na místě, kde se jich dotkla ruka smrti. Nakreslil jsem tlustého měšťana, navštíveného černými skvrnami, jak stojí před zrcadlem a otvírá ústa v němém děsu. Nakreslil jsem zubatou, jak kráčí vylidněným městem. Nakreslil jsem ponuré zřízence, házející do plátna zamotané kokony do společného hrobu. Znovu jsem dupnul na trávník a řekl: „Tady!“

S nelíčenou hrůzou hleděla pod nohy. Žíla na krku jí pulzovala. Na zlomek vteřiny mě zamrazilo; pocítil jsem, že zahlédla něco, co jsem já zahlédnout nemohl, protože neuměl. Rudými chlupy porostlá smrt se pohnula pod zemí. Pootevřela jedno slepé oko. Ukázal jsem Číňance na prstech: „Už je to dvě stě let. Neboj! Dvě stě let nazad...“

Pochopila, ale přesto rychle uskočila. Co znamená nějakých dvě stě let pro dceru dračí říše tam na východě...

Postupně se z toho stal náš způsob: nosil jsem s sebou sešit s oslíma ušima a kreslil do něj obrázky. Mluvil jsem a mluvil. Filtroval jsem přes ni všechno, co bych v životě před nikým jiným nevyslovil. A ona, ačkoliv nerozuměla, to chápala.

V noci jsme spali každý v jiné místnosti. Jedenkrát se stalo, že jsem přišel domů a ona ležela v mojí posteli, přikrytá až pod bradu, a neklidně na mě koukala. Šel jsem si lehnout na gauč, kde jsem potmě sčítal a násobil všechny dobré důvody, které mám k tomu, abych se s ní nevyspal. Nakonec jsem vstal a šel k ní. Dávno už oddychovala v hlubokém spánku. Vrátil jsem se na gauč, zapálil si cigaretu a díval se, jak rozpálené stínidlo lampy pomalu přitahuje kouř, pak ho rychle nasaje a kouř jako zázrakem zmizí.

Uprostřed noci jsem otevřel oči. Číňanka stála těsně nade mnou v bílé košili po zemřelém strýci Arnoštovi, v seprané košili, kterou jsem jí dal na spaní. Bylo vidět, jak jí tluče srdce. Udělal jsem jí místo vedle sebe. Drobně se chvěla a mlčela. Chaoticky jsme se zkoušeli k sobě přiblížit, ale vůbec to nešlo. Nešlo to po našem a nešlo to ani po jejích. Jednou rukou si přidržovala košili a druhou stejně

úspěšně svírala mého probouzejícího se ptáka. Nevěděl jsem, kudy kam. Něco jsem musel udělat. Bylo to na mně. Jemně jsem ji políbil a zároveň jí strčil prst do zadnice. To zafungovalo. Zázračně se uvolnila. Napětí zmizelo. Vklouznul jsem do ní, ani jsem nevěděl jak. Když jsem jí ale potom z čistého rozmaru olíznul pupík, vykvikla, odstrčila mě, vyskočila a odběhla vedle.

Ráno už zase soustředěně myla nádobí, takže jsem si nebyl sto procentně jistý, jestli se to celé neodehrálo ve snu.

Uplynul týden, deset dní. Chodil jsem do práce a s Číňankou na procházky.

Potom se stavila jedna známá: „Kdo to jéé!“

„Jedna pani.“

„... brdó, a co tady dělá!“

„Pije čaj. Chceš taky?“

„Ne. A vona u tebe bydlí?“

„Jo.“

„A to je tvoje nová známost, jo?“

„Ne.“

„A už jsi s ní něco měl?“

„Ne.“

Zničehonic si mi ta mrcha sedla na klín, což nikdy předtím neudělala. Shodil jsem ji, až žuchla na zem.

„Víš co, běž do hajzlu,“ řekl jsem. Nějak jsem se to léto rozjel... dřív jsem býval k lidem slušný. Urazila se jenom docela malinko: „To mě jako vyháníš, jo!“

„Jo.“

Práskla dveřmi. Číňanka byla dlouho zticha. Pak se ozvala: „Ee...?“

„Nic, nic.“

Začala cupitat po bytě a balit svých pět švestek. Chodil jsem za ní a říkal: „Ne. Nikam nepudeš. Něnádo! Něňůžno! Tady budeš! Sedni si na prdel a sed!“

Kývala hlavou, že rozumí, že už jde. Násilím jsem ji vtlačil do židle. Koukla na mě divně. Tak jsem ji za ruku dovedl do postele a přikryl ji, protože byl beztak čas jít spát. Pohladil jsem ji po hlavě. Uklidnila se. Když jsem odtáhl ruku, chytla ji a položila si ji zpátky na hlavu. Dočista jako každá jiná ženská. Tak jsem ji hladil po mastných vlasech, dokud neusnula, zíval jsem a říkal jí: „Spíš, nebo nespíš, ty jedna potvoro, jestlipak ty to na mě jenom nehraješ, ty odstřelovačko, oko zavřené, prst na spoušti... Mao Ce-tunga na tebe, tu tlustou obojživelnou babičku... spíš, nebo nespíš, ty špiónko Kuomintangu, ztracená v hlubokém českém lese...“

Ráno jsem potichu vstal, abych ji nevzbudil. Kvikla ze spaní a otočila se na druhý bok. Když jsem se v podvečer vrátil domů, byla pryč. Klíče byly ve schránce.

Pár dní jsem ji hledal. Prošel jsem Parukářku, Krejčířek, Židovské pece, Olšany, pusté Vršovice i větrem rozkymáčenou Grébovku, chodil jsem dokola po Jiřáku a po Škroupově náměstí, jestli ji náhodou neuvidím jít kolem. Ptal jsem se trafikantek a výčepáků, byl jsem U Růžového sadu, v Šuplíku, v Kravíně, U Jirásků i v Party klubu, ptal jsem se po ní Nad Viktorkou, U Kurelů, Na Sklenářce i v hotelu Ostaš, dole U Jíšů, nahoře U Věže, U Štelcerů, U Bergnerů, ptal jsem se U Sládečků i U Klokoně, ale nikde jsem ji nenašel.

Vrátil jsem se domů, otevřel si pivo a rozpolcen výčitkami svědomí jsem usnul. Poprvé za život jsem spal dvacet hodin v jednom kuse.

6.

V koutě pořád ještě seděl ten medvěd. Vzal jsem ho za ucho a přemýšlel, komu bych ho tak dal. A jak jsem ho uchopil, přišlo mi, že má nějak neobvykle umístěné těžiště. A jak jsem ho tak obracel v ruce, přišlo mi, že je nějak těžký, na plyšáka. A když těžký, tak mi přišlo, že by uvnitř mohlo být něco, co tam původně v rámci medvěda

nebylo. A když nebylo, tak co? Ohmatal jsem mu břicho, vzal nožík a opatrně ho načnul. Hleděl na mě navýsost překvapeně. Stačilo pár lehkých řezů a už jsem to viděl... Zevnitř se vyvalil důkladný, dvojité igelitový pytlík, naplněný jakýmsi bílým práškem.

Hypnotizoval jsem sáček, ležící přede mnou na stole. Vypadal jako kilo sádry. Kdybych ho uložil do kredence mezi mouku a cukr, byla by to pěkná dekorace. Pak jsem si ale vzpomněl na policejní čičače, na nenápadné pejsky, kteří radostným štěknutím, doprovázeným vrtěním ocásku, přivádějí dnes a denně zástupy lehkomyšlných mládenců rovnou do kriminálu. Dopil jsem turka, dal pytlík do aktovky, vyšel na ulici a nastoupil do první tramvaje. Byla to jedenáctka, a tak jsem jel do Nuslí.

Po úzké pěšince jsem pomalu došel k Botiči a vstoupil do smrduté krysí džungle, plné pěny, kalu a odpadků. Kostry vyhozených kočárků a žehlicích prken číhaly v přítmí. Voda se sunula mělkým zděným korytem. Vlály v ní dlouhé chaluhy. U dna se záhadně převalovaly cáry mikrotenových obalů. Sedl jsem si na vyvrácenou skruž. Vykouřil jsem dvě cigarety, ale na nic rozumnějšího jsem nepřišel. Roztrhl jsem sáček.

Nevzrušoval mě ani tolik ten prášek jako takový; koneckonců jsem před dávnými léty vařival docela slušný perník, a kdo jednou pronikne do tajů technologie, tomu už je odepřeno pocítit opravdové tajemství, protože opravdové tajemství je k dispozici vždycky jenom na povrchu. Spíš mě zaujalo, že se už nikdy nedozvím, co asi za sračku tady teď sypu do Botiče.

Jak tady mohl Husta nechat svoje médium, to mi nešlo na rozum.

7.

Potom se ze světa vrátila Řípa. Přivezla s sebou dva Holanďany; dvoumetrového uhrovitého chlapíka a jeho dívku, ostře zrzavou kikinu, která se na všechno vyptávala: „Byl jsi někdy v Bouloňském lesíku?“

„Máš rád sýr?“

„Znáš Talking Heads?“

„... a znáš Dead Kennedys?“

Na skříni stála dřevěná hlava konfekčního manekýna, na které byla navlečená celohlavová plynová maska s kulatými průzory a gumovým chobotem, ta matka všech plynových masek. Holanďanka se tam dlouho vážně dívala, jako by tam stál mumifikovaný mnich. Maska jí oplácela moudrým, prázdným pohledem. Dívka se zeptala: „To musíš mít... stále doma?“

„To mám stále doma jako ozdobu.“

„Ah... Já myslela, že to musíš mít... stále k dispozici... pro případ...“

Holanďan vzal do ruky kytaru a zazpíval několik zádumčivých písní, jejichž refrén byl, jak se mi zdálo, tentýž: „Nordzé, oj Nordzé, Nordzé, oj Nordzé, ó ja!“

Každé ráno šli hned po probuzení se zalepenýma očima ke sporáku a hned stavěli vodu a dělali si kafe do největších hrnků, které našli. Pět lžiček na hrnek. Kávu si přivezli s sebou. Tabák taky. Mlčky vypili každý dva ušáky žbrndy, k tomu si ukroutili pět šest tlustých cigaret a pak si teprve šli vyčistit zuby a začali vnímat. To se mi líbilo. Zeptal jsem se: „A pročpak si vozíte kávu až z domova?“

Holanďanka se poškrábala na prdeli: „Protože kafe, co kupujete tady, není vůbec žádné kafe...“

Jednoho dne po ránu odjeli. Jakmile za nimi zabouchly dveře, zamířil jsem se zalepenýma očima ke sporáku. Zbylo tam toho ještě dost a dost... Naložil jsem si tři lžíce a zalil pořádně vařící vodou. Chutnalo to jako normální, snad trochu silnější kafe. Myslel jsem, že to bude kdovíco. Bylo to normální kafe. Dopil jsem a chystal se někam jít. Najednou jsem měl pocit, že se mi podlaha pohnula pod nohama. A v hlavě že mám železnou kouli. Udělal jsem jediné, co jsem mohl dělat; došel jsem ke kanapi a lehl si. Srdce stepovalo jako laciný komik. Jako pekelný strojek těsně před výbuchem. Kdybych

věděl, jak se měří tep, udělal bych to, čistě jen pro informaci, jestli jsem nezlomil nějaký zdravotní rekord.

Tři hodiny jsem byl tak napumpovaný kofeinem, že jsem se paradoxně nemohl ani hnout. Ležel jsem na dně chvějícího se bytu a kuchyně se mi rozkládala a skládala před očima jako nudná fata morgána.

Řípa odjela s nimi. Tím mi definitivně zmizela ze života. Pravda je, že ty dva roky s ní měly něco do sebe; uměla vymýšlet opravdová překvapení... Jednou když jsem byl pár dní pryč, mi vymalovala celý byt na černo. Včetně stropů. Je nemožné popsat prostor, do kterého jsem po návratu vstoupil. Připadal jsem si jako nováček na onom světě. Jako návštěva v hrobě. Řípa bloudila bytem a popotahovala, protože mi nemohla nevidět na nose, jak se mi to líbí. Pár dní jsem v tom vydržel. Každé ráno jsem hned po probuzení šel rovnou k oknu, odhrnul záclonu a pozoroval ulici, abych měl vůbec sílu začít fungovat; abych měl sílu jít si čistit zuby do černé koupelny a dát vařit vajíčka do černé kuchyně. Venku probíhal život. Nikdy jsem k němu neměl přehnaně vřelý vztah; teď mi najednou připadal krásný, lehký, světlý... a já jsem do něj nahlížel z jedovaté hmyzí díry. Nakonec jsem vzal špachtli a začal to seškrabovat. A teprve teď mě čekalo to hlavní překvapení: Řípa vymalovala latexem. Pečlivě. Na zákoutí skrytá za plynovými trubkami si vzala zárohák. Čtrnáct dní jsem tenkrát visel na štaflích pod stropem a odškrabával centimetrové lupínky.

8.

Vlastně se objevila ještě jednou... To už byla doma někde v té západní Evropě, kde se spontánně zakuklila, za půl roku kukla praskla a z přítulného jedináčka z Malešic se vyklubalo přemoudřelé, afektované, citově osekání monstrum.

Zničehonic stála zase ve dveřích a slušelo jí to. Z čistého sentimentu jsem ji pozval dál. Ukázalo se, že za ní jde ještě patnáct Francouzů, které mi přivezla. Byli obtěžkáni bednami, tlumoky a hudebními nástroji v ohromných pouzdrech. Táhlo to z nich fest. Hned ten první večer byli všichni na plech. Každý ulehl, kde ho to zrovna zastihlo, jenom já jsem si ještě četl. Řípa vedle v pokoji okázale a nahlas vzdychala. Z kouta mě pozorovala na ježka ostříhaná francouzská dívka s velkým nosem a měla napsáno na čele: *Jak je možný, že je to taková hrozná kráva?*

Něco mě napadlo. Prohrabal jsem šuplík, našel jednu fotku a ukázal ji té cizí slečně. Jen tak pro zajímavost. Na fotce bylo osmileté trdlo v sukni, stojící na zahrádce malešického domku, mhouřící oči do objektivu. Na trávníku se válela gumová kachna. A motyčka. To trdlo byla Řípa. Cizí slečna vzdychla. Dojímat cizí lidi lacinými triky, to mi šlo odjakživa ze všeho nejlíp. Ale když se naklonila, aby se na fotku podívala, spatřil jsem v jejím výstřihu něco, co ve výstřihu bývá ke spatření jen málokdy. Neubráníl jsem se údivu. Bez rozpaků si svlékla tričko a ukázala mi velikánská prsa. Jedno každé bylo pokryto od bradavky se odvíjející hustou spirálou vytetovaného textu. Vysvětlila mi, že to je dlouhá báseň od někoho, jehož jméno jsem neznal; to ji překvapilo. Šeptem mi to celé z paměti odrecitovala, jen občas nadzdvihla prsisko a osvěžila si paměť. Jako ve snu jsem vztáhnul ruku a jel prstem po řádcích. Nechala mě dojet až na konec, pak mě po francouzsku plácla přes ruku a triko si zase natáhla.

Řípa vedle pořád ještě vzdychala. Unyle, neupřímně. Pozval jsem tu nosatou slečnu na pivo k Samsonovi. U Samsona jsem pak naslouchal její bramborové angličtině, přikyvoval a nerozuměl ani slovu z toho, co mi tam až do rána vykládala.

Zvláštní bylo, že byly pořád k dispozici baterie toho nejdražšího pití: whisky, koňaky, tequily. Pochopil jsem to, až když jsem s nimi šel nakupovat. Propletli se mezi regály, hodili do košíku rohlík,

špagety, čokoládku. Nic víc. A když jsme přišli domů, s bouchnutím postavili na stůl dvanáct lahví whisky. Podivil jsem se. Rozevřeli bundy a utíkáčky. Každý měl zevnitř dvě speciální podlouhlé kapsy, našité přesně v té výši, aby stačilo udělat jeden úsporný pohyb. Ach tak. K takové šikovnosti jsme se u nás nikdy nedopracovali.

Zeptal jsem se jich, co je přivádí do Prahy. Řekli, že hudba. Zeptal jsem se, jaká. Vytáhli trubky, vytáhli saxofony, bubny, činely, vybalili kombo, poseté barevnými flitry, vytáhli basu. Barákem se rozlehl ostrý plechový vřesk. Soused Bůžek, který už patnáct let dennodenně zpívá sytým hovězím hlasem úryvky ze známých árií, nástrojař Bůžek, jehož oblíbeným kouskem je árie vodníka „Měsíčku na nebi vysokém“, začal v bytě nad námi rozčileně dupat a pobíhat v trenýrkách a v nátělníku z pokoje do pokoje. Omluvili se, že nemají naladěno.

Příští den hráli na Žofíně, kde byl jakýsi festival. Na schodištích, u baru a v sálech postával pestrý dav. Bylo tam několik místních, kteří se přišli nezávazně pobavit, ale cizinci byli v převaze. Všude bylo cítit rozlité víno. Víтали nás do Evropy.

V prvním patře chodil po jevišti černě oděný performer v klobouku, s odulými rudými pysky a s copánkem. Nemohl jsem od těch pysků odtrhnout zrak. Pučely mu pod nosem jako dva syrové bifteky. Chodil nepřirozeným tanečním krokem a organizoval představení, jehož smysl mi unikal. Seděl jsem vepředu ještě s několika stejně ožralými a zaskočenými diváky. Najednou jsme pochopili, že jsme se zničehonic stali součástí toho představení. Performer obcházel kolem, řval na nás francouzsky, prskal, něco nám jakoby přikazoval a něco po nás jakoby chtěl. Dva tři pitomci od něj dostali pohlavek a nechali si to s rozpačitým úsměvem líbit. Zřejmě to mělo evokovat totáč. Konec totáče byl v módě. Léta jsme trpěli. Teď jsme dotrpěli. Přestalo mě to bavit, zvedl jsem se ze židle a šel pryč. Performer po mně vystartoval a násilím mě rval zpátky. Drželi jsme se pod krkem a bezvýhodně sebou cloumali. Musel jsem něco udělat. Vzal jsem

mu z hlavy klobouk a odhodil ho: klobouk zvolna plul nad hlavami diváků a rotoval. Manipulátor měl pod kloboukem dost prořídrou kšticí. Dal mi konečně upřímnou facku.

V koutě seděl v pojízdném invalidním křesle citlivý skandalista Venera, seděl nehybně a vzpřímeně; ale když padla facka, vztyčil se, zamával holí a zakřičel: „Dej mu pořádnou!“

Ať už to myslel, jak chtěl, dodalo mi to sílu. Dal jsem tomu umělci jednu pořádnou. On mi ji nečekaně rychle vrátil, já mu dal ještě jednu, on mi ji zase tak rychle vrátil a pak jsme se pustili. Po straně jsem vyplivnul do koše krvavou slinu a šel si objednat k baru pití. A potom, v přízemí, se to stalo: všichni byli dávno namazaní, hučelo to tam jako v úle a jakýsi kudrnatý mládenec s knírkem vyhodil z bujnosti vysoko do vzduchu prázdnou láhev, ta padala obloukem do davu a dopadla na hlavu hubené dlouhovlasé slečny. Tu se odněkud vynořil ten performer a dral se k mládenci. Doplavil k němu skrz dav a chňapnul po něm. Než se kdo nadál, orazítkoval mu ksicht. Rychlými suchými údery mu rozbil obličej na kaši. Zuby, nos, rty, obočí. Čišela z toho dlouholetá praxe. Mládenec se bez řeči složil na dlaždice a zpod něj se začala šířit červená kaluž. Opilci vyděšeně zmlkli.

Ani jsem si nestačil uvědomit, jak velkou jsem nejspíš měl kliku, když mi mí podnájemníci začali šeptat: „Dívej se... Toto je rozklad naší zasrané kapitalistické společnosti...“

Řekl jsem: „Ne! Toto je rozklad naší zasrané Evropy. Ale já mám tu naši zasranou Evropu rád i teď, a možná právě teď, když se rozpadá. A tohle je teprve začátek; bude to ještě mnohem horší, protože ti, kteří se v tomhle rozkladu zabydlí, naučí se v něm žít a využívat ho, ti, kteří nás všechny časem nahradí, ti tady ještě nejsou. Ale přijdou...“

Viděl jsem, že vůbec nevědí, o čem to mluvím, a nebyl jsem si úplně jistý, jestli to vím já sám. Ale musel jsem se hodně držet, abych nepokračoval: „... a potom pátý anděl zatroubí, a uvidíte, že

hvězda z nebe spadne na zem, a dán bude jí klíč od studnice propasti. Kterážto otevře studnici propasti. I vyjde dým z té studnice jako dým z pece veliké...”

Husta, ten by měl ze mě radost. Zacifroval by kopýtkem a zakřičel by: „Jo! Jo! Jo...! Smrtonoš, kterého stvořilo špatné svědomí, už dávno chodí po ulicích, ale protože nikdo neví, jak vypadá, nikdo ho nepozná. Všichni vědí, že tady je, ale nevědí, jak ho poznat. Há há... a možná to dokonce vědí, ale radši nechtějí vědět ani to, že to vědí!”

Jenomže Hustu i jeho kamarády jsem vyrazil. Všichni, kdo za něco stáli, odešli sami od sebe. A těm zbylým jsem ukázal dveře sám. Inu, štěstí je divoká husička.

Když jsem ze Žofína odcházel, hnala se v protisměru houkající sanitka. Zahnula na most a s blikajícím světlem zarazila před vchodem.

9.

Noc předtím, než odjeli, jsem nemohl usnout; seděl jsem u okna, kouřil a díval se na měsíc. Ozvalo se odkašlání. Z kouta na mě hleděla nosatá dívka: „Taky nespíš...?”

„Ne...”

Sedla si vedle mě a se zaujetím hleděla na to samé, na co jsem se díval já: za oknem byla oprýskaná slepá zeď, zalitá sinalým světlem. Nahoře se do noci valil bílý dým z vysokého plechového komína. Komín byl součástí výroby uzenin. Noční směna udila. Tisíce párků a kabanosů se chystaly na návštěvu zednických žaludků. Mraky neslyšně obeplouvaly zeměkouli.

„Chtěla jsem se tě na něco zeptat,” řekla Francouzka.

„Ptej se.”

„Máš něco proti drogám?”

„Záleží na okolnostech,” řekl jsem obojetně.

„A... už jsi někdy něco...?“

„Jo, to jo.“

„Mám tu něco, co určitě neznáš... počkej moment...“

Chvíli se hrabala v ruksaku. Pak mi ukázala nějaké pokroucené slupky. Dost věrně připomínaly sušené lidské uši. „To je svatá houba,“ zašeptala, „magická houba z Mexika. Splní ti to, po čem v skrytu duše toužíš. Chtěla bych ti ji dát...“

„Ty to nechceš?“

„Nechci to vozit přes hranice, víš...“

„Tak to jo...“

„Ale pozor! Poslouchej! Je velmi důležité,“ slabikovala, „abys hned, jak ucítíš, že to začíná účinkovat, udělal první věc, kterou tě napadne udělat. Musíš udělat to, co podvědomě chceš. Jenom tak se můžeš navrátit ke své podstatě... Jenom tak pochopíš, kdo jsi...“

Poděkoval jsem a schoval suché uši do šuplíku.

Když jsme se příští den loučili, šeptala mi ještě ve dveřích: „A nezapomeň... Poslechni první impuls! Nesmíš přemýšlet!“

Zavřel jsem za nimi dveře, sedl si na židli a pozoroval stůl plný hrnků, sklenic, rohlíků, přeplněných popelníků a nedopitých lahví. Pak jsem vytáhl psací stroj a chvíli se snažil něco kloudného natukat. Pak jsem vstal, otevřel šuplík a snědl tu houbu. Zabralo to asi po půl hodině.

Nepřemýšlel jsem a poslechl první impuls. Vzal jsem vysavač a důkladně vyluxoval celý byt. Vyluxoval jsem kouty, kde byl prach za posledních patnáct let. Vyluxoval jsem dokonce i kouty, o kterých jsem vůbec netušil, že v tom bytě jsou. Vyluxoval jsem hřbety všech knih v knihovně. V životě jsem se na žádnou práci tak nesoustředil. Vnímal jsem každé zrnko prachu, letící prázdnou hučící rourou. Potom jsem ještě umyl nádobí, vytřel podlahy, vypucoval boty, vyměnil žárovky, oholil se a utřel prach.

Pak jsem se procházel po chorobně uklizeném kvartýru a povídal si s mrtvou babičkou Alžbětou. Neviděl jsem ji, ale slyšel: „Nazdar, Honcku...“

„Ahoj, babi...“

„Prosím tě, jak se jmenuje ta kytka, co má spousty takovejch těch drobounekejch lístečků...“

„Ty myslíš hexolinu?“

„Hexolína! Já si pořád nemohla vzpomenout! Hexolína...“

„No...“

„A Honcku! Taky jsem se tě chtěla zeptat, jestli už shodili tu atómkou...“

„Nojo. Už jí shodili,“ odpověděl jsem.

„Tak pozdravuj,“ ozvala se babička. Zapomněla říct, koho. A tím to skončilo.

10.

Potom už to šlo rychle. Zábavné bestie, démoni, samotářské šelmy a smutní podivíni zmizeli a místo nich se objevili vtipní, dobře oháknutí vrabci. Na každou z kamarádek, se kterými jsme do té doby chodili na dvojku my, se nalepil nějaký cizinec. Pravda je, že některým se nedala upřít určitá dávka zajímavosti.

Například Angličan, který si začal s Renatou, uměl prsty bosých nohou vytáhnout cigaretu, dát si ji do úst, druhou nohou uchopit krabičku se sirkami, vyndat sirku, škrtnout a připálit si. Renata se rozhodla odjet s ním do Londýna. A protože Renata patřila do naší zvolna se rozpadající party z mladších let, někoho napadlo, že by se to mělo zapít. Někoho jiného napadlo, že by se to mohlo zapít na břehu nějaké řeky. Někoho dalšího napadlo, že by to mohla být Berounka.

Rozdělalí jsme oheň na břehu Berounky v zátočině vedle železničního viaduktu a otevřeli lahve s vínem. Jak přibývali nově příchozí, musel si Angličan, jehož jméno bylo Chris, na četné žádosti znovu a znovu zapalovat cigaretu bez dotyku ruky. Přijel

v přeludně stříbrném volvu, ke kterému přišel tak, že prodal dům po mámě a nastěhoval se do vybydlené haluzny v okrajové čtvrti Londýna, kde žil s nějakými bezdomovci, ale zato jezdil v tichounce předoucím, matně lesklém tanku. Teď seděl bos na udusané hlině a s trpělivostí světce bral do levé nohy krabičku, do pravé sirku a zapaloval si a zapaloval. Nakonec nás sedělo na břehu přes dvacet, nás, co jsme se znali, a Angličan dostal do obou nohou křeč.

Po viaduktu drkotaly vlaky a odměřovaly čas tak, jak doopravdy funguje: překotný nával změn, nic, nic, překotný nával, nic, nic. Ccc-c... ccc-c... ccc-c... Zaolejované diesely a zelené bobiny s kulaťými okénky táhly ku Praze nekonečné štrúdlý nákladních vagónů. Šedomodré pantografy jezdily oběma směry. Na propiskou popsáných a kudlou pořezaných sedadlech dřímali strejcové, maminy, výletníci. Děti se honily po umakartovém kupé. Průvodčí plakala na záchodku, nepřítomnýma očima se dívala ven skrz zasviněné sklo a odklepávala cigaretu na zem. Potom ji přemohl záchvat trucovitého pláče, prudce dopadla na prkénko a houkavě se rozeštkala. Cestující na chodbičce zpozorněli. Strojvůdce otvíral otvírákem, který vyfasoval v dvaosmdesátém v přijímači motostřeleckého pluku v Lounech, konzervu krůtího masa s vejcem. Do povrchu otvíráku bylo vyškrábáno slovo FEFÍK.

Ti normálnější z nás už stáli po kolena ve vodě a osmělovali se; jedině Angličan, já a Michal Charvát s rukou v sádře, my, jejichž sudičkou byla nepřekonatelná lenost, jsme si na břehu podávali láhev s vínem a kradmo sledovali, jak se od hladiny rozechvěle odrážejí bílé ženské zadky. Jak se ztuha brodí hloub a hloub a jak se půlky podvědomě stáhnou, když studená voda dosáhne až k hnízdu, kde podřimuje nikdy nenarozené, dravé holátko.

Angličan se pro sebe tiše uchechtl. Pak se položil na záda, zapálil si a řekl: „Ano... Tohle je možná místo, kde by nebylo úplně od věci jednou v klidu zemřít...“

„Jednou a teď, to je totéž...“ řekl jsem, jen abych něco řekl.

„Je,“ souhlasil Angličan, „... protože my už dávno žijeme v budoucnosti. Přítomnost neexistuje... Protože když to, v co doufáš, míří do budoucnosti, zatímco to, co máš rád, zůstává v minulosti, není pro ni už místo. Je třeba říci, že je to někdy únavné...“

„Pravda... Budoucnost, to je zdivočelá minulost,“ řekl jsem já.

„Pravda... Pokud to něco znamená v situaci, kdy se každý den ráno probereš ne do jiného života, ale rovnou do jiného vesmíru,“ řekl on.

Tenhle Angličan mi byl čím dál sympatičtější. Chvíli jsme ještě v podobném duchu nezávazně plácali.

Nakonec jsem se odhodlal vlézt do Berounky. To už byli všichni zpátky na břehu. Přivítalo mě syrové bahno. Krajina vyjela o půl metru vzhůru, všude kolem se vyvalily mátoživé bubliny, praskly a vydaly zásadní smrad. Stál jsem, střídavě vytahoval jednu a druhou nohu a poslouchal hluboké čvachtání: *vítá... se... ztracený... syn... pod' domu... ty... rošťáku...* Cítil jsem v zádech, jak mě pozorují, zamýšleného synáčka, krácejícího na neopálených čapích nohou proti proudu. Napadlo mě, že bych s ohledem na dívčí část obecnstva mohl alespoň trochu zatáhnout břicho, ale hned jsem se na to vykašlal. Byl to jeden z momentů, kdy nestojí za to nic předstírat. Plácnul jsem sebou do vody a těsně pod hladinou rázoval pryč od břehu, pryč od svých kamarádů.

Najednou jsem celým obličejem narazil do něčeho hutného, těžkého, pokrytého slizkou srstí. Vynořil jsem se a díval se do vyčeněné, působením rozkladu dokořán otevřené psí tlamy. Z dvaceti centimetrů na mě hleděly bělošedým rosolem vyplněné oční jamky. Na vyhřezlém jazyku se hemžili vodní živočichové. Z temné, dýmějovité tváře velkého vlčáka svítily mrtvé zuby. Rychle jsem uhnul. Mrtvola doplynula k jezu, tam se na chvíli ponořila, potom se líně překulila přes hranu peřeje, zamávala ztuha trčícíma nohama a byla pryč.

Na břehu hořel oheň. Kolem seděly gestikulující postavy a každá držela proutek s houpajícím se buřtem na konci. Angličanovi spadl špekáček do ohně, on jej neuspěchaně vyhrábl klacíkem zpět a s chutí okusoval zuhelnatělý škvarek. Nějaká dobrá Češka mu nabídla svůj buřt, jelikož takto spálený je velmi nezdravý. On však zdvořile ukázal svůj škvarek a řekl: „No, thanks. That's exactly what I like...“

Nebe se zatáhlo, začalo se stmívat a poprchávat. Nikoho ani nenapadlo odcházet. Přiložili jsme nové chrastí a otevřeli nové flašky. Mraky se sunuly nízko nad našimi hlavami jako břicha ponorek. Leželi jsme v rozepnutých spacích pytlích, přikrytých roztrženými igelitkami, pili víno, které nám barvilo dásně, a pozorovali odplouvající přítomnost.

I na ty z nás, kteří dávali přednost popsatelnému životu před neplodným sněním, dolehlo poznání, že právě této noci se něco mění. Bylo to nejen cítit, bylo to skoro vidět. Nacházeli jsme se v dutině. Něco už skončilo a něco ještě nezačalo. Někdo něco řekl, slova se vydala určitým směrem, ale okamžitě ztratila energii a uvízla v zemi nikoho, v krajině plné plechovek, fosforeskujících hub, starých škrpálů, střepů a hovězích kostí. Všude kolem nás bloudila slova, se kterými jsme nechtěli mít nic společného.

Děšť zesílil.

Charvátova zasádrovaná ruka trčela v pravém úhlu ze spacáku, ukazovala přímo do nebe a zářila do noci. Zíral jsem na ni tak dlouho, až se proměnila v bílou paní. V bílou paní, nehybně sedící na mopedu. Na mopedu, jedoucím v dešti po okresce. Díval jsem se za ní, až se rozplynula ve tmě. Bylo slyšet, jak někdo zvrací. Dešťové kapky hustě pleskaly do spacáku.

Ráno už zase svítilo slunce. Někdo se chtěl s Angličanem mermocí vsadit, že nepřekousne žížalu. Angličan řekl, že není třeba se sázet, vybral si jednu z žížal, které se opodál marně snažily odplazit z asfaltky, a překousl ji. Potom naložil Renatu do deštěm

umytého mimozemského vozidla, zamával, nastartoval a odvezl si ji do Londýna. Auták se zhoupl na škvárou posypané cestě a zmizel za kopcem.

My ostatní jsme nikam nespěchali. Otevřeli jsme láhve, na které večer nedošlo, a šli jsme se znovu vykoupat. Potom jsme jen tak leželi na schnoucí trávě. Nikdo nic neříkal. Ve vzduchu plulo chmýří. Po jezu přecházelo husím pochodem šest parchantů v teplácích, s plechovkami a s rybářskými pruty.

11.

Půl roku poté jsem šel Mosteckou ulicí. Bylo to v době, kdy skoro všichni známí na čas zmizeli v cizině. Byl konec léta a Praha zela prázdnotou. Po ulicích už chodili jenom samí cizinci. Na připáleném hřbetě Petřína podřimoval Památník písemnictví a špičky Emauz páraly neproniknutelnou oblohu nad nábřežím jako hadí zuby.

Šel jsem Mosteckou, a najednou jsem uviděl proti sobě rázovat Renatu ve vlající sukni. Přivítali jsme se jako dva ztracení na poušti a šli to zapít.

Vyprávěla mi o Londýně, jak to tam žilo. Jak tam přišla do hospody, ale nebyla to hospoda, byla to spíš jeskyně nářků: všichni tam byli oháknutí jako hříšníci v pekle, sjetí a zkouření, že nevěděli, čím jsou, a nad hlavami se jim houpaly na stropě zavěšené klece, a v těch klecích seděly nahaté holky. A jak jí všude, kam přišla, říkali: hele, ty, nic nám do toho není, ale neměla bys toho tak hrozně moc brát, dyť seš rozjetá jako vlak, a jak ona říkala: a čeho jako brát, co brát, a oni říkali: no dyť ty víš, dyť je to jasný, podívej se na sebe, jak v tom lítáš, a ona říkala: ale v čem lítám, já nic neberu, a oni říkali: to není možný, to prostě není možný, my to na tobě jasně vidíme, a ona říkala: ale já fakt nic neberu, to jsem já, já jsem taková furt! A vyprávěla, jak je ten Londýn pestrý a úžasný. A jak se nakonec

sebrala a jela zpátky do Prahy. A jak je ráda, že je zase tady. A že by v tom Londýně nevydržela už ani den.

Pak jsem jí vykládal zase já, co se tu za tu dobu přihodilo. A protože jsem to nestihl dopovědět, šli jsme příští den znovu na pivo. A zase jsme si to nestihli dopovědět. A zase jsme šli znovu...

Od toho dne jsme to tak dělali skoro osm let.

12.

Jednoho dne Renata hrála někde v centru na flétnu. Ona a několik dalších. Hráli a zpívali. Byl to tenkrát takový nový způsob, jak si přivydělat. Hráli, zpívali, potkávali známé a chlastali s nimi.

Z davu se vyloupl starej mladej dědek v kožené vestičce, v botkách značky Camel, libovej dědek s přehazovačkou. Přistoupil k Renatě: „Prosimvás, slečno, vy! Vy se tím živíte?“

„No, jak bych to řekla, v podstatě jo...“

„Heleďte... já jsem Vorlíček. Víte, kterej...“

„Nevim!“

„Režisér Vorlíček, slečno...“

„Promiňte, nevim.“

„Vorlíček, režisér!“

„Vopravdu vás neznám... a co chcete, pane Vorlíčku?“

„Prosimvás... já vás tu poslouchám a myslím, že by se s tím dalo něco dělat... přemýšlela jste někdy o filmu?“

„Zatim ne.“

„Tak jestli byste to chtěla zkusit, já vám to umožním.“

„No... to asi ne!“

„Vy nechcete k filmu!?“

„Nechci, pane Vorlíčku... mně je takhle dobře!“

Pán odešel. Byl to Vorlíček. Arabela. Pane, vy jste vdova. Konec agenta W4C prostřednictvím psa pana Foustky. Tři oříšky pro

Popelku. Kdo chce zabít Jessii. Jak utopit doktora Mráčka. Což takhle dát si špenát...

Celou scénu pozoroval ulízaný blondák. Potom se přitočil a ptal se americkou angličtinou: „Můžu se zeptat? Co chtěl ten muž...“

„Chtěl, aby šla k filmu.“

„Jo!? A ona...?“

„Nechce.“

„Cože!!!“

„No nechce, no.“

Blondák se zhroutil: „To je... to je skutečně... *bjůtifl! Bjůtifl!* Ten muž byl *od filmu* a ona ho *odmítla?!“*

„Jo.“

„To je skutečně... fffffantastické! To je opravdu... ona opravdu...!“

Byl tak oslněn tím, co právě zažil, že se k nim přidal. Následoval je po zbytek dne, koupil jim tullamorku a cigarety, půjčil si od někoho kytaru a pokoušel se s nimi hrát. Do čehokoliv, co zrovna hráli, míchal s tvrdošíjným nadšením pinkflojdy. A následoval je i další dny. Od té chvíle se od Renaty prostě už nemohl odtrhnout. Od dívky, která odmítla dát se k filmu. Tak se do naší party dostal Džouzef.

Tušili jsme, že je to možná docela obyčejné hovado, ale nikdo to neřekl nahlas. Džouzef měl emocí prostý obličej pilota filmové stíhačky. Byl ten typ, o kterém se dá při každé vhodné příležitosti říct, že se mu ve tváři nepohnul ani sval. V podstatě ani neměl žádnou mimiku k dispozici.

Původně sloužil jako americký voják vedle v Německu. Do Prahy přijel těsně poté, co ho z té armády kvůli nějakým čachrům vyhodili. Osud z něj udělal civilistu a on se s tím neuměl smířit. Bez přestání rozdával odznáčky, prázdné nábojnice z em šestnáctky, nosil maskovací kalhoty, zženštilé vykrojená armádní trička, útočné nože a podobně. Přivezl si s sebou fixní ideu: potřeboval se tady

za každou cenu oženit. Potřeboval se vzpamatovat z toho, že ho nejfajnější armáda světa kopla do zadku.

Napřed nabídl ruku dívce, která odmítla dát se k filmu. Když mu řekla, že ne, umanut si, že si vezme za ženu jednoduchou blondýnu, se kterou žil na hromádce Renatin soused Jarda Urválek. Od té chvíle vysedával Džouzef u nich v kuchyni v ulici Ke Koulce, uždíboval jejich obědy, odpovídal na jejich otázky, smál se jejich vtipům, pil jejich kafe a koukal na jejich kuchyňskou televizku. Kamarádi říkali: „Jardo, neblbni, vyhoď ho, dyť von ti za ní leze,“ a Jarda Urválek se tomu zvesela smál, protože ho ve snu nenapadlo, že ani ne za půl roku poté si Džouzef tu jeho blondýnu doopravdy vezme za ženu. Podcenil zkrátka tu velkou zemi. Tu cílevědomost. Tu úžasnou schopnost citově vydírat půl planety.

Zatím však Džouzef seděl u nich v kuchyni, případně krmil forbe- sy v kšeftáckém baru na kopci a hustil do blbců tvrděčké historky, popřípadě se toulal po městě a vracel se obtížen strašlivými splíny, aniž se komu svěřil, co ho kde potkalo. Nebo byl u nás, pozoroval se v zrcadle a stěžoval si na pražský vzduch a na bolení v krku. Hodiny a hodiny vydržel stát před zrcadlem, dívat se na sebe a odpovídat na naše otázky, aniž ze sebe spustil chřestýší oči. Třikrát denně si myl šamponem vlasy a pak si dlouze česal, ulízával a průběžně kontroloval emana nad čelem. Byl to nepochybně psychopat, ale měl něco do sebe. Uměl být sebevraždě upřímný.

Jednou jsem se vracel s Džouzefem pěšky do Radlic z nějaké pitky. Mluvili jsme o Renatě. Na křižovatce ulic Radlické a Křížové, zrovna u prastarého dřevěného lešení, které tam desítky let pode- píralo chátrající barák, u lešení vyběleného sluncem a vykřehlého tisícerými mrazy, se Džouzef bez varování zeptal: „Do you love her?“

Ať tak či onak, nevychovanému prevítovi s tváří herce se nesmí uhýbat: „Yes.“

„Really?“

„Yes.“

Otočil se na pětníku a šel k lešení. Napadlo mě, že jestli si na mě chce ulomit kus latě, že bych měl rychle najít nějakou dlažební kostku. Jenomže Džouzeť přistoupil k lešení a rovnou z voleje ukopl hlavní podpěrný trám. Kdybych tvrdil, že se konstrukce hned zřítíla, byla by to nadsázka. Džouzeť ukopl jenom ten jeden trám. Zaprašťelo to. Vyvalil se padesátiletý prach. Rozletělo se několik prken. Potom se to celé s praskotem prohnulo a suchoučce zanaříkalo. Chvilku to vypadalo, že při tom zůstane. A teprve potom se třetina lešení s rachotem sesula. Začala se otevírat okna. Bouchat okenice.

Džouzeť řekl: „Svu... tě... na... pivo...“, a rychle jsme odcházeli pryč. Byla to první česká věta, kterou pronesl.

Dali jsme si pivo nahoře U Báby a Džouzeť objednal rozmáchlým gestem celé hospodě rundu. V takových chvílích se mu nesmělo odporovat. Kdyby mu někdo chtěl bránit, aby pohostil radlické montérky tou nejdražší whisky, která byla k mání, byl schopen v tu ránu samou lítostí projít zavřenými skleněnými dveřmi a celému světu natruc vykrváct na špinavé chodbičce u hajzlů. Byl schopen v citovém pohnutí vyhodit plný půllitr oknem, dostat od personálu po hubě, pak si pokorně objednat nové pivo, nedostat ho, být vyhozen a nechat po sobě k mokrému ubrusu přilepenou tisícovku na usmířenou.

Potom se objevili další Američané. Pozoruhodné bylo, že měli všichni úplně stejné oči jako Džouzeť: bezvýrazné, jakoby jenom zběžně naznačené oči, o kterých se dost dobře nedalo říct, jakou mají barvu. Oči, neschopné vzít na sebe břímě jakékoliv emoce. Pravnuci despotických staříků s bílými kníry, kteří ještě uměli dát facku v pravý čas a v pravý čas se zasmát. Pravnuci, kteří jsou v průměru o čtvrt metraku těžší než jejich předkové; jejich emoce však jsou, jako když se upšoukne stará panna: nikdo si ničeho nevšimne, ale ona zrudne, vylije na sebe kafe a hodinu ze sebe nevypraví slovo. Pravnuci, kteří se musí zkouřit, aby měli odvahu říct: „Uau! Film Kalhoty dolů 3 s Roubřtem Čísem je fakt supr...!“

Přijeli už důkladně zkouření vlakem z Německa a byla jich plná předsíň. Jeden za druhým našli nahoru na polopatro a začali tam chlastat. Dřevo se prohnulo a zapraskalo. Dole zůstala jenom nějaká Australanka, kterou potkali ve vlaku, nabídli jí marjánku a po zbytek cesty do ní hučeli, aby se s nimi zastavila v Praze, že to bude něco. Jakmile s nimi vystoupila, přestali si jí všímat. Nezbylo jí, než je mlčky následovat. Teď rozpačitě posedávala na gauči a v břiše jí žbluňkala voda z dvoulitrové láhve, které se držela jako záchraného pásu. Pila vodu a rozhlížela se.

Najednou ti ožralí hajzlové začali seshora házet prázdné flašky, které se metr od Australanky rozbíjely o parkety. Sedl jsem si na gauč vedle ní a delikátně usrkával kořalku ze skleničky, abych jí dal najevo, že nejsem jako oni. Seděli jsme a mlčeli. Vedle nás dopadaly láhve a tříštily se. Na stěně visel plakát s rozmanitou zvířenou tohoto světa. Ukázala na něj: „Co je to?“

„Rozmanitá zvířena tohoto světa.“

„Ah... Mám ráda kočky. Doma jich mám deset.“

„A které je, obecně vzato, tvoje oblíbené zvíře,“ zahájil jsem konverzaci.

„No, asi kočka... a tvoje?“

„Moje velký bílý žralok...“

Ztuhla: „Opravdu... a proč?“

„Protože je dokonale vybaven pro svůj způsob života. Nic mu neschází, nic nepřebývá. Funguje tak, jak má. Je to anděl dokonalosti. Zdravím všechny žraloky, plující pod němou vlajkou naděje,“ připil jsem směrem k plakátu, na kterém byli sudokopytníci, lenochodi, krtci a kaloni. Shledal jsem, že kořalka začíná působit...

Australanka špitla: „Já nemám ráda žraloky.“

„Proč?“

„Žralok mi zakous bratra...“

Aha... Realita se dotkla břehů papírové Lhasy. Od radlické lávky dlouze zahoukal vlak. Hlas nádražního golema se zalepeným nosohltanem odříkal do tlampače pomalé a nesrozumitelné hlášení.

Nahoře na patře se mezitím uklidnili. Možná proto, že už všechny flašky roztřískali. Ted' odtamtud zněl klidný rozhovor, kašel a jakési tichounké fňukání. Vypadalo to, že večírek pomalu končí.

13.

V okamžiku, kdy jsem se pustil do špaget, zarachotil klíč a předsín se naplnila šramotem a smíchem. Zaklapl jsem knihu, ve které jsem si při jídle listoval. Vzápětí jsem si uvědomil, že pochechtávání nezni z mé předsíně, ale vedle od sousedky. Znovu jsem otevřel knihu: *„V Indii loví ještě jiné divoké zvíře: jednorožce, jenž je trupem podobný koni, hlavou jelenovi, nohama slonovi a ocasem kanci. Ryčí neobyčejně silně; uprostřed čela mu trčí dlouhý černý roh. Popírá se, že by bylo možno ho dostat živého...“*

Za zdí někdo křičel: „Alé Jindro voe, si piš, že až ti to pustim, že se z toho posereš...!“

„Nepřítelem jednorožce je také lev a jedno skvělé osmiverší z druhé knihy epopeje The Faerie Queene zachycuje způsob jejich boje: lev se opírá o strom, jednorožec se skloněným čelem útočí; lev uskočí a jednorožec se zasekne do kmene stromu.“

Přidal jsem si kečup.

„... středověké bestiáře nás poučují, že jednorožec může být chycen nevinnou dívkou.“

Za zdí zaječel ženský hlas: „Vy chlapi ste hrozný, vy se chcete furt jenom bavit a bavit! Vy nepotřebujete ženskou, vy potřebujete klauna s kundou!“

Smích vyletěl otevřeným oknem do noci.

„A nyní k tomu, jak ho chytit. Proti němu se posadí dívčina, jednorožec jí ulehne do klína, panna ho s láskou k sobě vine a nakonec ho odtáhne do královského paláce.“

„Fazolevej salát, jo, hele, tak to tady budu za chvílku lítat jak zepelín! To mě budete muset koštětem stahovat vod stropu,“ křičel někdo za zdí.

Zařinčel zvonek, tentokrát doopravdy u mých dveří. Šel jsem otevřít. Za dveřmi stála notně opilá Bernie Higgins, kabát zabílený od zdi, a plakala a objímala mě, protože mi den předtím zemřel otec. Otec ve skutečnosti nezemřel, ale to je úplně jiná historie. Obul jsem se a šel s ní naproti do nonstopu. Dal jsem si fernet a Bernie si dala turka.

Zlaté časy

Cestou ze Zbraslavi se dalo do deště, takže se nakonec hodilo, že Smrček při odchodu sebral z hospodského věšáku starý černý deštník. Byl to jeho zvyk, vzít v každé restauraci nějakou maličkost, i kdyby jenom poloprázdnou lahvičku s kečupem, a málokdy se stalo, že by za to nebyl hned na místě zfackován. Potom ty relikvie, které se mu podařilo vynést, zase neprodleně rozdával. A jak přibývalo obdarovaných, tak zároveň přibývalo i podniků, kde se už nesměl ani ukázat.

Tentokrát mu to ale prošlo. Když jsme vystoupili z metra, zjistili jsme, že se drobné poprchávání změnilo v liják. Nějaký přiopilý chudák teď nejspíš mohl někde na stanici příměstského autobusu.

Na Kačerově, hned za viaduktem, po kterém vede výpadovka na Brno, Smrček zničehonic vběhl s deštníkem do vozovky a začal ho bleskově zavírat a otvírat přímo proti rozjetým autům. Zavírat a otvírat. Autáky troubily, uhýbaly, brzdily. Mokré škodovky s rozsvícenými světly svištěly kolem něj. Šokovaní řidiči instinktivně mačkali klakson ještě dlouho potom, co už povykující postavu bez úhony minuli.

Čekal jsem na chodníku a sledoval to studené, deštivé safari. Každou chvíli mohl vypadnout ze zatáčky někdo jen o trochu víc rozjetý než ti, co stačili uhnout. Smrček pobíhal mezi tunami pohybujícího se plechu, benzínu, svištící gumy a vyděšeného masa. Uhýbal na poslední chvíli, jako toreador. Dělal piruety a axelpauseny, vyskakoval a něco volal. Paraple držel s vrcholnou elegancí. A to paraple rozhodovalo... kdyby ho pustil, předklonil by se o pár centimetrů navíc, a nějaké to zpětné zrcátko by se už našlo. Běhal, kličkoval a skákal. Nemohl jsem dělat nic jiného než čekat.

Nakonec se vydováděl a uskočil těsně před moskvičem, řízeným starší vytřeštěnou blondýnou, zpátky na chodník. Pak jsme zahrnuli

do ulice Na Záhonech, kde jsme měli podnájem. Já, Smrček, Fáfa a Ela – ta jenom občas. Obývali jsme přízemní pokojík. Podnájem s tekoucí vodou. Koberec, skříň, dvě židle, kredenc, naftáky, pár molitanů; stačilo to, protože se nikdy nestalo, že by na noc dorazili všichni.

Každý z nás měl tenkrát něco... Mně se definitivně zkazilo manželství a neměl jsem kde bydlet. Fáfa si právě odkroutil rok za příživu a teď se dostával zase pomalu do života, a to mohl, jakožto sovětský občan, mluvit o štěstí, že ho zašili tady. Když mu trochu otrnulo, vyprávěl, jak si ho už z pražské vyšetřovačky několikrát odvezli na jejich ambasádu a jak se tam k němu v podstatě chovali jako ke svému muklovi a jak to s nima nakonec skoulel; ale za jakou cenu, o tom nikdy nemluvil. Jen jednou mu pod tíhou ranní opice ujelo, že to byla jejich hlavní podmínka; že o tom nikdy, nikde a s nikým nebude mluvit, jinak... A jakkoliv byl Fáfa rozvratník, tohohle se držel. Znal svoje lidi. Ela, to byla normální mladá zdravá holka; jediné, co na ní bylo zvláštní, byla nespavost; běžně jí stačily tři čtyři hodinky denně. Celé noci se vodila za ruku s jedním nemluvným Ostravákem. Randila. Nebo byla doma, svítila, usrkávala víno a snažila se to navléct tak, aby si s ní do rána někdo povídal. Jinak si nás ale držela od těla. A co se Smrčka týká, o tom se běžně soudilo, že mu doopravdy hrabe.

Zahnuli jsme do naší ulice, zastavili u branky a vytáhli klíče, ale pak jsme se beze slova otočili a šli jsme se ještě podívat k Perglům, jestli tam náhodou nesedí Fáfa.

Už z padesáti metrů jsme slyšeli, že sedí. Přízemní pajzl se nadýmal kouřem, halekáním a zpěvem. Fáfa hrál na kytaru, řval nějakou odrhovačku a všichni štamgasti s ním. Podle tempa a jistého stupně uvolněnosti bylo zřejmé, že je tam už dlouho. To znamenalo, že tam někde bude i Černá Maruna, Fáfova věrná obdivovatelka, Fáfův stín, Fáfova nevěsta, místní drezína. Když jsme vstoupili, rozhlédl jsem

se co nejopatrněji; Maruna mě však ihned zachytila. A už byla u nás. A hned chtěla tancovat. Tancovat se tam dost dobře nedalo, jenomže Maruna chtěla. Tak s kym? S kym, když její miláček ždímá dřevo? Tak třeba s tím hubeným, pocem, neboj se baletky... A ty zahraj!

Pohublý, ale pořád ještě stokilový Fáfa měl uslzené modré oči zaostřené na nekonečno a hrál písně, které se tam za ten rok naučil. Vystačily mu obyčejně na celý večer a nemusel se vůbec opakovat. Když se napil, měl tendenci bavit celou hospodu. V takových případech byl k neutahání. Jedině proto nás tady taky brali.

Rychle jsem ještě stačil někomu vypít panáka a už jsem držel Marunu za vysedlou lopatku a sledoval podlahu, abych neztratil přibližnou orientaci v prostoru. Kýval jsem s ní a jako z obrovské výšky, jak z měsíčního modulu jsem pozoroval lino, plné kráterů. Nemohl jsem nemyslet na to, že na závěr každého kousku se potřebuje Maruna s tanečníkem veřejně políbit. A nesměla to být ledajaká pusa: žádal se polibek podle všech pravidel. Měla tuto okázalou španělskou dvornost v genech. Všichni to věděli a já to taky věděl. A taky jsem věděl, že má dohromady deset zubů. Že za panáka předvádí, jak se jí viklají. Nebyla zase tak stará. Ale byla to flundra, co vyrostla po hospodách. Živila se tlačenkou a salámem. Cibuli k buřtům nejraději přikusovala vcelku, jako by to bylo jabko: čtyřikrát hryzla a bylo to. Pila, co jí kdo poručil. Tahala se s těmi nejhoršími. Lhala, jako když tiskne. Kradla. Všichni ji měli rádi.

Kýval jsem s ní a viděl, jak recidivisti ožívají. Jak čekají, co bude. Běda, jak jí nedáš francouze... Jestli ti smrdí, hajzle, stačí říct...! Zahlédl jsem Smrčka, jak strká do kapsy umolousanou pepřenku a přitom pozorně sleduje, co udělám, a jak se jeho neklidná duše raduje.

Potom Fáfa dotřísknul poslední akord a převrhl do sebe půllitr. Černá Maruna mi zblízka šilhalo do očí a čekala.

Udělal jsem, co jsem udělat musel. Usilovně jsem přitom myslel na to, jak Ikarie XB-1 letí nekonečně vzdáleným, mrazivým vesmírem,

snazně jsem myslel na to, že nic není pravda, všechno je jenom polystyrén, dřevěné špalíky, staniol, dávno mrtví herci, silonové nitě a šikovně nasvícený černý papír. Myslel jsem na buddhistické mnichy, meditující dobrovolně na rozkládajících se mrtvolách. Maruna mi ohmatávala tvrdým zvířecím jazykem vnitřek úst a vyvíjela podtlak, jako by mě chtěla vtáhnout k sobě, do té strašné, dokořán otevřené dutiny. Cítil jsem, jak mi tím prasečím lízákem nepříčetně drhne patro a plomby, jak mě kouše do jazyka, a jak mi od toho okamžiku začíná být všechno jedno. Jak se dostávám na druhou stranu, do světla, klidu a míru. Jak je mi pro ten večer propůjčena k užívání svatá lhostejnost, protože nic horšího mě už nemůže potkat.

Zábava se teprve rozjížděla. Fáfa právě zpíval s plným nasazením svoji nejmilejší píseň: „Všichni jsou už v Mexiku, buenos días, já taky jdu...“ Vypadalo to na dlouhý večer. O to delší, že už bylo poměrně jasné, že i kdyby nikdo jiný, tak určitě Maruna k nám dneska půjde „bydlet“.

Ráno jsem zaslechl tichoucké cinknutí. Otevřel jsem oči a napůl ještě ve snu jsem ji uviděl, jak nám prohrabává hrnek s drobnými. Jak se v něm štírá vyzáblým prstem. Hrst mincí shrábla do kapsy, potom nahlédla do dřezu, přimáčkla si nosní díрку, frkla nám hejla mezi špinavé talíře, zkusila kredenc, chňapla konzervu čínského vepřového ve vlastní šťávě, pak za sebou neslyšně zavřela a byla pryč. Slyšel jsem, jak cupitá po schodech.

Vstal jsem a šel se vymočit. Nešlo úplně přehlédnout rozbité sklenice a okurky v láku rozšlapané po koberci. Necítit rum, vylitý do naftáků. Nevidět Fáfovou tvář, přitlačenou k zaprášené bronzové bustě, postavené na zemi u zdi. Busta byla přišroubovaná k těžkému mramorovému podstavci a znázorňovala hubeného, do sebe propadlého mládence s nápadným předkusem, mého otce; kdysi ji nechal u jednoho slavného chorvatského sochaře zhotovit jeho otec, majitel továrny, aby měl syn památku na dětství. Ted' se k té

kapitalistické relikvii lepila Fáfova zarudlá, zdeformovaná tvář. Ryšavé mužické vlásky mu lnuly k zpocené lebce. Provázek slin kanul po mramoru a vsakoval do koberce. Busta na mě hleděla prázdnýma očima.

Uprostřed místnosti oddychovala obrovská, nestvůrná larva: Smrček spal ve svém kokonu. V igelitovém pytli. V neprodyšném, zapařeném, chrastivém bivaku. Dělal to kvůli teplu, ale hlavně kvůli dostatečné izolaci od okolního světa. Po záhybech igelitu zvolna putovaly kapky sražené páry, spojovaly se a vpíjely do jeho flanelové košile, zapnuté pečlivě až ke krku. Takto se zaopatřoval každou noc, ať venku zpívaly sýkorky, nebo ať jely naftáky naplno; ráno se pak motal po pokoji zmáčený lyšaj, vydechující mátožný puch smrti, takže ať zpívaly sýkorky, nebo hučely naftáky, muselo se hned po ránu pořádně větrat.

Spal nelidským, hmyzím spánkem a byl spokojen, protože já jsem byl znepokojen... ano, magorů jsem kolem sebe měl vždycy dost; přitahoval jsem je, zatímco jsem toužil po rozumných, inteligentních, sečtělých lidech, se kterými by bylo možno hodiny a hodiny rozebírat vážná, pokud možno filozofická témata. Teprve mnohem později jsem přišel na to, že mám defektní optiku: těch rozumných bylo kolem v každé chvíli víc než dost, ale byli z moc řídkého materiálu. Z řídkého, šedého, téměř neviditelného materiálu, který se rozpadal pod rukama. Stačilo před nimi vyslovit něco, co zrovna nebylo vhod, stačila neopatrná formulace, a začalo se to v nich všechno ve zmatku loučit a uraženě zalézat zpátky do domečku. Toužil jsem po rozumných, inteligentních lidech, ale když jsem je potkal, nudili mě a srali tak a natolik, že jsem se pokaždé instinktivně odpoutal dřív, než jsem si jich vůbec stačil všimnout. A pomaloučku jsem začínal tušit, že tihle jsou ti poslední, kteří by věděli, jak si zařídit život, aby měl aspoň trochu smysl. Inteligentní touhy, inteligentní ambice, inteligentní předsevzetí, inteligentní legrácky, inteligentní obavy... Těmi je vystlán hrob naší doby.

Smrček otevřel jedno oko. Díval se na mě, jako bych byl suchý fíkus. Zjevně vzpomínal, kdo jsem. Pak se mu na sítnici objevilo poznání, že je zpátky ve skutečnosti, v ulici Na Záhonech. Míval taková probuzení... jako když se pomaloučku, polehoučku nahazuje atomová elektrárna. Postupně. Najednou vyskočil, setřepal ze sebe igelit a ve zvalené košili vyběhl na chodbu. Slyšel jsem, jak dává a jak to pleská rovnou do krabic s knihami, které jsem tam měl provizorně naskládané s tím, že se mi v blízké době snad podaří přimontovat několik polic. Vyletěl jsem ven, abych ho nasměroval jinam. Pozdě. Všechny krabice byly plné. Celý můj tehdejší majetek. Řekl jsem: „Ty dobytku! To uklidíš!“

Střelil okem, jestli to myslím vážně. Vyhrábl jsem ze dřezu nůž. Z nožů měl nevysvětlitelný strach. Stačilo říct to slovo. „Nůž...“ Ještě lepší bylo vzít kudlu do ruky a říct: „Podřežu tě a bude pokoj!“

To měl rád, protože toho se doopravdy bál. Byla to taková hra. Kamarádká. Ale nikdo nemohl nikdy vědět, jak dopadne; značné procento vážného úmyslu v tom být muselo, jinak by se mi vysmál a šel by si zase lehnout. Sice by měl výčitky. Ale uklízel bych to já.

Postupoval jsem chodbou a pomalu ho zatlačoval do kouta. Smrček se tetelil dětskou hrůzou: „Ne... prosím, dej to pryč... Budu hodný...“

„Nebudeš... Já tě znám! Podřežu tě a hotovo!“

„Ježiš, co to říkáš! Co to říkáš... Neblázni!“

„Podřežu, přísámbohu...! A bude klid!“

„Ne... ne, prosím! Neblázni!“

Šmidlal jsem mu pod krkem ohebným, dotenka vybroušeným nožem. Cítil jsem, jak mi ten obyčejný rezavý kuchyňský slouha s dřevěnou střenkou zrovna vede ruku.

„Podivej! Kams to hodil!“

„Co hodil... Kam hodil...“

„Cos poblil!“

„Knihýy... Já...“

„Pocem!“

„Prosím, ne! Já to uklidím!“

„Ale hned!“

„Hned to uklidím!“

Co seš to za hovado, říkal jsem si. Knihy jsou ti bližší než člověk, říkal jsem si. Než kamarád. Jenomže o knihy nejde, uklidňoval jsem se, jde o prostor k životu...

Se Smrčkem bylo nutno bez přestání vést nekrvavou, ale o to opravdovější válku, a rozhodně jsem nebyl jediný, kdo to čas od času prakticoval... Jakmile začal tzv. „zlobit“, byl různými lidmi různě uklidňován: bylo dobré jej přidusit polštářem, protože nedostatek kyslíku ho na nějakou dobu spolehlivě zbavil přebytečné energie; ještě lepší bylo podržet ho nejméně půl minuty za nohy z okna, pokud to bylo ve vyšším patře. Poprvé se mu to přihodilo v jednom domě na Zbraslavi, a když se to rozkřiklo, stal se z toho pro mnohé, kteří si s ním už nevěděli rady, návod. Několikrát též visel přivázan za nohy k větvi ovocného stromu. Jednou ho při té příležitosti nechali v zahradě samotného a šli si v klidu koupit do obchodu pití. Když se vrátili, uviděli, že ho mezitím objevila sousedova fena, statná boxerka, která mu tam celých deset minut nadšeně olizovala obličej. Ale vůbec nejlepší bylo fixovat Smrčka po co nejdelší dobu v určité poloze: byl nesčíslněkrát připoután k židli, k zábradlí, ke psí boudě, kde potom fňukal, prosil, hrubě citově vydíral a všemožně se dožadoval pozornosti, zatímco společnost pokračovala v zábavě. Také se stalo, že po něm v záchvatu zoufalé nenávisti jezdil jeden neurolog, jinak poměrně nóbl člověk, rezavými zahradními bránami. Po této příhodě si Smrček dával nějaký čas pozor; měl hrůzu ze všeho, co souviselo s možností otravy krve. Jinak to s ním prostě nešlo. Časem se, pravda, stalo, že ho pověst mučedníka už předcházela, a zvrhlo se to v lacinou zábavu; to ale až mnohem později. Počátky jeho mučednictví byly ryze praktické.

Slyšel jsem ho, jak na chodbě vzdychá a jak šplouchá voda v litinovém umyvadle. Utíral teď hadříkem moje knihy. Přebaly vlhly

a kroutily se. V zákoutích vazeb se usazovaly kyselé kousky, které tamodtud už nikdy nikdo nedostane. Ořízky nasakovaly žaludečnými šťávami.

Probuzený Fáfa ležel a hleděl prázdnýma očima do stropu. Potom se pomalounku posadil, ztuhými prsty si promnul choroš, který měl místo tváře, a přeslabikoval: „Ty vole... Kde je?“

„Kdo?“

„No kdo...“

„Vodešla. Vzala nám vepřový.“

„A viděls, co vyváděla...?“

„Kdy?“

„No v noci, když sme přišli.“

„Nevim. Co?“

„Jestlis to neviděl, Jeniku, tak to sem jenom rád,“ řekl pomalu Fáfa. Opatrně vstal, natočil si vodu do porcelánového hrnku, polkl ji a čtyřikrát to zopakoval. Potom se odešel naobědvat k nějaké ženské, která mu občas uvařila.

Smrček nosil několik minut ruce daleko od těla, abych viděl, jak jsem mu ublížil, ale pak se sebral a šel taky pryč. Dělal ve skladu univerzitní knihovny a nemohl si už dovolit další áčko.

Já jsem ten den naštěstí nikam nemusel. Udělal jsem si kafe a zalezl zpátky pod deku. Venku byl tichý, šedostříbrný den. Po prázdném nebi táhli stále jedním směrem podivuhodní rudofialoví červi. V rohu okna se kývala větev jabloně, kývala se a kývala. Rozbolela mě hlava.

V sousedním pokoji za zdí usedavě plakala Mirka, která tam taky bydlela v podnájmu. Občas takhle probřečela celé dny. A celé noci. „Jela ve věcech,“ jak říkala. Věděl jsem v čem, ale držel jsem se od toho dál; stačilo mi potkávat na chodbě ty vyrážkou obdařené, dezintegrované fešáky, nemohoucí trefit ven z baráku, její známé. Brali mi za kliku. Svěřovali se, že zabloudili. Byla tam jenom jedna

chodba, dvoje dveře a jenom jedny schody. „Helesimtě... kudysedeven...“ ptali se. „Po schodech,“ říkal jsem. „... šjánevím po jakejch,“ odpovídali, „... helea... čkej... jo, hele..., nemělbyš nákou... něco... nevimtrá... bůra, néjo... hele, simtěa... kudysedeven...?“

Mirka chraptivě vzlykala a naříkala. Dlouze si stěžovala neviditelným silám. Žalovala jakýmsi fantomům. Nakonec jsem vyšel na chodbu a zaklepal na její dveře. Nic. Otevřel jsem. Seděla na gauči a celá se třásla. Měla toho v sobě požeňnaně. Všude se povalovaly vatičky, hadříky, lahvičky, zakrvácené flastry a papírky. Měla hlavu v dlaních a slzy kapaly na parkety.

Postavil jsem na čaj, sedl si a začal jí předčítat z knihy, kterou jsem sebral z podlahy: *„Pokračoval v řeči, ale slova mu vázla v hrdle, když viděl, kterak dívky objímají něžně obě opice, roní slzy nad mrtvými zvířaty, a slyšel žalostně výkřiky...“*

Mirka přestala fňukat a podivila se: „Co blbneš?“

„Čtu ti...“

„A proč jako?“

„Čtu ti, tak poslouchej a mlč: *„... pravil konečně Cacambovi, jenž mu odpověděl: Učinil jste, pane, krásné arcidílo! Vždyť jste zabil milence slečen...! Milence? Možno-li? Dobíráte si mne, Cacambo? Jak tomu mohu věřit?“*“

„A co mi to čteš za kravinu!“

Četl jsem Voltairova Candida; kdoví kde se tam vzal. Mirka začala jedním uchem poslouchat. Přitom zarytě šeptala: „Proč mě nenecháš. Co se do mě sereš... děte všichni do hajzlu... já vo vás nestojim...“

„*Drahý pane, odvětil Cacambo, dívíte se stále a všemu. Proč se vám zdá nemožným, že v některých zemích pasou se na vнадách dam opice? Jsou přec z čtvrtiny lidé, jak já z čtvrtiny Španěl...“*“

„Di pryč. Víš hovno, vo co de,“ šeptala a prolamovala si prsty.

„*Ach ano, odpověděl Candide, vzpomínám si, že mi vypravoval někdy doktor Pangloss o podobných událostech a spojeních, z nichž se zrodili pani, faunové a satyři, jež viděly mnohé váženě osoby...“*“

„Co se do mě sereš, říkám...“

Nejspíš měla pravdu. Nikdy jsem nerozuměl faktickým pohybům své duše, takže jsem si to vynahrazoval vnějšími událostmi. Vynakládal jsem energii na emoce převážně v těch případech, kdy to po mně nemohla chtít ani noha od stolu. Sám jsem to nechápal. Řekl jsem: „Dyt' hergot vidim, co se s tebou děje...“

„Vidět není vědět...!“

„No tak mi to taky puč...“

„Jak, puč!“

„Já to taky zkusim.“

„Vyser se na to!“

„Zkusim to...“

„Vyser se na to, říkám ti.“

„Proč?“

„Víš hovno, vo co de!“

Zavřel jsem knihu, hodil ji na zem a vstal jsem. Mirka se znovu rozbředla: „Doprdele, kam zas deš! Dyt' je tady ten čaj hotovej... Nojo... tak pod', když chceš...“

Vyhrnul jsem si rukáv, jak jsem to vídal u fetišáků v televizních detektivkách, odehrávajících se v dešti na neutěšených západoberlínských sídlištích, v kachlíkovaném podzemí metra a na hřbitovech aut. Bylo to vzrušující. Mirka postupovala úplně stejně. Nasypala to na lžičku a já jsem podržel zapalovač. Zabublalo to. Pak jehla zajela do žíly. Šlo to překvapivě snadno. Pokojík se zničehonic rozsvítil. Řekl jsem: „Aha...“

Mirka kývla: „Nojo...“

Pak se mi rozsvítil mozek v hlavě. Vzplál jako noční velkoměsto. Nad obzorem se zvedla pomalá, mravenčí záře. Kamarád Krakatit se na mě usmál štíčími zuby. Řekl jsem: „Aha!“

Mirka vzdychla: „No jo...“

Chvilí jsem si detailně prohlížel její pokoj. Podíval jsem se z okna. Nebe teď bylo hluboce, bolavě modré. Zdálo se, že to má

svůj naléhavý význam, ale bylo těžké ho pojmenovat. Musel jsem se na to jít podívat blíž. Vyšel jsem ze dveří a několikrát obešel blok. Pozorně jsem četl názvy ulic na zářivě červených cedulích: Na Dílech, Na Líše, Na Úlehli, Na Brázdě. Snažil jsem si je vrýt do paměti, protože s tak nádhernými, významnými slovy jsem se v životě nesetkal.

Na lavičce u autobusové zastávky seděla jakási bába. Přisedl jsem si k ní a ve stručnosti jí převyprávěl celý svůj život. Pozorně poslouchala, pokyvovala hlavou a opakovala: „Takovej mladej...“ Potom začala ona, včetně syna, dvou dcer, sestry z Trhových Svinů, bratra tadyhle z Michle, prvního muže na raka a druhého na něco, s čím si nevěděl rady ani pan primář. Držela si mě přitom pařátem pevně za košili, abych jí neutekl, dokud neskončí. Jenomže já jsem byl u vytržení; ještě nikdy jsem neslyšel tak zajímavý příběh. Slova se měkce valila ulicí jako obrovské koule vaty. Viděl jsem je a cítil, prostupovala mi celým tělem. Některá se nadouvala a nafukovala, až pohltila všechno ostatní. Jiná byla tak titěrná, tak ztracená v obrovských prostorách přítomnosti, že jsem měl pocit, že se snažím zahlédnout sotva viditelnou hvězdu.

Kolem šla ženská s jezevčíkem. Pes se po mně několikrát pře-kvapeně ohlédl.

Pak jsem se vrátil domů. Na chodbě jsem slyšel, že Mirka už zase bučí, tak jsem rovnou zahrnul do našeho pokoje. Bylo tam uklizeno. Okna dokořán. V okně seděla Ela. Jednu nohu měla položenou venku v trávě, druhou na parapetu; parapet byl totiž ve stejné úrovni s trávníkem na dvoře. On ten náš podnájem byl vlastně spíš sklep. Smrdělo to tam plesnivinou. Na omítce se dělaly puchýře. Pod kobercem byla trouchnivějící, věčně mokrá, rozpadající se prkna.

Ela seděla na parapetu v sukýnce a v modrobíle pruhovaném triku a opalovala se. Bylo jí něco přes dvacet. Nebyla zvlášť chytrá, ale měla instinkt. Jakživ jsem si k ní nic nedovolil. Jednou jsem se

nad ránem tajně díval, když se převlíkala, a to bylo všechno. Slušelo jí to. Právě že až moc. Měla figuru, vůči které jsem nemohl netrpět záchvaty nesmělosti. Ten druh postavy, který holkám otvírá dveře světa už na základní škole. Včetně nenávisti třídních učitelek. Včetně přímočarého, praktického zájmu starých ženáčů. Včetně hvízdání z oken kasáren, troubení autávků, poznámek bezmocných dědků. A pak, byl tu ten Ostravák...

Vzal jsem ze stolu nůžky na nehty, přistoupil k ní a začal jí stříhat chloupky na té bližší noze. Podívala se na mě, a neřekla ani slovo. Jen přihlížela s rostoucím údivem. Choval jsem se, jako by tam ona sama vůbec nebyla. Zajímala mě jenom ta jedna noha. Začal jsem odzdola. Měla na červeno nalakované nehty. Hladké prsty. Ale už na nártu to začalo: bylo tam pár tuhých černých chloupků, které bylo třeba pečlivě odstříhnout. Jeden po druhém. Byla to práce, která se rozhodně nedala nijak urychlit. Detailní, hodinářská práce. Chlup po chlupu odskakoval od kovového ostří. Metodicky jsem postupoval měkkou, teplou krajinou. Jako potápěč v hlubinném skafandru jsem lesklými čelistmi přestřihával holé, kymácející se tyče, stojící mi v cestě. Nejvíc práce bylo na lýtku. Otevřela se přede mnou gigantická pláň, plná stovek a tisíců jednoduchých, tuhých živočichů, čekajících jen na to, až se k nim konečně dostanu a zkrátím jejich nudné živorení.

Najednou se jí z nějakého důvodu zježily naráz všechny chlupy a už tak zůstaly. Velice mi to usnadnilo práci. Když jsem se potřeboval dostat na spodní stranu lýtka, sama se natočila. Bylo to zvláštní. Držela jako uhranutá a hleděla na mě nevěřicně rozšířenýma husíma očima. Nemohla přijít na nic, co by k tomu řekla. Však bych taky nevěděl, co odpovědět...

Zpoza skříně vylezl na střeoevropské poměry opravdu dost veliký pavouk a vydal se po zdi vzhůru. Měl tam pod stropem pořádnou pavučinu. Tu jsem znal. Ale jeho jsem viděl poprvé. Šel asi na inspekci, jestli se něco nechtylo. Jediný pohled stačil, abych

věděl, že jeho cesta bude naprosto zbytečná. Zaprášený kmotr dokráčel k pavučině, několikrát brnkl o napnutá vlákna, potom se jednoho chytil a nespokojeně sekal nohama. Ela sledovala můj pohled a uviděla ho taky; a jakkoliv pavouky hodně neměla ráda, tentokrát ani nehlesla.

Venku kdákaly slepice. Dcera správcové, zlá těhotná mrcha ve vy-tahaných teplákách, věšela na dvorku prádlo, kouřila a lehký popel se lepil na mokré cejchy. Mezi chátrajícími vilkami poletoval třesk lešenářských trubek. Listí se neslyšně pouštělo větví a snášelo se na trávník. Byl začátek září. Babí léto. Rok 1984.

Stříhal jsem a stříhal. Jedna noha už byla hotová. Řekl jsem: „Teď druhou.“

Konečně promluvila: „Druhou ne.“

„Proč ne?“

„Protože jedna stačí...“

Musel jsem skončit uprostřed nedodělané práce. Trochu se mě to dotklo. Sebral jsem se a šel se zase projít. Na ulici štěbetali ptáci. Znělo to, jako by několik stovek uličníků hrálo na okarínu.

Když jsem se nad ránem vrátil, Ela pořád ještě svítila a četla Život a skutky soudce Ti. Mlčky mi udělala místo vedle sebe. Opatrně jsem se zeptal: „To jako že si mám lehnout k tobě...?“

Ela se usmála: „Pod', hlupáčku...“

Bylo to poprvé a zatím i naposled, co mě někdo takhle oslovil.

Konec světa

Původně jsem šel jenom něco vyřídit. Zazvonil jsem u solidních dveří v zabydleném měšťanském baráku kousek od nábřeží, v typickém baráku, kde ještě pořád žijí partaje, které pamatují heydrichiádu. Kukátko na chvíli ztmavlo, pak zarachotil řetěz.

Otevřela mi hubená ženská ke čtyřicítce. Měla temné kruhy pod očima a ústa zvětšená červenou rtěnkou do neuvěřitelných rozměrů. Na sobě měla sukni a úplně průsvitnou černou košilku, pod kterou neměla nic. Snažil jsem se jí nedívat hned ve dveřích na prsa, ale navzdory dobrému úmyslu jsem je oslovil: „Dobrý den, já jsem...“

Prsa řekla unisono překvapivě nakřáplým, rozdvojeným hlasem: „Ahoj!“

Všechno to šlo tak nějak přirozeně dohromady, že mě to ani nepřekvapilo. Prsa řekla: „*Nezouvej se a pojď dál!*“

Ženská mi podala ruku, zachrastila náramky a bez dalšího šla rovnou vařit kafe. Z kuchyňského kouta bez přestání vycházel její hlas. Z toho, co mi povídala, jsem měl dojem, že jsme se viděli naposled předevčírem. Měla pozoruhodnou schopnost mluvit o několika věcech najednou: „*Posad' se... sedíš...? byl tady Jírka, von... je podobnej tomu herci... tomu Drtinovi... von na mě trochu žárlí, víš a... já jsem chtěla jít na Žvanivýho slimejše... ale tam von mě nevezme, že prej by tam moh potkat... toho Machytku, kterýmu dluží prachy nebo co, von snad hrál s někým karty a prohrál, von mi taky všechno neříká... ty ho možná asi znáš... a tak si připadám celý dny tak náák, nechci zrovna říct, sama, ale... já jsem byla patnáct let v baletu v Národním, víš... tančila jsem ve sboru, takže jsem zvyklá mít kolem sebe lidi, a... chtěla jsem... dáváš do kafe mlíko...? chtěla jsem zkusit něco svýho, co by mě bavilo, jenže Ivan... von je sice dobrej, já si ho vážim, ale je*

nespolehlivej a je zvyklej lidi... nechci říct využívat, víš, ale já si na něj dávám pozor... Chceš vidět fotky? Počkej, tady někde budou..."

S cigaretou v ruce začala kramařit v policích, dokud se na zem nesesula hora papírů, obálek, časopisů a dopisů. Z jedné obálky se vyřinuly na koberec fotky: „*Tady jsou... tak tady, vidíš... Národ sobě... tady jsem já... akorát... vo pár let mladší...*“

Na velkých černobílých polámaných fotkách byla ona v baletáckém trikotu, s nervózním úsměvem, s dlouhým tenkým nosem v bledém obličejí, hubená, o deset let mladší, hezká. A bylo tam taky vidět, na rozdíl od skutečnosti, nějaké na první pohled zřetelné, neodbytné kouzlo; čišela z ní nasládlá voňavka, šminky, alkohol, prášky na spaní, naftalín a zmar.

Zasmála se: „*Líbím se ti tady... vlastně... to se ptám trochu divně, já to myslím tak, jestli se ti zdá... Ivan mi totiž řek, že hraje nebo ste hráli na tý Dobešce, von taky hrál u Vašinky, jenže to už je hrozně dávno, von říkal, že... vidíš, tady jsme zkoušeli VestSajdStory, ale to se nakonec nedělalo, protože... to režíroval ňákej... von nakonec zustal v Rakousku, mě kvůli tomu málem vyhodili, protože, to víš... Ty znáš Marka...?“*

„Ne.“

Vytáhla z mrazáku načatou láhev vodky: „*Aha, já myslela... minulej tejden jsem se byla projít na Letný, bydlí tam jedna kamarádka, její brácha před měsícem skočil pod vlak, eště tak šikovně, že skočil na koleje z takovýho mostíku, ale nezabil se, byl jenom v bezvědomí, a v tom bezvědomí ho přejel motorák, řidič si ničeho nevšim, a von tam ležel na kolejích s ujetejma nohama, vzalo je mu to tady,*“ přejala si rudě nalakovaným nehtem po hubeném stehně, „*a žil eště půl hodiny, než ho našli, to už měl chudák bílý vlasy, za tu chvilku úplně zešedivěl, a umřel jim v sanitce, tak si to umíš představit, co vona asi... Voni spolu vyrůstali, a jí letos na jaře našli v prsu bulku, a jejich matka se, představ si, loni otrávil plynem, tak si to dovedeš... byly jsme... byla jsem se projít kolem Hanavskýho pavilónu, tam jak bydlí*

Šebesták, byls tam někdy? Von je, jakej je, já ho mám docela ráda, i když teda bych taky mohla mít důvod se mu vyhejbat, to je taková historie... ty vůbec nepiješ! Existuje něco, co bys chtěl?"

„Jestli bys náhodou neměla dinyl..."

„Ale já myslím jako v životě, jestli je něco... co chceš!"

Obě prsa na mě hleděla zpod šifónu tajemným spodním pohledem a byla špičatější a špičatější.

Ukázala na oblýskané kožené křeslo, stojící před pianem. Bylo černé, ze stran pobité cvočky, a bylo ponuré a důkladné jako fotel z esesácké vily ve filmu Vyšší princip. Na piano, podle lehounkých kotoučů prachu, které se vznášely a kutálely po krytu klávesnice při každém hlasitěji proneseném slově, už hodně dlouho nikdo nehrál.

„To křeslo je po Nezvalovi, znáš Nezvala, toho básníka...?"

„Jo.“

„To dostali naši... z pozůstalosti. Máš rád Nezvala?"

Bodejť bych neměl rád toho klabonosého fantoma československé operety, krmícího se za každého režimu indiánky, větrníky se šlehačkou, kremrolemi a pralinkami! Bodejť bych neměl rád toho na Sázavě pózujícího salonního samojeda v plavkách, vytažených až nad pupek, toho plačtivého knížete s figurou matky od čtyř dětí, jehož melancholie a ješitná sebeláska nakonec daly vykvést ještě dnes omamně vonícím pivoňkám Edisona a Podivuhodného kouzelníka...!

„Tak si tam sedni, jestli chceš..."

„Díky. Já zůstanu tady..."

Najednou našpulila pusu a udělala na mě číču: *„Tak si tam na chvilku sedni aspoň kvůli mně..."*

Blesklo mi hlavou, že mě třeba chce opít a potom přivázat k fotelu, aby mi mohla bez překážek vyprávět všechno, co jí přijde na mysl, dokud pomalu nezešlím. Bude mě krmit špagetami bez kečupu a lít do mě pigi čaj, abych jí pár dní vydržel naživu. Anebo jí třeba něčím připomínám zemřelého otce, který v tom křesle strávil posledních patnáct let života.

Sedl jsem si do křesla. V tu chvíli vytáhla z ledničky dvě lahve bílého: „*Našla jsem ryzlink... dáš si?*“

Zabořen do pasti vrzající kůže, dohladka vyleštěné tlustou básnickou zadnicí, jsem poslouchal její hlas, který hrčel, vrkal a rachtal. Dobře hodinu jsem vůbec neposlouchal, co říká, fascinován její neklidnou mimikou. Občas jí ujely rtíky do pomalého cynického esíčka. Občas vykouzlily veliké „ó“. Občas udělaly „jo takhle to je...!“ Vypadala jako holka, která se tajně hrabala v máminých šminkách a namastila si natruc před zrcadlem v předsíni na svojí dětskou pusou obrovskou rudou hubu.

Nekontrolovala se. Tím se lišila od většiny ženských. Vypadala jako klaun a chovala se jako klaun. Všechno jí padalo. Rozlila kafe. Propálila gauč cigaretou. Propálila záclonu, když se dívala z okna. Radost a hrůza si skrz ní podávaly ruce.

Knihovna byla naplněná rolemi papírů, krabicemi, prázdnými lahvami, zaprášenými medvídky. V jedné polici stála v hnědém plátně vázaná kniha, na které byl nápis azbukou: Alisa v straně čuděš.

Venku lehce sprchlo, pak se udělalo hezky, pak se začalo stmívat. Nastala černá hodinka. Šel jsem se vymočit. V koupelně mi náhodou sklouzl pohled pod umyvadlo a uviděl jsem kbelík, naplněný až po okraj použitými vložkami. Nezaujatě jsem studoval ten zvláštní jev. Spodní vrstvy byly seschlé a speklé, zatímco horní musely být jenom několik hodin staré. Znovu mi přišel na mysl básník Nezval; taky sochař Gebauer a jeho nezdraví šediví papoušci, nacpaní v příliš malých drátěných klecích. Vrátil jsem se do pokoje a znovu se ponořil do ušáku. V pavoučí síti nemusí být až tak nepříjemně... záleží na okolnostech. A okolnosti jsou našťastí skoro vždycky jasné až zpětně.

Skočil jsem jí do hospody pro cigarety. Když jsem se vrátil, dorážela víno: „*Já... bych šla spát... jestli chceš... můžeš tady zůstat... teda jestli... no, jak chceš...*“

Vyčistil jsem si zběžně zuby roztřepeným kartáčkem a snažil se přitom už nedívat na kýbl pod umyvadlem.

Ležela na rozloženém gauči v noční košili. Pod košílkou měla pěkně složené baletácké nožky se štíhlými kotníky, opletenými jasně modrými, aristokratickými žilkami. Lehl jsem si k ní. Přetáhl jsem přes sebe peřinu. Pod peřinou jsme po sobě chňapli, a bylo to.

Jednu chvíli jsem zjistil, že se celá místnost převrátila o sto osmdesát stupňů. Nevěděl jsem, jak jsem to dokázal, ale připadal jsem si jako jezdec smrti, rotující uprostřed sladkého oblaku spáleného benzínu v drátěné zeměkouli uprostřed manéže. S úžasem jsem si uvědomil, že se opírám nohama o knihovnu a že dělám stojku, ona že je do mě tak nějak šikovně křížem zakleslá, že se rychle, rychle pohybuje, že po nás teče pot jak voda a že mi ten její kruchý hlas hrčí zblízka do ucha: „*Takhle... je to hezký... vid'...*“

Metali jsme jakési kotouly, dělali jakási salta a souvraty... Uvědomil jsem si, že je to přece jenom baletka. Protančila půl života v Národním, zatímco já ho prodřepěl po hospodách. Její tenké, vydrežúované tělo mělo svoji vlastní představu o tom, co chce, mělo svůj vlastní rozum. Asi tak za dvě hodinky jsem, poctivě řečeno, omdlel. Několikrát mě ještě přivedla k životu a odehrávalo se to celé zas od začátku. Venku se dalo znovu do deště. Otevřeným oknem létaly do pokoje můry, aby se zachránily před utopením.

Dopoledne už zase svítilo slunce. S námahou jsem otevřel opuchlé průzory. Její hlava ležela vedle na polštáři a pozorovala mě. Bez úvodu poznamenala: „*Prosímtě... nic neříkej...*“

Šel jsem do koupelny a strčil hlavu pod studenou sprchu. Na chvíli to pomohlo.

Byl jsem tak zpitomělý, že jsem jí sám od sebe napsal číslo telefonu. Pak jsem odjel s čtyřhodinovým zpožděním do práce.

Asi čtrnáct dní poté mi Karel Bursík, kterého jsem střídal v práci, povídá: „Hanzi, volala ti sem nějaká *spisovatelka* nebo co... půl hodiny

mi vykládala po telefonu nějaký takový... no... máš jí prej zavolat tady na to číslo...“

Řekl to a přitom se odmítavě díval z okna. Slovo „spisovatelka“ vyslovil tak, že jsem se raději dál na nic neptal. Cítil jsem, že na mě ulpěla jakási hanba; jenže jsem nevěděl jaká. Když odešel, postavil jsem vodu na kafe, nakrmil a podrblal dva kocoury, kteří se mi motali kolem nohou, a vytočil číslo. V Podolí to zapraskalo: „Ahoj... já jsem ti volala do práce a tys tam nebyl, tak jsem... Ale byl tam místo tebe nějaký... moc sympatickej pán, se kterým jsme si výborně popovídali...“

„A o čem?“

„To je tajemství... Mimo jiný taky vo tobě... jestli chceš, tak ti to prozradím, až mě přijdeš navštívit... Teda, jestli chceš... mě přijít navštívit...“

Věděl jsem, že bych tam asi neměl chodit, ale právě proto jsem si byl jistý, že tam nakonec půjdu.

Šel jsem pomalu po nábřeží a napadaly mě desítky věcí, které bych v tu chvíli dělal radši. Uprostřed úvah jsem vstoupil do domu, kde bydlela. Do schodů zrovna pracovala mimořádně tlustá ženská, každé tři kroky se zastavovala a oddechovala, a vyšlo jí to tak, aby viděla, u kterých dveří jsem se zastavil, utřela si pot rukávem a vystřelila za mnou: „Hledáte někoho!?“

Zazvonil jsem. Do pootevřených dveří se zasekl bleďý ksichtík s rozšlápnutým karafiátem rtěnky: „Ahoj...“

V předsíni mě zavalil mrak voňavky. Měla na sobě podivuhodný džínový kabátek, na kterém bylo dobře pětadvacet důsledně zapnutých velkých červených knoflíků, džínový kabátek až na zem. Vypadala v něm jako markytánka: „To je Stoklasová... mrcha zvědavá... Kafe si dáš, že jo... já jsem měla už čtyři... ale dám si s tebou... byl tady Jirka, víš... takže jsem trochu nervózní, ale toho si nesmíš všímat... chtěla jsem se zeptat, jestli bys v sobotu nejel parníkem na Slapy, budou tam... nějaký bejvalý kolegové, ale nemusíš se bát...“

Brigita... by tě ráda poznala... bude to, myslím... fajn... akorát doufám, že tam nebude ten Machytka, von prej... ty prachy chce po mně...

Sedl jsem si bez řečí rovnou do černého křesla. Chvíli jsme si povídali. Pak projevila přání, abych s ní šel na procházku.

Chodníky byly skoro prázdné. Klapala vedle mě jako gejša, na sobě pořád ten odshora dolů zapnutý kabát, na bosých nohou pološílené, jasně červené lodičky. Měl jsem pocit, že jediné místo, kam se takhle dá jít, aniž budeme budit nadměrnou pozornost, je Matějská... na řetízkáči by nám to spolu slušelo. Zavěsila se do mě. Měl jsem na sobě starého odřeného křiváka; ten křivák měl původně přehnaně vycpaná ramena, takže jsem ho rozpáral a z míst, kam jsem se prodral, jsem odstříhl několik obrovských kusů molitanu; bundu jsem pak nosil deset let, aniž bych byl schopen si přiznat, že mi z ramen visí jakási hanebně svrasklá, nadbytečná pouzdra. Teď jsem to viděl ve výloze, když jsme přecházeli ulici: její velikou hubajznu, která bez přestání něco brebentí, a vedle ní kohosi, kdo se křečovitě usmívá, kýve hlavou a úslužně nese ve vzduchu tuhý hmyzí rukáv, kterého se ona oběma rukama drží.

Vypadali jsme jako postavy z maďarského filmu. Vypadali jsme, že spolu tiše řešíme jakési budapeštské problémy. Došli jsme tak až k botanické zahradě. Brána byla otevřená. Vstoupili jsme dovnitř. Bylo tam prázdné. V dřevěných kořenáčích se klátily suché palmy. Šáchory chrastily. Rododendrony kvetly.

Opřela se o kmen liliovníku: „*Chceš... něco vidět?*“

Podíval jsem se na ni a viděl, že ať už bude následovat cokoliv, bude to mít váhu předem připraveného záměru. Přikývl jsem. Rozepnula si knoflík u krku, po něm ještě jeden a ještě jeden. Rozepnula všech pětadvacet. Její oči se zklidnily. Odrážela se v nich jen mlčenlivá jáma modrého nebe. Pod kabátem neměla vůbec nic. Viděl jsem všechno, čeho jsem si předtím nevšiml. Mohla mít tak čtyřicet kilo. Nad dojemnými, psími žebry trčela prsa, která hlasitě křičela o pomoc. Břicho měla zbrázděné změtí hlubokých jizev,

vypadalo jako rozsekané a zase sešité. Zpod vysedlé, holčičí pánve na mě nepřičetně hleděl strašný, chundelatý bubák. Vypadal, jako by se chystal promluvit. Instinktivně jsem vyřadil z provozu mozek, protože cokoliv ten by k tomu vykoumal, všechno by jí ublížilo. Udělal jsem jediné, co mi zbývalo: rozepnul jsem gatě a přímo tam, víceméně na volném prostranství, ji začal píchat. Roztáhla nohy, jako kdyby chtěla odletět. Zaklesla se do mě, třásla se, mlčela a z očí jí proudem tekly slzy. Utíral jsem je a rozmazával jí po tvářích nějakou fialovou sračku, kterou je měla namalované.

Opodál stál chlapík v kostkované košili a civěl přímo na nás. V obličeji neměl žádný výraz, který by stál za zmínku. Stál, civěl a mlčel. Nemohl jsem dělat nic lepšího než se na něj vykašlat.

Zaryla mi nehty do zad a vyrobila tam deset hlubokých šrámů, ze kterých začala stékat do kalhot moje líná městská krev. Květy liliovníku nepravděpodobně voněly. Několikrát za sebou jsem ji políbil, protože jsem nevěděl, jak ji jinak uklidnit, a cítil, že jsem tím probořil poslední tenoučké dveře k jejímu zoufalství, což bylo to poslední, o co jsem stál. Hlavou mi táhly chuchvalce vaty. Obrovská prostěradla nic neznamenantajících keců se vzdouvala od obzoru k obzoru. Město skřípalo, kymácelo se a plulo po zemském povrchu dál a dál. Nikdo pořádně nevěděl, proč žije. V hospodách zářily panáky s kořalkou a sršely upoceně vtípky. Nad vychládající kaší ducha bez přestání létaly rozžhavené střely typu „vystřel a zapomeň“. Chlapi týrali ženské nepochopitelným mlčením. Ženské trápily chlapy iracionálními výčitkami. Už děti ve školce přesně věděly, jak si navzájem vyrobit to nejhorší peklo. Nikdo neměl zdání, co ho čeká příští den. Všichni se na to báli myslet, a všichni na to museli myslet. Tím vznikalo zvláštní povrchové napětí; to na tom bylo to nejlepší. Všichni věřili, že toto ještě není konec světa, protože takhle konec světa přece nevypadá. Jak může vypadat, to znali z kina. Někteří tušili, že by to při troše fantazie mohlo možná být i jinak... jenže i ti se mýlili. Všem napařád unikala základní věcná úvaha, že svět

dost dobře nemůže skončit pro všechny najednou; jedině pro každého zvlášť. Protože skutečnost není nic jiného než soubor přání a nadějí. Konec světa je čistě osobní kategorie. Co se jednomu jeví jako konec, v tom si jiný s radostí otevře flašku a má přesný pocit, že teprve teď je to ono.

Chlapík v kostkované košili tam pořád ještě byl. Nepohnul se ani o centimetr. Bylo mi to jedno. Klekl jsem si a zabořil nos doprostřed živého bubáka. Nekonečně dlouho jsem lízal slzící němou kundu a chtělo se mi rozpustit se v tom smutku, v tom bordelu, v té věčnosti, v tom pořád se otáčejícím, vše drtícím kombajnu očekávání a zklamání; ale nešlo to. Nebyl jsem žádný Hyperion. Odvaha mě opustila.

Stál jsem za bílého dne v botanické zahradě a objímal hlasitě plačící nahatou čtyřicátnici. Bylo mi dvaatřicet. Velké listy roztočivých stromů a keřů šuměly ve větru.

Chlapík v košili zmizel.

Zapnul jsem jí kabát. Dal jsem jí kapesník, aby si utřela šmouhy na tváři. Vůbec jsem si neuvědomil, že já sám mám hubu jako pavián od její rtěnky.

Nechal jsem ji tam stát a šel pryč. Se zmatkem v duši jsem vyšel na ulici, plnou stejných pitomců, jako jsem byl já sám. Bylo mi mezi nimi líp. S nimi jedinými jsem si totiž měl jakž takž co říct.

Vzpomínka na Ozzyho

To léto jsem byl spoluvlastníkem jedné firmičky nahoře na Letné. Co se té firmy týká, šlo to od desíti k pěti. Většinu času jsme trávili tím, že jsme z hrnků srkali kafe chutnající po myšíně, od rána do večera stáli u okna a sledovali ženské, které chodily ze Stromovky a do Stromovky. Kšefty se nehýbaly.

A tak jsem ze všeho nejraději sedával na zahradě Šlechtovky, užíval si dopoledního stínu, pil desítku, obědval párky s dvojitou hořčicí a snažil se co nejmíň rušit řidounké letní fantomy, zjevující se v koutech rozpadajícího se letohrádku.

Tu a tam bylo možno zachytit téměř nezatelný pohyb v houští. Jindy se mi zdálo, že na mě z přítmí naléhavě hledí jakési bledé obličej. A ještě jindy jsem koutkem oka zahlédl shrbené postavy, procházející se vzadu u zdi. Zřetelně jsem rozeznával sporé, rozčileně gestikulující chasníky. Ale když jsem se tam podíval přímo, viděl jsem jenom komíhající se bezy, popřípadě Džoanu s velkým zadkem, místní krasavici, jak klábosí s rousnatými veterány z masa a kostí a koketně čará nožkou v prachu.

To léto jsem neznal příjemnější místo, než byla zahradní restaurace Šlechtovka. V zeleném přítmí pod kaštany se skrýval před denním světlem vymletý, travou a hluchavkami zarostlý plac, obklopený z jedné strany ruinou zámečku, ze druhé vykotlanou cihlovou zdí a ze třetí prkenným plotem. Pod šumícími kaštany stály improvizované stoly a kolem nich křivé lavice a židle. U plotu byl kiosek. A v tom kiosku prodával lahvové pivo, fidorky, klobásy a všechny základní druhy lidových lihovin pan Igor, kdysi známý a slavný vrchní od Kafků. Býval to svého času jediný vrchní, který příležitostně naléval zadarmo; stačilo tenkrát zůstat U Kafků do zavíračky s těmi správnými lidmi, což nebylo nijak nesnadné, protože

to byli pořád ti samí. Když pak odešli poslední pravidelní hosté, Igor zamknul, otevřel několik lahví vína a sedělo se, dokud bylo o čem povídat nebo dokud někdo vydržel Igora poslouchat nebo dokud tam zbývala aspoň jedna jediná směřící se ženská. Občas se končilo až hluboko nad ránem. Přetřásaly se kapely, desky, knihy, drby, vtípky, kozy, události. Kdo s kým, která kde, která jaké, kdo komu co. Nekecej, fakt, jo! A Igor se usmíval, točil vývrtkou, trousil poznámky a byl král.

To bylo před patnácti lety. Ted' vypadal s ulíznutou bílou přehazovačkou jako estrádní umělec na penzi, od rána do večera poslouchal hvízdání kosů a kvokání paniček, vadících se s neurotickými psy, poslouchal dvacetileté matky, řvoucí na děti, a už zdálky vítal známé, kteří se stavovali na kus řeči. Pořád byl král. Jenom se to jeho království tak trochu potáhlo pavučinami, pomřelo na infarkty, nevrátilo se z emigrace, přestalo pít a kouřit, hodilo si mašli a uchlastalo se.

Ve Šlechtovce se otvíralo brzy dopoledne. Tehdy obvykle taky přicházel Jirka Vokurka. Přicházel křepkým junáckým krokem, jako by říkal: Nazdar, nazdar! Jirka Vokurka bydlel někde tam v okolí a vedl starosvětský život; maloval obrazy, platil alimenty a chlatal. V obličejí, navštíveném předčasnými vráskami, měl černé, balkánské oči. Nosil v sobě zvláštní tichou urputnost. Prokouřený svetr. Boty jak vytažené krávkě z huby. Byl jako ze starých časů, kdy ještě pravda i lež fungovaly přibližně tak, jak mají. Z časů, které možná vůbec neexistovaly.

Bylo okolo jedné, seděl jsem ve Šlechtovce úplně sám a srkal kafe. Z mechem pokrytých, prochcaných zákoutí se zvedal pach tlení. Před chvílí skončila rychlá srpnová přeháňka a na desku stolu pořád ještě kapalo. Krčil jsem se na lavici pod úzkým pruhem cely, zavěšeným nad stolem, ale sklenici s řídkou hospodskou kávou jsem musel přikrýt knihou povídek Oscara Ryby, aby mi do ní

nepršelo. Na fotografii autora na zadní straně obálky dopadaly velké kapky; Ryba tam byl až po uši ponořen do kalné vody nějakého rybníka. Vypadal jako dvojník mladého Alfreda Hitchcocka. Jako Člověk-obožřivelník. Jako plaváček.

Ke stolu byl připlácnut zapomenutý časopis. Z rozmočené stránky se usmívala postarší sobecká bestie, kolem které se rozpíjel text: *Dnes jsem někdo úplně jiný – jsem šťastná, vyrovnaná, sebevědomá. Muži se za mnou otáčejí. Nakupuji oblečení jako pomínutá, protože si můžu obléct úplně všechno, na co mi kapsa stačí. Celkově se cítím daleko lépe. Už s sebou nevláčím ty kilogramy navíc. Už mě netrápí představa, co bude s mým tělem za dvacet let. Víím, že když budu chtít, zůstanu štíhlá.*

V okamžiku, kdy jsem dospěl k rozhodnutí dát si grog, se v brance objevil Jirka Vokurka. Rezignovaně prošel největší louží. V botkách mu hlasitě čvachtalo.

Zamával jsem na něj. Kříslo o mě pohledem a neodpověděl. Vyzvedl si u stánku pivo a přišoural se: „Ahoj, můžu si tady vedle tebe...“

Udělal jsem mu místo na suché lavici pod celtou a šel jsem si objednat. V tmavém koutě boudy vedle vařiče seděl pan Igor a luštil křížovku.

„Prosil bych jeden grog,“ řekl jsem.

Trhlo to s ním, jako bych ho při něčem přistihl: „Ano prosím, jeden groček, dobrej nápad v tomhle počasí, za minutku to bude, já tam na vás houknu. To je léto, že to dál nejde... Jak vám tam nahoře jdou kšefty, pánové...?“

„Huř než vám tady dole...“

Usmál se, postavil popaměti vodu a sedl si zpátky ke křížovce. Vrátil jsem se na místo. Jirka drahnou chvíli mlčel. Pokud byl alespoň přibližně střízlivý, dalo se s ním mluvit. Dokonce by se dalo říct, že většina toho, co vykládal, měla přinejmenším aspoň jasný půdorys. Což se ani zdaleka nedalo tvrdit o konverzaci, kterou jsme na Letné provozovali v průběhu toho divného léta roku 1998 my ostatní.

Jirka ťuknul oroseným lahváčem o moji sklenici s lógregem: „Člověče, mně se dneska ani nechce žít, jak jsem nasranej! Včera, víš... to zas bylo! Já ani nikam nemůžu jít, jinak bych někomu musel... Jediný, co můžu dělat, je tady s tebou trošku posedět, jestli teda nespěcháš...“

Nespěchal jsem. V kanceláři v Čechově ulici teď stáli kluci u okna, klepali popel do květináče a říkali: „To není možný, ta má určitě silikony... Řediteli, tadle by ti asi neuvařila... Možná tak akorát vohřála klobásu... Jenže to by musel napřed Pěkný zaplatit, abys jí moh pozvat na rande... ta vypadá na to, že by ti zadarmo neřekla ani dobrý den...“

Jirka se napil a začal vyprávět, co se mu včera přihodilo. Zkrátka... Ve Šlechtovce byla akce. Na prknech altánu uprostřed zahrady se střídaly kapely, tančilo se, pilo se kelímkové pivo, byli tam známí muzikanti a známí známých muzikantů. Jirka Vokurka pár hodin předtím, než se začali trousit první účastníci, rozvěsil po stromech několik svých obrazů. Prodlužovačkami k nim natáhli světlo. Jirka pak osaměle seděl stranou ve stínu za kmenem kaštanu, poslouchal bigbít a trápil se myšlenkami na další den.

Kde se vzali, tu se vzali, najednou se z davu vynořili tři slušně oblečení hoši, dlouho stáli před obrazy, cucali pivo, tiše si něco říkali a pokyvovali hlavou. Pak se ptali čistou američtinou, kdo to maloval. Všichni říkali: „Jirka Vokurká, aur gud frend, Jirkáá, grejt mástr, gud frend to maloval.“

Mládenci se ptali, kdože to je a kde by byl k sehnání. Všichni říkali: „... no tady někde, dejte si v klidu pivkó, my ho seženém...“

A dali si v klidu pivko a pustili to z hlavy. Chlapci se za půl hodinky znovu přitočili: „Pardon, my ho nemůžeme najít, prosím, my bychom měli zájem koupit nějaký jeho obraz, a pokud by souhlasil, tak nejraději všechny. Peníze máme,“ ukazovali ti čestní hoši narvané kešeně, „bohužel pouze dolary, ale rádi zaplatíme.“

Kamarádi říkali: „... jasně, jasně, někde tady je, bez problému, to je v pohodě...“

A Jirka seděl pod kaštanem, více méně všem na očích, upíjel zvětralé pivo za poslední peníze a rozhlížel se, kdo by ho tak na další eventuálně pozval, protože musel platit nájem a elektřinu a plyn a alimony a dlouho už nic neprodal.

A hoši v sáčkách přišli potřetí, drželi pořád tytéž kelímky s nedopitým pivem a říkali: „Pardon, my ho stále ještě nesehnali, bohužel musíme za chvíli odjet, ale rádi bychom koupili všechny ty obrazy, co tu jsou, tak kdybyste mistra zahlédli, vyřid'te mu, prosím, že jsme ochotni nabídnout dvě stě dolarů za kus; bylo by to dost, co myslíte...?“

A kamarádi říkali: „Jistě, to je oukej, von tady někde jéé...“

A dali si panáka a šli tancovat. A Jirkovi mezitím došlo pívko, tak jenom tiše seděl v koutě a díval se do tmy. Po nějakém čase se tamtudy šel vymočit jeden rodák z Letné, a když se rozkročil u ohrady a úlevně bloudil pohledem po rozostřených postavách, zahlédl Jirku: „Čěče, kde sěš, sháněj tě tady ňáký Amíci, chtěj koupit ty tvý vobrazy, prej dvě stě doláčů za jeden nejmíň...!“

A Jirka vstal, obcházel lidi, vyptával se, s chvějícíma se rukama hledal v davu tři bohaté mládence. Viděl však jen samé známé, bezstarostné, smějící se tváře. Viděl zmačkané, do bláta zašlapané kelímky, válející se pod nohama tanečnicků. Viděl deset svých obrazů viset pod deseti žárovkami. Kolem žárovek se rojili komáři. Ale mládenci – jak jinak – byli pryč...

Jirka zhluboka vzdychl: „Tak co bys tomu řek...“

„Že si asi dáme fernet.“

„Vid'... Asi jo.“

Šlechtovka se po dešti pomalu zase začínala plnit.

Zabral jsem se do vyprávění různých drobných nehod a průserů, které potkaly mě i druhé. Některé se staly tak, jak jsem je měl

v paměti, jiné jsem si tak trochu přibarvil. Krásnooký Jirka jakoby z veliké dálky přikyvoval. Pak jsem mu pověděl o těch viděních, která tu někdy po ránu nalačno mívám. Podíval se na mě a měl oči jako špatně zatlučené hřebíky.

„To nevím, co máš na mysli,“ řekl, a já jsem jasně viděl, že ví.

Mezi hosty chodil dlouhovlasý čtyřicátník a jednomu po druhém ukazoval otevřený časopis s barevnou fotkou otlemeneho stárnoucího chasníka s podmalovanými očima. Každému říkal knouravým, a přitom jaksi nebezpečným hlasem: „To je Ozzy, znáš Ozzyho... Hele... koukej... znáš ho... Ozzy!“

Hosti říkali: „Nojo... Co chceš... Jasně... Dej si pivko a nevydírej... Hm... Vo co ti de...“

Jenom Džoana s velkým zadkem, která tam mezitím taky přibyla, se podívala na fotku a řekla: „Ozzyho miluju!“

Čtyřicátník se zarazil a zkoumavě se na ni zadíval. Vážně a přísně jí hleděl do očí. Po dlouhé době se zeptal: „Co piješ?“

„Všechno,“ odušila podle pravdy.

Čtyřicátník odkráčel ke stánku, slavnostně přinesl Džoaně skleničku a přisedl si. O čem mluvili dál, nebylo slyšet. Možná by i bylo, protože jeho plechový hlas bylo nesnadné přeslechnout; jenomže pozornost všech se chtě nechtě upnula jiným směrem...

V tu chvíli totiž vstoupil brankou do areálu malinký smrtáček a nerozhodně se rozhlédl. Potom zamířil přímo k nám. Jirka Vokurka zneklidněl. Smrtáček si sedl tři metry od nás na polámanou židli. Někoho takového jsem viděl vůbec poprvé. Měl dětsky upřímné oči, ztracené v hlubokých temných jamkách. Veliké, řídké, žluté zuby, mezi kterými se, jak dýchal, dělaly bubliny. Rozcuchané chmýří na velké, hruškovité hlavě. Úzká ramínka. Upíral malinké, nepřičetně šťastné reflektory z jednoho na druhého. Vůbec nemrkal.

Pokusil jsem se pokračovat v řeči. Díval se na mě, pozorně naslouchal a široce se usmíval. Vstal a sedl si blíž. Usmíval se čím dál víc. Tiše v něm hrkalo. Sedl si ještě blíž. Oči mu přímo slzely štěstím.

Po chvíli už jsem vůbec nevěděl, co mluvím. Smrtáček sklouzl ze židle a s nekonečným, usliněným úsměvem přistoupil až k nám. Vůbec nezavřel pusu, když říkal: „*Rosih... vás, nehněli hyste zhytečnou dvacetikorunů?*“

Jirka sáhl do kapsy. Ruka se mu třásla. Smrtáček sevřel dvacku, už se na nás ani nepodíval a klátivě odskákal. V brance se otočil, vycenil zuby a byl pryč. Jirka vytáhl cigaretu a zastrčil ji do úst filtrem dopředu. Škrtl a sirka se zlomila. Odněkud přiběhla velká fena s lidskýma očima, olízla mu koleno a zase odběhla.

„Máš to vopačně,“ upozornil jsem ho.

„No tak to vidíš,“ zahučel a zvedl se: „Bud' zdrav, já du radši něco dělat...“

Dal jsem si další grog a dočetl Rybovy povídky.

Začalo se stmívat. Sportovcům na Letenské pláni se spustila večerní nudle z nosu. Za Hradem, který v tuhle hodinu vypadá jako prasklý destilační přístroj, odložený v koutě zaprášeného kabinetu, se začaly vynořovat siluety vzdálených ulic a střech. V hospodě U Karla se plešatý Kotouček, zvaný Kolečko, majitel restaurace, starožitník a nezávislý kandidát za Prahu 6, motal mezi fanoušky, kteří přišli zapít zápas, mával rukama a vnucoval se: „Chlapi, kdo zatroubí nejsilnějc, má u mě pivo!“

Do soumraku se vznesl příšerný vřesk spartánských frkaček a trubek a rozjařený cinkot skla.

Nahoře nad Stromovkou jsem potkal kolegy z práce. Mířili s rukama v kapsách ke Královské oboře. Šli propít zmuchlanou pětistovku, kterou si někde půjčili. Šel jsem s nimi. V Čechách se totiž strašlivě chlastá.

Ládovo poslední tango

1.

Kam až oko dohlédlo, všude se tyčily přízračně bílé, několik kilometrů vysoké věže. Pod nimi bublala souvislá kaše mraků. Tu a tam kolem prolétl řid'ouký šál, zavlnil se a byl pryč. Venku se odehrávalo už několik miliard let víceméně pořád to samé. Láďa si zapálil a nestihl potlačit hluboký povzdech.

Tlustá žena na sedadle před ním se zvědavě otočila. Spatřila třicetiletého mládence, kterému osud právě vyryl do čela dvě čerstvé vrásky. Kvůli čemu se asi takový mládeneček může trápit deset kilometrů nad zemí, řekla si... Jedině kvůli ženské! Pak se opřela o sedadlo, dala si do pusy bonbón a začala usínat. Letěla za manželem a neměla tušení, že ten právě dospěl k nezvratnému rozhodnutí dát se s ní rozvést kvůli jedné o pětadvacet let mladší servírce. Bonbón se pomalu rozpouštěl.

Samozřejmě že v tom byla ženská. Láďa s ní chodil už víc než rok, a ačkoliv už dlouho tušil, že to nemůže dobře dopadnout, cítil, jak se na ní stává víc a víc závislý. V jednom kuse hrála to staré divadlo, na chlapy a na ženský. Láďa na ty hry nereagoval dost rychle. Vycítila to a zkusila s ním mávat. Ze začátku jen tak trochu. A pak už najednou bylo pozdě. Občas jí vypadl z diáře papírek, který nápadně rychle schovávala. Občas zazvonil telefon, a když to Láďa zvedl, tak to na druhém konci zašramotilo a klaplo.

A jak se ten vztah pomalounku trhal a drolil, začínal Láďa skrz ty trhliny vidět svět zase takový, jaký je: jako soubor jevů čistě osobní, a proto neproniknutelné povahy.

Před časem, když už se to začínalo kazit, si spolu naplánovali cestu do Indie. Jet se tam podívat. Ted' jí to připomněl. Řekla, že asi nepojede. Další den řekla, že si to ještě rozmyslí. Další den řekla, že nejede, že by to nedělalo dobrotu. Další den řekla: „Tak já bych teda možná jela, kdybys chtěl...“

Lád'ovi v tu ránu zase zčervenalo srdce, ale dal si záležet, aby to na něm nebylo znát: „Tak jo.“

„Ale... chci se tě zeptat, jestli by ti nevadilo... víš... že by s náma jel jeden kamarád.“

„Jakej kamarád?“

„No prostě jeden známej... fajn kluk... Pokud bys proti tomu nic neměl... Já s nim nic nemám, aby sis nemyslel... Je to kamarád...“

Potlačil prudké přání dát jí facku. Cítil, že by to nebyla jen tak ledajaká facka. Zavřel dveře a šel pryč. Zase už to bylo tady.

Pár dní pil a pak se z toho vyspal. Když se probudil, rozhodl se, že do té Indie pojede sám. Aby ji nemusel potkávat. A aby jí ukázal. A hlavně, aby zmizel. Z těch ulic, z toho města. Někam. Vybral zbytek peněz, koupil si letenku a nasedl do letadla.

Ted' seděl v boeingu. Boeing se vznášel jako octová muška nad jezerem a směřoval do Bombaje. Za dvojitým okénkem ze silného plexiskla se pomalu sunuly vzad ledové věže, ozářené třaskavým světlem. Seděl a neměl zdání, co tam bude sám dělat. Letěl hledat své třetí oko.

2.

Když vystoupil po schůdkách na rozpálený beton a nadechl se, ucítil to: už i vzduch tady byl jiný. Prosycený pachem ryb a pálícího se trusu, nafty, škvařícího se polystyrénu a kdovíčeho. Přilepil se mu na patro. S námahou se nadechl a vydal se letištní halou, plnou lidí, k východu, protože jiná cesta neexistovala. Bud' zpátky do letadla,

nebo ven. Vyšel ven a uviděl donekonečna se rozlévající moře taxíků. Vlhko a vedro. Zastavil se a zapálil si. Rozdýchával to. Měchy si pomalu přivýkaly.

Zvedl ruku a deset tvrdě pracujících taxikářů v bílých košilích rozrazilo dveře autáků a začalo hulákat. Jeden měl víc energie nebo možná víc dětí: vyskočil z auta, chytl Láďu, odtáhl ho až k vozu a posadil dovnitř. Nasedl a rozjel se. Teprve potom se ptal, kam to bude. Láďa řekl, jen aby něco řekl: „Centrum...“ Řidič se zatvářil neurčitě. Láďa mávl před sebe a řekl: „Tam...“ Taxikář se rozzářil: „Ááá! Tám! Aj nouit!“

A jeli. Projeli celými čtvrtěmi, sestávajícími jen z betonových dvorů, slepých zdí, pokroucených konstrukcí, hangárů z vlnitého plechu a zrušených vleček. Vypadalo to, že jejich hlavními obyvateli jsou smečky temně skvrnitých psů se špičatýma ušima. Psů, kteří se s každou generací pomalu, ale jistě vracejí zpátky k vlkům.

Pak vjeli do mraveniště. Všude se proplétaly autáky, jeden přes druhý, a bez přestání frkaly, troubily, rozjížděly se a brzdily. Mezi nimi se motaly skútry, kola a staré rezavé mopedy. Chodníky byly plné volajících, rukama mávajících lidí. Celé ulice vypadaly, jako by se hádaly. Jako by celé čtvrti propadly jakémusi vášnivému sporu.

Na jedné křižovatce, kde už to vypadalo, že budou všichni muset nechat auta zaklíněná do sebe a odejít po svých, zatukal na přední sklo vyjevený ryšavec. Rudé vousy mu neuspořádaně trčely z čelisti a podávaly svědectví o jisté ztracenosti, o jisté předurčenosti k těžko postižitelným, velmi jemným, téměř jen náznakovým průserům. Otevřeli mu dveře a ryšavec se svalil na sedadlo. Ukázalo se, že je to Němec a že přesně ví, kam chce. Měl na kartičce naškrábáno jméno penzionu, kde lze přenocovat. Láďa se zeptal, jestli by se mohl přidat. Zpocený ryšavec s radostí přikývl a strčil cedulku v plné jízdě řidiči před oči. Ten zvolal: „Áááá! A! Aj nouit! Aj nouit!“

Jeli velice dlouho. Nakonec zastavili před strohou budovou, před kterou stáli vojáci s puškami. Ptali se taxikáře, co to má znamenat.

Ten se na ně zvesela smál, mával rukou, ať jen jdou, to je v pořádku, potom zas na ně chvíli křičel kvůli placení, pak si, zase už s úsměvem, vzal polovinu peněz, které původně chtěl, a odjel. Zůstal po něm oblak spáleného benzínu, jehož cizokrajná vůně Láďovi maně připomněla dávnou dovolenou v NDR, v zemi plastických hmot a špatně seřízených dvoutaktů.

Chtěli jít dovnitř, ale voják, který stál blízko vchodu, na ně spustil: „Nic sem! To škola! Škola tady! Nic pro pána dobrý! Nic pro pána!“

„Ale nám řekli, že to je hotel! Hotel!“

Voják ukázal na dláždění: „Nic hotel! Tady spát! Tady spát, my hlídat celou noc. Slip! Gud! Gud!“

Byl už večer. Tak se uložili na chodníku a usnuli. Brzy ráno Láďa otevřel oči a uviděl nad sebou stát usmívajícího se vojína v baretu. Vojín mu kynul, ať jen klidně spí dál. Láďa si dopodrobna prohlédl odřenou automatickou pušku, jejíž hlaveň měl metr od hlavy, a zase usnul.

Vzbudilo jej kopnutí do žeber. Otevřel oči a viděl přívětivého vojína, jak se zubí od ucha k uchu. Budíček. Kopl ještě Němce a s úsměvem ukazoval, že je bílý den, ať vstávají. Budíček!

Vstali a šli. Koupili si několik piv a sedli si s nimi na břeh nějaké řeky. Vypili všech osm lahví a teprve potom pocítili, jakou mají žízeň. Němec vytáhl z batohu láhev Johnnieho Walkera a křísil s ní o beton: „No tak jo! Tak jsme tady! Čusss!“

Hnědá voda se řídce valila pod jejich nohama. Plavaly v ní papírky, rybí hlavy, něco, co vypadalo jako krokodýl, ale byla to stará matrace, která se pomalu potápěla, a něco, co nevypadalo jako nic určitého, ale docela dobře to mohl být zbytek lidského těla. Napili se vlažné kořalky. Kousek od nich stál po pás ve vodě přetlustý dědek. Jednou za čas nabral břechku do dlaní, delikátně si ji naplácal na velkou hlavu, a zase stál. Nakonec se té vody napil, uklonil se, vylezl ven, přehodil přes sebe prostěradlo a odkráčel, plácaje obrovitými chodidly, pryč. Pár metrů od břehu trčel z hladiny řídký les kůlů.

Na jednom seděl černý pták. Natřásal se jak čertova slepice a upíral na Láďu krhavé oko. Potom zřetelně zakrákoral: „Vyser se na ní, je to kurva!“

Chvíli se vyptávali na autobusové nádraží. Dozvěděli se, že kdyby chtěli hodně laciné rádio, není problém. Že je v Bombaji cholera. Že kdyby chtěli skoro zadarmo ubytovat, není problém. Že kdyby chtěli prodat hodinky, není problém. Že je u řeky slavnost.

Kde je nádraží, to jim řekl až sedmiletý kluk, který za sebou táhl na špagátu rozkládající se zplihlou kočku. Ukázal jim za roh, za roh, rovně a znovu za roh. Odběhl a kočka tuze zasmrděla. Šli za roh a za roh, potom asi pět kilometrů rovně po betonové ulici. Pak uviděli řady autobusů. Mnohonásobnou, horečnatou, zmítající se Florenc.

Zrzek vytáhl z batohu mapu a plácl s ní na lavici, chvíli do ní koukal, funěl, pak vzal roztékající se fixku a pečlivě namaloval dole kousek od pobřeží veliký zelený bobek: „Dívej! Tady! Dobrý tam! Přátelé tam byli! Jsou tam ženský! A šnaps! A laciný kouření! Gut! Jedu tam. Jedeš se mnou?“

„Asi jo...“

„Tam jedem! Ty kup lístky, já zatím seženu něco k pití na cestu! Šnaps! Nebo chcípnem!“

Pokladny se táhly podél předlouhé slepé zdi. Zeď byla polepena mnoha vrstvami filmových plakátů. Kolem pokladen se zvolna vlnily hrozny lidí. Vypadalo to jako vstup do včelína.

Láďa si stoupl na konec jedné fronty. S podivením hleděl na řadu plakátů. Na všech byl jeden a ten samý tlustý, mastný krasavec, chlap jako bejk, ale v uších měl složité, těžké náušnice, vlasy měl nakroucené do esíček a na lesklých tvářích měl přimáznutá fialová zdravíčka. Vypadal jako napumpovaná Josephina Bakerová. Jako řeckořímský zápasník, který se z nějakých místních důvodů převlékl za matku své ženy.

Fronta se pomalounku sunula vpřed, až došlo na Láďu. Nahlédl dovnitř. Ovanulo jej horko, jako by se díval do pece. Uvnitř seděl

jednoruký mládenec s myším knírkem a zvědavě čekal, co se dozví. Láďa ukázal ten puntík na mapě. Ukázal: dvakrát. Mládenec vzal mapu, rozmázl puntík, pak píchl zeleným prstem přes Láďovo rameno a řekl: „Šrám! Šrám!“

Láďa se podíval směrem, kam prst mířil. Viděl nekonečné davy lidí, za nimi otrískanou vysokou budovu a za ní prázdné, puklé nebe. Mládenec v kukani netrpělivě opakoval: „Šrám, šrám, šrám!“

Láďa ještě jednou ukázal mapu, mládenec ji odstrčil a mávl z okénka svou jedinou rukou: další, další! Láďa položil na pult peníze. Mládenec se zazubil, udělal na něj „no tak to vidíš, troubo“ a podal mu dva lístky.

Němec se vrátil. V batohu to při každém kroku zacinkalo. Našli autobus, nasedli, zrzek si přihnul z lahve a hned usnul. Cestující přibývali a podvozek naříkal. Nakonec tam nebylo k hnutí. Lokty, tašky, husté černé vrkoče, oči jak trnky, prostěradla, bedny, košíky. Na podlaže leželo malé prasátko, vzdychalo a přikrývalo si oči velkýma ušima. Jenom jedno sedadlo bylo ještě volné. Scházel řidič. Po půl hodině se od kiosku odpojil udělaný mužský v nátělníku a v turbanu, nadzvedl si pupek, potáhl gatě a vydal se k autobusu. Sedl za volant a něco zakřičel. Odpovědělo mu několik hlasů. Motor naskočil a autobus se rozjel. V první zatáčce se povážlivě naklonil, Láďa se podvědomě chytl sedadla, ale všechno se to zase narovnal a cesta začala.

Venku se v oslnivém světle hemžila Bombaj. Láďu přemohla dřímota. Po nějakém čase se probudil a zjistil, že na něm není nit suchá. Kupodivu to bylo v podstatě příjemné zjištění: přestal vnímat sám sebe. Přestal se sledovat. Cítil, jak z něj přebytečný pot odkapává na podlahu. Zeptal se souseda, kde jsou. Několik hlasů ochotně zakřičelo: „*Mumbááj!*“ Za oknem ubíhaly domy, ulice, koruny stromů, domy, ulice, stromy. Domky byly čím dál tím oprýskanější, menší, křivější. Láďa znovu usnul. Když otevřel oči, mrknul na hodinky. Spal tři hodiny. Zeptal se chlapíka v bílé košili, kdeže teď jsou. Uslyšel: „*Mumbááj!*“

Potom konečně vyjeli ven z města. Kolem se vlnily divokým sluncem sežehlé stráně, mezi balvany se potulovaly ovce, pak nová města a nové stráně. V ukrutném dusnu všichni postupně usínali. Láďa se díval z okna.

Všiml si, že spí i řidič. Chvilí ten zvláštní jev překvapeně studoval. Ale bylo to tak... Chlap se držel volantu, obrovský knír mu plihnul až k bradě, hlavu měl na prsou a právě se propadal do hlubokého spánku. Láďa sledoval šoférova těžká víčka, jak se postupně zavírají, otvírají, zavírají, otvírají, až se nakonec zavřou docela. Vedle autobusáka seděl dědek a sledoval totéž. A teprve až v momentě, kdy řidičova hlava definitivně klesla a autobus začal zvolna směřovat ke krajnici, se dědek pohnul. Pleskl šoféra do ramene. Ten se na něj bezvýrazně podíval, pak si vzpomněl, kde je a co dělá, vzdychl, narovnal se, zatočil volantem, vrátil vůz přibližně do směru jízdy, dlouze zívá a podrbal se na pupku. Pak, aby sám sebe ujistil, že je to všechno skutečnost, zalomcoval s řadicí pákou. V hlubinách autobusu nelidsky zanaříkala převodovka. Chlápek spokojeně kývnul a loknul si z pomačkané hliníkové čtorty. Po pěti minutách zívá a jeho těžká víčka se začala zavírat. Dědek si mezitím krátce zdříml a teď už byl zase ve střehu. Měl čas. Jeho chvíle ještě nepřišla... Tak to šlo pořád dokola.

Láďa se snažil neusnout. Nevěděl sice, k čemu by to bylo dobré, že zrovna on jediný nespí, ale jaksi nemohl. Snažil se udržet při vědomí sledováním ubíhajícího času. Nakonec se mu zastavily hodinky. Sklíčko se zamlžilo a strojek přestal jevit známky života. Láďa se tomu nedivil. Byly to primky a nikdo nemohl počítat s tím, že by měly fungovat i v peci. Jeho poslední zřetelná myšlenka, která se prodrala do předsíně spánku, byla: „Panebože, kde to jsem a co tady sakra chci...?“

Kdykoliv se Láďa probudil, zjistil, že u autobusáka bdí zase někdo jiný. Střídali se. Drželi služby. Měli stráž. Vypadalo to, že jediný, kdo se pořádně prospal, byl Němec a ten řidič. Němec chrápal a od

úst až k pasu mu kanula souvislá slina, zářící v žhavém slunci Indie jako neón.

Příští den odpoledne byli na místě.

Vystoupili a stáli na holé návsi. Kolem dokola byly domky z vymletých červených cihel. Slunce jim hučelo přímo nad hlavou. Láďa se protáhl a zívá: „Tak co...“

„Nic. Já jdu tamhle. Buď zdrav,“ řekl Němec a vydal se směrem ke kopcům, které se vlnily za střechami. Láďa se za ním chvíli díval. Vcelku ho chápal. Cítil, že má v sobě něco, co není příjemné ani jemu samotnému, natož lidem, kteří si mohli svobodně vybrat, jestli s ním chtějí mít něco společného. Něco, co vždycky nakonec způsobí, že jim začne lézt krkem. Někdy to bylo silnější, jindy slabší, někdy to na čas zmizelo úplně. Ale nemohl s tím nic dělat.

Vydal se opačným směrem. Šel dlouhou ulicí, plnou prachu. Po obou stranách stály nízké, všelijak sflikované baráky. V zahrádkách vybuchovala vegetace. Nízké ploty uhýbaly pod nápořem ohromných žlutých dýní, které rostly před očima a zaléhaly všechno kolem sebe.

K Láďovi přistoupila hubená bílá kráva s růžovou hubou. Nad ní bzučel sloup much. Podívala se mu do očí, štouchla do něj a srovnala s ním krok. Tak prošli celou ulicí. Ztracený ženich a podivná, nemotorná nevěsta. Láďa k ní tiše hovořil a kráva odháněla ocasem mouchy od prosedlého zadku. Říkal jí: „Co, ty bestie... Čípak seš? Kdepak máš pána. Nebo paničku? Žrala bys, žejo? Já nic nemám...“

V prachu se válela hromada odpadků. Kráva k nim zamířila, zaštěrchala v tom hubou, vybrala si zmačkanou láhev z umělé hmoty a začala ji žrát.

Ve stínu neomítnuté zdi stála řada židlí. Na nich seděla fronta. Samí chlapi. Pokuřovali, četli rozpadající se noviny, mluvili, mlčeli. Vepředu, pod plátěnou stříškou, stálo železné křeslo, natřené oprýskanou, zašlou slonovou kostí. Na něm se střídali kunčafti.

Kolem nich se otáčel dědek, drmolil jim něco do ucha a cvakal rezavými nůžkami. Bylo to holičství. Křeslo vypadalo, že má za sebou dlouhou kariéru v ordinaci okresního zubaře. Kdykoliv přišel další pán na holení, všichni vstali, vzdychli a malátně poposedli o jedno místo blíž. Bylo dusno k zalknutí.

Láďa se usadil na konec řady. S potěšením zaregistroval, že si ho nikdo nijak zvlášť nevšímá. Seděl a rozhlížel se. Na zdi dřepěla opice, v černých ručičkách svírala ořech a nerozhodně s ním tůkala do kamene. Pobouřeně kroutila hlavou ze strany na stranu jako Jean Gabin. Za plotem z křivých prkýnek se kymácely obrovské listy. O kus dál kráva pořád ještě žrala kus umělé hmoty. Všude a po všem lezly mouchy. Kolem šla mladá ženská s košíkem krvavě červených plodů na hlavě. Dělal drobné krůčky jako náměsíčná a třeštila před sebe oči, které se zdály moc velké pro její hubený obličejík. Jednu celou nosní díрку jí jako houba vyplňoval jakýsi vřed. Láďovi se zezdalo, že se v košíku mezi plody něco pohnulo. Opice pustila ořech a ostře zajechla. Láďovi se zatočila hlava.

Ucítil pleskání po tváři. Dostal facku. A ještě jednu. Ta první byla neosobní, ta druhá už bolela. Otevřel oči. Viděl kolem sebe věnec přívětivých, děravých úsměvů. Došlo mu, že nejspíš omdlel. Narovnal se a zkusil se taky usmát. Udělali na něj „pašák“ a vrátili se k novinám a čibukům.

Když na něj přišla řada, sedl si do křesla a ukázal na hlavu. Holič kývl, hodil mu kolem krku utěrku a bez řečí mu odřel bledou hrbotatou hlavu ručním strojkem. Potom mu ještě tím samým strojkem oholil vousy. Knír nechal, to se rozumí; chlap bez kníru! Nakonec mu pošplíchal lebku přeslaskou voňavkou. Pak na něj namířil prst a ukázal do nitra baráku. Opakoval to tak dlouho, dokud nepochopil, že má jít za ním. Láďa nepředpojatě vstal, neboť taková byla jeho povaha.

Prošli několika temnými kamrlíky. Na zemi ležely rohože a z nich tu a tam koukaly bosé nohy; zbytek se ztrácel v šeru. Z koutů se mračily svaté obrázky. Holič pleskal patami do hliněné podlahy,

vyleštěné a tvrdé jako mramor. Došli až do zadní místnosti, kde byly jenom lavice u stěny a vaříč. Na neomítnutých zdech lpěli gekoni. Láďa se posadil a klidně čekal, co bude. Dědek zapálil plynový vaříč, přimontovaný k rezavé bombě, postavil vodu, sedl si na bobek a začal se probírat v ohmataném růženci. Růženec suše chrastil. Vypadal, jako by byl sestaven z bobků a jakýchsi chrobáků. Něco si k tomu pobrukoval. Potom nalil čaj do měděné konvice a s úklonou naplnil napřed hostův šálek, pak svůj.

Seděli, srkali a mlčeli. Když vypili tři šálky, dědek dal spokojeně najevo, že to je všecko. Vyvedl Láďu ven, nevěnoval mu už jediný pohled a rovnou začal stríhat pačesatého staříka, který už se svatou trpělivostí čekal v křesle.

Láďa šel ulicí a slunce ho lískalo po holé hlavě. Došel až na konec vesnice a tam před sebou uviděl rozpálenou, pustou, smolně lepka-vou asfaltku. Pocítil, že se mu po ní nechce jít dál. Otočil se a zamířil zpátky. Když míjel oficínu, dědek mu pokynul jako někomu, kdo tamtudy chodí čtyřikrát za den. Láďa mu zasalutoval. Došel na druhý konec té vsi a uviděl tam tutéž asfaltku. Vedla k několika tmavým, holým kopcům, vyrůstajícím z roviny, táhnoucí se až k mlhám na obzoru. Nad vozovkou se točil žhavý vzduch.

Když se kolem holiče vracel podruhé, stařík na něj mávl. Ukázal na mužíka s velkou hlavou, sedícího na křesle. Ten se na něj podíval přes okraj novin a přeslabikoval: „Jestli vy hledat dům... bydlet... čekat. Jít za mnou... pak!“

Láďa se posadil a čekal. Nakonec holič vypráskal mužíkovi do klína utěrku, plnou černých a šedivých vlasů, ten mu zaplatil a šli. Po cestě si povídali. Muž se ptal: „Odkud?“

„Evropa.“

„Ááá, Evropa... German... Russia?“

„Russia,“ řekl Láďa a nabídl mu cigaretu. Mužíček udělal „mmm... taky dobrý“ a nechal si připálit. Zastavili se před plotem, do kterého se zevnitř plnou silou opírala bujná houština. Plot se vykláněl do

ulice a nebylo na něm znát, jak dlouho to ještě vydrží. Mužík pyšně otevřel vrátka a po zarůstající pěšině došli k oprýskanému bungalovu. Muž řekl: „Můj dům,“ ukázal mu pokoj, kde bude bydlet, a řekl sumu. Láďa se ujistil: „Za den?“

Mužík na něj pohlédl, řekl „za týden“ a odešel.

Láďa hodil batoh na postel a šel se porozhlédnout.

Za domem byl dvorek. Po dvorku a vůbec všude se motala malinká prasátka s modrýma očima. Měla dlouhé, zlaté řasy. Mrkala na Láďu. Koketní, ženská prasátka. Chodila i po domě a lezla až k Láďovi do ložnice, ale nerušila. Rochala v koutě, házela po Láďovi okem, ňuchala pod postelí, předstírala, že něco hledají, a zase odcházela.

Přes ten dvůr vedla litinová roura. Láďa se o ni několikrát skoro přerazil, jak tam tak neúčelně bloumal. V rouře občas hlasitě zašplouchalo a zahrkalo. Prasátka si toho nevšímala. Najednou z roury vyrazil dutý zvuk, který Láďu vyděsil. Jako když zasyčí had a zařve medvěd. Prasátka poskočila. Nastal rozruch. K ústí roury přiběhlo první prasátko, zíralo krásnýma očima do tajemné díry a třásl se nedočkavostí. Růžový, zdravý, salonní pašík, ulízaný jak Oldřich Nový.

Z roury vyšpláchla hovna. Prasátka se na ně se šťastným kviknutím vrhla. Strhla se mela. Růžové rypáčky se horempádem draly ke sračkám. Pašíci se navzájem odstrkovali, cpali se k prasknutí a Láďa na to civěl. Kolem šel domácí a smál se: „To u nás tak! Maso pak velmi dobré! Bude k večeři! Buďte vítán!“

Řekl doslova: „Ó jes! From víšá šit it, dzen mit very gut, very gud! Vud bi lanč fr mi, fr ju! Gud! Vilkam!“

3.

Každý den dělal Láďa více méně to samé. Jakmile horko zesílilo, koupil si něco k pití, sedl si do stínu, pokuřoval místní býlí a pozořoval zrzavé opice, brebentící v dusném vedru v korunách stromů.

Jednou za čtrnáct dní si nechal od dědka znovu oholit hlavu. A vždycky se to opakovalo; všichni museli počkat, než spolu ti dva vysrkají tři šálky čaje vzadu v pokojíku; ostatně nijak neprotestovali. Listovali v potrhaných, několik měsíců starých novinách, pokuřovali, odháněli hmyz a čekali.

Tu a tam sledoval se svým domácím televizi. Mužíček byl do televize zamilovaný. Indičtí krasavci tam bez přestání pluli v oblacích ve svých zázračných lesklých strojích nebo bojovali s pupkatými, křivozubými démony, aby zachránili tichou krasavici s anilínovými očima, kterou ti démoni napořád unášeli a věznili; nakonec býval několikaminutový záběr, jak se ti dva na sebe dívají. Namaštěný fešák a šperky ověšená panna s vlasy až na zadek... Démoni a jiní reprezentanti temných sil sice disponovali nadpřirozenými zbraněmi, jako byly samonaváděcí šípy, paprsky metané holými dlaněmi a různí mechaničtí netvoři; rádi předváděli jejich bojový potenciál tak, že jen tak mimochodem rozbíjeli sochy, domky chudásů, sestřelovali věže paláců a zabíjeli nevinné sloužící. V rozhodujících soubojích však na tyto prostředky úplně zapomínali; bývali poraženi pouhou šavlí, nebo ještě lépe: holýma rukama.

Mužík bral ty historie smrtelně vážně; zaníceně Láďovi referoval, kdo je dobrý, kdo zlý, a proč to nakonec dobře dopadlo. Po představení televizi vypnul, obřadně ji přikryl pestrým přehozem a po zbytek dne byl ve výtečné náladě. Chodil po dvorku, mnul si ruce a pomlaskával.

Občas si Láďa s někým od srdce popovídal. Nepotřeboval k tomu umět mluvit. Čím delší čas tam byl, tím líp rozuměl.

Jednoho dne seděl daleko za vesnicí ve zpustlé aleji. Nebyla ta alej moc podobná alejím v Polabí... Divé, pokroucené stromy, omotané suchými šlahouny, plodily jakési žluté, černě skvrnité ryngle, velké jak pěst. Ryngle se nadouvaly a zrály přímo před očima. Kmeny pevně tkvěly v udusané, jako kámen tvrdé půdě, protkané mozolnatými

kořeny. Seděl a díval se do nebe. Vedle sebe měl obyčejnou láhev z hrubého skla. Byla v ní ostrá, průzračná kořalka; tu s sebou Láďa nosil jako lék proti hadímu uštknutí a proti náhlé melancholii. A protože ani jedno, ani druhé nepřicházelo, loknul si tu a tam jen tak bez důvodu.

Najednou země zaduněla rychlými, drobnými krůčky. Jako když se holky v lodičkách vracejí po chodníku z letního kina. Mezi stromy přicházely ovce a tūkaly kopýtky. Za nimi se šoural ovčák. Kolem pánve měl mnohonásobně omotaný obrovitý turban. Bachraté, zřasené slipy. Z nich vyčnívaly tenoučké nohy. Na nohou měl sešmatčané, rozpadající se polobotky. Opíral se o hůl. Knír měl takový, jaký Láďa v životě neviděl. Pod nosem mu vyrůstaly dvě pápěřivé, lehounké bílé štětky, trčící rovně na obě strany. Knír měl rozpětí dobře tři čtvrtě metru. Když uviděl cizince s lahví, nadhodil hůl a začal s ní hlava nehlava bušit do kmenů kolem sebe. Na tvrdou zem se snesl déšť těch podivných plodů. Ovce to dobře znaly. Vrhly se na ryngle a zapomněly na všechno ostatní. Ovčák si beze všeho přisedl a zahleděl se kalným okem na flašku. Zeptal se: „Héa...?“

Láďa mu nabídl, ovčák se zhluboka napil, jako by to byla voda, odrkl, trochu té pálenky si třaslavě vetřel do kníru a řekl: „Odkud?“

„Evropa.“

„Mmm... Cestuje?“

„Ne. Sedí tady. Tady je dobře. Zatím.“

„Jo, dobře. A ženský...?“

„Neni potřeba. Zatím.“

„A jinak?“

„Jinak jo...“

Dědek se zničehonic rozdováděl. Ukázal několik mezinárodně srozumitelných gest. Potom zavolal jednu mladou, popelavě bílou ovečku. Kývl na ni a zamlaskal. Ovečka na něj upřela vlhké oko, vzdychla jak jeptiška a přicupitala. Dědek jí prohmatl zadní nohy a poplácal ji po bříše. Křivým prstem ji zkusil pod ocáskem.

Prasácky mrknul na Láďu. Láďa kývl. Dědek zařičel: „Áááha,“ plácl ovečku po prdeli a dlouho se sám pro sebe pochechtával.

Po půlhodině mlčení se zeptal: „A tygra... nebojí?“

„Co?“

„Tygra... rrrrÁÁÁU!“

„Ne.“

„Tak. Správně. Tady tygři nejsou!“

Tím se s Láďou rozloučil.

Jindy zase bez zaklepaní vstoupil k Láďovi do pokoje podsaditý chlápek ve vysoké bílé čepici a radostně se na něj smál. Láďa se pro jistotu usmál taky. Chlap zatleskal, přistoupil k němu, začloulal s ním a vykřikl: „*Gud! Gudvajt sáhib! Ha ha! Káláš! Káláš! Kálášnik! Ta ta ta ta ta ta ta! Ééj!*“

Po nějakém čase si Láďa udělal výlet. Vyrázil k tomu pustému, tajemnému pahorku, který se zvedal kus za vesnicí.

Šel a šel, ale kopec jako by pořád couval. Trvalo mu půl dne, než stanul na úpatí holé kamenné hory. Položil nohu na balvan. Tu se za křovím vztyčil vychrtlý, neuvěřitelně vysoký jurodivec s obličejem pomalovaným bílými pruhy, zachrastil věncem z nějakých skořápek a zajamroval: „*Ó... ne! Čá, čá! Ne, prosím, pane! Hora svatá, hora svatá, pane! Ne boty! Čá! Čá! Ne boty! Ne boty! Ne, ne, ne, ne! Čá! Čá! Čá!*“

Láďa se zul. Fakír provedl sérii děkovných pohybů a natáhl dlaň. Láďa mu do ní položil za dobrou radu minci a s botami v ruce se vydal vzhůru. Skála byla oblýskaná, jakoby mastná, černá. Rozpálená. V puklinách mezi balvany bujela satanova kvítka. To bylo jediné, co tam rostlo: trsy drobnoukých oranžových kytiček. Láďa stoupal po černých šutrech přímo do nebe a pot z něj lil. Na vrcholu si sedl.

Kolem dokola byla plochá krajina, ze které tu a tam rozmarně vypučel osamělý vrch. Asfaltka, na které se dělají bubliny: tak ta

země vypadala. Pár kilometrů od Ládi čněla z vlhkého oparu stavba, připomínající šedesátiposchodový dort. Desítky a stovky piškotů, navršených na sobě. Piškoty, piškoty, piškoty... Nahoře z toho trčelo něco, co vypadalo jako izolátor, v místě, kde u nás kříž, jinde hvězda a ještě jinde měsíc. Co to může bejt za církev, říkal si Láďa. Seděl na černém balvanu, přímo uprostřed světa jednou už stvořených, hotových věcí, a kouřil. V dálce se duch vznášel nad vodami. Ve žhavém vzduchu plachtily ptáci.

Někdo ho zatahal za cíp košile. Otočil se a luplo v něm. Dřepěl tam čert. Oči blízko u sebe, chlupatá huba. Vraštil holé babské pysky a soustředěně sekal obočím. Potom nastavil malinkou, vrásčitou dlaň. Láďa vydoloval z kapsy kousek suchého svatojánského chleba. Čert přijal dárek, podrbal se s ním na zádech, očuchal ho a kousl do něj. Pak si ho zapíchl do podpaží jako teploměr.

Láďa si kroutil další cigaretu; čert pozorně přihlížel a nevypadal, že by měl něco zvláštního na srdci. Spíš čekal, s čím začne Láďa. Ten mu ve zkratce vyprávěl o životě, a hlavně o tom, co mu vyvedla Dana. Byla to mrcha. Hodinu se malovala a brala si o číslo menší triko, i když šla jenom na poštu zaplatit složenky... Pak mu podrobně vylíčil, jak by si udělal hovězí na česneku, kdyby teď byl doma. S bramborovým knedlíkem, to dá rozum. Dana, ta to nežrala, ta furt jenom saláty. Potom mu dlouho vyjmenovával magická slova: Zákolany, Lysolaje, Černošice-Mokropsy, Žabovřesky, Nový Knín, Horažďovice, hotel Ostende, Ohře–Louny, Koloděje, Hlubočepy, Šestajovice, Nehvizdy, Bubny, Liboc...

„Jsou v pekle ženský?“ zeptal se.

Opičák zavrtěl hlavou.

Takže jsou, řekl si Láďa.

Uplynula dobrá hodinka. Byl čas se rozloučit. Podal mu ruku: „Jo... já jsem Láďa.“

Piskoř mu s ní malátně potřásl, kývl a odskákal mezi balvany. Láďa sestoupil z hory, obul se a vrátil se zpátky do vesnice.

Jednou v noci ležel Láďa na zádech a sledoval ještěrku, šplhající po zdi. Najednou se ozval zvuk, který jako by vycházel z nitra planety. Ještěrka popoběhla, ztuhla. Popoběhla, ztuhla.

Vstal a šel k oknu. Zvuk se zpřesnil: bylo to pravidelné, duté rumplování. Nebylo pochyb: někdo někde bubnuje. Přidal se další buben. A další. Klapalo to a rachotilo. Láďa se oblékl a vyšel na ulici.

Šlo to z nedalekého remízku; Láďa mu říkal „remízek“, ale byl to cíp divokého lesa, který začínal hned za vesnicí. Vydal se tím směrem.

Rachot bubnů sílil. Míhaly se tam postavy. Svítila světla. Svíčky. Lampiony. Pochodně. Obyčejné baterky. Na travnatém prostranství postávalo třicet, čtyřicet chlapíků. Další pořád přicházeli. Ženská tam nebyla ani jediná. Uprostřed palouku řádl orchestr. Každý hrál na něco jiného: jeden měl obrovský dýňovitý buben, druhý dva kotle, zavěšené na krku, třetí soustavu bubínků, přivázanou k pasu. Čtvrtý měl buben vysoký a tenký, pátý jak prádelní hrnec, šestý měl buben, který zněl, jako když se gumovým zvonem prošťuchuje sifon. Jiný bouchal do bubnu, který byl tak velký, že ho před ním museli táhnout na dvoukoláku: Dum a dum, dum a dum... Všichni se do toho opírali naplno. Láďa si stoupl pod strom a cítil, jak se chvěje vzduch.

Po nějaké době se hnuli. Kapela, složená ze samých bubeníků, šla vpředu, ostatní husím pochodem za nimi. Odcházeli po cestičce do nitra pralesa. Šli pravidelným krokem a lehce se pohupovali. Láďa se zařadil na konec procesí a propadl tomu taky. Pohupoval se a brumlal.

Šli dlouho. Nad nimi dunělo tropické nebe. Hvězdy se vařily ve vlastní šťávě, planety rozčileně těkaly od ničeho k ničemu a černé díry dutě lokaly špinavou vodu našeho času.

V čele procesí se klátil vysoký hodnostář v dlouhém kabátě, na kterém se leskly jakési rozměrné medaile. Na krku měl několik řetězů a na každém křesťanský kříž. Nesl tyč, na které se třepetal nachový chochol. Pod chocholem byl obrázek, osvětlený slzící svíčkou v plechovce. Na obrázku byl nejslavnější tesař. Hladký, nepřístupný

krasavec. Sice trochu do fialova, s tenkým knírkem, s knírkem, který by se spíš hodil do kasina, a s podezřele podmalovanými očima, ale byl to on.

Došli na udupaný palouk, velký jako hřiště. Tam, kde měla být branka, svítil bíle malovaný zděný altánek. V něm stála zlatovlasá panenka Maria, jako by vypadla z kapličky pod Řípem. Na sobě měla modrý lajntuch. Jenom ty oči! Oči měla jako uhlíky. A pod nohama jí místo svíček doutnaly omamně vonící tyčinky. Za altánem se vypínala vysoká zeď, porostlá vřesem. Nahoře na zdi seděla, klátíc nohama, řada čumilů.

Hodnostář vystoupil na římsu kapličky a zvedl ruku. Panenka mu teď koukala přímo do zad. Bubny postupně, jakoby nerady utichaly. Pomalu se rozhostilo napjaté ticho. Jenom vzadu jakýsi skrček vytrvale rumploval na malinký bubínek a nedal se žádným způsobem zastavit. Všude hořely pochodně. Duchovní se dlouze nadechl a bez průtahů začal s kázáním.

Láďa nepředpojatě stál hned v první řadě, neboť taková byla jeho povaha. Nikdo si ho valně nevšímal. Nerozuměl slovu, a ani nemusel rozumět; téma kázání bylo zřejmé. Kazatel se obracel ke každému v tom shromáždění zvláště: *„O tobě vím, žes ukrad kozu a žes jí schoval k sestře! Nic mi neříkej, koukej se sebrat, kam jdeš, koukej se hned zítra ráno sebrat, běž k sestře, přiveď kozu, a teprve potom přijď za mnou, já ti řeknu, jaké ti bude určeno pokání, amen!“*

„Ty házíš okem po mámě syna svého nejlepšího přítele! Naše čistá Panna se na tebe do nejdelší smrti neusměje, jestli s tím nepřestaneš, amen!“

„Ty se přestaneš hádat s manželkou a nechci už slyšet, že po sobě házíte hrnci! Jestli to nejde jinak, vyplat' svou manželku, jak se na muže sluší, ale ty hádky ať mi hned přestanou, amen!“

„O tobě vím, že obětuješ kohouty a ještě leccos, o čem tady teď – a to buď moc rád – nebudu mluvit, domácím duchům a modlíš se před spaním k beraní hlavě! Viděli tě! To dělá křesťan! Pytel rýže jako pokutu

dostane od tebe náš nejčistší chrám a tu beraní hlavu zakopeš o půlnoci za vesnicí, a potom ještě zapálíš padesát tyčinek naší Panně, amen!“

Postupně je tak probral všechny. Nakonec sekl okem po Ládovi a neřekl nic. Nastalo nové bubnování a všichni se hrnuli do kamenného amfiteátru, k němuž patřila ta zeď za altánkem. Kazatel stál u vchodu a kýval rukou, ať si pospíší. Láďa šel poslední. Kazatel proti němu namířil prst: „Ty ne!“

A tak se Láďa otočil a šel divokým lesem zpátky. Tma byla plná hvízdání, frkání, chrochtání, skřípotu, vrčení a hekání. Z houští se na něj upřeně dívaly zelené oči. Ale protože se nebál, nic se mu nestalo.

Láďa chodil jíst do obchodu na druhém konci vesnice. Prodával tam nosatý Ind s uzounkýma očima, které téměř neotevíral. Když hovořil se zákazníky, víčka se mu drobně, nervně chvěla, ale oči zůstávaly zavřené. V uchu měl kruh, který by z čistě funkčního hlediska mohl sloužit i jako klepadlo u dveří. Jeho krám voněl kořením. Ale měl i jed na krysy, porcelánové svaté, tabák, zkrátka smíšené zboží. Jeho žena vypadala jako filmová indiánka z produkce studia DEFA. Byla pořádná. Kdo chtěl, objednal si u nich jídlo. V sazemi začerněné kuchyni se kolem baňatých mosazných hrnců otáčel hubeňour v zástěře. Vařil, smažil a ustavičně něco válel ve špinavých prackách. Indiánka to pak roznášela. Láďa si nejraději dával „rajzdál“... rýži, čočku, zeleninu a jakési ohnivé lupínky.

Žil skoro z podstaty. Přesto se jednoho dne stalo, co se muselo stát: vydoloval z kapsy poslední drobné. Ind konečně pootevřel jedno oko a pohlédl na Láďu: „Žádný problém. Potřeboval peníze? Já byznys pro sáhib... Přišel zítra sem!“

A bylo to.

Láďa dostal kolo a za kolo ještě dvoukolák. A jezdil po asfaltce do jiné vesnice, kde už ho čekal tlustý chlapík a hned na něj kýval, aby zajel dozadu na dvorek. Tam naplnili dvoukolák zbožím. Láďa si všiml, že na dno dvoukoláku vždycky napřed přijde balík, zabalený ve voskovaném

papíru, pečlivě převázaný a zalepený. Ten tam dal tlustoch osobně. Na něj a kolem něj naskládal pár beden a zbytek už naložil Láďa. Pytlíky mouky, krabice mýdla, kartóny s tabákem a podobně. Láďa nasedl a jel. Dvě hodiny tam, dvě a půl zpátky. Těžký náklad, vlhko, vedro. Předjížděly ho čoudící nákladáky a on předjížděl lidi, kteří šli pěšky.

Jednou se ho snažil předjet chlap na utahaném oslu. V Láďovi se něco vzepřelo a šlápl do pedálů. Chlap se zavile ohlédl a švihl oslíka. Oslík klusal, chlap coural nohy po zemi, Láďa šlapal. Bylo to do kopce a oni pořád zrychlovali. Nakonec to Láďa vzdal. Chlap se hromově zasmál, zamával proutkem a bylo znát, že to, přísně vzato, není obyčejný proutek, ale pořád ještě tak trochu šavle.

Láďa šlapal, díval se pod nohy, sledoval míhající se povrch silnice a zpíval si: „Jede Kudrna okolo Brna, veze kolomaz do Kojetína, hej ty Kudrno, namaž si kolo, ať ti nevrže na celé Brno!“

Jeden pedál se totiž otáčel poměrně tiše; zato ten druhý vrzal a skřípal jako nerv v páteři.

Tak to šlo pár měsíců. Někdy jezdil každý den, někdy dvakrát třikrát týdně. Občas cítil, že má horečku. Nijak zvlášť mu to ale nevadilo. Měl dojem, že v kraji, kde má sklon mít horečku každý živý tvor, není nač si stěžovat. Pokaždé dostal peníze na ruku. Měl na jídlo, na pití, na kouření, a něco si nechával stranou. Dopracoval se, aniž to tušil, k něčemu, co jiní hledají celý život a ještě jiní o tom celý život jen mluví... Však to taky nebylo nic zvláštního. Láďa neměl rád patetická slova. Pro tohle existovalo jedno vrcholně patetické slovo. Klid.

Co bylo v tom voskovaném balíku, o to se nestaral.

4.

Jednoho dne se cestou zpátky zastavil, slezl z kola a sedl si pod strom. Opřel se o kmen a pokuřoval.

Co se stalo pak, to vlastně ani nestojí za řeč. Ba dokonce se ani nedá říct, že by se něco stalo. Stalo se jenom to, že když Láďa seděl pod tím stromem, projížděl kolem starý, rozhrkaný traktor. Traktor řídil mládenec v potrhaném oranžovém svetru. Za traktorem byl valník a na valníku snad třicet ženských, omotaných strakatými šátky. Bavily se a brebentily. A ten traktor měl na plechu, kryjícím vibrující a kašlající motor, nápis „Zetor“.

To byl ten zaolejovaný anděl, který prosupěl kolem a přiměl Láďu zamyslet se nad tím, jak dlouho už takhle žije. Zjistil, že to neví. Dny mu dávno splynuly do jednoho dlouhého, nepřerušovaného řetězce. Od jisté doby se stále častěji bavil přivoláváním vzpomínek. Přicházely k němu, ostré a jasné, kdykoliv chtěl, a on se naučil jimi proplouvat. Proplouvat až tam, kde končí vzpomínka a začíná vzpomínka na tu vzpomínku. A tak se mu ty vzpomínky začaly spojovat. Překrývat. Obcovat spolu. Láďa se naučil procházet zdí času. A jak tak procházel sem a tam, nakonec už ani přesně nevěděl, co se opravdu stalo a co si jednoduše vysnil. Co ho pořád ještě překvapovalo, bylo zjištění, že mezi tím není vůbec žádný rozdíl.

A to byla chvíle, kdy se v Láďovi vzbouřila jeho evropská duše.

Sbalil pár švestek a rozloučil se s domácím.

„Kam ted‘,“ chtěl vědět domácí.

„Asi k moři...“ řekl Láďa.

Mužiček se nad tou odpovědí dlouze zadumal. „Evrysink is possible...“ řekl nakonec.

Láďa podrbl prasátka. Třela se mu o nohy úplně jako kočky a pokvikovala. Když odcházel ze dvora, v litinové rouře zahučelo. Prasátka pustila Láďu z hlavy.

Na rozloučenou si nechal v oficíně ještě naposled oškrábat hlavu. Vypil s holičem poslední čaj. Dřív než stačil dědkovi říct, že se přišel rozloučit, mu holič vtiskl do ruky dárek, zabalený ve špinavém hadříku, mávl rukou, zvedl se a šel se věnovat zákazníkům. Láďa poděkoval, vyšel ven a za prvním rohem dárek rozbalil. Byl to

mosazný chlapiček s velkou navztekanou hlavou. Zamračená, ruce spínající figurka. Skeptický kulohlav. Vypadalo to, že se modlí. Nebo že prosí. Láďa ho strčil do kapsy. Vůbec si nevšiml, jak moc mu je ta soška podobná.

Poptal se, kudy se dostane k moři, a vydal se po té asfaltce, která ho před časem odradila. Cestou mu zastavil nákladňák. Dovezl ho až k nádraží.

Nádraží vypadalo, že nikde nezačíná a nikde nekončí. Na obou stranách se pletence křivých kolejí ztrácely v tetelícím se vzduchu. Po kolejích se tu a tam překymácela velká motorová lokomotiva, chrlící horký olej a šedý naftový kouř. Nad každou se chvěl sloup vařícího se vzduchu. Vzadu stála řada vagónů, po kterých stékaly potoky rzi. V jednom z vagónů seděl u okna stařík, civěl do dálky a tu a tam si přihnul z placaté čutory. Po bradě mu stékaly bílé pramínky. Vypadalo to, že tam takhle čeká už deset let. Mezi kolejnicemi se kmitlo něco, co vypadalo jako chlupatý had na krátkých nožičkách. Láďa těch nožiček napočítal tři nebo čtyři páry, a tak se tím ve vlastním zájmu přestal zabývat. Raději se šel podívat, kdy mu jede vlak do Gadapuru.

Gadapur se jmenovalo to město, ležící na břehu moře. A moře bylo to, po čem teď Láďa toužil. Vlak měl jet až za několik hodin.

Na ulici před nádražní budovou ležel vychrtlý, zbědovaný pes. Odřený, plesnivý a zaprášený. Láďa měl u sebe půl štangle tvrdého salámu. Salám voněl černou uzeninou, kořením a smrtí; v podtextu tam někde byla cítit kafilérie. Ukrojil kousek kapesním nožem a hodil ho psovi. Ten se postavil na všechny čtyři a překvapeně zíral na salám, který se válel v prachu. Šel pomalu k němu. Podíval se na Láďu a chňapnul po salámu. Tvrdé sousto mu zachrastilo mezi zuby, jak se ho snažil co nejrychleji spolknout. Láďa se vykašlal na tu filmovou libůstku lákat psa, aby si vzal z ruky. Krájel salám

a házel, pes chytal a žral. Teprve když už to vypadalo, že se pes nasytil, ho zatoužil podrbat. Natáhl ruku. Pes uskočil a bezhlesně ukázal zuby.

Láďa se sebral a vydal se úzkou dlážděnou uličkou, stoupající do kopce. Vstoupil do labyrintu cihlových a kamenných staveb. Pes pět kroků za ním. Chodili spolu po městě.

A viděli leccos. Viděli chlapa v normálním evropském pyžamu skládat uhlí. Hromada uhlí se tyčila přímo uprostřed ulice. Chlap napřed zkusmo zahrkal lopatou, pak nabral pět šest uhlíků, hodil do okénka vedle chodníku, narovnal se, zblednul, utřel si pot a vypadal, že omdlí. A znova. Zahrkal, nabral, hodil, utřel, narovnal, zblednul. Pořád dokola. Kolem pochodovala četa vojáků. Chlap srazil bosé, okoralé paty, strnul v pozoru, vykřikl krátké heslo a lopatou jim vzdal čest. Viděli jiného chlapa, který seděl sám na dvorku a jen tak pro sebe, bez obecenstva, polykal meč. Meč se blýskal a kymácel. Viděli zoufale prchajícího mládence, kterému trčela ze zad rukojeť kudly. Za ním se hnal chumel pronásledovatelů. Přízračné bylo, že se to obešlo bez hlesu: ten první se potil a utíkal, ostatní za ním. Uličkou znělo jen supění a oddechování.

Došli až k jakémusi betonovému molu, pod kterým se rozlévalo nekonečné moře zdí, oken, klenutých průchodů, rovných stříšek, teras a křivých věžiček. Tam se Láďa posadil. Teprve teď se pes nenápadně přitočil. Láďa ho podrbal mezi lopatkami. Pes byl u vytržení. Podrbal ho po žebrech a probral mu paždíčka. Plesnivec se chechtal radostí. Paždíčka mu byla zjevně drbána poprvé v životě. Pak Láďa něco zahlédl. Řekl „ukaz“ a otevřel psovi tlamu.

Celé patro, celý chrťán a kořen jazyka byl pokryt tlustými, líně se pohybujícími, do hloubky zažranými červy.

Nakrájel psovi zbytek salámu. Stejně by ho už nejedl. A vydal se na vlak. Pes popoběhl za ním, ale pak se vrátil k salámu. Stál, oddechoval a díval se za Láďou, dokud se mu neztratil za kopcem.

Vlak už tam stál, obklopen povykujícím davem. Láďa nastoupil, a sotva se stačil posadit, lokomotiva zahydrovala a nádraží se pohnulo. Na protější sedadlo se prodrala ženská v pestrých hadrech. V patách se jí flákal černý gigolo s velice neklidným zrakem. Těkal očima po vagóně a rozčileně se rozhlížel, jako by byl na světě teprve deset minut. Žlutá bělma blýskala v hnědém šeru a ženská si prolamovala dlouhé vrásčité prsty. Najednou se ženská nahnula k Láďovi a v ruce se jí objevil blýskavý prstýnek. Zakvrdlala s ním, a když měla jistotu, že do Láďova oka dopadlo několik prasátek, naznačila, že je na prodej. Láďa pokrčil rameny. Ženská si bleskurychle vytrhla vlas, připevnila na něj prsten a začala s ním cinkat o kování dveří. Říkala: „*pcarána... pcarána... pcarána... pcarána...*“

Po pěti minutách se zvedla a zmizela. Gigolo zůstal. Cenil zuby, sykal, poposedával. Tahal se za prsty. Čím dál tím častěji tůkal pohledem o Láďův batoh. Láďa si slíbil, že tentokrát opravdu neusne.

Vlak se hnal příkrou soutěskou. Nakláněl se mezi kolmými srázy. Rachot podvozku se od nich odrážel zpátky do oken. Do malých, zadrátovaných okének, za kterými se kupily temné skvrny obličejů. Na obě strany čněly stěny, jejichž okraj nebylo možno z okénka zahlédnout.

Když se probudil, vlak už vjížděl do nádraží. Venku byla tma.

Zběžně prohledal ruksak. Zmizely jedny hodinky nefunkční, jedna karimatka stříbřitá, tenká, benzínový zapalovač, takzvaný rakušák, a jedna soška mosazná, představující žebrajícího hydrocefala.

Vystoupil. Koleje jednoduše končily v hromadě hlíny u zdi jakéhosi napůl rozpadlého depa. Zevnitř se valil hustohustý žlutý kouř a jedovatý smrad.

Vláďa zamířil k moři. Zvláštní je, že ve městech ležících na mořském břehu člověk vždycky trefí k vodě, aniž se musí ptát na směr. Snad ten vítr, vanoucí sto tisíc let jedním směrem, snad ten obzor, na jedné straně jaksi víc otevřený, snad ten jód ve vzduchu, snad

instinkt, přežívající v buňkách ještě z dob, kdy se ploutve pomalu a bolestivě začínaly proměňovat v nohy...

Došel k pláži, pokryté odpadky, a sedl si do písku. Do přístavu pomalounku vjížděla kalnými žárovkami osvětlená loď. Na temných vlnách se dělaly brázdy bílé pěny, dospěly ke břehu a mizely. Pořád a pořád. Vítr k němu zanesl morový pach shniloty, který kroutil střeva. Láďa se zvedl a vydal se po pláži, aniž tušil, kam chce dojít. Nad ním se houpal drát a uprostřed drátu svítila žárovka. Jedna jediná. Široko daleko nebylo nic, na čem by drát mohl držet. Vypadalo to, že je sem natažen kvůli té jedné žárovce přímo z vesmíru. Láďa si sedl pod světlo a vyhrabal sklenici s nakládanou zeleninou. Vzal kudlu, napichoval kousky a jedl. Až za chvíli si všiml, že se k němu ze tmy blíží pár očí. Do kuželu světla vstoupily dvě hubené nohy. Stál tam pan Nikdy nebudu velký. Šedivější dítě. Vlastně dědeček. Ale s dětským tělem. Vůbec se na Láďu nepodíval. Měl oči jenom pro tu českou kudličku. Byl to obyčejný zavírací nůž se střípkami z umělého paroží. Z paroží z umělého českého jelena. Láďa dojedl a zaklapl nůž. Vstal a šel pryč. Po deseti metrech se obrátil.

Chlapík tam stál a nehnutě se za ním díval; teprve teď dostal odvahu a natáhl ruku: dej... To meziplanetárně srozumitelné gesto způsobilo, že Láďu píchlo u srdce. Pocítil, že bloudí po světě nesplnitelných přání, nesplnitelných, protože přání, která se splní, přestanou být přáními a stanou se peklem. Však je taky peklo v obecném vlastnictví všeho lidstva.

Vrátil se a dal mu ten nožík. Šedé dítě se pomátlo štěstím a uteklo do tmy.

Láďa se vydal nazdařbůh podél čáry příboje. Šel a šel. Až došel k místu, kde byla pláž přehrazena kamennou zdí, která vedla daleko do moře. Láďa se posadil. Až teď, v tom mořském vzduchu, najednou ucítil, jak smrdí. Shodil hadry a šel se vykoupat. Potom se vydal podél zdi vzhůru. Byly tam schody. Na jednom nehybně spočívala černá stonožka. Co do rozměrů neměla daleko do dietního párku.

Štouchl do ní klacíkem a stonožka se rozjela jak torpédo. Láďa uskočil a raději se obul. Schody ústily na rušné kolonádě. Láďa se chvíli motal mezi rozjařenými chodci a při první příležitosti sešel zase zpátky na pláž.

Ve tmě k němu přistoupila ženská. Ptala se lámanou angličtinou: „Žena... má pán rád? Rád má pán žena? Žena!“

Láďa se ulekl. Nebyla nejmladší. Ženská se kolozubě usmála a řekla: „Mladá žena, má pán rád? Mladá... chytrá hezká!“

Láďa přikývl, neboť taková byla jeho povaha. Ženská chytla Láďu za ruku a bez dalšího ho vlekla k řadě domků s osvětlenými okny. Vtáhla ho do úzké uličky, pak do ještě užší. Pak otevřela jedny dveře a Láďa vstoupil. Ohlédl se, ale dveře se za ním prostě zavřely a bylo to.

V místnosti stála dlouhatánská řada barevných džuboxů a hraček automatů. Byly tam ženské a byli tam chlapi. Seděli u stolků, postávali u pultu, hašteřili se, handrkovali, hráli nějaké chrastivé hry. Bylo tam několik namazaných blondáků, se kterými nebyla řeč. Láďa si ostatně nic nepřál míň než se teď bavit s nějakým turistou, říkat mu, kde všude byl a co tam viděl, poslouchat tytéž prázdné krafy z druhé strany a únavně předstírat alespoň nejzákladnější zájem. Bar byl osvětlen pestrými žárovčkami, mezi kterými se blýskaly flitry a barevné obrázky a sršela všemožná blikátka, až oči přecházely. Láďu by nepřekvapilo, kdyby se tu teď vynořil světskej s křivou vzduchovkou a zahalekal: „Tak pod'te pané, nestyd'te sé, jedna rána za pět korůn, dyž trefíte, vyhrajete pěknou cenů...“

Poručil si hustou, tetelivou kořalku. Napil se a zavřel oči. Když je otevřel, díval se do tváře macaté kukačky, která na něj vláčně mrkala. Měla červený svetřík se špičatým výstřihem a v tom výstřihu byla namáčknutá kulatá prsa s neuvěřitelně tmavou čárkou uprostřed. Láďa pocítil tíhu prožitého času a usmál se na ženskou. Ženská zavoněla. Poznal definitivně, že je v hanbinci. Sedli si, dali si pití a mlčeli.

Zeptala se, zda chce pán tancovat, sama si přikývla, že ano, a ukazovala, ať tedy vybere tu správnou hudbu. Láďa přistoupil k pochromovanému džuboxu, růžovému a hranatému, a nahlédl do seznamu hitů; přelétl očima desítky cedulek. Nápis se mu slily. Hodil dovnitř minci a nazdařbůh stiskl jedno tlačítko. Ženská vyrobila z namalované pusy malinkaté srdíčko a zavěsila se do něj. Houpajíc zadnicí ho dovedla na parket. Drcla do něj bokem. A tu zadnici měla měkkou a obrovskou. V Láďovi se počal probouzet kohout. V džuboxu to hrklo a muzika začala hrát. Ženská se šikovně přitočila. Láďa se nejdřív tak trochu povšechně točil a vlnil, ale najednou si uvědomil, že to, co vyvěrá z nitra džuboxu, odněkud dobře zná.

Však taky ano... Bylo to staré dobré tango. Kdysi ho to z legrace učila jedna taková... Rázem si vybavil celé série kroků a pohybů a položil se do toho. Zaujal postoj, v pravý okamžik se odpíchl a vyrazil. Když bylo třeba, tak jednu nohu tahal za sebou jako raněná kobykla. Když bylo třeba, klouzal po parketu téměř v pozoru a hlavu držel vysoko jako varšavský oficír, propíjející žold před soubojem. Když bylo třeba, zhoupł se a vyplul jak rezavý parník z doku na volné moře: ta da tá, tadada! A znova!

Ženská byla celkově trochu vyvedená z míry. Jenomže z Ládi vyvěřala taková jistota a samozřejmost, že se jí čistě po žensku poddala. Ťukala podpatky lodiček. Tu a tam zalomila prstíky, obtěžkané haldou prstenů, zamašlovala měkkými křídélky, předvedla umírající labuť a přidala k té starosvětské vášni něco čistě orientálního. Tango houpalo českého flákače a indickou štětku v jedné náruči. Tančili jako na žiletkách. Když deska dohrála, hrábl Láďa do kapsy a pustil to tam zas. Už věděl, který knoflík zmáčknout. Byl sice ožralý, ale tak zbystřený, jako už dlouho ne. Huriska na něj čekala na parketu a fialové oči jí svítily hůř než tygřici. Lehounce jedovaté kouzlo působilo.

Knoflík s tangem zmáčkl Láďa ten večer ještě desetkrát, nebo možná dvacetkrát. Cítil, že je král večera. Ženská to cítila taky. Několik desítek očí je bez mrknutí pozorovalo.

Chlastali a tančili.

Přirozeně a bez okolků pak vyplynulo, že s ní pak Láďa šel na pokoj. Obešli několik závěsů, vystoupali po schodech, a nahoře v úzké chodbičce pak ženská zatáhla za odsouvací dveře. Láďa nespěchal. Měl jistotu. Cítil, že nastala chvíle, kdy mu slouží základní síly vesmíru. Pohládl ji po hrubých, nějakým svinstvem natužených vlasech.

Zažíval to, co tak dobře znají herci, když jsou ve formě: že stačí o milimetr povytnout obočí, že stačí hnout prstem nebo vypustit vzduch nosem, a frigidním paničkám od první do poslední řady se vzbouří krev a nahrne se tam, kde už dávno není zvyklá fungovat. Že stačí maličko, a sál je jako na drátkách, špendlík by nepropad, a opět maličko, a je po srandě.

Ženská si stáhla sukni. K Láďovi dospěl závan přetěžké voňavky. Cítil, jak se v něm rozkmitaly všechny atomy. Nevšiml si a ani si nemohl všimnout, jak se za ním tichounce odsunuly dveře. Ženská si toho všimla a rozšířily se jí oči. Možná chtěla vykřiknout, možná ne.

Láďovi se v hlavě rozprskla rachejtle. Všechno se rozletělo, jako když vybuchne sirkárna. Oslnivá exploze, a potom trosky, které se dlouho, předlouho snášejí zpátky na zem. Několik miliard sirek, dopadajících do ulic, jedna po druhé.

Ta ženská totiž měla ctitele. Brousil za ní, kudy mohl. Ted' tady stál s kusem trubky v ruce, blýskal očima a těžce oddychoval. Bylo to jako z pitomého románu. Ženská zaječela. Měla dojem, že ječí. Ve skutečnosti jenom stála a otvírala namalovanou pusou, ze které se linul zvuk, jako když někdo otevře kohoutek a zjistí, že neteče voda.

5.

V zeleně povlečené posteli se rozvalovalo velké, bezvládné tělo. Potilo se a vzdychalo. V pokoji bylo jediné okno, zakryté polámanou

žaluzií. Mezi žaluziemi se dovnitř vsouvaly rozpálené plechy ostrého světla. U protější zdi stála druhá postel, prázdná. Víc tam toho nebylo. Až na zprohýbaný plechový stolek, který nestál za řeč. Na stolku byla sklenice. V koutě za postelí stál u zdi batoh.

Otevřely se dveře. Ve dveřích stál doktor s vysokým naškrobeným čepcem na hlavě. Přistoupil k posteli a zahrkal propiskou, kterou vytáhl z kapsy, o pelest. Z prostěradel se vynořila vyjevená ryšavá hlava. Rozcuchané pačesy.

Doktor na to hleděl skrz silné brýle. Tučná tvář se mu leskla. Žvýkal nějaký drobeček nebo semínko. Řekl: „Evrysink is O.K.?”

Pacient kývl a hlava mu upadla zpátky. Hovno O.K., pomyslel si, hovno je O.K.! Pro tebe je všechno O.K., a já tady chcípnu!

Doktor spokojeně kývl, vyplivl slupku a zavřel dveře.

Zrzek se ještě chvíli litoval. Byl to Němec, bylo mu šestadvacet, byl ženatý, inteligentní, jedno dítě. Měl jednu tajnou vášeň: kupoval a sestavoval slepovací modely obrněné techniky. Měl slušnou sbírku tanků, tančičků, stíhačů tanků a samohybek, kterou zamykal ve skříni. Byla to tajná sbírka. Neměl nikoho, komu by se s ní pochlubil. Ani jeho žena o tom neměla tušení. Hlavně ta ne! Když odjela s holkou na druhý konec města k matce nebo když se vymluvil, že s nimi nemůže k moři, protože musí být přes víkend v práci, odemkl skříň, rozložil šikovně zamaskovaný pracovní koutek, a už brousil, natíral, lepil a tmelil. Měl velkou slabost pro tank Tiger. Těch už měl ve sbírce osm, staršího i novějšího provedení, s zimmeritem i bez.

Jeho manželce příliš nevadilo, že s nimi tak často není. Má náročné povolání, říkala si. Dělá to proto, aby nás uživil. A pak, měla jednu malou tajnou vášeň. Raději by zemřela, než by připustila, aby se o tom on dozvěděl: sbírala fotografie herců a hereček na koních. Měla slabost pro Romy Schneider. Vlastnila dvacet jejích jezdeckých fotografií z různých období života včetně dvou absolutních rarit: devítiletá Romy na poníku a dospělá Romy v červeném kabátku

a jezdecké čepici při honu na lišku, ale! S vlastnoručním podpisem! Tu fotku zdědila po svém strýci, vášnivém nimrodovi. Naopak nemohla sehnat Mastroianniho. Někdy propadala depresím a měla pocit, že snad Marcello Mastroianni ani nikdy na koně nesedl.

Měli tříletou holčičku. Jmenovala se Franzi a byla normální.

Vzbudil ho šramot a nějaké hlasy. Napřed tomu nevěnoval pozornost, ale když to nepřestávalo, s námahou a po etapách se otočil. Na protější postel někoho stěhovali. Viděl tři zřízence, jak tam ukládají tělo, oblečené v nemocniční hazuce. Dohlížel na ně ten tlustý doktor a hluchým, pisklavým hlasem je komandoval. Táhletu nohu! Pozor na hlavu! Hlavu výš! A přikrejt! Tak! Potom všichni odešli. Němec se snažil zahlédnout pacientovu tvář, ale ta byla zakrytá obrovitým obvazem. Pak ještě přistrkala mladá ženská kovovou šibeničku a přirazila ji k posteli. Chvilí něco kutila. Pak zavřela dveře. Nad postelí stála hrazdička, na které se houpala baňka a z té baňky vedla hadice, která končila pod flastrem na ruce.

Němec tam ležel už čtrnáct dní. Ve chvílích, kdy byl při sobě, si zvykl být vděčný i za to nejmenší rozptýlení. Sledoval, jak z baňky odkapává do hadice hnědá krev. Vydržel se tím bavit dobře tři hodiny. Potom se ruka, do které tekla cizí krev, drobně pohnula. Jenom prsty se sevřely a zase povolily. Jinak nic.

Příští den ráno Němce cosi probudilo. Otevřel oči a díval se do stropu. Někdo vykřikl: „*Koblihy!*“

Zrzek sebou trhnul. Potom zahájil otáčecí manévr. Centimetr po centimetru obracel metrakové tělo na vrzající pelesti. Spatřil chomáč obvazů, ze kterých trčel špičatý nos. Vedle toho nosu temně svítil jakýsi monokl, pokud se to tak ještě dalo nazvat. Monokl přes půl tváře. Z obvazů se znovu ozvalo: „*Koblihy...!*“

Potom: „Ty vole... co to je?“

A potom: „Dyt' já nespim...!“

6.

Ládovi se zdál sen. Zdálo se mu, že je v Říčanech a že tam přišla stará Pastejříková z vedlejšího baráku a ptala se ho, co by rád k večeři; Pastejříková byla sama a občas jim jen tak pro radost navařila nebo napekla. Ale když chtěl vyslovit, na co by měl strašnou chuť, zjistil, že nemůže mluvit, protože má místo úst obrovskou těžkou hadici, hadici jak od hovnocucu, která mu táhne hlavu k zemi. Podíval se lícem a viděl, že se hadice kroutí po celé zahradě a končí u garáže mezi růžemi z Jericha, tam, jak je to sršní hnízdo. A jak se snažil i přesto promluvit a vyslovit, co by si tak nejradši dal, ucítil v hadici hluboké zavrčení. Sršni!

Něco ho vytrhlo. Někdo něco zakřičel. Probudil se. Překvapilo ho, že nemůže otevřít oči. Zkoušel to znova a znova a měl pocit, že je možné, že se ještě neprobudil, že pořád spí. Potom však jasně ucítil, že leží v posteli. Zvedl ruku a s námahou se ohmatával. Když dospěl až k hlavě, narazil na chomáč nějakých hadrů. Nakonec se mu podařilo otevřít jedno oko. Uviděl svoji ruku viset nad sebou. Připomínala absurdního, totálně pitomého ptáka.

Otevřely se dveře a vešla sestřička. Podivuhodné... Byla to sestřička, ale byla to taky ta cigoška, co za ní chodil brácha, byla to Líza Čonková.

Láďa byl nucen zkorigovat jistotu, že se probudil na interně v nemocnici v Bruntále po operaci slepého střeva. Skutečnost se mu začala po malých dávkách vracet. Čonková nad ním cosi kutila. Řekl: „Sestři, prosimvás,“ ona se na něj podívala a odběhla. Za chvíli se vrátila a vedle ní vyrostl veliký, masitý doktor. Pohyboval se jako lunochod. Vypadalo to, že vůbec nemá nohy, že jeho tělo dole končí jakýmsi zvoncec, který se posouvá po zemi jako vznášedlo. Pak Láďa ucítil, že dostal injekci.

Příští den se probudil a chtěl se jít vymočít. Posadil se na posteli, potom se skácel na zem, pak přímo v místnosti někdo zahulákal,

přiběhly zelené pláště a položily ho zpátky. Potom ho cévkovali. To ho dostatečně probralo. Všiml si, že je v pokoji ještě s někým, kdo tráví svůj čas přivrácen ke zdi a naplňuje ho nepřestajným hekáním a bubláním.

Za další dva dny už se šel vymočít sám. Na konci dlouhé, předlouhé chodby bylo slepé zrcadlo. Láďa se tam došoupal a podíval se na sebe. Zrcadlo nebylo natolik slepé, aby přehlédl základní rysy dané skutečnosti.

Půlku tváře měl fialovou a v důlku mu plavalo rudé oko. Rudé jak rozšláplá višeň. Rozplizlé jako rozklepnuté vejce. Zkusil to zdravé zavřít. Viděl i na to červené, s tím rozdílem, že kolem každého předmětu, na který pohlédl, pulzovala šedožlutá, zlovlná duha. Pulzovala i kolem jeho hlavy, na které měl baňatý turban, prosáklý temnou masťou. Co viděl, mu stačilo. Vrátil se do pokoje a usedl na pelest. Pohlédl na svého suseda. Uviděl rezavé pačesy. Pak se ten člověk otočil a Láďa mu konečně viděl do obličeje.

Byl to ten Němec, se kterým jeli před dávným časem autobusem z Bombaje. Teď měl na sobě hnědozeleně pruhované pyžamo.

Poznali se. Ale byli tak zesláblí, že je to ani nijak zvlášť nepřekvapilo. Němec mávl na přivítanou rukou a znovu zavřel oči. Byl na tom nepochybně hůř. Ve dne v noci z něj tekla nepopsatelně smradlavá voda. Kadil do lavoru. Žbluňkalo v něm. Lavor stál vedle postele. Zrzek se pokaždé, když to na něj přišlo, otočil, hekaje bolestí, stáhl si kalhoty a vystrčil na Láďu bledou pihovatou zadnici. Zažbluňkalo to a do lavoru vyjela další dávka. Nakonec už si gatě ani nenatahoval. Volal nějaké svaté, nebo snad kamarády, a čekal s vystrčeným zadkem, až to zase přijde.

Přibližně dvakrát za den přišel zasmušilý bělovousý zřízenec, sebral lavor a někam s ním odešel. Za nějaký čas přinesl nový, prázdný. Pokud to mezitím na zrzka přišlo, odneslo to lino. Když to stařík uviděl, zakoulel očima a beze slova přinesl tyč, na jejímž konci byla čistá esence hrůzy: hadr, do kterého se bez přestání utírala

hovna od roku 1940. Potom podlahu posypal prudce páchnoucí dezinfekcí, na to přišoupl lavor a zavřel dveře.

Po podlaze se míhali rychlí černí brouci. Jedině místu, kde byla nasypána dezinfekce, se vyhýbali. Dolezli vždycky až k okraji zdravotního posypu, tykadla se jim prudce rozkmitala, couvli a začali zvýšenou rychlostí pobíhat po celém pokoji.

Na chodbě stálo několik várníc, natřených khaki barvou, naplněných přeludně sladkým, hustým čajem, na němž plavala mastná oka. Láďa si ten čaj zamiloval. Chodil tam s pořádnou tlustostěnnou sklenicí, kterou vyfasoval, a lohnul ho po litrech. Pil a cítil, jak se mu po těle rozlévá chuť medu a sušených bylin a kdesi za tím taky ostrá, žíravá příchut' slepičího trusu.

Potom donesl ryšavci. Ten se zvedl na loktech, řekl „danke“ a nalil si čaj do vousů a na krk. Nakonec to vyřešili tak, že zrzek vždycky jenom otevřel ústa a Láďa mu tam trpělivě lil čaj tenkým pramínkem, zatímco chasník hýbal ohryzkem, polykal, potil se a hekal. To opakovali tak dlouho, dokud neměl dost. Po čaji vždycky usnuli. Láďovi přišlo na mysl, že do toho čaje možná přidávají nějaké sedativum, ale neshledával na tom nic závadného. Nedokázal si koneckonců vzpomenout, kdy se naposled tak dobře vyspal.

Tak to šlo asi čtrnáct dní. Láďovi několikrát převázali hlavu, do Němce cpali jakési prášky. Pod stropem se otáčela plechová vrtule. Vžun, vžun, vžun. Točila se tak nějak nakřivo. Láďa soustředil zrak. Osa větráku byla ohnutá. Vrtule se točila jako střelená baletka. Vžun, vžun, vžun... Láďa vstal, došel k lavóru, pořádně se tam vyblil a vrátil se do postele.

Vzbudilo ho, když mu něco opakovaně přeběhlo po tváři. Smetl to a slyšel, jak na lino dopadlo něco tvrdého. Byla noc. Za oknem cestoval obrovský měsíc. Tak velký měsíc ještě nikdy neviděl. Zdálo se mu, že vyplňuje celou oblohu. A že se na něj usmívá. Ale usmívá nějak divně. Láďa usilovně vzpomínal. Pak mu to došlo... Měsíc se neuvěřitelně podobal jedné lebce v kostnici na Mělníku. Vyfotil u té

lebky Danu. Taky se tenkrát smála. Fotka byla plná úsměvů. Potom si koupili víno a upíjeli ho nad soutokem dvou špinavých řek.

Příští den bylo Láďovi líp. Vytrhl z diáře, který byl kromě pasu nejspíš tím jediným, co mu zůstalo, papír a třesoucíma se rukama začal skládat vlaštovku. Byl tak vyřízený, že si mezitím musel několikrát zdřímnout. Němec spal. Láďa vyrobil tupý hrot vlaštovky a pustil se do ocasu. Němec se znenadání pootočil, pohlédl modrým okem na Láďu, zvedl ruku a řekl: „Georg...“

Láďa neurčitě zamával. Němec se podíval přes rameno a ukázal na sebe: „Ich bin Georg.“

„Nazdar..., Láďa.“

„So. Zastranej život, pravda...“

Láďa v odpověď hodil vlaštovku. Letěla rovně, pak se překlopila a střemhlav se zapíchla do latoru. Byla těžká na hlavu. Láďa řekl: „Štuka! Vžžžn... Bum!“

Němec unaveně souhlasil: „Bum.“ Zamlaskal do vousů a znovu usnul. Zdál se mu zmatený sen o tom, jak sestavuje maketku jakéhosi tanku, který má ale místo pásů dvacet párů malých dětských nožiček, obutých v těžkých bagančatech.

Láďa se na něj dlouho díval. Bylo to zvláštní... Vesměs jim scházel instinkt. Vedli války, dobývali životní prostor, psali knihy, točili slušné filmy, vymýšleli filozofie, které pak celá desetiletí fungovaly, pokud vůbec může filozofie fungovat. Měli nevyčerpatelnou technickou invenci. Uměli vydělávat. Postavili znovu všechna ta města. Vždycky se uměli dostat zpátky na koně, zatímco Slovanstvo čumělo na televizi, leželo na gauči a škrábalo se v zadku. Ale instinkt, ten jim scházel...

Pak si vzpomněl na svoji příhodu. Vzdychl a položil hlavu na polštář.

Venku na větvi zahvízdal smaragdově zelený pták s dlouhatánským tenkým ocasem, odrazil se a odletěl směrem k místu, kde se ve

slunci matně lesklo obrovité zelené vejce. Asi kopule nějakého chrámu. Anebo možná taky plynojem.

7.

Láda se usilovně snažil nespadnout. Měl zřetelný dojem, že ano, že leží na posteli, ale ta že je na stropě; dole pod sebou viděl otáčející se vrtuli. Musel se chytout železné pelesti, protože měl neodbytný pocit, že mu nic nebrání sletět rovnou na ten větrník.

Pořád ještě se mátožně zabýval tím Němcem. Německem. Němectvím. V hlavě mu běžel sled dávných obrazů. Začalo se mu v ní líhnout ideologické „člověče, nezlob se“. Po dobrých pětadvaceti letech začaly ožívat karikatury ze zaprášených, zežloutlých, rozpadajících se Mladých světů a Dikobrazů, ve kterých kdysi listoval na půdě. Haďák, Pop, Žentel, Lid'ák... Šedý upír, kradoucí se skrz ostnaté dráty hranic k nám, do té naší zahrádky, v každé ruce kulomet, za pasem hrozen granátů, na helmě háknkrajc a nápis NATO. *NATO*, to strašné slovo... Na co...?! Na koho...?! Konrád Adenauer, houpající v kolébce atomovou bombu. K tomu komentář: *Hodné děťátko...*

Jako dítě měl z těch obrázků dojem, že celý ten Západ je jedno morbidní panoptikum. Kabinet hrůz strýčka Sama. Vybavila se mu fotka z časopisu 100+1 ze začátku sedmdesátých let. Byl na ní pohled na letící stíhačku s černými kříži na křídlech. Vedle byla ještě jedna menší fotografie s pilotem, sedícím v kokpitu, přeměněným ve stvůru. Museli použít nějakou retuš. Vypadalo to, jako by v pilotní helmě vězela mumie. Jako by na vystřelovacím sedadle seděl sám pan Smrt. Pan Smrt Vám Všem Vespolek. Titulek článku zněl: *Létající rakve pro NSR*. Vzpomněl si na tu knihu, která byla nahoře v knihovně, Ravensbrück. Měl zakázáno si ji půjčovat, protože to bylo „drastický“. Musel si přistavit židli. Prohlížel si černobílé, špatně čitelné obrázky postav v uniformních hadrech, postávajících na

jakémsi až funkcionalisticky čistém náměstíčku. Přímký a kolmice, rovnoběžné dráty. Pak pohled do pece. Černé rošty a křivé pohrabáče. Nespálená žebra. Hrudní koš, který ještě drží pohromadě, jenom ten koš na kusu páteře a nic víc.

Potom si vzpomněl na tu věc, která plavala kousek od nich po řece, když seděli s Němcem na žhavém betonu a pili kořalku. Teď si byl jistý, co to bylo. Zamotala se mu hlava. Vstal a šel se vykadit. Cestou zpátky se napil čaje, lehl si a usnul.

Když se probudil, byla noc. Dlouho se díval do tmy.

Pak tiše vstal a projel sousedův batoh. Na dně batohu bylo něco tvrdého. Vytáhl to. Viděl pochodujícího optimistu v cylindru, věčného operetního flamendra na pouti lhostejným vesmírem. Vrátil flašku a hledal dál. Srdce mu bouchalo, ale byl klidný. Sám se tomu divil. Měl pocit, jako by byl tak trochu nezúčastněným svědkem toho, co dělá. Jako by seděl někde uvnitř hlavy, v bezpečí, a díval se tam ven, dolů, na něčí ruce, které se přehrabávají v cizím ruksaku. Němec odvychoval.

Nakonec zkusmo sáhl pod matraci. Nahmatal peněženku. Byla nějaká zvláštní... její povrch byl perforován pravidelnými dírkami. Ve světle měsíce uviděl pas. Papírky. Paklík bankovek, přepásaný gumičkou. Vzal je a zastrčil do kapsy. Peněženku dal zpátky. Na chvilku si sedl, aby nabral sílu. Seděl a sledoval větrák. Napadlo ho, že za celou tu dobu ho ani jednou nevypnuli. Napadlo ho, že ten větrák možná běží nepřetržitě už celá léta. Napadlo ho, že je nejvyšší čas vypadnout a nesesedět tady jako idiot.

Vstal a vyšel na chodbu. Nikdo tam nebyl. Došel až na konec chodby, k rozbitým skleněným dveřím. Sklo bylo posleповáno leukoplastí. Vzal za kliku. Bylo otevřeno. Za dveřmi byly schody. Tam se zastavil. Chvilí přemýšlel. Pak se otočil a vydal se zpátky. Před očima mu vyskakovaly roje jisker a uplouvaly někam dovnitř pod kosti hlavy, někam. Na parapetu stála zapomenutá, umolovaná

sklenice. Věděl, že by to asi neměl dělat, ale nemohl odolat; vzal sklenici, ponořil ji do mastné tekutiny a několikrát se zhluboka napil. Pak znovu tiše otevřel dveře pokoje. Němec odfukoval. Ruka mu visela na zem pět centimetrů vedle laboru.

Teprve teď si uvědomil smrad černých sraček a bílé dezinfekce, který beze zbytku vyplňoval pokoj. Dobro a zlo bylo v jakés takés rovnováze, jako vždycky. A vedlejší produkty toho odvěkého zápasu byly k nevydržení, jako vždycky. Rychle přistoupil ke spáči, hmátl mu pod hlavu, vytáhl peněženku, několik bankovek vrátil zpátky, zbytek dal do kapsy, zaklapl dveře, přešel chodbu a sešel po schodech. Opatrně obešel dveře, za nimiž se svítilo. Kývl hlavou na ženu v županu, která stála u okna a dívala se uszlzenýma očima do tmy. Seběhl poslední schody a octl se v přízemí. U zdi byly nakupeny staré postele, stolky, plechy, tyče, rozklížené dveře. Přikrčil se tam a chvíli poslouchal. Ve vrátnici blikala černobílá televize. Běhaly po ní pruhy. Nad křeslem vyčnívala nakrátko ostříhaná, šedivá hlava. Vrátný spal.

Láďa strčil do dveří, a byl na ulici. Přestože teprve svítalo, dusno ho udeřilo, až se zapotácel. Došel jako ve snu k nějakému keři, mohutně se tam vyzvracel a vydal se hledat autobus.

Kráčel po rušné ulici, oblečen v pomačkané nemocniční košili. Kupodivu to nikoho příliš nezajímalo. Zapadal sem líp než předtím s tím ruksakem. Cítil, jak mu pod obvazem tepe krev. Sotva pletl nohama. Došel k nějakému tržišti. Koupil si tričko a kalhoty. Když si natahoval gatě, málem to s ním seklo. Musel se k tomu posadit. Do kapsy kalhot strčil pas, o který při té události tam na pobřeží nepřišel jenom díky tomu, že ho z opatrnosti nosil v kapse trenýrek. O kus dál koupil ještě baseballku s kšiltem. Odmotal smradlavý obvaz a místo něj opatrně posadil na hlavu čepici. Košili hodil na smetiště. Neušel ani pět kroků, když se odněkud vynořil malý hubený hasačert, střelil okem po Láďovi, drapsnul hazuku a zmizel.

Láďa si dal pivo, pořád stejně ohavné. Doptal se na autobus, koupil si lístek na sever, svalil se na sedadlo a usnul. Poslední, co slyšel, bylo ostré prásknutí. Dveře se zavřely a autobus se rozjel.

Vystoupil v nějakém městě, najedl se, našel autobusové nádraží a pokračoval na sever. Většinou to vyšlo tak, že se prospal v autobuse. Zbytek času proseděl v parcích, na betonových zídkách, na židlích v různých levných bistroch. Prachy měl připevněné gumičkou, kterou vytáhl z trenýrek, k lýtku těsně pod kolenem. Nikdo ho neotravoval. Dokonce ani žebráci po něm nic nechtěli. Tušil, čím to je. Půlku obličeje měl pořád ztuhlou od toho, jak ho olízla zubatá.

Dostal se do většího města, potom do ještě většího města.

Potom byl zpátky v Bombaji. Najednou stál na letišti a počítal peníze. Měl na letenku. Plus nějaké drobné.

Koupil si strojek se žiletkou a na záchodě se oholil. Podíval se do zrcadla a vzpomněl si na něžnou přezdívkou, kterou mu kdysi dala Dana, když spolu začínali. Když spolu chodili po Střešovicích. Říkala mu „Zombie“. Ty moje zombí.

8.

Obrovská lopatková kola se začala pomalu roztáčet. Potom se jejich chod ustálil na nízkém hučení a letadlo se začalo drobně chvět. Láďa se díval, jak se lidé, traktůrky a budovy sunou vzad. Letadlo drkotalo po dráze, pak se pomalu otočilo a začalo zrychlovat. Bombaj podklesla v kolenou, zhoupla se a zmizela.

Kolem sedadel brousila tichouňká blond letuška. Několikrát se na Láďu s lehkým údivem zadívala. Teprve po nějaké době se na něj adresně obrátila: „Promiňte... mohu vám nějak pomoci?“

Láďa zavrtěl hlavou. Pak pochopil. Sáhl si na hlavu. Čepice byla ztvrdlá černou krví. Opatrně, jemně ji zkusil sundat. Bolest ho málem porazila. V tu chvíli se letuška objevila znovu a řekla: „Pojďte, prosím, za mnou...“

V umakartové předsínce Láďovi namočila hlavu a pomaloučku, kousek po kousku mu strhla čepici. Láďa úporně studoval špičky jejích bot. Pod punčochou měla na nártu flastr. Špičky střevíců lehce odřené. Zasyklo to, jak mu tam nastříkala dezinfekci. Nakonec pustila nějakou tabletu do sklenice s vodou a podala mu to. Poděkoval a šel si sednout. Pod čerstvým fáčem to škubalo. Čepice ležela v palubním odpadkovém koši. Byl na ní nějaký nápis, který byl díky zaschlé krvi naprosto nečitelný.

I ta letuška měla jednu tajnou vášeň: palčivě toužila aspoň jednou v životě zajít do nějakého S/M salónu. Ach bože, měla tak přesnou představu o tom, jaké by měla přání, až se toho lekala.

Tableta začínala zabírat. Klidné, přívětivé šumění začalo vyplňovat Láďovu hlavu, celé tělo, interiér letadla, bílou vatou vycpanou krajinu tam za oknem. Vtom sebou trhnul: s neodvolatelnou přesností si uvědomil, že se vrací z Indie, ale že neví kam. A navíc že v té Indii ani jednou nezahlédl živého slona.

9.

Nad Evropou poprchávalo. Hydraulika v křídle měkce zasyčela a z odtokových hran se začaly líhnout mnohadílné klapky. Pastelově modrý boeing sebou plácl na mokrý beton a začal brzdit. Od kol se kouřilo. Špičky křídel se otřásaly. Nebe bylo nízké a šedivé.

Láďa vystoupil, nadechl se studeného vzduchu, v hale si koupil cigarety a vykročil ven do deště. Našel nádraží, koupil si lístek, nasedl do vlaku a jel domů.

Když přešli hranice, vyšel na chodbičku a zapálil si. Viděl sporádané vesnice se zaparkovanými škodovkami, viděl kostely, komíny, vodojemy, vejtrasky, traktory, viděl červené střechy a ořešáky, rajčata a kedlubny v zahrádkách. Úhledné, směšně řídké lesíky uprostřed polí. Dýmající elektrárnu na obzoru. Viděl břichatého

strejce v montérkách natírat plot na zeleno. Otevřené garáže, plné plechovek, polámaných lopat, rozmontovaných sekaček a motorek. Za oknem se mihlo malinké fotbalové hřiště, obklopené topoly, na klandrech seděla omladina a po škváře běhali pupkatí, do dresů navlečení fotříci. Jeden z hráčů zvedal ruku a z titěrné pusinky mu vylétlo němé: „Přihráááááj,“ ale v tu chvíli se hřiště ponořilo do minulosti a místo něj kolem okna prolétlo nádraží s kioskem, na kterém byl nápis Uzeniny–lahůdky–káva.

„Panebože, kde to jsem a co tady sakra chci...,“ řekl si Láďa. Byla to první zřetelná věta, která se mu po dlouhé době vylíhla v hlavě. Měl pocit, že by neškodilo si ještě na chvíli zdřímnout.

Vzbudilo ho táhlé, nepřestávající skřípění brzd. Vlak zpomaloval. Láďa vyklepal z krabičky poslední cigaretu a šel na chodbu. Vlak už jel krokem. Vymleté podvozky hluše rachotily. Dole pod oknem se rozprostírala drobounká, dětská Libeň.

Láďa se opíral o rám staženého okna a vyfukoval kouř. Na směšně nicotném prostoru viděl známé obrázky: tovární komín, který mu v dětství připomínal banán. Invalidovnu. Dvůr, plný vyřazených nákladáků a autobusů, jeřáb, zvaný „kočka“, zčernalé věže kostela na Karlínském náměstí, oprýskanými palubkami obložené pavlače, prádlo na puchřících šňůrách, gestikulující postavičky v Pernerově ulici. Všechno to bylo jaksi bezbarvé, jakoby vyuzené, a přesto tak známé...

Uvědomil si, že tady teď bude muset žít.

Mezi výhybkami se povalovaly zmačkané polystyrénové pohárky. Dřívka od nanuků. Sirky. Kelímky. Flašky od Dobré vody. Studený větřík pohyboval začouzenými stébly řebříčků.

Odhodil nedokouřenou cigaretu. Díval se, jak s ní vítr tůkl o zelenou stěnu vagónu, jak ji vynesl do závratné výšky a jak ji po mnoha a mnoha přemetech, souvratech a piruetách upustil mezi pražce.

Zlaté časy (díl 2.)

Jednoho dne jsem přišel domů a uviděl Fáfu. Byly to už skoro tři měsíce ode dne, kdy beze stopy zmizel.

Bydleli jsme spolu v podnájmu. Občas na mě přicházely chvílky, kdy jsem se modlil, aby se stal zázrak a Fáfa se nastěhoval aspoň na čas k někomu jinému. Ale když tady pak najednou celé ty tři měsíce nebyl, začínal mi čím dál víc scházet...

Ted' tady ležel bez hnutí na molitanu a zíral do stropu.

Fáfa měl v každém okamžiku stejně daleko k radosti jako ke smutku. Fungoval jako křížovatka, na které se potkávají, míjejí a srážejí úplně cizí osudy. Ne že by to tak chtěl, ale nemohl jinak. Často se mu stávalo, že pil ballantinku a krmil se rostbífem a lososem v různých velvyslaneckých a filmařských vilách, ale mnohem častěji si z nezbytí dělal jen tak nasucho topinky a přidával do čůča alpu, aby to mělo aspoň trochu odpich. Když vycházel ze dveří, nemohl nikdy ani přibližně říct, kdy se vrátí. Pocházel z té země, která se roztahuje za východními hranicemi Evropy přes pětinu zeměkoule, a chtěl nechtěl měl bytostně jiný názor na to, co je to „výlet“... Když se jel podívat do Německa nebo do Polska, zastavilo ho až moře. Jediné, co ho na jeho cestách zastavit nemohlo, byla nouze; s tou uměl žít jako nikdo jiný. Stávalo se mu, že se s prázdnou kapsou octnul v některém českém, moravském, maďarském, polském či německém městě a nevěděl jak a proč; ale když už tam byl, tak se vždycky seznámil s nějakými lidmi, spontánně je okouzлил a potom u nich zůstal tak dlouho, dokud ho po zralé úvaze nevyhodili. Poznával pořád nové a nové lidi a většina z nich na něj zase rychle zapomínala. Žil na běžícím pásu. Potřeboval pořád měnit okolnosti

svého života, protože se nikdy nevydržel dlouho dívat na to, kde zrovna je a jak se tam má. Býval pryč celé týdny. Potom se vracel a s ukrutnou bezstarostností dělal dluhy, které nemohl splatit.

Stávalo se, že nám docházely peníze a do výplaty bylo daleko. Na stole ležely poslední prachy. Povídám: „Fáfo, du do háku, kup za to něco k jídlu! Uděláme si třeba segedín...“ „Kurnik,“ souhlasil Fáfa, „to bysme mohli... nebo guláš... nebo úplně normální zelňačku, Jeniku, s klobáskou! Nebo špagety! Nebo bysme si mohli dát třeba i ňáskou dobrou konzervu, krutí s rejží nebo sečuanský maso, von i lovečák s chlebem může bejt hodně dobrej, s hořčicí,“ odříkával dojatě malou násobilku a ohryzek mu jezdil nahoru a dolů a zároveň bylo vidět, jak už bojuje sám se sebou. „Fáfo, tak ale určitě kup jídlo! Bude hlad,“ opakoval jsem, jako kdyby slova na tomto světě něco znamenala... A večer stála u zdi slušná řádka lahví s šumavským bylinným, seshora z kredence mě jako Hillary s Tenzingem zdravily dvě flašky rumu a pod nimi ještě jako ženich s nevěstou dvě láhve hanácké. A Fáfa už vařil grog, a protože viděl, že koukám na ty flašky, hned to zamlouval: „Tak jak bylo v práci, stavila se tu správčová, hele to je sssvině, představ si, že prej máme vo víkendě vyklidit tu chodbu, jo, koupil sem rohlíky, dybys měl hlad, a tak sem jí řek, milá pani... hele... a vona místo aby se urazila, podej si hrnek..., hádej, co mi řekla...“

Nebo jsme spolu vyrazili do kina na velkofilm Andrej Rublev a pokladní nám řekla, že zatím prodala jenom dva lístky, a že když se nesejde deset lidí, tak se nebude promítat. Bylo za pět osm. Fáfa se otočil na patě, vyběhl z kina a za chvíli už se vracel v čele šesti dědků, kterým jsme rychle kupovali lístky. Při týdeníku mi pošeptal, že jim za to, že si sem půjdou sednout, musel koupit láhev myslivce, ale že jim ji vydá až po čtvrt hodině, aby neutekli. Film začal. Na měchuřině, sešité z kozích kůží, se vznášel nad lukami vyjevený mužik a v hloubce pod ním čvachtaly láptěmi umouněné postavičky a volaly: „Ééééj! Kudá ty...!“ Dědkové si začali neklidně šeptat; ani za

kořalku se jim nechtělo dělat tu někomu šašky. Když ale zjistili, že tam opravdu sedíme jenom my dva a nějaká tichá obrýlená dvojice a že se díváme na plátno, a ne na ně, mávli rukou a dali si šlofíka; pak vrzly židle, dědkové si vyzvedli honorář a kroutíce hlavou uháněli zpátky ke kartám. Fáfa byl spokojený. Podařilo se mu, co chtěl. Po pěti minutách usnul a celé dvě hodiny pravidelně oddychoval. Když film skončil, vzbudil jsem ho. Na vzduchu jsme dostali chuť něčím spláchnout mrtvé divácké sliny. A teprve teď mi prozradil, že peníze, za které koupil toho myslivce, byly naše poslední. Měli jsme přesně na jedno pivo. Dali jsme si ho napůl a šli spát. Rubleva jsem tenkrát viděl počtvrté.

Poslední dobou už ale málo chodil mezi známé. A vůbec málo chodil ven. A když, tak někam, kde ho nikdo nezná. Pronásledoval ho pocit, že každému, na koho se podívá, dluží prachy, a že o tom s ním lidi nemluví z pouhé útrpnosti, z pouhé vzpomínky na lepší časy. Což se koneckonců zakládalo na pravdě.

Jenomže Fáfa měl do sebe pořád ještě mnohem víc než všichni ti, co ho po hospodách přetřásali a pomlouvali a potom se dívali na hodinky a vraceli do bytů, kde vyrostli, ke svým první dítě čekajícím nevtipným Ivanám. Dokud byl pro ně někým, koho si mohli oceňovat bezkonkurenčně pitomým pojmem „bohém“, brali ho. Ale jakmile zjistili, že se z něj stává skutečný alkoholik, všichni se na něj jako na povel vysrali. Už dlouho předtím mu odpouštěli, že jim tu a tam zneuctil ty jejich vyluxované kvartýry; v tom to nebylo. Tak proč? Protože teď už v sobě obsahoval zoufalství. To bylo to, čeho se báli. To jim vadilo mnohem víc než pozvracená předsíň a vyjedená lednice. Veselého, vtipy vyprávějícího kašpara s flaškou v ruce, to ano, ale toho samého kašpara, který se zničehonic už nesměje těm jejich věčně stejným vtipům, to ne! A koneckonců jsem se jim ani nemohl divit; míval všelijaké opice. Jenže z jejich citátů z Cimrmana, z jejich debat o tom, která s kým, z jejich uměle prodlužovaného,

verbálně stylizovaného študáctví se mi obracel žaludek. Kdežto jeho jsem měl rád.

Ted' tady ležel bez hnutí na molitanu, zíral do stropu a vypadalo to, že nechce mít pokud možno nic společného s tímhle tělem, s tímhle pokojem, s tímhle životem. Měkké gumové zoubky osudu už zase ožihlávaly tu jeho sovětskou duši, přeplněnou výčitkami.

„Nazdar, Jeniku,“ řekl pochmurně, „... můžeš pro mě jako kámoš něco udělat?“

Otočil jsem se a šel koupit hanáckou. A teprve když jsem se vrátil, jsem si všiml, jak je oháknutý. Bílé sako, fajnové kalhoty, zánovní polobotky. Ale na kalhotách byly fleky od šmíru, sako bylo zmuchlané, chybělo mu několik knoflíků a mělo utrženou kapsu. Byl nedávno oholený; pod nosem byly jasné stopy záměru nosit fešácký knír, ale bylo vidět, že to taky už patří minulosti. Všecko na něm zase už planělo a rašilo. Vlasy mu trčely do všech stran. Měl podlité oči. Smrděl. Vypadal jako přehnaně namaskovaný divadelní zkrachovec z Čechova. Ťukli jsme si a on to hned vyklopil...

Byla to křehká východoněmecká blondýna. Potkali se náhodou, neb jinak než náhodou se lidé v tomto životě nepotkávají. Několik inteligentních žertů, několik zámlk, několik pohledů. Pak spolu chodili v jakémsi městě v NDR po nábřeží a drželi se za ruce. Chodili na dlouhé procházky, chodili na kafe, na koncerty, chodili na pohár a do galerií. Ona byla studentka. Měla konzervatoř a ted' studovala historii umění. Fáfa si sem tam potají objednal koňak, jinak nepil. Strávili tak spolu čtrnáct dní, nejdřív ve vši slušnosti, potom už ne tak docela. Spávali u jejích známých. Samí vysokoškoláci. A po hotelích. Samé lepší hotely. Několikrát se omluvila, že musí na pár dní odjet. Kvůli škole. A kvůli otci. A prosila ho, ať na ni počká. Vždycky mu strčila prachy. A on si je nechtěl vzít. Sám sebe nepoznával. Pokaždé mu je vnutila a on pak bloumal po šedých ulicích německých měst a čekal na ni; a s překvapením zjišťoval,

že je do krve zamilovaný. Posedával po kavárnách. Z džuboxů hráli Puhdys, kapela, která vystoupila rovnou ze sna laktační psychózou zmučené šestinedělky, kapela, která nemohla vzniknout nikde jinde na světě než právě tady, v tomhle evropském Chile... Posedával po kavárnách, bloumal po ulicích a nemohl se jí dočkat. Potom se zase shledali, vzali se za ruce a jeli do Drážďan, do Berlína nebo někam k moři. Fáfa si sem tam potají objednal koňak. Jinak pořád nepil. Nakonec se mu svěřila, že je z jakési staré rodiny. Zkrátka, že je „von“. Že to „von“ sice ze svého jména formálně vypustili, protože to doba žádá, ale že její papá, který žije ve vile v Görlitzu, si na to potrpí. A že mu o něm vyprávěla a že by ho rád poznal, a že je tedy oficiálně zván. Fáfa to pár dní pod různými záminkami odkládal. Nakonec už to dál nešlo, tak se sebrali a jeli. Telefonovali předtím z nějaké recepce; slečna mluvila s otcem a měla najednou hlas, jaký u ní Fáfa ještě neslyšel. Pochopil, že je tátova. A že to celé bude na něm. A že ho nečeká nic menšího než tak nějak požádat o její ruku. Blondýna s ním obešla pár obchodů a nakoupila pro něj bílé sako, drahé perlově šedé kalhoty, košili, nové polobotky. Nebyl to Fáfův styl, ale byl tak zpitomělý, že kdyby ho byla požádala, aby si kvůli ní nechal amputovat část nohy, protože to bude tat'kovi imponovat, udělal by to.

Příští den už takto oblečen vstupoval do černé, břečťanem obrostlé vily. Dívka ho uvedla do haly, dala mu nesmělou pusinku, řekla „ein moment, bitte“ a zmizela. Fáfa osaměl. Posadil se do křesla a prohlížel si obrazy: alpské krajinky s bystřinami, divoká jezera uprostřed skal, scenérie s loveckými chatkami, bledé, krychlovité tváře s trčícími kníry. Koberce. Porcelán. Lovecké trofeje. Sošky jezdeckých koní. Lampa ve tvaru nahaté tanečnice.

Ozvalo se tiché odkašlání. Po schodech prkenně sestupoval vysoký Kostěj v těžkém domácím županu. Pod županem měl bílou košili a kravatu. Kráčel jako starodávný plechový robot, opíraje se o hůlku. Uprostřed schodiště se na chvilku zastavil a obdařil hosta krátkým

ostrým pohledem. V obličejí mu zablýsklo. Fáfa měl neodbytný pocit, že si ho vyfotografoval. A pak to uviděl: starý pán měl monokl na šňůrce. V polovině osmdesátých let. V Německé demokratické republice. Hlavou státu byl Erich Honecker. Ein Kessel Buntes bavil národ. Lutz Jahoda byl král. A tenhle tady měl monokl, hedvábnou kravatu a župan. A ten župan, ten byl přímo jako od Lady: tlustý, tmavozelený, se sametovým límcem a s našitými zlatými šňůrkami, které kolem knoflíků prováděly roztodivné dekorativní kousky. Staromyslivecký, patriarchální župan.

Fáfovi přišlo na mysl, že se stal obětí nějakého pečlivě naplánovaného žertu. Že co chvíli vyprskne za závěsem partička věčně veselých albínů. Bylo však naprosté ticho. Ticho jak v muzeu. Muž Fáfu přivítal a pokynul mu do křesla, sám taky usedl a začal bubnovat dlouhými prsty na opěradlo křesla. Fáfa se na něj podíval a zjistil, že ho nepokrytě pozoruje. A blondýna pořád nikde. Teprve po dlouhém mlčení se vynořila a nesla knäckebröt a čaj. Pak srkali čaj, chroustali knäckebröt a drobčky neslyšně padaly na koberec. Muž zavolal dceru k sobě a s polosladkým úsměvem po ní tiše něco žádal. Mädchen usedla ke klavíru a hrála jim Brahmse, Schumanna a jiné. Hrála tichounce a pečlivě. Prstíky se míhaly. Muž pyšně naslouchal. Přímo nad ním trčela ze zdi do prostoru vycpaná hlava dávno střeleného jelena, která vypadala, že zadržuje záchvat kašle.

Potom začala konverzace. Co, kde a jak, odkud a kam, ne však proč, na to se džentlmeni neptají, to si džentlmeni domýšlejí. Pán vyňal karafu. Sejmul monokl, vyleštil jej kapesníčkem a filmově na Fáfu zamrkal: „No, mladíku... nedáme si spolu kapku?“

Fáfa se neuhlídal a radostně přítakal. Do naftalínu zavoněl alkohol. Starý pán měl styl; když echt Rus, tak echt vodka. Ťukli si, muž se opřel loktem o opěradlo, narovnal se a zeptal se s podivně ostrým přízvukem: „Nu što, kak vam nraivtsa u nas!“

„Očeň charašo, serjózno,“ řekl Fáfa, aby mu udělal radost.

„I atkuda vy! Ukraina! Belarus! Charkov! Maskva!“

„Leningrad,“ řekl Fáfa, aby to zbytečně nekomplikoval. To stačilo; Kostěj se dál neptal. A nalil znovu.

Příští den se Fáfa probudil se známým pocitem, že se někde něco pošpatnilo. Ležel sám v posteli, ve které by se pohodlně vyspalo pět lidí. Postupně se rozpomínal, co se večer dělo... Vybavil si, jak hrál se starým pánem biliár, a koule jak vyletěla a někde něco rozbila... Dále si nejasně vzpomínal, že lil sběračkou vodku do huby tomu vycpanému jelenu a že ji pak zkoušel zapálit, protože chtěl, aby jelen plival oheň. Aby udělal čerta. Kde byla v tu chvíli dívka, si nepamatoval. A byly tam ještě věci, na které se nepamatoval vůbec; jenom s jistotou věděl, že se staly. Ležel a přemítal: donekonečna se tu válet nemůže, ostatně neměl ani tušení, kolik tak může být. Utéct taky nemůže a nejspíš ani nechce. Nakonec vstal, opláchl se a sešel do salónu.

První, čeho si všiml, bylo, že má jelen hubu opravdu řádně ocazenou. Všechno ostatní už bylo uklizeno. Podlaha čistě zametena. Kostěj byl dávno vzhůru; Fáfou zmátlo, že ho vlídně pozdravil. Byl čas k obědu. Poobědvali jakoby nic. Polévka, hlavní chod, moučník. Příbory cinkaly. Mädchen mlčela.

Po obědě se starý pán vyjádřil. Neřekl to doslova, na to byl příliš vznešené podstaty, ale naznačil jasně: tedy toto není partie pro jeho křehkou, na klavír hrající, pro jeho jedinou. Nikdy, dokud on bude živ. A že si nepřeje. Aby víckrát. Dcera neslyšně srazila podpatky. Srdce jí krvácelo. Ale neřekla ani slovo. Fáfa za všechno poděkoval a šel. V prvním obchodě si koupil za poslední marky šnaps a šel na vlak.

A tak byl zase tady. Upatlané brýle mu neúčelně visely až na špičce nosu a dokreslovaly celkový stav jeho nitra. „Nešel bys někam,“ prohodil ledabylým hlasem.

K Perglům se nám tentokrát nechtělo, a tak jsme šli nazdařbůh přes kopec a potom přes další kopec, až jsme došli na Novodvorskou.

Okna rodinných baráků už byla tmavá, zatímco paneláky vesele svítily. Nakonec jsme našli zastrčenou nalejvárnou, malý noční výčep. Bylo natřískáno. Volno bylo jenom vzadu u kulatého stolku, kde seděl nad sklenkou suchý šedivý netopýr s těžko uvěřitelnou přehazovačkou: vatovité pačesy měl až zpod uší nahnané dopředu do čela a přilípnuté k obočí. Obličej přeškrtaný vráskami. Jeho rty vypadaly jako dvě seschlá trampská cigára. Přestárlý, zatrpklý rošťák. Už od dveří kynul, ať si přisedneme. Takhle to fungovalo vždycky... Fáfa je spolehlivě přitahoval, ba skoro fascinoval. Poznali ho už na dálku a táhli se za ním jako kocoouři, které už dlouho nikdo nepodrbal.

Veterán se nemazal s nějakým úvodem a rovnou začal: „Tak, chlapci... představte si, že jsem na celém světě sám, víte, co to je..., to vy ještě nemůžete vědět, ale něco vám řeknu...“

Fáfa kýval a pokyvoval. Na čele se mu objevily tři hluboké vrásky. Byl už zase doma. Chápal jsem, že to bude dlouhý večer. Šedivec se rozehříval: „Moje pani byla tak hodná, víte... byli jsme furt spolu a... vona mi dycky říkala, Zděnku, až tady nebudu... a já povídám, co to říkáš, to ani říkat nesmíš... no, a vidíte... vodešla mi a...“

Žaloval měkkým hlasem, který se jaksi vůbec nehodil k jeho zevnějšku: „Moje pani... my se měli moc a moc rádi..., rozumíte mi, moc a moc..., to se nestává každé den, byli jsme spolu pětadvacet let, a pak mi vodešla... dceru jsem taky už deset let neviděl, vdala se mi na Slovensko, mezi dráteníky, ta ani nenapíše, víte, co to je...“

Bloudil jsem očima po lokále. Za sklenicemi se leskly tváře, zvyklé už předem souhlasit s kdejakou bandou šejdříů, která jim začne říkat, co mají dělat. Přes den souhlasit a po večerech nadávat, obojí upřímně. Tahle praxe už formuje ksichty v Čechách desítky a stovky let.

Náhle jsem ucítil, že mě někdo pozoruje. Otočil jsem se. Uprostřed pěti nebo šesti místních mániček tam seděla tmavovlasá krasavice a přes hlavy hostů, cvrnkajících krabičky, mi zírala rovnou do očí. Bylo to, jako bych se nečekaně podíval do svářecího plamene. Sálalo

z ní cosi jako hluboká intuitivní inteligence, cosi jako přirozená radioaktivita. Ve zmatku jsem si zapálil a znovu se tam podíval. Nejenže neuhnula, ale její pohled se přiostril. Jako když vytáhne kudlu z medu. Taková síla. Taková přímočarost.

Chvíli jsem s ní hrál na koukanou. Srdce začalo pumpovat krev do mozku ve snaze pomoci mu vydumat cokoliv přiměřeného. Bylo však jasné, že kdybych ji i nakrásně oslovil, byla by to opravdová hovadina, co bych řekl; takováhle ženská už předem diskvalifikuje všechny pokusy, protože ví svoje. Obratem jsem to vzdal a odpojl se. Její pohled zesmutněl. Poznala, že jsem sráč. Seděla, mlčela, pila pivo a kouřila jednu od druhé. Po nějaké době vstala...

Její hlava patřila k tělu navlečenému v úpěnlivém roláčku. A to tělo bylo zkroucené do živého otazníku. Patřily k němu vyvrácené, v nepřirozeném úhlu ohnuté nohy. Sražená ramena. Vstala a nízko při zemi nesla jak popovický kozel tu krásnou hlavu ke dveřím s nápisem „dámy“. Šla, jako by měla do pat vrostlé krvavé kramfleky. Kráčela uličkou mezi stoly jako upířice. Jako hrbatá černá Karkulka. A i tenhle její pohyb měl v sobě zvláštní uhrančivou eleganci. A vlastně i teď, víc než předtím, to byla nádherná ženská. Když se vracela, marně jsem hledal sílu se tam znovu podívat.

Mechanicky jsem pil vodu za vodkou. Ze dvou stran ke mně dolehlo strašné vzlykání. Šedivec s Fáfou svorně brečeli; skoro se zdálo, že Fáfa víc; upřímné slzy se mu koulely po strništi a i normálně předimenzovaný spodní ret měl teď ještě trucovitě vysunutý dopředu. Vypadal jako pavián. Šla mi z toho hlava kolem. Chvíli jsem zkoušel, jestli bych taky nevymáchl slzu. Nešlo to. Tak jsem jen seděl, držel v ruce sklenku, díval se před sebe a říkal si, co jsem to za svini, že nemám jediný důvod být aspoň trochu smutný. Fáfa hlasitě zaštkal, zalomil rukama a něco nesrozumitelně zadrmlol. Něco, co začínalo: „Oj...!“ a končilo: „Oj...! Och, oj...! Oj...!“

Šedivec na to: „Tak já vám teda něco řeknu... Já jsem už dvacet let, poslouvejte, dvacet let jsem neprcal, pane!“

Najednou vykřikl na celou místnost: „Pane... ta moje, to byla mrcha, že byste druhou takovou nenašel. Vite, co vona byla? Kurva to byla! Vo všechno mě připravila, vo všechno! Ale úplně vo všechno, pane! Svině májová! Co ta se mě natrápila... Jenže vona mi vodesla... a já sem teď na světě sám! Víte, co to je, bejt sám! Dvakrát mi operovali žlučník, to vy si nedovedete představit, co to je! Vona mi dycky vařila kafičko, dokud jsme byli spolu... Měli jsme takový hrnečky, na kterejch byly takový... měli jsme... takový hrnečky...“ a znovu se hořce rozplakal.

Tmavovláska si mezitím sundala rolák a seděla tam v oblacích dýmu v triku s krátkým rukávem a pořád jí to prudce slušelo: měla tak bílé a tak štíhlé ruce, že se zjevně nehodily k ničemu jinému, než aby držely ve vzduchu zapálenou cigaretu. Měla holčičí prsa, skrytá před světem v zhrouceném oblouku hrudi. Všechny komponenty jejího těla by mohly patřit krasavici, která se narodí jednou za sto let; vzájemně to však bylo smontováno v bolestném nepoměru. Seděla tam jako anděl na smetišti a tenkým bílým ukazováčkem pravidelně odklepávala popel. Mládenci kolem ní pili smíchov, strkali si vlasy za uši a pořád dokola o něčem vážně debatovali.

Vedle u stolu ječela partička třicátníků: „Ne, počkej! Helehele! Počkej! Ať to řekne Ládik! Helehele, Ládik ať to řekne! To se zblázníš, až to uslyšíš, poslouchej!“

Odulý chlápek uprostřed poposedl, důležitě dopil, chvíli dělal drahoty, potom se narovnal a hlasitě zarecitoval: „*Přijeli k nám na tanku, svezli Karlíka i Marjánku... Myslíte, že se báli? HA HA! Co vás to napadá!*“ Udělal pauzu, zvedl skleničku, kopnul do sebe panáka, oči se mu zamžily a rychle zadrmolil: „*Ať žije rudá armáda!*“ Bylo znát, že už to říká postě, potisícáté.

Všichni se rozesmáli a křičeli: „Nojo, Ládik... todlecto je von... to je celej von...!“

Šel jsem se vymočit. A teprve nad pisoárem mě konečně navštívila kuráž... Zkusím ji odtud vytáhnout! Třeba najdeme dole v Braníku

bárek, kde by šlo v klidu si povídat. Nebo se můžeme projít, nebo ji pozvu k nám, anebo půjdu s ní, jestli bude kam, a budu jí trpělivě naslouchat, její citlivé duši ve zfušovaném těle, tak dlouho a tak trpělivě, dokud mi neuvěří... A možná že bych s ní už mohl zůstat. Právě s ní, vždyť co je do těch zdravých slepic, co furt chtějí jezdit na lyže, citovat hlášky z filmů a smát se fórům o policajtech... Právě s ní!

Zapálil jsem si a vzal za kliku. Její místo bylo prázdné. Svetřík byl pryč. Máničky tam seděly dál a rokovaly o těch svých máničkovských fundamentech. Vrátil jsem se ke stolu. Přehazovačka s Fáfou právě poroučeli tři vodky, ale dvoudecky, jo!

Probudila mě vražedná zima. Kolem sebe jsem nahmatal studenou mokrou trávu. Rozmáčené nedopalky. Slizkou hlínu. Otevřel jsem oči. Viděl jsem trávu, špačky a bordel. Byla tma a vydatně pršelo. Vůbec jsem si nemohl vzpomenout, kde jsem a co se stalo. Kapky bubnovaly do studeného plechu, který mě tlačil do hlavy.

Napadlo mě, že jsem se v opilosti stal obětí autonehody. Opatrně jsem se zkusil pohnout. Zdálo se, že mě nic nebolí. To mohlo být dobré, ale taky hodně špatné. Pak jsem si všiml cizích nohou, vyčnívajících rovněž zpod jakéhosi plechu. Byly obuté a nehýbaly se. Zaplavila mě mrazivá jistota. Tak přece! Je to tady! Plech mi mrtvě spočíval na spánku. Díky tomu jsem měl hlavu v suchu; zato bunda, košile, všechno ostatní se zdálo být úplně promočené. Jenže, koho by to zajímalo, v mé situaci. Z paměti se mi vynořila poučka, že se s oběťmi nehod až do příjezdu lékaře nemá hýbat. Zůstal jsem nehnutě ležet a přemýšlel, co se asi tak mohlo stát... Jsem v pangejtu, kousek ode mě někdo další, je zima, prší, nic mě nebolí, hlavu mám, zdá se, celou... Po nějaké době se beton paměti začal drolit.

Pak se mi to všechno naráz vybavilo: jak jsme s Fáfou chodili po nočním Braníku a trhali ze zdi smaltované cedule se jmény ulic a s názvy úřadů. Jak některé šly utrhnout na jeden zátah, jiné jsme

museli pracně odšroubovávat kapesním nožikem. Jak jsme lítali v houstnoucím dešti s těžkou náručí plechů a pátrali po dalším úlovku. Propukla v nás zběsilá sběratelská vášně. Nashromáždili jsme opravdu slušnou sbírku. Ta se teď povalovala všude kolem; to byly ty plechy... Na žádnou nehodu jsem si vzpomenout nemohl. Nejspíš se žádná nestala. Částečně se mi ulevilo. Pokusil jsem se najít o něco pohodlnější polohu.

Napadlo mě, že kdybych našel cigaretu, mohl bych se při ní trochu ohřát. Zkusil jsem se posadit. Při té příležitosti se mi potvrdilo, že místo, kde ležíme, je opravdu příkop. Napravo byla slepá zeď a pár olámaných tavníků, nalevo silnice. Pršelo. Vykašlal jsem se na cigaretu a vrátil se do původní polohy. Držel jsem nad sebou ceduli s nápisem *LIDOVÁ ŠKOLA UMĚNÍ MODŘANY – POBOČKA – NOVODVORSKÁ* a přemýšlel, co dál. Zůstat tady bylo o zdraví; jenomže jakmile jsem se sebeméně pohnul, všecko se ve mně rozklepalo. Jediné, co se dalo vydržet, bylo ležet a nehýbat se. Fáfa spokojeně spal. Byl oplechován od hlavy až ke kolenům jako pásovec. Bílý smalt svítil do noci. Chvilí jsem si četl. *PŘI SNĚHU A NÁLEDÍ CESTA UZAVŘENA... NEPOVOLANÝM VSTUP ZAKÁZÁN... ZÁKLADNÍ DEVÍTILETÁ ŠKOLA... VÝSTRAHA! ŽIVOTU NEBEZPEČNO PŘIBLIŽOVAT SE K ELEKTRICKÝM ZAŘÍZENÍM! ... GONČARENKOVA... AKSAMITOVA... PSOHLAVCŮ...* Pozoroval jsem tmavě zelenou ceduli *CHRÁNĚNÉ ÚZEMÍ, STÁTNÍ OCHRANA PŘÍRODY ČSR*, kterou měl Fáfa podloženou hlavu místo polštáře. Kde k té jsme přišli, jsem nevěděl; v žádném takovém území jsme tu noc určitě nebyli.

Někde blízko se ozvalo houkání sirény. Fáfovy nohy v zamazaných gatích sebou cukly. Zvuk se blížil. V ostrém vzduchu to znělo, jako by nám na hlavu přistávalo UFO. Po chvíli jek přeletěl kolem nás, zeslábl a zmizel v městském šumu. Zavřel jsem oči a zkoušel ještě aspoň na chvíli zabrat.

Ve dne v noci po celém světě probíhala válka praktické většiny proti nepraktické menšině... Uvědomil jsem si, že budu vždycky, ať

už se v budoucnu octnu na kterékoliv straně, vždycky budu latentní dezertér. Zaboha se mi nepodaří patřit ani k těm, ani k těm, a hlavně ne tehdy, až o to začnu doopravdy stát, unaven těmi obtížnými raply, se kterými jedinými si umím porozumět, a k smrti unaven těmi ostatními, těmi vylízanými pazdráty, které zajímá jen a jen to, jestli s nimi ten druhý v dané chvíli souhlasí. Celé národy se k sobě navzájem chovaly jako usmrkaní fotbalisti na školním hřišti; na mezinárodní úrovni si vyměňovaly skandování, hýkání, vřeštění frkaček a řev. To byl jediný jazyk, kterému všichni rozuměli. *Héá, heaheaheááá! Degene, voe! Di domú, maminka ti vaří psínohú!* Celé národy měly sklon provádět si navzájem klukoviny. Trefit někoho hovnem. Dostat do hlavy šutrákem. Pokusit se vykolejit vlak, pak dostat na prdel a s nudlí u nosu se zmateně omlouvat. Mezi škytáním cosi vysvětlovat. Celé národy měly sklon trucovat. Spolčovat se proti slabšímu. Nadávat za rohem. Plivat z okna. Nachcat do prcgy-my, mrsknout jí do otevřeného okna a zdrhat. To byl základní, pořád se opakující moment světových dějin. Nebyla nejmenší naděje, že se to změní, a nebyl nejmenší důvod, proč by se to změnit mělo... Raději jsem se pokusil ještě na chvíli usnout.

Když jsem se probral podruhé, už nepršelo. V ledovém vzduchu se vznášel náznak úsvitu. Bylo úplné ticho. A v tom tichu bylo slyšet jakési pravidelné drnčení a klepání. Jakési rachtání a drkotání.

Nadzdvihl jsem se. Byl to Fáfa. Dala se do něj z té zimy úporná, vše prostupující třesavka. Vypadalo to, že se mu klepou i játra, ledviny, plíce, žaludek, všechno. Klepal se a klepal. Ale cedule na něm i přes ty vibrace držely: oběma rukama si je na sobě přidržel a i přes tu třesavku oddechoval a hluboce spal.

Začínalo už doopravdy svítat. V umakartových koupelnách se rozsvěcely žárovky. Pouštěla se voda. Ticho se plnilo zíváním, syčením plynu a chrastěním zápalek. Někde blízko se otevřely a zavřely dveře.

Začínal nový den. Budoucnost nám chtěla odhalit ještě mnohá a neuvěřitelná tajemství. Někde za obzorem se už pomaloučku chystala digitální éra. Jenomže my jsme leželi v příkopě a za žádnou cenu se nemohli probrat k životu.

(Alexandru Francovi s pozdravem; Praha, leden 2000)

Bouřka

Z ničeho vyskakují stále všechny stavy ducha.

— Ladislav Klíma

1.

Na Dejvice začal padat déšť. Láďa se s radostí rozhodl, že nikam nepůjde. Napustil vodu do vany a otevřel si desítku. Ležel ve vodě, upíjel pivo a zkoušel sám sebe překvapit. Oči měl těsně nad vodou a snažil se co nejvíc vyprázdnit mysl. V okamžiku, kdy měl dojem, že se mu to podařilo, si usilovně představoval, že je trosečník ztracený uprostřed oceánu a že už nemůže, že je na konci sil, že chcípá žízní a vysílením a ke všemu že se teď právě z hlubin vynořila hlava děsivé nestvůry. Nečekaně vysunul z vody část těla a zvolna s ní otáčel, jako by se „to“ rozhlíželo. Sugestivní obraz hrůzy z neznámého živočicha dokresloval hlubokým mručením. V momentě, kdy se mu podařilo být víc tam než tady, se ozval zvonek. Láďa se rozhodl nedbat; když ale zvonek zařinčel potřetí a počtvrté, vylezl z vany, hodil na sebe odřené župan a šel otevřít. Za dveřmi stál zarudlý chlapík, ani by nešlo říct „povědomý“, a usmíval se.

Láďa řekl: „Ahoj...“

Chlapík se usmíval. Po drahné době řekl: „Na...?“

Láďovi se cosi začalo skládat. Ale nevěděl.

Ten druhý vypadal, že je schopen tam takhle stát do večera. Pořád se široce, vyčkávací usmíval. Řekl podruhé: „Na...?“

Láďa pokrčil rameny.

Chlapík řekl: „Na, Láďa...?“

A najednou to Láďa měl. Byl to on... ten Němec, se kterým cestoval z Bombaje. Se kterým ležel ve špitále. Kterého okradl. Ted' tady stál. Ostříhaný, bez vousů, s ulízanou velkou hlavou, o deset kilo těžší, o čtyři roky starší. Ale byl to on. Georg. Láďa neměl ani čas se leknout. Řekl: „Pod' dál.“

Němec se posadil, postavil na stůl láhev s notoricky známým panáčkem, pochodujícím v červeném fráčku kolem světa. Láďu to nepatrně dojalo a zároveň pocítil, jak kolem něj proletěla zasutá výčitka. Jenom jako saze, nic víc. Na hostu však bylo vidět, že ta událost před čtyřmi lety nejspíš nebude hlavním důvodem, proč je tady. Jediné, co v té věci Láďa postřehl, bylo, že si ho zrzek přeci jen tak trochu vychutnává. Na to byl ale zvyklý. Tuhle roli hrát uměl.

Ťukli si a chvíli jen tak povšechně hovořili. Na Dejvice dopadaly souvislé clony deště, mezi kterými tu a tam vysvitlo slunce. Matky ukazovaly dětem duhu, a děti se na ni mohly vykašlat, protože měly důležitější starosti.

„Co děláš,“ zeptal se Láďa.

„Vracím se z Hollywoodu... dělám tam pro film. Píšu.“

„A dobrý?“

„Hodně dobrý. A ty?“

Láďa raději stočil řeč na minulost. Povídali si o Indii, ale oba cítili, že to je pryč. Důvod, proč byl Němec ve špitále, byl ten, že někde sežral něco, co neměl. To bylo všechno. A tak se zase vrátili do přítomnosti. *Z Georga se stal spoluautor několika úspěšných komedií. Začal jezdit po světě. Opustil ženu. Ted' má novou milou. Je úžasná...*

Láďa poslouchal, přikyvoval a díval se, jak na protější střeše na kominické lávce přešlapuje kominík. On ještě v téhle zemi někdo dělá kominíka...? napadlo ho.

... je to Češka a je skutečně moc pěkná. Navíc je chytrá. Není jí ještě dvacet. Cosi studuje. Chce si ji co nejdřív vzít...

Ještě se nestali ze všech kominíků podnikatelé? Restituenti? Poslanci? Majitelé nemovitostí...? napadlo Láďu.

Její otec je pan Kdosi. Je šéfem Čehosi. Ted' staví barák Kdesi. Ruka je prakticky v rukávě...

A co tam vůbec dělá, v tom dešti...? napadlo Láďu.

Po půl hodině to Georg už nevydržel. Vytáhl z tašky Láďův starý notes a zamával s ním. Láďa řekl: „Aha...“

Vůbec si na ten notes za celou dobu nevzpomněl. Až teď. Byla tam jeho adresa. Hůlkovým písmem. Na první stránce. Musel ho tam tenkrát někde nechat. Němec řekl: „Víš, Láda... Tenkrát, když my byli spolu v Bombay, tenkrát jsi mi nebyl moc sympatisch. Promiň, že o tom mluvím. Žádná sranda s tebou nebyla. Ale teďka, teďka jseš někdo úplně jinej! Jsem moc rád, že jsem se u tebe zastavil. Rád, že tě vidím! A nalej mi!“

Nakonec se spolu přece jen stáli. Němec slíbil, že se ozve, až bude mít víc času. Láďa mu chtěl vratet peníze, a Georg řekl, že to rozhodně, rozhodně ne. A že až bude mít víc času, tak se zastaví a Láďa ho pořádně pohostí. Ale pořádně! S tím se rozloučili.

Na střechy se pořád snášel lehký, hustý déšť. Láďa vypustil studenou vodu z vany a sednul si k televizi. Dávali švédský špionážní film. Atomová ponorka, plná mlčenlivých Burjatů, uvízla na mělčinách v místech, kde neměla co dělat. A teď se to řešilo. Vysoký blondák v uniformě se loučil s pihovatou, otlemenou manželkou. Odjížděl si s tím nějak poradit. Na trávníku před barákem na něj už čekal vrtulník. V předsíni zasunul do pouzdra pistoli. Kolem krku si omotal bílou šálu. Objal manželku. Manželka řekla: „Myslíš, že to bude obtížné...?“

2.

Pár měsíců poté dostal Láďa jako svatební dar zahradnictví za Havlíčkovým Brodem. Pořídil mu ho jeho otec, vesnický milionář,

v naději, že se syn konečně usadí. Láďa se kdysi vyučil zahradníkem. Otec si řekl, že v něm aspoň něco z těch dob určitě muselo zůstat. A v tom se nespletl.

Když už měl Láďa svatební dar, tak se oženil. Vzal si křehkou blondýnu s černýma očima, ideální ženskou. Tichou a hodnou, která se ale jednou za čas umí strašlivě nasrat, a pak to lítá. Přestěhoval se s ní do Brodu. Někdo mu poradil, aby se vykašlal na kedlubny a pěstoval okrasné květiny. Byl to zlatý život. Nařídil si každý den budík na čtvrtou, nařezal kytky, naložil jich plnou dodávku a jel na náměstí na trh. Jediná jeho starost byla, aby tam byl pokud možno dřív než čilí Vietnamci, kteří byli jeho jediná konkurence. Odkud ty květiny vozili oni, neměl tušení. Prodal pokaždé všechno. Čtvrtí proč lidi hned po ránu potřebují tolik tulipánů, pivonek, gerber a karafiátů a co s nimi dělají. Prodal je a měl vyděláno. Jel domů dospat. Potom se vzadu, ve sklenících věnoval tomu, co měl rád. Za sezónu tam dokázal vypěstovat několik desítek pytlů marjánky. Byl koneckonců zahradník.

Přes den seděl na terase v proutěném křesle a díval se, jak se zadem podél potoka kradou na jeho pozemek místní baby. Jak se rozhlížejí, jak zkoumají úrodu, jak se ještě jednou rozhlížejí a jak potom strkají do zahliněných tašek výsledek své výpravy. Hlávku zelí, pár mrkví, sem tam nějakou kedlubnu. Měl je odtud jak na dlani. Baby věřily, že o nich nemá ani tušení. Každá měla svůj styl. Jedna ochotnický předstírala, že tam něco ztratila; občas se sehнула a začárala prstem v trávě. Druhá, že je tam vlastně tak nějak náhodou, že ji tam zavedla procházka. Další, že se jí rozutekli blíže neurčení živočichové; ládovala tašku a přitom bez přestání hekala: „Kde seš... kam ses mi schoval... Lidi... já mám trápení... Sakryš, potvoro... kde seš!“

Láďa si z toho časem vypěstoval lehkou odpolední zábavu. Lovy beze zbraní. Zkoušel uhodnout, která dneska přijde. Znal je všechny. Tu mrkev si tam stejně pěstoval jenom pro svoji potřebu.

Seděl a díval se, jak jdou mraky. Jak se z luk zvedá pára. Pil něco z hrnku a pokuřoval. Jediné, co mu zůstalo z jeho byvšího života, byly mírné, velmi snesitelné, ba někdy skoro až příjemné, nepřliš časté záchvaty marnosti.

3.

Půl roku nato u mě doma zazvonil telefon. Okamžitě jsem poznal Ládův meziměstský hlas; vždycky mluvil, jako by se loučil, jako by už měl puštěný plyn, jako by právě opouštěl hranice Sluneční soustavy. Říkal, že se mu ozval jeden Němec a že za ním jede do Brodu. Jestli se nechci přidat. Ať se spolu nějak domluvíme. Nadiktoval mi číslo. Návštěvu v Brodě jsem Ládovi koneckonců sliboval už dlouho.

Za pár dní mě Němec naložil do auta, potřáslí jsme si rukou a vyjeli jsme. Vedle něj seděla jeho devatenáctiletá, nepopsatelně prsatá milá. Georg mi cestou převyprávěl několik svých scénářů. Některým zápletkám se prostě musel znovu smát. Milá kouřila gitanky a mlčela.

Asi v půli cesty jsme zastavili u nějakého motorestu. Georg si dal pivo s kolou, půl na půl. „To je pití pro řidiče,“ vysvětlil mi, „zkus to...“

Opatrně jsem okusil. Nechutnalo to až tak špatně. Bylo to něco nového. Objednal jsem si taky. Milá pila gin. Měla špičatý nosík, klasický kropenatý pršák. Uměla ho ohrnout a zároveň vypustit kouř tak, že se všichni chlapi v okolí v ten moment pocintali pivem. Němec dělal, že to nevidí, ale byl rád.

Při čtvrtém pivě pro řidiče se mě zeptal, co že jsem vlastně zač. Řekl jsem: „Nejistá existence... a ty?“

Řekl: „Writer.“

Prsatá milá vyfoukla kouř a upřesnila: „Von je easy writer!“

„A co píšeš,“ zeptal jsem se.

„No, všelicos...“

„Von piše hlavně slova, vid‘,“ řekla prsatá milá. Její výstřih sahal až do míst, kde končí prsní kost. Musel jsem si dávat pozor, abych se tam nepodíval. Tím pádem jsem jí bez přestání nemrkavě hleděl přímo do očí, a ona přesně věděla, o čem to je.

Přímo nad naším stolem byla police. Na polici se blyštěla velká mosazná nádoba, která vypadala jako historický hasičák. Zjevně sloužila jako dekorace. Na vyleštěném válci byla smaltovaná cedulka. A ať jsem četl, jak jsem četl, pořád tam stálo: *Stříkejte výhradně SELECT! Favorem, Ogorem, Genitorem*. Dal jsem si ještě jedno pivo pro řidiče.

Po zbytek cesty jsem seděl vpředu. Milá se stočila na zadním sedadle do klubíčka a usnula. Tak jsme dojeli do Havlíčkova Brodu.

Láďa nás přivítal jako ztracené bratry. Beze slov, s lahví domácí ořechovky v ruce. Pod nosem měl zdánlivě bezstarostný knírek. Vypadal jako nastávající fotr a taky jím ve skutečnosti byl. Nalil nám, přitůkl si s námi na shledání, utřel si fousky a položil nám otázku všech otázek: „Tak co, jak je...?“

Georg udělal několik dřepů, protáhl se, nastavil prázdnou sklenku a řekl: „Zzupa...“

V kuchyni seděla Láďova tichá žena. Byli tam na návštěvě jeho rodiče. Po nás přijeli další kamarádi. Dům byl plný pomalých událostí. Vařila se kapusta. Škrábaly brambory. Natíraly police. Zavařovaly jahody. Dělal marmeláda. Věšelo a sklízelo prádlo. Pilo kafe. Čaj. Rum. Kakao. Ořechovka. Vodka. Rybízové víno. Láďova maminka něco míchala v obrovitém hrnci, potom si nekonečně dlouho zouvala pantofle a obouvala gumáky, potom si vzpomněla, že zapomněla udělat jíšku, tak si s povzdechem zase sedla a začala zouvat gumáky a obouvat pantofle.

Seděli jsme na terase a dívali se, jak se otevřená, světlá krajina potahuje stínem bouřkových mračen. Stavení stálo na pahorku,

svažujícím se na jedné straně k prvním barákům patřícím už k Brodu. Na druhé straně se parcela táhla dolů k potoku.

Dole pod terasou stála důkladná psí bouda. Občas se z ní ozvalo dlouhé zívnutí, občas to v ní zafunělo a zapraskalo. Znělo to, jako by tam někdo vyspával opici. Znělo to, jako by v té boudě spal nosorožec.

Z domu vyšla Láďova maminka, nesla hovězí kost, ze které se kouřilo, a zakřičela: „... ajdóó!“

Na to znamení se z boudy vyvalil šlachovitý stepní bojovník, zašitý v příliš velké psí kůži. Lhostejně na nás pohlédl hadíma očima, zafrkal, zamžoural do slunce, zavrtěl pahýlem ocasu, sebral kost a znovu zalezl. Pohrobek Džingischánův nemá zapotřebí se předvádět. Kdyby z někoho z nás stahovali kůži, možná by ho to zaujalo. Ale viděl jenom alkoholem zmámenou partu měkkýšů, volajících na něj tisíckrát omletá citoslovce.

Prsatá milá se zeptala: „Co to je?“

„To je šarpej,“ řekl Láďa.

„Šarpej, jo...“

„To je čínský bojový pes, slečno,“ řekl Láďův otec, milionář, který nás už hodnou chvíli obcházel v popuštěných manžestrákách s odřenými koleny, rozšafně prolamoval prsty a šedým okem hodnotil jednotlivé hosty: „... a čímpak se živíte, jestli se smím zeptat?“

„Já studuju...“

„A-ha. A vy?“

„Já dělám to a to...“

„Aha. A ty děláš co?“

„No, teď teda zrovna nic, ale...“

„Hm, hm...“

Jenom Georg, když na něj došlo, se narovnal a řekl důrazně a nahlas: „Já jsem spisovatel a teď píšu pro Hollywood. Dělám pro film!“

Láďův otec si sedl. Věděl, co chtěl vědět. Hazarděři, přízdisráči, idealisti, invalidní důchodci, nemakačenkové. Sítem prošel jenom

Němec... auták, festovní holka, velkej svět. Dobrý. Lád'ův otec naplnil jeho a svoji sklenku a připil si s ním. Řekl: „Tak skol, nebo jak to říkáte...!“

Němec řekl: „Čusss...“

Obzor zežloutl a těsně nad ním se začala houfovat neproniknutelná mračna. Lád'ův otec si povytáhl manžestráky: „Tak jo... už se to žene!“

Láďa se díval zpod trpitélského čela daleko do polí.

„Lazariusz jest nam juz nie potrzebny, bo nie ma pieniadze...“, řekl. Byla to taková jeho průpovídka. Nic tím nemyslel. Pak odešel s otcem ještě před obědem obcházet zahradu, nenápadně zdůrazňovat své prozatímní podnikatelské úspěchy a odvracet případnou pozornost od těch skleníků tam vzadu, kde je stejně jenom plevel...

Pod teráskou se povaloval velký červený míč. Němec se k němu přitočil a začal do něj kopat a honit ho po trávníku. Pes uvnitř znepokojeně zašramotil. Vyhlédl z díry jako muréna a nadzdvihl obočí. Nemohl uvěřit vlastními očím. Vysunul z boudy půl hlavy, krátce odfrkl a měl za to, že to je dostatečné znamení. Všichni věděli, že je to *jeho* míč. Někdo řekl: „Georg, pozor... to je míč toho pejska!“

Georg do sebe kopl panáka: „Nevadí! Teď je to můj míč! Hop, hop, hop...!“

Pes se opřel tlapami o okraj boudy a vzdychnul jako vechtr, kterému někdo krade rajčata přímo před nosem.

Němec dribloval: „Hop! A hop! A hop! A hop!“

Pes vylezl na světlo.

Němec se točil dokolečka a číтал do míče koleny: „Hop, hop, hop!“

Pes zvolna otevřel masitou tlamu a ukázal zuby v sytě fialových dásních.

Němec zkoušel hlavičky: „Elá hop, elá hop, elá hop!“

Krásný červený míč poskakoval sem a tam. Slunce plálo v mezeře mezi odcházející a přicházející bouřkou. Světelné prsty ukazovaly skrz oblaka přímo k zemi.

„Hip, hip, hip...“

Pes vzdychl podruhé a vydal se k fotbalistovi. Zastavil metr od něj, zvedl hlavu a dlouze se mu zadíval do tváře. Bylo vidět, jak přemýšlí, jestli opravdu. Pak si vybral bližší nohu a klidně, bez emocí kousl.

Němec zařval. V tu chvíli se od základu změnil rytmus věcí. Láďa odněkud vyběhl a zařičel tuším hlasem. Pes pustil nohu, smutně pohlédl na Láďu a vzdychl potřetí.

Odevšud se začaly sbíhat ženy a dívky a ošetřovat kotník. Němec spočíval v lehátku v pozici raněného vojína. Nemohl jsem si nevzpomenout na svou sbírku známek z dětských let. Míval jsem rád jednu vcelku nenápadnou známku: „*Alles für das Grossdeutsche Rote Kreuz!*“ Ocelově modrá rytina znázorňovala raněného vojína, ošetřovaného archetypální blondýnou, neosobní bohyní, oblečenou v naškrobené uniformě zdravotní sestry. Vojín se opíral loktem o pelest, na rameni měl orlíčka a se slavnostní nadějí zíral sestře do tváře, nebo spíš skrz tu tvář, vstříc příštím povinnostem. Jako by se ptal: „Přežiji...?“ To jsem teď viděl před sebou. Georg byl fačován. Odvracel trochu tvář a hýbal lícními svaly, aby ozřejmil, jak velké sebezapření se skrývá za jeho mlčením. Láďova maminka mu nabídla kávu, čaj nebo sklenku něčeho ostřejšího. Psovi hlasitě vynadala. O deset minut později mu stranou, aby nikdo neviděl, dala do misky kus klišky a něžně ho podrbala za krkem. Všichni si to po svém užívali.

Jedině zručně prsatá milá se procházela volným krokem po pozemku, lehounce si pro sebe pobrukovala a sukně za ní vlála.

My ostatní jsme pak seděli na terase a pozorovali, jak nám odplouvá mládí. A cítili jsme, že napětí té chvíle, kdy se lautr nic neděje, je skoro nesnesitelné.

Potom to začalo. Nebe na několika místech s rachotem prasklo a z puklin vyšlehly klikaté blesky. Viděli jsme, jak se k nám po louce

rychle blíží stříbrná stěna deště, jak pohlcuje keře, skleníky, ploty a kůlny. Ve chvíli, kdy naráz zmizela celá topolová alej u potoka, volala Láďova maminka, že je na stole oběd.

Na stole stál železný hrnec s kapustou, ze kterého se valil dým jako ze sopky. Nandali jsme si a poslouchali, jak okapové roury hlasitě polykají přívaly vod.

Prsatá milá scházela. Nikdo nevěděl, kam se poděla.

4.

Po jídle jsem vstal a šel se projít. Došel jsem k potoku a ohlédl se. Dům zářil uprostřed lijákem nadopovaných rybízů a ze střechy stoupala pára. Za domem se zdvíhala odplouvající temná hora, uvnitř které ještě tu a tam zapraskalo. Okraje bouřky měly barvu roztavených zlatých zubů. Všichni se právě trousili na terasu, sedali do proutěných židlí a odfukovali: „Tyvvvole!“ ... „... já sem totálně vodkrvenej!“ ... „Chce někdo kafe?“

Topoly svíravě zavoněly. Vydal jsem se po čvachtající pěšině podél potoka. Šel jsem skrz lužní lesíky k nekonečným, ostře žlutým polím, a přes ta pole k dalším vzdáleným lesíkům.

Na kraji jednoho z nich stál posed. Vyšplhal jsem na něj.

Ve vzduchu viselo skoro hmatatelné dusno. Země oddechovala a smrděla jako plesnivý kabát. Havlíčkův Brod se ztrácel kdesi v mlhách. Jediný, kdo nedodržel odpolední pauzu, byl hmyz. Vzduchem se míhaly dobře živené, agresivní mouchy. Vážky chras-tily křídly. Po ruce mi cílevědomě lezlo klíště. Na cestě se mravenci přetahovali o dosud živého slídáka. Všichni postupovali podle přede-m určeného scénáře. Jenom já jsem neúčelně dřepěl v prkenné budce čtyři metry nad zemí, zíral na nehybné lány, jdoucí v mírných vlnách krajem, potil se a přemýšlel, co tady vlastně dělám... nej-rozumnější by bylo vrátit se, sednout si do stínu, dát si domácí víno

a pokračovat v animovaných, chlapácky lehkovážných rozmluvách s Láďovým otcem. V rozmluvách, plných zpuchřelých, nudných pastí. Kdo komu co, odkud a za kolik...

V nitru větrolamu se něco pohnulo. Na pěšině pode mnou se objevil šedovlasý chlápek ve vojenské košili a v pohorkách, bystře rázoval vpřed a píchal holí do vlastního stínu. Kolem něj v kruzích obíhal pes. Najednou chlap řekl psovi ryčným hlasem: „Richard! Richard! Stuj, když na tebe volám! Víš přece, že moje slovo je zákon!“

Pes se zastavil a oddechoval. Chlap zpomalil, zvolna k němu došel a řekl: „Tak vidíš... Ted' zas můžeš běžet. Volno!“

Počkal jsem pár minut, slezl jsem a vykročil přes další pole k dalšímu lesíku. Předtím jsem ještě zkontroloval, jak to vypadá s tím slíďákem. Pořád se bránil, ale víceméně už jenom formálně. Scházely mu tři nohy a levé makadlo.

Po několika hodinách jsem se obloukem vrátil zpátky do Brodu, jenže z opačné strany, než bylo Láďovo zahradnictví. Vyšel jsem z lesa a uviděl domky, garáže a zahrádky. Z otevřených oken zněly nedělní rozhovory. Hned v první ulici byla otevřená hospoda. Zamířil jsem tam.

U stolů sedělo porůznu několik strejců. U zdi pilo pivo asi deset vylepaných mládenečků v bomberech a maskáčových kalhotách. Nejspíš se tady zastavili cestou z nějakého srazu. Občas cosi zaskandovali do ubrusu a zase zmlkli. Dopili pivo a naráz bouchli půllitry o stůl. A zas bylo ticho. Strejcové kroutili hlavou, šťárali se v zubech a pokukovali k oknu.

U okna seděla prsatá milá, dívala se skrz záclonu a měla před sebou skleničku. Sedl jsem si k ní. S pohledem upřeným do ulice řekla: „Von mě tak sssere!“

„Kdo,“ zeptal jsem se zbytečně.

„Kdo... No von!“

„Hm...“

„Kdybys věděl, jaká von je sračka!“

„Hm...“

„A snob...“

„Nojo...“

„Snob zasranej!“

„To víš, no...“

„A narcis! Máminý princátko! Furt za prdelí...!“

„Tak proč s nim seš...“

„No dyť taky končím!“

Dorazila kořalku a objednala si další: „Provokuju ho, aby *aspoň jednou* něco udělal. Sama si už připadám jako svině! A von místo toho, aby mi jednu vrazil, tak mluví. Kecá a kecá, furt chce něco vysvětlovat a vo něčem debatovat a furt se plazí...“

„Asi tě má rád.“

„Jo... dyby mu vo mě šlo, tak něco udělá!“

„Třeba neví co. Nechce vo tebe přijít.“

„Na to mu seru. Do vočí sem mu řekla, že... no, to radši ani nebudu povídat, co sem mu řekla. Každěj jinej by mně za to jednu natáh. Von se místo toho rozklepal a řek mi, že sem *zlá*...!“

„No dyť říkám, má tě rád...“

„Rád! Von má zásadu, že džentlmen ženskou šanuje, i kdyby nevim co!“

„To má pravdu...“

„Vocud' pocud'. Ty bys moh dát ženský facku?“

Vybavily se mi dva tři případy, kdy to jinak nešlo: „Těžko říct...“

„Co to znamená, těžko říct! Moh, nebo nemoh!?“

„Moh, ale...“

Odsunula skleničku stranou: „Tak dělej!“

„Víš co, dáme si panáka.“

„Panáka dáme potom. Dělej!“

„Seš vožralá!“

„Sem... a pořádně! Dělej, zkus to!“

„Ne.“

„Tak to zkusím já!“

Zatmělo se mi před očima. Na to, jak byla hubená, měla páru. Strejcové ztichli. Milá řekla: „A teď mi jí koukej vrátit!“

„Podívej se, já...“

„Kecy, kecy, furt jenom kecy! Ste všichni stejný! Melete držkou a čumíte do stolu!“

„Vo to nejde...“

Znovu se mi zatmělo před očima. Tahle byla pořádná. V uchu mi zvonilo: „A vo co teda de! Řekni mi, vo co de, ty... impotente!“

Ne, že by se mě to dotklo. Ale řekla to nahlas, na celou hospodu. Ruka mi vystartovala. Než to rozum stačil zastavit, jednu jsem jí stříhнул. Viděl jsem, jak se jí rozšířily oči: „Tak vidiš!“

V lokále bylo ticho. Než jsem stačil cokoliv říct, vrazila mi další: „A vrať mi jí!“

Vrátil jsem. A dostal novou.

Bylo to prazvláštním způsobem důvěrné. Pocítil jsem k ní prudkou sympatii. Musela to cítit taky. Zdvihla sklenku. Ťukli jsme si. Pak řekla: „Tak... a pokračujem!“

Koutkem oka jsem zahlédl, jak vyholení mládenci přestávají předstírat navztekkanou lhostejnost, jak postupně rezignují na tu odkoukanou, povinnou pózu a místo toho se v jejich očích objevuje upřímný zájem.

Podobalo se to nějaké společenské hře. Věděl jsem, že teď už nejde couvnout. Milá to věděla taky. Začali jsme se fackovat. Ona jednu, já jednu. Zklidnili jsme se. A dostali do rytmu. V nervových spojích nám začalo příjemně prskat. Adrenalin to vzal za nás.

Přeci jen jsem se držel trochu zpátky.

Ona do toho dávala všechno.

Strejcové nás od pultu mlčky pozorovali. Bylo jasné, že si komentáře nechávají na potom. Že bude o čem hovořit. Zejtra, pozejtří...

Zato shrbený dědek v koutě pod věšákem ožil, celý se narovnal a nadšeně blekotal: „Nóóó, to je hezký! To je dneska...! Vopravdu! Moc hezký...! Že se nestyděj...!“

Facky padaly dál. Soustředil jsem se na to, abych zůstal při věci. Abych podržel vznešenost situace. O to šlo. Ztratil jsem pojem o čase.

Najednou u zdi ostře vrzlo deset židlí. Mládenci se postavili do pozoru a začali tleskat. Milá dorazila panáka, vstala a zvolna se uklonila. Potlesk trval. Uklonila se ještě jednou a zašeptala: „Sieg heil!“

Dědek se chytil stolu a zablemcal: „Ježiš! Já dybych... Flintu a hotovo! To je...! Flintu a bylo by...!“

Zaplatili jsme a vyšli ven. Tváře jí hořely jako barvotiskové nevěstě. Řekla: „Tak nazdar. A díky.“

„Nemáš zač,“ odpověděl jsem. Znělo to, jako kdybych měl pod každou tvář zastrčené jedno kyselé jabko.

„Třeba jo, třeba ne, měj se!“

Samotného mě zaskočilo, že jsem si najednou nepřál, aby to tímhle zhaslo: „Ty tam už nejdeš...?“

„Ne. Já jedu do prdele.“

Nebylo co dodat. Odcházela ulicí na autobus a sukně za ní vlála.

Cestou přes Havlíčkův Brod jsem cítil, jak nezadržitelně puchnu. Ze začátku se nad tím pozastavil jen tu a tam někdo. Ke konci cesty se už otáčeli všichni. Mrknul jsem nenápadně do výkladu, co na mě vidí. Z výkladu na mě úkosem pokukoval někdo, koho jsem viděl poprvé v životě. Jakási žertovná latexová maska, vzdáleně připomínající Marlona Branda ke konci kariéry.

V zahradnictví všichni pořád ještě seděli na terase a debatovali o tom, kam se mohla podět Georgova milá. Ze psí boudy se ozývalo hluboké chrápání. Němec seděl v proutěné židli a nehybně zíral kamsi za obzor. Ládův otec k němu promlouval podnikatelskou

němčinou: „Ona určitě přijde. To je nesmysl, volat teď k večeru policii! Kolik bylo, když odešla?“

Němec řekl remízku na obzoru: „Zwei...“

„No tak! Ta se šla projít a někde se stavila v cukrárně! Věř tomu! Ta tě jenom zkouší...! Já znám ženský...! A dej si panáka, sakra! Čus!“

Sedl jsem si. Lád'ova maminka řekla: „Ježišmarja... co se stalo?!“

Řekl jsem: „Poštípaly mě vosy...“

Nic lepšího mě nenapadlo. Maminka vstala a odběhla připravovat nějaký lektvar. Všichni si mě prohlédli.

Lád'ův otec mě přešel pohledem a zeptal se Ládi: „Co mu je?“

„Vosy...“

Otec dopil presu a postavil hrnek na stůl. Pak řekl: „Prosimtě, ať mi nic nevykládá, přece poznám, když někdo dostane pár facek!“

V tu chvíli mi tam byl daleko, daleko ne sympatičtější.

Vrah

Za radlickou lávkou, na břehu železniční krajiny plné signálních světel, výhybek, drátů, chcíplých koček a zářících kolejí, stojí restaurace U Modré hvězdy. Dneska už je to běžná hospoda, která se ničím neliší od statisíců podobných pajzlů. Ale ještě začátkem devadesátých let si každý, kdo tam strčil nos, nemohl nevšimnout té atmosféry... Panovalo tam zvláštní ticho. Jiné než v ostatních hospodách. A když to ticho někdo porušil, tak to byl buď smích, při kterém člověku zaskočilo, nebo halas, který se obyčejnému hospodskému halasu nepodobal. U propálených ubrusů seděli hosti vždy o fous zadumanější, než by bylo přiměřené. Většina štamgastů totiž měla odkrouceno tak deset patnáct roků. Vysedávali tu různí kšeftaři, lháři, uhejbáci, a stranou od nich šlechta: rozvážní padesátníci s inkoustovým tukem pod okem. U výčepu tu a tam postávali neklidní, vychrtlí raplové – ti jediní byli opravdu nebezpeční; ani přibližně se nedalo odhadnout, kdy komu z nich hrábne a zničehonic mrskne půllitr lví silou nazdařbůh do místnosti. Když tam přišel blondáček jak sirka, dal si pár panáků a začal se užírat nebo někomu tichým hlasem vykládat tu věčně se opakující lež, jak sloužil v cizinecké legii, všichni preventivně zpozorněli.

Chodili sem i normální strejcové z okolí. Ale když za oknem po rozkopané ulici projela policejní volha, nejméně polovina hostů tak nějak poposedla. Skoro nepostřehnutelně. Ale přece.

A protože Radlice jsou od rušných ulic centra daleko, byly tu k vidění pořád tytéž tváře. Tu a tam se sice pár návštěvníků rozhodlo z přebytku energie změnit lokál a jít buď nahoru k Bábě, k Labuti, nebo do cikánské hospody vedle pohřebního ústavu na Kesnerce, i když tam radši ne, protože když to tam cikáni svépomocí rekonstruovali, tak zapomněli na topení, takže se tam od listopadu do dubna sedělo v kabátech; měli tam, pravda, nádhernou mosaznou

pípu, zasazenou do mramoru, a ta pípa, to byl kámen úrazu, protože jakmile někdo z hostů nechtěl uvěřit, že je úplně a skrz naskrz zlatá, docházelo hned k přísahám, urážkám a jiným citově vypjatým scénám. Díky tomu se to tam poměrně často pralo.

Ale jeden host byl k vidění jenom tady u Hvězdy a nikde jinde. Po ránu vypadal na třicet, v poledne na čtyřicet, k večeru mu viditelně táhla padesátka, a když se rozsvítilo, seděl tu nehybný, hustovlasý stařec. Starej kluk. Seděl sám v koutě, pohyboval velkým ohryz-
kem, pil pivo a mlčel. Nápadné na něm bylo, že se sem na první pohled jaksi nehodil... vypadal spíš jako vysloužilý diplomat nebo bývalý okresní herec. Měl inteligentní štíčí tvář barvy zaprášené litiny. Inteligentní tvář, do které bylo hrůza pohledět. V té tváři totiž svítily nepopsatelně modré, čisté, strašidelně upřímné oči. A ty oči vypadaly jako dvě díry, vyvrtné skrz celou zeměkouli.

Taková byla hospoda U Modré hvězdy, když jsem před lety otevřel dveře a vstoupil. Všechny stoly byly obsazené. Dal jsem si pivo u pultu a otočil se. Starej kluk seděl dva metry ode mě a koukal mi přímo do očí. Vlasy mu seděly na lebce jako kocour na hrnci. Seděl sám a jenom u jeho stolu bylo prázdko. Hrklo ve mně. Ukázal velkou utrápenou opičí rukou: „Posad' se sem, divochu...“

Hrklo ve mně podruhé. Sedl jsem si a začal ohýbat a lámat pivem nasáklý papírový tácek. Za oknem stály na sluncem zavalené ulici dvě báby a před tváří celého světa si vypočítávaly na prstech, co mají za trápení. Jedna ukazovala, co jí schází, druhá ji nenechala domluvit a mávala rukou, pani, to eště nic nejni, helejte, to já...

Starej kluk se díval před sebe a mlčel. Rázem se mi vybavilo, jak jsem se ho jednou odvážil zdálky pozorovat skrz prašnou mlhu lokálu. Vypadalo to tenkrát, že nevnímá. Ale pak mu zacukalo v koutku oka. A potom na mě pohlédl. Bylo to, jako když kamenná socha na mostě otevře víčko a upře živé modré oko na zvědavého turistu. Pohlédl na mě a na dně mojí drzé duše nastal zkrat.

Ted' jsem seděl metr od něj, lámal tácek a přemýšlel, co bych tak řekl.

Starej kluk se napil: „Ty znáš toho tlustyho, co kšeftuje s karama?“

„Jo. Trochu...“

„Von tady byl a shaněl tu vokatou. To je tvoje divka?“

Byla to moje dívka. Bydlela za rohem. Před časem jsme přišli sem ke Hvězdě, dali si jedno na žízeň a chtěli zas jít, když tu ona spatřila vzadu u stěny stát velkého černého chlapáka, hruborstého mastného Čechoturka, šla k němu jak ve snách a nahlas obdivně řekla: „*Hergot! Vy ste vrrrah...!*“ A hospoda v tu ránu ztichla, protože se náhodou trefila. Tím se tady jaksi uvedla. Ten vrah jí tenkrát galantně poručil panáka a od té doby jsme se tu občas stavovali.

„Vona je pěkná. Davej si na ni pozor... Co piješ?“

„Všechno,“ odpověděl jsem. Nebyla to tak docela pravda, protože syrový rum mi od jisté doby nedělá dobře.

„Viktore, šutr divochovi!“

Vedle u stolu šla debata: „Ty vole, ty myslíš, že Američani budou tak blbí a budou střílet na ty Arabáky dovopravdy... Proč by takovou hovadinu dělali, můžeš mi říct, pičo! To natočili někde v Africe, to je jak dvě a dvě! Kuli propagaci! Akorát ty seš tak blbej a čumíš na to celou noc! Ty i s tím tvym Havlem furt... ten se na tebe taky vysere! Ňáký *herci* že se prej vrátili z Ameriky... proč by se vraceli! To je jenom propagace v televizi, ty vole, copak to nechápeš...!“

Starej kluk se díval do okna a řekl: „Ale dyť je jasny, že tam pouštěj ty rakety, to bys nemoh jen tak natočit...“

Vedle se zvedla malá stolní bouře: „Á, hele! Sedumkrát vodpověž! Zas to ví líp! Akademie věd, voe!“

Starej kluk na to unaveně mávnul rukou. Pomalu, jako na divadle. Všiml jsem si toho už dřív; chovali k němu ten druh úcty, která se smí projevit jen a jen tím, že se vůbec nesmí projevit. Byla to taková hra. Nadávali mu, ale tak nějak opatrně. Jako by se ho báli. Mezi sebe

ho každopádně vzít nechtěli. Nebo nemohli. Nebo chtěli a mohli, a nemohl on. Ťukli jsme si.

„Mam dneska draka, viš.“

„Jo...?“

„No draka, kocoura... Si ženatej?“

„Byl sem.“

„Tak to znaš... Ja byl ženatej tady na Radlicky, viš, neměl sem v Praze žádnéj vlgvam, tak sem se nastěhoval k mladý, tam jak sou ty baraky nad konečnou, a bydlela tam s nama její mama...“

„To není dobrý.“

Kluk se jaksi tlumeně, dovnitř do sebe rozčlil, jako když chytanou piliny v kamnech: „To nikdy nemuže bejt dobrý! Ale todle bylo šejdrem vod začatku! Jak mlada zmizela z baraku, tak do minuty na mě stara dělala voči, a jestli prej nechcu támdleto a todleto, viš... no, a jak to mohlo dopadnout... napřed sem se držel zpatky, to ti je jasny...“

„Hm.“

„Vona to měla rada, viš. Furt to chtěla, furt a furt... Vona byla svině... Napřed sme teda normalně pichali, to bylo eště dobrý... Pak ji to najednou nestačilo, tak chtěla... no prostě chtěla, abych ji přitom tak ňak zlinyroval, viš co myslim... Bez incidentu ji to nebavilo. A druhej den si naschval vzala takový hadry, aby bylo všecho vidět, ty modřiny a to, a chodila tak před manželkou, viš, před dcerou, a vona říká mamó, co se ti stalo..., a vona: Uklouzla sem prej na schodech, a eště na mě mrkla. Svině, viš?!“

Srknul si opatrně rumu, jako by to byla velká vzácnost, srknul si a koukal do kouta: „No... a dycky, když manželka nebyla doma, vona dělala šichty v Berouně, tak stara hned v takovym županku, takovejhle vystřih, viš, a hned flašku, že si dame bikaver... Vona teda chlastala, ale tady to měla pořadny, viš, žádná nudle to nebyla..., říkam, měla by ses stydět, a vona třískla sklenici vo zem a já prej se mam stydět, dyť dybys to nechtěl, tak tady se mnou nesediš

a nechlastaš, to za prvý, a za druhy já se nemam za co stydět, to moc dobře viš, a jesli neviš, tak se mužeš přesvědčit... No, tak sem ji dal po pysku. Jenže to vona zrovna chtěla, to ji rajcovalo. A hned: Ja to tak nemyslela, kam deš, nikam nechod', dělej si se mnou, co chceš, ja nic nikomu neřeknu... Todle bylo furt. A bylo to čím dal horši..."

Báby za oknem si pořád ještě ukazovaly, kde všude je bolí. Jedna oběma rukama ukazovala, jak ji bolely nohy, a doktor jí pokaždý jenom řekne to nic nejní, pani, ve vašem věku, to je normální! To už tam stály aspoň hodinu.

Vepředu u pultu kdosi důrazně slabikoval: „... *hovorím ti jasně, že existoval žralok trikrát větší ako verlyba, kedysi...! Velký ako autobus, dopiči! Aspoň toto mi ver!*“

„Bylo to čím dal horši,“ vzdychl starej kluk, „pak teda chtěla, abych ji při tom, viš, abych dělal, že ji toto... jako škrtim... Na todle byla vysazena. To ti cely říkam, jenom že mam draka, to dobře viš... No a pak si vymyslela, že by jako chtěla, abych ji při tom vohrožoval...“

„Jak, vohrožoval?“

„No jak vohrožoval, kudlou! Že ji jako chcu podřiznout, rozumíš... No tak sem vzal ten mrkevnik, vemu kudlu a beru ji takhle pod krkem a říkam: Už mě neseř, ty kundo, jaky ja mam kuli tobě manželstvi... A vona: Maš takovy manželstvi, jaky si zasloužiš, a nebreč mi tady, brečet mužeš jit na lamparnu, jestli chceš... Tak sem přitlačil, a to hned vobratila. A říkala zas ty slova...“

„Slova?“

„No, to se ani nehodi říkat, viš... Vona byla svině. No, a pak už teda furt chtěla, abych ji vohrožoval... Jinač už ji to nebralo, viš... A jak sem s ni jednou zas tak byl, tak se mi, divochu, najednou udělala tma v hlavě... a tak ňak sem ji řiznul semhle do krku... a vona byla zticha, viš, ani nezařvala... a ani krev netekla, to mi bylo divny... ani kapka... Tak sem řiznul eště... no, a tu hlavu sem uřiz...“

Delikátně dopil rum a odmlčel se.

Oknem byl vidět pár poštolek, hlídkujících ve výšce nad nádražím. Vítr přinášel skřípění posunovaných vagónů a hluchý třesk nárazníků. Báby hřadovaly na chodníku jako dvě nemilosrdné betonové slepice. Teď se jedna sehnula a podívala se do lokálu. Koukala přímo na nás a měla oči jak tyranosaurus.

V mozku se mi rozsvítila otázka. Ale napřed jsem si netroufal ji vyslovit: „A jak ste moh tu hlavu... myslim tou kudlou, když je tam...“

„Pateř?“

„No...“

Pozorně rozmáčknuhl hnědým vrásčitým ukazovákem špačka v popelníku: „V kredenci byl takovy sekaček, viš... No... a pak sem si, divochu, normalně dal čudku a vubec sem ešče nevěděl, co sem to proved. Vona tam ležela a krev z ni už hrčela, to ti je jasny... Chtěl sem to utirat, ale to nešlo, to bych musel vzit hadici. Tak sem to tipnul a šel sem na fizlarnu, nad křižovatkou bejvala fizlarna, viš. Tak sem tam přišel, bylo teda už po pulnoci, a zvonim. Vodevře se vokynto, a co prej chcete... Zabil sem tchyni, povidam. A von na mě: Podivejte se, je pozdě, na vaše srandičky nemame naladu, mohlo by vas to taky mrzet. Zabil sem tchyni, povidam, a přišel sem to podle zakona ohlasit. A von: Tak podivejte se, občane, ja vam to rikam naposled: děte se domu vyspat, nebo vas to bude mrzet, jestli chcete skončit na zachytce, tak to je pro nas ten nejmenši problem! A ja mu povidam potřeti: Ale ja sem se, soudruhu dozorči, před pulhodinkou dopustil vraždy..., ja nemužu jit domu... A to už tu mříž vodevřeli, no, a bylo to...“

„Co bylo?“

„No co bylo, vyfasoval sem čtrnact let...“

Vedle u stolu mládenec v manžestrákách křičel: „... a já rikám, nejlepší film je Fantomas! Fantomas, nejlepší film... mi můžeš věřit! Hele, a druhej díl! Díl dvě! Jak má toho Citroena s křídla, hele, si představ, sou za tebou, vyndáš křídla a vžžn, tyjo..., každej ti může políbit prdel!“

Všichni se zasnili. Někdo řekl: „To je jenom ve filmu... auták nemá žádnou aerodynamicitu... To v životě nemůže letět. To je jak cihla.“

Mládenec se napil piva a tiše dodal: „To je jedno... Fantomas, nejlepší film...“

Starej kluk se dlouho díval z okna. Potom řekl: „Tak už běž... A davej si na tu vokatou pozor...“

Chtěl jsem zaplatit, ale on řekl měkce: „Nechtěj mě, divochu, nasrat...“

„Tak se mějte,“ pozdravil jsem. Zvedl ruku a odmávl mě.

Venku bylo ještě světlo. Nad Smíchovem se vztyčily zářící plechové mraky. Z protějšího břehu nazdařbůh ukazovaly do nebe zčernalé prsty Vyšehradu. Od Chuchle zvolna přijížděl po kolejích další transport rezavého šrotu. Na radlické lávce stál chlap v kabátě a snažil se dírou v pletivu sklepnout popel tak, aby se střelil do některého z vagónů, sunoucích se pod jeho nohama. Vítr však pokaždé odnesl popel až někam nad střechu vechtrovny.

Vydal jsem se směrem k Andělu. Pár metrů přede mnou klapala podpatky odbarvená panička, tak čtyřicet, černé punčochy, udržovaná. Najednou se hlasitě uprdla. Nenápadně se ohlédla, a když mě uviděla, pohodila vzdorovitě hlavou a zahrnula do cukrárny.

Druhá třetina

(rychlorozpustný román)

1.

Kdysi jsem jel tramvají do Strašnic. Měl jsem za sebou několik těžkých nocí, a tak jsem si sedl na sedačku pro invalidy, protože jinde nebylo místo. Na protějším sedadle hřadoval zamračený dědek. Na hlavě měl nabořenou tlustou placatou čepici a pod kšiltem nos jak bramboru, pokrytý plísní žilek. Od chvíle, kdy jsem dosedl, mě upřeně pozoroval; civěl mi rovnou do očí zvláštním, spodním pohledem. Zkusil jsem se dívat z okna, ale z dědka šlo něco, co mě doopravdy vyvádělo z míry; vždycky když jsem se neudržel a mrknul tam, mě obešla nová hrůza. Zapichoval do mě oči s čistou, rakevní nenávisť. Ohlédl jsem se, jestli vedle mě nestojí zchvácená baba s dítětem, jestli nade mnou neomdlévá vyčerpáním nastávající matka, jestli snad slepec nebo mrzáček... Ale tramvaj teď byla poloprázdná.

Najednou jsem si uvědomil, že se na mě úporně tlačí kolena. Odtáhl jsem se a donutil se dívat jinam. Kocovina mi zvonila v hlavě a neměl jsem náladu se s někým přetlačovat. Za chvíli se o mě dědkova kolena opřela zas. Studila jako skála. Zapřel jsem se a snažil se myslet na svoje... Jenomže čím víc jsem se snažil, tím víc jsem cítil dědkovy železné klouby a pichlavé oči.

Trvalo to dobře deset stanic. Pak sebou v zatáčce tramvaj hodila na vymletých kolejkách, dědek se toporně opřel ramenem o sklo, a mně to došlo... Musel být po smrti, už když jsem k němu na Míráku přisedl. Svezl se na stranu a civěl na mě dál. Na první zastávce jsem rychle vystoupil, ale ne dost rychle, abych přeslechl: „Ježišmarjá... prosimvás, tady tomu pánovi asi něco je... zazvoňte tam někdo rychle na řidičééé!“

2.

Pracoval jsem tenkrát ve vodárně na samém konci Libeňského ostrova. Po setmění tam zpívali v korunách říčních topolů slavíci tak, že z toho každého, kdo to poslouchal, začalo do minuty píchat v mozku. Z kovového hvízdání slavíků a s bahenním puchem a smradem spáleniny prosyceného, divokého městského vzduchu.

Byla neděle a venku doznívala bouřka. Měl jsem službu. Ležel jsem na kanapi v prosklené kukani a četl knihu Buninových povídek, okousanou od myši. Na stolku voněl grog. Dole pod schody sekali nohama vypasení křížáci, vyrušení z klidu změnou tlaku. Nad jejich sítěmi se tyčil obrovský prázdný dóm, na jehož dně stála na betonových soklech řada zeleně natřených, věčně opocených čerpadel. Vlhký průmyslový klášter, čpící ozónem a vazelínou. Měl jsem to tam rád. Rád i přesto, že při denních službách obyčejně běhal po ochozu, zavěšeném nad jámou strojovny, náš pošahaný mistr a ječel: „Pane Beněš, to máme počasí! Ale vono je to potřebá! Porostou houbýy! Helejte, hlavně aby nepršelo vo víkendů! Hlavně né vo víkendůů! Jedeme se ženou k voděéé! Znáte to u Mělníkáá...!“ a nečekaje na odpověď, odbíhal si ten den už potřetí přepečlivě vyleštit služební škodovku. Pak někam odjel, hodný a přestrašený kretén, a nastal klid. Ten klid, který jsem měl ze všeho nejradši. Klid, který jsem už pomalu začínal nenávidět.

Zaklapl jsem knihu a šel otevřít velká plechová vrata strojovny, abych se podíval na odplouvající mraky, táhnoucí břicha pár metrů nad střechami. Vyšel jsem ven, stoupl si na mokrý trávník a pod velkým ořešákem, z jehož větví padaly těžké kapky, jsem si zapálil. Navštívila mě chvíle, kdy se člověk bez přípravy zamyslí nad světem, to jest sám nad sebou. „Co tady vlastně děláš...“, zeptal se hlas, který si pro ty případy nosíme v sobě.

Voda z koruny stromu mi kapala za límec, a tak jsem udělal dva kroky stranou. A právě v tu chvíli někde něco vzdychlo, ale vzdychlo tak, jako by vzdychla sama země, přesycená zbytečnými

řečmi zbytečných lidí. Něco vzdychlo a zaskřípělo, jako by skála pod Bulovkou učinila pokus sesout se do slepých ramen Vltavy.

Koukám. Bulovka stojí. Vodárna stojí. Na nebi nic, jen rackové. Otočil jsem se a stačil ještě zahlédnout ten rozložitý ořešák, jak se těsně vedle mě pokládá na trávník, vyvrácen z kořenů. Špička haluze mi ometla rukáv. Deštěm podmáčená země zavoněla. Hořká vůně listí prošla okolo jako dech obra. Posadil jsem se na mokrý kmen a dokouřil cigaretu.

Příští den jsem napsal na oranžovém psacím stroji značky Consul výpověď.

3.

Půl roku předtím se mnou začal sloužit směny ve vodárně Zdeněk. Mazdu otevřel drátkem za pár vteřin, patentní zámek do minuty. Na škodovku mu stačilo dejchnout a otevřela se sama. Měřil metr sedmdesát, ale chodil zvláštním houpavým krokem a ruce nosil ranařsky od těla, takže to zdálky vypadalo, že je o hlavu vyšší. Bylo mu devatenáct. Nosil neproniknutelné černé brýle, které odkládal, jen když se s nohama na stole díval na televizi, a někdy ani to ne. Prostě Zdeněk. Zdeňka navštěvovali kamarádi, kteří se dělili na dvě skupiny: ti veselí a ukecaní, to byli taxíkáři. Ti vždycky přinesli flašku a dalo se s nimi tak půl hodinky mluvit. A pak tam chodila partička stěží dvacetiletých, kteří si byli nápadně podobní: pomenší, obrostlí sádýlkem, nakudrnacené světské vlásky, venku barevnej auták bez papírů, pod bundou černá bouchačka bez papírů. *Číthej, vole!* Šikovný, čórkařský dorost. S těmi prvními Zdeněk mluvil, jak mu zobák narost. Co se týkalo těch druhých, dával přednost hlasitě vyraženým citoslovcům a drobným rychlým gestům; snažil se zakrýt, že je ve střehu.

Jednou za Zdeňkem přišel párek pankáčů, dozajista kvůli nějakému kšeftu, který jim nasliboval, a když dorazili, tak tam nebyl. Ježouni zůstali nerozhodně stát na ochozu a s úžasem hleděli na

vyjící čerpadla v hlubině pod sebou. Najednou nějak ztratili všechny glanc; stáli a hleděli.

Náš mistr, o kterém většinou nikdo nikdy nevěděl, kde právě je, byl tou dobou zamčený ve své kanceláři; býval tam tak potichu, že kdyby tam byl umřel, přišlo by se na to až ve chvíli, kdy by se všichni shodli na tom, že tohle už nemůže být myška, chycená do pasti někde za skříní. Někteří strojníci se zapřísahali, že na vlastní uši slyšeli, jak tam během dlouhých slunných dopolední tragicky vzdychá a pobrekává. Teď ale vrzly dveře a mistr vylezl ven; měl tchoří instinkt. Přežvykující, řetězy omotaní, ocvočkovaní barevní kanáři se ležérně opírali o zábradlí. A mistr už je spatřil, už je viděl, a už bylo pozdě honem se zase schovat zpátky do kanclu. Vydal se přes ohoz. Bylo přímo vidět, jak se jeho škodovkářská mysl potýká s neřešitelným problémem: *kdo to... co to... jak to...* Nakonec se rozhodl je vůbec nevzít na vědomí. Kdyby si přiznal, že tam jsou, musel by nějak reagovat, a to on neměl rád. Toho se děsil. Minul je tedy se skelným zrakem v otačené tváři, vrazil skleněnými dveřmi dovnitř a přistrčil ke mně zrudlý opičí ksicht: „Panebeněš, máme načerpáno?!“

„Máme.“

„No tak to je hlavní! Hlavní je, že máme načerpáno, co říkáteé, to je základ! Mít načerpáno, to je základ...!“ a utekl zadem přes šatnu.

Zato příští den se ke mně přitočil, a ačkoliv jsme tam byli sami, spustil babským šepotem. Smrdělo mu z huby samou úzkostí: „Panebeněš, viděl ste tó...“

„A co?“

„No včera... týý... mladý, co tady bylíí...“

„Viděl...“

„A vy je znátéé...? Co voni jako bylííí...“

„To byli Zdeňkovi známí... zeptejte se jeho.“

Sevřel mi ruku: „Helejte, rači néé! Helejte, nikde vo tom nemlujte, že tady bylíí, vono je to tak lepší! Nikde vo tom nemluvé, a bude pokój! Jóó, panebeněš! A bude pokóój! Jóó,“ šeptal mi můj nadřícený.

4.

Sloužili jsme ranní, odpolední a noční. Během nočních se čas od času stávalo, že zazvonil telefon, Zdeněk poslouchal, říkal „jasně, jasně,“ pak zastrčil jazyk, zavřel pusu, nasadil černé brýle a vypařil se. Za hodinku bouchly dveře od auta a na chodbě se rozlehl smích: přijeli tři, a s nimi starší ženská, tak pětatřicet, voňavá mamina ze sídliště. Vlasy jak beránek, semišové sáčko, praktická jednoduchost z ní přímo čišela. Zdeněk mi stranou pošeptal: „Má dobrý nohy, helé, my jí mrdáme ve třech, frajeré, ta když se namaže, tak kouří jak vzteklá... Jestli chceš, tak tady zustaň s náma...“

Na stole stála láhev se čtyřmi růžemi na vinětě a pár zašlých hrnků s olámanými okraji. Obul jsem boty a zapnul bundu. Ženská seděla na kanapi, do něhož generace a generace stárnoucích strojníků, nešťastně ženatých králíkářů a osamělých plachých kutilů vyležely hluboký, nepohodlný lavor. Za její hlavou blikaly kontrolky na bzučícím rozvodném panelu. Hodila si nohu přes nohu a upřela na mě bezbarvé krabí oči. Úřednice. Nebo prodavačka v lékárně. Nebo účetní nebo vychovatelka v učňáku: „Dyt' my vás nevyháníme... kam byste chodil, klidně tady zusteňte...“

„Já eště něco mám,“ řekl jsem nepřesvědčivě a vyšel do tichého večera. Pár metrů od břehu plula rozsvícená výletní loď, plná luftáků, sedících u svých dvojek s červeným, víno jim barvilo zuby a k tomu jim hrála muzika z reproduktorů. Žižkov a Karlín a Holešovice byly zality světélkujícím rosolem civilizace, ale tady u řeky panovala syrová, smrdutá tma, a cesta přes Libeňák byla v samém středu té tmy. Na protějším břehu se za kulisami hal, jeřábů a přístavních skladů zvedala narudlá záře. Vyrázil jsem jediným možným směrem, k mostu.

Uprostřed ostrova, v pustině, kde není nic než šumění větví a hromady starých špulek od kabelů, stál uprostřed cesty zády ke mně chlap v baloňáku. Stál a nehýbal se. Opatrně jsem ho obešel,

ani ne moc zblízka, ani příliš velkým obloukem, a teprve po dobrých deseti metrech jsem se ohlédl. Tuctový občan s bíbrem. Stál tam, vůbec si mě nevšimal a koukal přímo do nebe. Po nebi táhly od obzoru k obzoru potrhané hadry na podlahu.

Za chvíli se za zatáčkou rozzářila světla autobazaru. A už jsem zaslechl řev z motorkářské hospody. Byla to tenkrát velká novinka; zničehonic začali popojíždět po Libeňáku tito roztodivní medáci na naleštěných brundibárech. Často mě vytrhl ze zamyšlení rachot, jako když přistává stíhačka; a když mě pak krokem minul k prasknutí pyšný kožený ďábel v gynekologickém posazu, s německou helmou na dobrácké prasečí hlavě, nemohl jsem si nevšimnout těch slovanských očí za černými brýlemi, očí, které prosí: *Bacha, kreténe... jasný, jo... Helsendžls!* Byli mezi nimi pětačtyřicetiletí pupkáči s fousy až na poklopec, kteří vypadali, že takhle žijí už od dvaceti. Divné mi na tom bylo to, že jsem si nemohl vzpomenout, že bych tu před devadesátým rokem kdy koho takového spatřil...

Pokračoval jsem podél počmáraných ohrad k Palmovce. Potrhaným pletivem plotů prorůstaly kvetoucí zlaté deště. Mezi kandelábry a dráty trolejí matně pableskovala koule libeňského plynojemu. Zapálil jsem si a pozoroval tu optimistickou kopii zeměkoule. I kdybych měl být na světě sto let, nikdy mi tenhle svědek jalového kosmického nadšení prošlých časů, ten ideový předskokan sputniku nemůže zevšednět... Potom jsem zahrnul pod viadukt a šel k Horkým na pivo.

5.

U Horkých seděl nad poškrábaným stolem jeden postarší chlápek, kterého jsem znal. Patřil mu hausbót, se kterým od jara do podzimu popojížděl po slepých ramenech Vltavy. Občas zakotvil na břehu

pod vodárnou a pozval mě na lahvové, které chladil v síťovce, spuštěné do vody. U lahvového jsme si povídali.

Vzpomínal, jak ve čtyřicátých letech měl v Nuslích potíže s jedním z party Vyšehradských jezdců, a známej policajt mu poradil: „Nos s sebou nákou zbraň, co já vim, třebas francouzskej klíč, a když po tobě pude, tak ho tím pořádně přetáhni, lepší radu ti dát nemůžu, to víš, sou to grázlové a nás je málo...“ Jenže ten chlápek dělal mašinfíru, tenkrát na páře, pak až do důchodu na Sergejích, a tak si dal do tašky klíč od lokomotivy, a toho jezdce s ním přetáh tak, že ten se už nepostavil na nohy: „Já se ho bál, tak sem do toho dal všecku sílu... a pak sem ho potkával, pane, jak ho ta jeho máma tlačila na vozejčku... voni bydleli hned přes ulici, a vždycky mě voba dva pozdravili... von už je dneska taky dědek, ale furt je živ... a furt na vozejku... Proto sem si taky pořídil tohleto,“ poklepal na kajutu, „abych ho neměl každej den na vočích,“ vzlykl najednou muž, utřel si oči kapesníkem a vytáhl z vody druhou síťovku, a v té síťovce byla flaška becherovky.

Byl jsem rád, že ho tu vidím; měl jsem po krk všech mladých na celém světě, s jejich nejasnými tužbami a problémy, způsobenými chaotickou sekrecí.

Chlápek držel skleničku s kořalkou, kvrdlal s ní sem a tam a byl skleslý. Přisedl jsem si k němu. Chlápek mlčel. Po chvíli se svěřil, že mu minulý týden ožralí motorkáři ustřelili brokovnicí komín od hausbótu. Znal jsem ten komín dobře; pocházel z parního válce, byl natřen na černo a byly na něm dva jasné červené pruhy. Je pravda, že jenom díky tomu historickému funelu vypadal jeho hausbót, na rozdíl od těch ostatních kredencí, jako opravdová loď. Dole byla ke komínu přinýtována mosazná cedulka, na které stálo, že byl vyroben, včetně zbytku válcovačky, roku 1934 u firmy Krauss Maffei. Muž tu cedulku leštíval zubní pastou, aby se pořádně leskla.

6.

Jedna zkušenost ale Zdeňkovi scházela. Mezi pohvizdováním a pís-káním skrz zuby se mi jednou přiznal, že ještě nikdy nebyl „za kur-vama“: „Mohli bysme někdy zajít, ne!“

„No... někdy bysme mohli...“

„Tak až bude po vejplatě!“

Považoval jsem to za nezávaznou frázi: „Tak jo.“

7.

Ten týden, kdy jsem dal výpověď, bylo shodou okolností po výplatě. Zdeněk se na mě už zdálky smál: „Tak helé, frajeré, je to zařízený! Máme to zamluvený! Tak né, že se na mě zas vykašleš, počítám s tebou na sto procent...“

Nemohl jsem dost dobře přiznat, že jsem ve svých šestatřiceti žádný dům toho druhu ještě nenavštívil. Nemohl jsem dopustit, aby se na mně dočkal takového zklamání... Měl mě omylem za staršího, všeho schopného darebáka; každou blbost, kterou jsem před ním vyslovil, si vysvětloval jako důkaz jakési filmově pestré minulosti. Chlast, holky, drogy, honičky v autech; co já vím, co si představoval. Z čirého romantismu jsem tenkrát nosil kudlu; Zdeněk jí říkal „originál zabijácká dýka“ a vytrvale ji obdivoval... půjčoval si ji, chodil s ní po vodárně, házel s ní do dveří a všelijak se s ní mazlil; že ti jeho kamarádi mají u sebe v jednom kuse nabitou devítku, toho si nevsímal, to pro něj bylo normální.

K večeru připlul po vyštěrkované cestě k vodárně taxík. Řídil ho jeden z těch hovornějších kamarádů. Z řeči jsem vyrozuměl, že ani on nemá potřebnou praxi v tomhle směru. Náhle jsem pochopil, co ode mě očekávají: že když nebudou vědět, kudy kam, budou dávat pozor, co dělám já, a budou to dělat po mně. Že je prostě tak nějak

zasvětím do nočního života. Že je podržím. Že budu dělat zkušené, chlapácké garde. V chodbě u skříněk jsem měl láhev fernetu. Šel jsem tam a vstoje do sebe kopnul pár panáků. Nebylo vyhnutí. Dvacetiletí už vesele halasili u auta a dodávali si navzájem odvalu.

Bylo zbytečné vysvětlovat, že se jdu příští den ráno představit do nové práce a že bych se rád trochu prospal; tohle jsem Zdeňkovi nemohl udělat. Nevěřil by mi. Ačkoliv to byla pravda.

Jeli jsme přes půl Prahy až do vilové čtvrti za krčskou nemocnicí. Minuli jsme rozsvícený špitál. Potom jsme zastavili před patrovou vilkou. Nový prkenný plot, důkladná branka, neoznačený zvonek.

Drželi se za mnou. Nezbylo mi než zazvonit. Někde v nitru vily se rozezvučela fanfárka, hrající zjednodušený motiv z Mozarta. Dveře se otevřely. Stála v nich blondýna s černě orámovanými očima. Na sobě měla lesklé červené bikinky, a ten horní díl jí v podstatě jenom zespoda podpíral drobné cecíky. Zdeněk potáhl nosem a přešlápl. Pootevřela branku a prohlédla si nás: „Vy máte tu rezervaci? Tak pojdte...“

Uvnitř byly kožené pohovky, stolky, časopisy, tlumeně hrající hudba. Vzadu jakési ztichlé pódium a bar s nasvícenými lahvemi. Tuc, tuc, tuc. Zvláštní... Všechna tahle zábavně donucovací zařízení mají něco společného. Jakmile sem člověk vlez, nesmí za žádnou cenu dát najevo, že má najednou pocit, že tu nemá co dělat. Ti, co tady už jsou a co to tu znají, se jenom třesou na každého, kdo se jen odváží naznačit, že spadl z višně. I tady to bylo ve vzduchu.

Nad barem blikala neonová krabice s nápisem GORBATSCHOW WODKA, ČISTÝ DUCH VODKY. Blondýna zmizela. Přivítala nás překrásně vonící velkobruneta s uhlově černou ofinou. Mohla mít něco přes metrák. Nejasně se mi vybavilo, že šéfové v takovém podniku se má říkat „madam“, ale nebyl jsem si jistý, jestli si to náhodou nevymysleli filmaři za Sequensových časů. Jestli to není falešná rekvizita, která v praxi člověka nevratně usvědčí z kreténství. Spolkl jsem „madam“ a dal si vodku.

Najednou jsem zjistil, že se chlapci už dávno vesele baví se dvěma našminkovanými kůzlaty, chrastí ledem ve sklenicích, a že si mě velkobruneta neklidně měří. Měla to přímo v očích: A co ty... nejseš ty fotr jednoho z nich... na to seš mladej... tak co seš zač! Kouká, jako by byl v muzeu! Nemám rači zavolat Pepika... ten s tebou vyrazí dveře a bude...

„Co si budete přát...“ zeptala se.

Cítil jsem, jak mi bouchá srdce a jak mě hlas, který si pro ty případy nosíme všichni v sobě, mechanicky uklidňuje: „No, pitomče... řekni něco... dyť vo nic nejde... je ti šestatřicet... chovej se jako chlap...!“

„Ještě jednu vodku,“ řekl jsem, vzal sklenici a zamířil s ní do kouta k jedovatě modrému otomanu. Bruneta mě pořád sledovala. Před barem teď stály tři štíhlé silikonové feny a něčemu se vláčně, afektovaně smály. Jedna zakláněla malou úhlednou hlavičku na dlouhatánském krku, pohazovala ohonem, dlouze šlukovala tenké hnědé cigárko a kouř vyfukovala stranou. Mezi řečí na mě mrkla; botky, košile, ksicht, co piju.

Dal jsem se do řeči s mrňavou holkou, která vypadala, že tam přes den pomáhá v kuchyni, že si tam přivydělává na studia. Měla trochu neforemný nos, dojemně upižlané vlásky a bezbarvé oči. Nehezke ženské mě uklidňují. Umím se vedle nich uvolnit. Nečekají už předem, co bude, a nejsou věčně soustředěné na to, jak vypadají. Nevrhají na sebe kontrolky do každého zrcadla. Mají tendenci vnímat, co kdo říká. Jsou lidštější, protože zkrátka nemají ty možnosti.

Navrhl jsem jí, jestli by si se mnou nechtěla zahrát kulečnick. Souhlasila. Vrátila se mi jistota a podařila se mi série docela dobrých štouchů. Řekla, že je z Kašperských Hor a tady že studuje. Že tam má hocha, v těch Kašperských Horách, a tady že má garsonku. Že jí to tady nebaví, ale zpátky do Kašperek že se jí taky nechce. Řekla, že se jmenuje Milada. Nedivila se, že s ní nechci jít někam stranou. Měl jsem dojem, že je naopak ráda, že mi je vděčná. Skoro jako by se bála, abych si to nerozmyslel a nevyslovil jedno z těch přání, která poslouchala denně.

Tři hodiny jsme štouchali karamboly. Pili jsme víno. Povídali si. Vyprávěl jsem jí historky o ženských se špatným koncem. Smála se, až se za břicho popadala. Vyprávěl jsem jí o svých zpackaných manželstvích. Smála se, až rozházela koule na kulečnicku. Přidal jsem jednu s dobrým koncem. Byla o sebevrahovi, který se neoběsil na železničním viaduktu v Hrdlořezích, protože když si chtěl, opilý a klidný, nahoře ještě zapálit cigaretu, shodil, hledaje zapalovač, rukávem krabičku cigaret, položenou na kovové traverze, to ho namíchlo a šel si pro ně dolů, a když byl dole, tak už se mu nechtělo škrábat se zpátky, nehledě na to, že ty cigarety stejně nenašel, protože zapadly někam do kopřiv. To se jí nelíbilo. Řekla, že nemá ráda řeči o smrti.

Požádal jsem velkobrunetu o placení; až teď jsem viděl, že má krásnou, světsky lhostejnou, bledou tvář. Ale když se zvedla ze židle, ukázala nestvůrnou obří zadnici a sloní nohy, nadité v obrovitých černých kalhotách. Dokráčela v lodičkách ke kase.

Rozhovor s Miladou plus kulečnick plus pití mě stály šest tisíc. Zaplatil jsem a šel se projít do Krčského lesa. Tma už začínala blednout. Na větvi seděla veverka a obracela v packách suchou šišku. Když si mě všimla, ztuhla, našpicovala uši, pustila šišku a byla pryč.

Domů jsem dorazil ještě včas, abych si stihl dát sprchu a kafe.

8.

V půl osmé ráno jsem usilovně vzpomínal, jak se váže kravata. Léta jsem ji měl předem připravenou s pečlivě uvázaným uzlem, stačilo nasadit a utáhnout. Uzel se ale díky nešetrné manipulaci sesmekl. Teď jsem vzpomínal na ten trik z tanečnických. Světlo za oknem bolestivě pulzovalo.

Po mnoha dlouhých letech, strávených v rezavé náruči Pražských vodáren, jsem se šel představit do jedné známé reklamní agentury. Byl jsem doporučen a očekáván, jak to tak chodí. Už jenom to je

důvod k lehké nevolnosti, být někým doporučen a někým očekáván. Hned ve dveřích být srovnáván s předem vytvořenou představou. Od první chvíle muset sledovat, jak tam za těmi čely rachotí ty neomylné kádrovácké fabričky, jak tam hrkají ty děrné štítky: ano, ne, ano, ne, ne... V téhle situaci mívám problém dokončit už první větu tak, aby dávala aspoň trochu smysl. Ted' po ránu to už ale za velké přemýšlení nestálo. Spíš jsem byl zvědav, jestli to ještě budu umět, jestli budu schopen se orientovat v tom rychlém eldorádu rozesmátých hajzlů, kterému jsem se tak dlouho vyhýbal, až jsem nadobro ztratil všechny základní instinkty.

Konečně se mi podařilo vyrobiť uzel, který při pohledu netrval déle než dvě vteřiny vyhovoval. Vyrazil jsem.

Nahlížel jsem do plánu města a hledal tu ulici, kde už na mě čekali. Šel jsem okolo viaduktu, po kterém krokem projížděl stříbrnými klikyháky počmáraný pantograf. Pod viaduktem byl už v tu časnou hodinu otevřený stánek s pivem. Od něj se odloupli tři neoholení, černovlasí mládenci, a s nenuceností, jakou byste si, kamarádi, asi těžko osvojili na akademické půdě, zamířili rovnou ke mně. Všichni upřeně, a přece jaksí mimochodem sledovali mou křivě uchycenou vázanku.

První mládenec předvedl profesionální rozpaky: „Ty, nezlob se, my čekáme na vlak, on jede až večer... sme se tu kapku zasekli a došly prachy, znáš to... no tak co tu máme robit, přece nepudem kurva na hrad nebo kde... Dej na pivo!“

„No, jestli mám...“

„Jestli ma, vole, mě podrž,“ promluvil prostřední mládenec, „tak hele... my jako nechcem dělat problémy, ale zkus to brat třeba tak ňak, že si přepadeny... dej na pivo a je!“

Únava po probdělé noci a představa, že jsem opustil tiché hnízdo vodáren, abych se přišel představit do nové práce vyválený v prachu, dost možná i s červenou nudlí u nosu, mě přiměla sáhnout do kapsy. Nahmatal jsem jakési zmuchlané papírky. Opatrně jsem jeden povytáhl, a byla to padesátka. Budiž. Třetímu mládeneci ujelo: „Kurva, to jo!“

Zdálky pak na mě, najednou nějak plaše, volali: „Ti dik! Si dobry člověk!“

Vystoupal jsem po schodech do světa koberců a tichého bzukotu, do světa pestrých kalendářů, vychcaných vtípků, fórků, srandiček, hrnečků s nápisem BOSS, do světa šolichů, po kterém jsem pravděpodobně z nějakého důvodu toužil.

Vstoupil jsem do kanceláře ředitele. Toho ředitele jsem znal od vidění z dob, kdy dávno ještě nebyl ředitelem, ale přivydělával si tím, že pašoval kentky, kafe a čokolády vlakem do Rumunska, kde to se ziskem prodával. Znal jsem ho, takže jsem pozdravil: „Nazdar, tak jsem tady. Máš to tu pěkný. Venku mě, člověče, před chvílí potkali tři frajeři a představ si, než jsem se stačil...“

Ředitel řekl: „Ano, posad'te se *laskavě* venku v recepci, ted' na vás nemám čas. Já si *vás* zavolám.“

Po dobré hodince, během které jsem poměrně přesvědčivě předstíral, že čtu noviny, abych nemusel vykrývat lhostejně číhavé pohledy úředníků a úřednic, se dveře otevřely: „Tak pojd'te!“

Seděl jsem v křesle a vůbec nevnímal, o čem je řeč. Mechanicky jsem odpovídal a sledoval řadu hrnků s lógreem a ředitelovy bledé, nepřítčetné oči. Kdykoliv jsem cokoliv řekl, jeho noha začala pod stolem prudce, nekontrolovaně vibrovat, a v rytmu těch vibrací se trásla podlaha, stůl, monitor, celá ta kancelář. Na hřeben střechy za oknem přiletěl holub, vykadil se a zase odletěl. Po dalších třech minutách rozhovoru ředitel vstal a podal mi ruku: „Dobře, zkusíme to s váma. Přijd'te prvního v devět třicet. Nashle...“

Cestou zpátky kolem viaduktu jsem si koupil za poslední peníze placku fernetu a hned na místě, na slunci pod zaprášeným akátem, jsem si zavdal. Mládenci, propíjející mou padesátku, to nadšeně komentovali: „Hezzzky!“

Měl jsem přesně tři dny na to, abych si ještě užil klidu a nicnedělání.

9.

Doma jsem zapnul televizi. Běžel tam dokument o žralocích v pobřežních vodách Austrálie. Žabí muži se zevnitř drželi otřískaných mříží klece, šlapali vodu a rozhlíželi se. Nějaký profík k tomu četl medovým hlasem infantilní komentář. Chvilí se nic nedělo. Najednou se z černé prázdnoty vylouplo pětimetrové hovado s otevřenou dračí hubou a se skřípěním se otřelo o zprohýbanou mříž. Potápěči se ztuhle otáčeli a s ohledem na běžící kameru, a taky kvůli zbytku sebeúcty vystrkovali ruce z klece, aby se dotkli tvrdé kůže prázdnoookého, pažravého strejce, aby polaskali třítunový podmořský mlýn na maso v okamžiku, kdy se převaluje kolem nich. Aby pak měli tam nahoře, v bezpečí, nad barevnými fotkami o čem žvanit, co přehánět a pro co žít...

Dorazil jsem štok a kravatu hodil zpátky do šuplíku.

10.

Blikající automat myslí mi mechanicky nabídl vzpomínku, kdy jsem měl tuhle kravatu naposled na krku... Budou to dva roky, co jsem si jel do Strašnic vyzvednout urnu s matčíným popelem. Matka milovala, když jsem se jednou dvakrát za rok přistrojil do sáčka a do kravaty, vždycky na její žádost a vždycky kvůli špatnému svědomí, protože neměla tušení, že to, co jí na mně „přivádělo do hrobu“, byl jenom zlomek toho, co jsem tenkrát doopravdy vyváděl.

A skrze ta rozmanitá trápení, která jsem jí v těch dávných dobách působil, jsem pocítil, že bych si teď měl pro ni jít tak, jak by mě ráda viděla. Na kravatě byl ještě ten původní, mistrovský uzel. Nasedl jsem do tramvaje a jel kolem uhelných skladů ke Strojimportu a do Strašnic. Byl nádherný den. Do Prahy zrovna přiletěli havrani. Nad Olšanskými hřbitovy vlály řidounké mraky, připomínající potrhané záclony ve vykradeném bytě.

Několikrát jsem obešel krematorium kolem dokola, než jsem si všiml okopaných dveří, na kterých visela cedule: VÝDEJ UREN. Po betonových schodech jsem sešel do podzemí. Tam, v šeré místnosti, seděli chlapi v montérkách a jedli párky z konzervy. Za nimi se leskly jakési kovové líchy, jakési naolejované, provozem vyblýskané sanice. V koutě stály vyrovnané rakve. Zeptal jsem se, kde je ta výdejna, a několik rukou s nakousnutým párkem mi ukázalo: rovně, panáčku, rovně!

V holé sínce, osvětlené šedesátkou žárovkou, jsem našel okénko s dřevěným pultem. Pultík byl vyleštěný lokty smutečních kabátů do hlubokého kaštanového lesku. Uvnitř seděl postarší pán v černém plášti, pod pláštěm měl zvalenou králičí vestičku a pod vestou ještě svetr; listoval v časopise a studoval obrázek, který při zběžném pohledu připomínal fotku lví rodinky, hodující na ulovené antilopě. Časopis se jmenoval Extáze. Když si mě všiml, neuspěchaně šoupl magazín do šuplíku a posunul si brýle: „Copak vám můžeme nabídnout, pane!“

„Urnu.“

„Tak to jste tady správně! My tady ani nic jinýho nevedeme... Máte k tomu příslušnej papírek? Ták momentik...“

Nepevným krokem se vydal k dlouhým policím, na kterých stály řady tmavých amfor, matně černých i leskle lakovaných, státem přidělených i extra objednaných. Tady jsou...! Oběti chorob, oběti ideálů, oběti nehod, oběti vlastních drobných zálib, oběti cizích zájmů, oběti pomluv, oběti nedorozumění, oběti času. Zaměstnanec se šoural kolem nich a ukazoval si prstem na pořadová čísla na štítcích. S brýlemi hned na nose, hned na křížovkářském čele luštil drobné, křivě vyražené blechy, několikrát se zastavil a vrátil, znovu kontroloval čísla, ale najednou to už i jemu samotnému přišlo nepřiměřeně dlouhé. S profesionální lehkostí sáhl po jedné té popelnici: „Ták, tady prosim...“

Až teď jsem si uvědomil, že nemám urnu v čem odnést: „Prosimvás, já mám takovej problém... zapomněl jsem si vzít tašku, bylo by možný dostat nějakou igelitku nebo něco?“

Funebrák na mě pohlédl přes brýle obludně zvětšenými panenkami: „Nojo, pane. Kdyby po nás chtěl každej igelitku, víte, co by to bylo igelitek! Jak na vás koukám, vy přece máte venku stát nejmíň toho... Forda Sierru, ne! Tak si to tam donesete v ruce, ne...“

„To máte pravdu... A jak jste to sakra poznal! Já jsem tady vopravdu sierrou!“

Radostí až poposedl: „To je jednoduchý, šéfe, kouknu, vidim! Dyt' já tady taky nejsem první den, žejo...“, zapnul si potěšeně knoflík na plášti. A jako mimořádnou prémii, jako cenu sympatie vyhrabal ze šuplíku velikou igelitku s nápisem GORBATSCHOW WODKA, ČISTÝ DUCH VODKY a urnu do ní nacpal.

„Díky,“ řekl jsem, „a nashle...“

Pán sáhl pod stůl po rozečteném časopise: „Anooo...“

S igelitkou na klíně jsem vezl matku šestnáctkou na Žižkov. Nebyl jsem úplně klidný, a měl jsem k tomu důvod. Znovu a znovu jsem si ověřoval, že něco není v pořádku. Všiml jsem si toho, už když jsem tašku přebíral. Urna byla ještě teplá. Anebo, lépe řečeno, ta urna přímo hicovala. Hřála mě na břicho, naplněna až po okraj horkým popelem. A hřála tím víc, čím víc jsem na to myslel... Pohřeb byl před čtrnácti dny.

Doma jsem ji zamkl do skříně. Příští den mi to hned po ránu nedalo a šel jsem to ještě jednou zkontrolovat. Ted' už bylo všechno, jak má být.

Později jsem ji odnesl na hřbitov, strčil ji do regálku ve zdi a umístit k ní matčinu fotku. Od té doby tam za tou fotkou odpočívá zbytek něčího vyměněného, omylem zašantročeného osudu. Nejspíš je to jedno, protože smysl toho všeho probíhá dozajista úplně jinudy, než jsme zvyklí si představovat. Někud, kam odtud není vidět; a když, tak jenom jako z klece, zavěšené pár metrů pod hladinou na zaolejovaném ocelovém laně, z klece, kde člověk hodiny a hodiny čeká, jestli se mu ukáže anděl, přilákaný kýbly rozmixovaných ryb, které sem seshora z paluby sypou zřízenci, kteří jsou za to – a ne

blbě – placeni, a při tom se spokojeně koukají na přenosnou televizi, jak to strká Real Madrid... a člověk čeká tady dole, uprostřed pokojně klesajícího rudošedého mraku, tu a tam kolem proletí bláznivě roztočená rybí hlava. A když už začne pochybovat a začne se nudit a z dlouhé chvíle si vymýšlet hovadiny, tak se mu teprve zjeví zubatec a usměje se, pokud se anděl, který přišel zvěstovat, že se stvořitel nasral, může a umí a smí usmát. Zjeví se, pohlédne na něj dutým okem a zmizí. A teprve potom, když už je člověk zase sám, ucítí v sobě takovou prázdnotu, jakou do té chvíle nepoznal...

Vypnul jsem televizi ve chvíli, kdy filmaři spustili do vody bezvládnou, klátivou loutku, navlečenou do neoprénu, a začali kolem ní chrstat na kusy rozřezané, zbytečně zabité tuňáky. Všechen ten cirkus se odehrával kvůli tomu, aby přivolali strejčka. Ten se nakonec nechal uprosit a vystrčil z moře dokořán otevřená zubatá vrata, kterými vešla figurína dovnitř, a po chvíli, zle pocuchaná, zase ven. Vypnul jsem televizi, protože nemám rád tyhle pokusy. Nemám rád to napomáhání realitě za účelem senzační reportáže. Aby se znuděná, brambůrky chroustající pakáž u televizoru příjemně lekla. Kdyby bývali natočili, jak žralok polyká skutečného, živého komparsistu, kdyby natočili opravdové neštěstí, díval bych se pozorně až do konce.

Za tři dny jsem si pořádně vyčistil zuby a šel do práce.

11.

Tak jsem se stal pracovníkem v reklamě. S nějakým Špitzem, se kterým jsem sdílel kancelář s výhledem do dvora, jsme se každý den skládali na láhev finské vodky. Kupovali jsme ji u stánku, přilepeného k viaduktu. Prodavač, vychrtlý vousatý chlápek s tváří jak podrápanou od bagru, postával každý den před stánkem, špinavý

bílý plášť kolem něj práskal ve větru, a když jsem ho míjel cestou do práce, nikdy to nenechal bez nadšeného komentáře.

„Tak co, dneska nebude...“ nebo „Přivezli finskou, šéfe, lahůdkovou, mám tam pro vás flaštičku,“ krákal na celou ulici a pokrouceným pařátem, na kterém scházely dva prsty, zběsile naznačoval ten celosvětově srozumitelný pohyb, kterým se posílá kořalka na pouť útroby.

Psal jsem reklamní texty. Vždycky když jsem pak někde na ulici bez varování natrefil na jednu z těch pitomostí, které jsem vymýšlel, ve mně hrklo. Pokaždé když na mě zařvala ta velká černá písmena ze zdi baráku nebo z plakátovací plochy nebo ze stránky časopisu, jsem se upřímně leknul. Nevím proč. Nikdy jsem se toho nedokázal zbavit.

Ředitel sedával s nohama na desce stolu. V případech, kdy je právě neměl na stole, mu vždy alespoň jedna drobně, vytrvale vibrovala.

Začínal jsem je pomaloučku poznávat, ty blahosklonné, samolibé huby, ty třicetileté šéfy, kteří ke svému životu za každou cenu potřebují, aby někomu byli sympatičtí. A nejvíc tomu, kdo je na nich závislý. Ale jakmile mají dojem, že toho dosáhli, potřebují se zase honem ujistit, že jim to nic neubralo na schopnosti kdykoliv ho zamáčknot. Člověk je zajímavý, jenom když je na skřipci; jakmile není ochoten si na ten skřípec sám vylézt, okamžitě se ho zbaví.

Jednou jsme se se Špitzem pozdě v noci zatoulali do jakéhosi pajzlu v centru. Ředitel tam seděl u stolku. Špitz, který k němu choval upřímný obdiv, se tam hned hrnul. Nezbyvalo mi než si přisednout. Ředitel vedl monolog. Kolem něj sedělo pět šest lidí, kteří nedělali nic jiného, než pili panáky a smáli se. Ten smích, ten jsem znal... Po několika vodkách mi ředitel podal ruku: „Mimochodem, já jsem Karel...“

Inu, to jsem přece věděl: „Já vim...“

„Tak mi tykej!“

Příští den jsem ho potkal na schodech: „Nazdar!“

Nasadil nepřístupný obličej: „Dobrý den...“

Další den jsem ho potkal pod schody: „Dobrý den...“

Nasadil udivený obličej, přistoupil ke mně a dal mi ruku na rameno: „Já myslel, že si tykáme...“

Následující den jsem ho potkal na chodbě: „Nazdar!“

„Dobrý den,“ řekl ledově.

Začínal jsem tušit, že to takhle nemůže jít věčně.

12.

Špitz trpěl neutuchající hrůzou, že z něj ředitel jednoho dne ucítí chlast. Směl ho veřejně oslovovat „Karle“ a uměl si toho vážit. Věděl, že může být o tuto výsadu kdykoliv připraven. Nedovedl si představit, jak by se potom mohl ostatním podívat do očí. Musel se každou chvíli napít, aby se z toho všeho nesesypal. K tomu polykal nějaké mentolové pastilky. Probíhalo to tak, že si dal hlt a hned do sebe nasypal hrst pastilek, ale za dvacet vteřin už si nemohl vzpomenout, jestli si vzal, nebo ne, a tak si vzal zas. Byl cítit jako apatyka. Když měl jít k řediteli, stal se z toho celý obřad. Nesčíslněkrát se mě ptal, zda mu netáhne z huby, dělal dřepy, aby se uklidnil, prováděl dechová cvičení a i jinak se choval, jako by šel na rande.

Měl košatou, neustále jitřenou fantazii. Ta ještě znásobovala to, co tak jako tak denně posiloval chlastem: divukrásný, k dokonalosti vycizelovaný stihomam. Bez ustání musel sobě a všem dokazovat, jak je inteligentní. Chcípal hrůzou, že přijde den, kdy přestane být vtipný a zábavný. Měl nutkavou potřebu vyprávět historky. Běžně vyprávěl jeden a ten samý příběh témuž člověku několikrát za den, vždycky s nadšením, s plným nasazením. Potřeboval posluchače. Citoval pořád stejné pasáže z Kennedyho Toola, Jerofejeva, Woodyho Allena, Haška. Miloval komisaře Clouseaua. Pomalu, ale

jistě to začínalo být k posrání. Opakování je matkou nudy. A nuda matkou nenávisti.

Vypěstoval jsem si proti tomu obranu; naučil jsem se ho vnímat povrchově, reagovat, kde se reakce žádá, a přitom si myslet na své. Šlo to; ale poměrně často jsem musel sáhnout do šanonu. Do šanonu jsme dávali tu finskou.

Poslouchal jsem Špitzovo žvanění, zdravil ředitele a vymýšlel všelijaké veselé lži, které nesměly mít nic společného s tím, jak život opravdu vypadá. Bývali jsme tam i v sobotu a v neděli. Stroj na prachy se nedal zastavit; sice to nebyly a v životě nemohly být naše prachy, ale slibotechna musela fungovat. Sloužili jsme nádhernému, lesklému kašparu totální stylizace. Kašparu, na kterého se muselo mluvit zvláštním šišlavým, šroubovaným, důsledně předestilovaným jazykem, jinak hrozilo, že by mohl dostat psotník, mohl by se začít svíjet, mlátit sebou o nábytek, padnout na zem, dávat žaludeční šťávy a mečet: „Já nerozumím, já nerozumím...“

Na dvůr za oknem padalo suché listí, pak pršelo, pak sněžilo, pak znovu pršelo, pak svítilo slunce. Čas plynul.

Špitz měl jednu zvláštní zálibu. Když dostal peníze, šel do vykřičeného domu, kde si rád připlácel za různé nadstandardní služby. Zbožňoval, když si falešně přísná slečna v italské koženkové sukni jakoby vybírá metličku, a ještě raději měl, když si směl lehnout na podlahu a být hrubě urážen, obviňován z fiktivních prohřešků a všelijak popotahován, když musel kničet a dělat pejska a čekat s otevřenou pusou, až mu do ní dáma, která má zrovna službu, pustí kapičku. Potom ještě vždycky koupil sám sobě nějaký praktický dárek.

Jednou si cestou z nějakého takového podniku koupil za neuvěřitelné prachy soustavu kožených řemínků, do které se bylo možno navléci a pořádně utáhnout přezky. Koupil si kurevské kšíry. Když potom dorazil nad ránem domů, tiše se svlékl, aby to nebylo slyšet v dětském pokojíku, nasoukal do řemení své tlusté, neforemné tělo,

natáhl punčochy, které vzal ze šuplíku, a vbudil spící manželku. S dětskou umíněností ji nutil, aby ho ve stavu, ve kterém se právě nachází, vyfotografovala. Pohádali se vzteklým, vyčítavým šepotem. Předhazovali si domácí události. On se do toho nekontrolovatelně pochechtával. Nakonec se usedavě rozplakala a vzala do ruky foťák.

Druhý den dopoledne mi v práci u kafe s bytostně provinilým, nešťastným výrazem ukazoval ty fotky... Před sektorovou stěnou tam na kovralu klečel zarudlý naháč, spoutaný řemínky. Tlustý, okširovaný mnich tam dřepěl pod fíkusem. Odulý Špitz tam bolestínsky hleděl přes rameno a špulil do objektivu sukovitý zadek s hluboko zaříznutými popruhy. Obrovská, melancholická, bolestně se usmívající bárbína. Potom zas detail uraženě se tvářícího pinďoura, přiškrceného jakýmsi obojkem. Až neuvěřitelně připomínajícího mrtvé ptačí mládě, vypadlé z hnízda. Na konci série pak bylo několik obrázků předčasně probuzené, o pět let starší, usedavě plačící blond manželky s rudýma očima. Byl to ten nejpravdivější dokument o životě, jaký jsem kdy viděl.

13.

Pak přišel den, kdy se dostavilo první opravdové delírko.

Začalo to tím, že jsme seděli se Špitzem do tří do rána v kanceláři a hráli šachy. K tomu jsme pili finskou. Jinak to ani nešlo, protože pokud jsme nechtěli dočista zešílet, museli jsme čas od času vypnout. Na spaní už potom moc času nezbyvalo. Ostatně čas nic neznamená, když se člověk pohybuje na břehu prázdnoty. Pili jsme finskou a hráli šachy. Předtím jsme od rána až do půlnoci pracovali. A byl to ten nejhorší druh práce, jaký jsem kdy zažil: muset během několika hodin vymyslet, jak na to, aby nějaký kokot prodal co nejvíc prášků proti bolestem hlavy, cajkových tenisek, plechů, prima kousků ovoce a nafukovacích matrací. Muselo se to líbit řediteli,

muselo se to líbit tomu kokotovi, kterého kromě peněz zajímaly na tom světě už jenom šaltpáky a štětky, muselo se to líbit všem. Když ne, tak znovu. Pořád dokola.

Příští den dopoledne to ještě šlo. Když přišla krize, zalígroval jsem se na záchodě a dal si tam půlhodinku. Slyšel jsem sice, jak mě shánějí, protože ode mě kdosi urgentně chce cosi, ale bylo mi to fuk; usnul jsem. Trochu to pomohlo. Jenomže večer jsem měl číst nějaké svoje texty v Pant klubu nahoře na Hládkově; bylo to v programu a nešlo s tím nic dělat. Šlo jenom jet tam a číst.

Kolem šesté jsem cítil, že to nepůjde úplně hladce. Nebyl jsem ve své kůži. Potřeboval bych čtrnáct dní spát, abych byl. Začal jsem mít trému. S údivem jsem zjistil, že se mi klepou ruce. Stavil jsem se u viaduktu a obrátil do sebe dalších pár vodek. Potom jsem odjel na Hradčanskou, kde jsem měl sraz. Všichni už tam stáli. Byla tam Renda, se kterou jsem v té době žil, bylo tam pár kamarádů a byli tam nějací Britové. Namířil jsem k nim a přes celý podchod se na ně široce usmíval. Najednou jsem ale pocítil, jak ten úsměv tuhne a mění se v jakousi suchou drolivou slupku, která se pomalu odlupuje od tváře. V následující chvíli se něco stalo i se vzduchem. Zhoustl, zežmolkovatěl a srazil se. Připadalo mi, že se snažím prodrat kupředu studeným, neprůhledným vodním sklem.

Sedl jsem si v podchodu, uprostřed spěchajících lidí, na zem. Seděl jsem a upřeně pozoroval ošlapané dlaždice pod sebou. Zdálo se mi, že je to jediná věc na světě, hodná v tu chvíli pozornosti. Anglosasové poněkud zrozpačitěli. Renda, dobrá duše, šla ke mně a povídá: „Honziku, vstávej, přece tady nebudeš sedět do rána...“

Postavil jsem se a šel s nimi na autobus. Britové mi šeptali vzpružující fráze: „To bude OK... Všechno bude dobrý... Jóó... Dobrý, dobrý... OK, OK...“

Jenomže o minutu později, za Prašným mostem, se mi v autobuse zamlžil obzor natolik, že mě Renda raději duchapřítomně vystrčila ven a jela mě omluvit.

Trvalo mi nekonečně dlouho, než jsem přešel ulici, na které byl v té době minimální provoz. Nemohl jsem prostě udržet ten správný směr. Několikrát jsem vstoupil do vozovky, abych po chvíli zjistil, že jsem se vrátil zase na tu stranu chodníku, odkud jsem původně vyrazil. Pár chodců se zastavilo a s jistým údivem mě pozorovalo. Připadalo mi, že jsem se octl v nějaké prostorové smyčce. Naproti vozovně byl mírný svah, pokrytý vlhkým listím, blátem a všelijakým svinstvem. Tam jsem měl namířeno.

Nakonec se mi to přeci jen podařilo. Lehl jsem si na záda do listí, nohy nechal na chodníku a díval se do nebe. Strašidelnou rychlostí tam plula klokotající, vařící se oblaka, která na sebe poznenáhlu začala brát podoby různých důvěrně známých tváří: viděl jsem tam Ludvíka, Bobra, Toníka, dávno mrtvého Kvítka, nedávno zmizelého Šebka, jistého Levoru, Mirku, Pavlínu, Radku, jednookou cukrářku Schreckovou, vedoucího konzumu Laboutku, jeho ženu a jejich vyjeveného syna Laboutku, kterému jsem před třiceti lety rozbil hlavu šutrákem jenom proto, abych na sebe upoutal pozornost krásné paní Laboutkové, která se na mě podívala, vzala mě za bradu, řekla „to už nikdy nedělej...“ a naplnila mi duši bezejmenným zmatkem...

Vůbec jsem neměl vliv na to, kdo se mi v té síni času zjeví a v jakém pořadí. Hlavou mi táhly vzpomínky, ale nebyl jsem si jistý, zda jsou to moje vzpomínky. Viděl jsem, jak čtyřletý kluk kreslí klacíkem do písku veliký kosočtverec s čarou uprostřed, zatímco holčičky ječí smíchy; nevědí přesně, co to znamená, ale už vědí, jak správně reagovat. Vtom přiletí facka, klacík vypadne z ruky, a další facka. Mamina řve: „Co to je! No co to je! Můžeš mi říct, co to je!!!“ a ten čtyřletý rychle čará přes kosočtverec prstem a říká do země: „Vořu...“ Přívál facek: „Já ti dám vořu! Ksindle! Mizerná! Já ti dám vořu! Počkej...“

Viděl jsem otce od rodiny, jak se opírá o sloup autobusové zastávky, kabát na něm vlaje, záměrně co nejhlasitěji krká a říká rozsvícenému, marťanskému městu pod sebou: „Ty svině... seru na tebe... svině jedna... a seru na všechny, voe... idioti,“ a přednáší

tichým hlasem autům, která jej míjejí, a v těch autech sedí jiní lidé, topení zapnuté, zapalovač v palubní desce nažhavený, rádio hraje a lidé říkají: „Tyjo! Ten jí má! Tyjo! He, he...“

Všiml jsem si, že ke mně tu a tam přistupují lidé a ševelivě, mlžně hovoří. Zaregistroval jsem dva policisty, jak vystoupili z auta, šli ke mně, postáli nade mnou, jeden mě kopl do nohy, řekl „je živej...“ a zase odjeli.

Po několika hodinách jsem se posadil. Byla noc. Vzduch byl ostrý a čistý jako po dešti, ačkoliv jsem si nepamatoval, že by bývalo pršelo. Předě mnou byla ulice. Tu a tam po ní projelo auto. Lampy veřejného osvětlení bzučely. Za nimi, přímo předě mnou, stály vedle sebe dva stejné baráky, ale když jsem se tam podíval pořádně, nebyly to tak docela baráky... byly to dva masivní čtvercové dřevěné reliéfy. Viděl jsem dvě obrovité desky, do kterých byly vyryty dva stejné obrazy, dvě stejné ilustrace. Na první stála řada sobě podobných, hubených, zakaboněných chlapíků, na hlavě nesmyslně velká sombrero, přes vychrtlá prsa nábojové pásy a kolem pasu navěšená pouzdra s dlouhými noži. Všichni se nakláněli k jedné straně jako bedly jedlé a mračili se. A za jedním každým tím chlapíkem se krčil jakýsi ještě mnohem zamračenější čert, jakýsi temný stín, a černým pařátem kradmo sahal po kloboukářově noži... Pod tím byl naivní hospodskou frakturou, lidovým gotickým písmem vyryt nápis: *Takto si indiáni rádi půjčují nože*. Pak jsem studoval druhý reliéf... byl navlas stejný, jenom snad se ti příkrčení ďáblové, pokud to vůbec bylo možné, mračili ještě víc. Pod tím jsem četl: *Takto indiáni neradi vracejí nože*.

Díval jsem se, díval a díval. Bylo to tam pořád. Mezi mnou a těmi ikonami svítily regulérní pouliční lampy, všechno bylo napohled v nejlepším pořádku, auta jezdila doleva, doprava, tramvaje plně modravě fosforeskujících cestujících se kymácely po kolejích.

Kolem jel taxík. Vsedě jsem na něj zamával. Kupodivu zastavil. Měl jsem na kabátě a všude po těle nalepené listí, bláto, papírky,

nedopalky. Taxíkář si mě se zaujetím prohlédl: „To jsem ještě nezažil... Kdepak se dá dneska takhle zřídit, pane...?“

Rád bych mu to byl vysvětlil. Zkusil jsem promluvit. Nešlo to. Tak jsem mu jenom ukazoval, kudy má jet. Mávl jsem doprava, odbočil doprava. Píchl jsem prstem do Velkého vozu na nebi, jel rovně. Ukázal jsem doleva. Byla tam dlouhá řada domů a žádná odbočka. Pochopil to a jel pořád rovně. Nakonec mě dovezl domů. Nemohl jsem si vzpomenout, jak se vystupuje z auta. Trpělivě mi to vysvětlil. Dokonce mě ani neokradl při placení.

14.

Pak se dny rychle začaly podobat jeden druhému. Začaly se sesouvat do sluncem prozářeného, fantastického bezčasí. Myslel jsem, že je středa, a ona byla neděle.

Ztrácel jsem se v bludišti podivuhodných jeskyň, štol a chodeb, uliček, plácků, cimbuří a kasemat, běhal po blikavě osvětlených ochozech nad černými jámami a děsil se velkých červů, mrskajících se nepopsatelně odporným způsobem těsně pod stropem nad mou hlavou. Lekal jsem se hovnivých zombí, mátožících se za mnou hodiny a hodiny neměnným, vyšinutým krokem. Prchal po uzounkých římsách, pod nimiž zela propast, vyvolávající mdlobu už při pouhém pohledu dolů. Vznášel se v gigantické jeskyni, kde téměř neplatila přitažlivost, nad jakousi ponurou pagodou, na jejíchž terasách se hemžili smrtonošové a blátotlačky. Létal jsem a padal. Za tajnými dveřmi šmejdily choromyslné opice, sekající krvavými hnáty, a uprostřed chodeb jsem potkával pochodující trojnožky, nadané schopností způsobit na dálku záchvat smrtelné melancholie. Uch!

Tápal jsem v labyrintu počítačové hry. Byl jsem tím cele zaujat. Z rychlých, nepřestávajících běhů strakatými koridory se mi motala hlava. Ze začátku se běžně stávalo, že jsem tu a tam musel vstát

a jít se rychle vyblít. Postupně jsem si ale zvykal. Stával jsem se součástí reality za zrcadlem. Jméno té hry bylo Quake. Nakonec jsem, po několika měsících na židli prokymáceného času, dospěl až do skalního dómu, jehož strop se ztrácel kdesi ve věčnosti. A tam, uprostřed prskajícího lávového jezírka, na mě čekal ničemu živému podobný tvor, mávající pugétem hnijících chapadel, aby mě poučil o zbytečnosti každého rozumného snažení a zároveň i o vítězství touhy nad pouhým mechanickým bytím, ať už je ta touha a to bytí jakékoliv. Jeho jméno bylo Shub-Niggurath.

Měl jsem v té době nové tělo; plochý, trochu, pravda, vymaštěný obličej s hrubě přitesanou čelistí, nicotnou hlavičku vraženou mezi rameny, přesahujícími každou rozumnou mez, na sobě kovově opalizující pancíř, na nohou stříbřité kosmické lyžáky, v ruce podle potřeby brokovnici, paprskomet či bazuku. Vypadal jsem jako skládací figurka z dětského čokoládového vejce. „Quake“ znamená třásti se, chvěti se.

Vydržel jsem to přesně rok. Potom jsem napsal na počítači značky Macintosh výpověď.

15.

Několik týdnů jsem odpočíval a nedělal vůbec nic.

V Jizerských horách je nahoře v kopcích ves Horní Polubný. Tam jsme v jedné chalupě v jednom kuse vařili guláš pro deset lidí, chodili do hospody, chodili do lesa a hráli karty. Byli tam známí majitele domu, pár žoviálních chlapíků, pár zakřiknutých ženských. Odjížděli a přijížděli.

Každé ráno jsem šel po louce vykadit se k starému betonovému bunkru na kraji borového lesa. Hluboko pode mnou, na dně údolí byla ves. Důkladné německé baráky s příkrými střechami, srocené kolem vysokánské kostelní věže. Díval jsem se, jak se z těch baráků

houlí. Vypadalo to, jako by se ta mlha valila přímo z oken, dveří a kominů, zaplavovala vesnici a plazila se vzhůru po stráních, zatímco tady nahoře už hřálo slunce.

V bunkru bylo místo tak pro tři chlapy v kabátech, pro tři mariášníky, pro tři ztracené padákové myslivce. Kamna nebo stůl nebo kulomet se sem už v žádném případě nemohly vejít.

Chodil jsem celé dny po lesích, sbíral masáky a špičky do polívky a míjel po mezích rozhozené řetězce bunkrů, podobné omšelým lebkám v kostnici.

Nebo jsem listoval ve starých albech, plných zažloutlých fotografií. Všechny ty fotky pořídil hostitelův prastrýc za první světové války kdesi na italské frontě. Byly tam snímky zasněžených horských štítů, vyfešákováných lajtnantů, válečných kobylek, vlekokoucích zoufale těžké kanóny, byly tam obrázky vážných vojáků, mastících ferbla ve stínu polní kuchyně. Pak následovaly desítky fotografií, na kterých žádní lidé nebyli. Byly tam jenom stromy. Několik stran alba zabíraly stromy. Duby, buky.

Proč furt fotil stromy, říkal jsem si. Proč tolik stromů...? Potom jsem si všiml, že na spodních větvích těch dubisek lpí jakési drobounké smetí, jako by tam lezli mravenci. Zaostril jsem. Seděli tam jeden vedle druhého vojáci s čepicemi naraženými až k očím, s úzkými rameny, s neforemnými bagančaty, kouřili neviditelné cigaretky a vytřeštěně zírali do objektivu. Dvacet vojáků vedle sebe na jedné větvi. Tak takové to byly stromy... Kam ale zmizely, říkal jsem si. Kdyby tu někde takové duby byly, určitě by se mi to už doneslo; v tomhle digitálními senzácemi prolezlém světě se přece nic neutají. Ve světě, obšťastňovaném novými a novými vydáními Guinnessových knih rekordů. Kde jsou? Vždyť je to teprve osmdesát let! A ti lidé...? Ti malí, spoří, kostnatí chlapíci s nepředpojatýma šedýma očima, s tuhými kníry?

Šel jsem se projít do lesa. Les byl plný borovic a bříz, které byly tak tenké, tak nicotné, že by je stačila přerazit pouhá myšlenka. Pod nimi se procházeli tuční, vzdychající, maniodepresivní výletníci.

Když jsem se vrátil, chtěl jsem si s někým pohovořit, chtěl jsem si povídat s Fandou: „Člověče, ty seš z tý Plzně, tak jestlipak víš, že na plzeňském nádraží byly vodjakživa všechny vokna pekelně zasviněný, a jenom jedno jediný vokýnko bylo vždycky čistounký a vzorně vyleštěný... To bylo totiž vokno, na kterým byla zevnitř nalepená papírová americká vlaječka, asi takováhle, už celá zežloutlá... taková jako vzpomínka na lepší časy... Proto to vokno pravidelně cídili. Tomu říkám, Fando, smysl pro tradici!“

Všichni mlčeli, a nejvíc Fanda. Po dlouhé době povídá: „A tim mi chceš jako říct, že si Plzeňáci nemejou voknááa?!“

16.

Radka nosila bubikopf, onen prvorepublikový výboj nezávislosti v mezích zákona, onen na lékárnických vahách vyvážený výraz měšťáctví a zároveň sklonu kurvit se, což k sobě ostatně patří. Nosila vzadu vysoko rovně seseknuté vlasy a pod nimi vyholený krk, a vepředu jí zrzavé chrouny lezly do obličeje. Ten vyholený jugendstil na zátylku, to rafinované předstírání ochoty být znásilněna krutým světem, ten koketní žlábek, ten mě ničil vždycky... Ale Radka, ta byla taková do hloubi duše. Měla sklon přivádět sama sebe do situací, které jí působily všechny druhy psychické i fyzické bolesti. Její styl se jmenoval „donucena...“. A protože měla navíc tělo jako loutka od Trnky, tenké tělo krejčovské panny, propadl jsem se do toho hůř než kdy předtím. Spát s ní se podobalo sebevraždě.

Schovávala se před životem. Přesně rozlišovala tu část skutečnosti, ve které je doma, a tu druhou, o které nechce nic vědět. To bylo to hlavní, co nás spojovalo.

Mívávala záchvaty marnosti. Stávalo se, že přestala uklízet a mýt nádobí; v dřezu pak byla kupa něčeho, na čem bujela šedá čepice plísně. Na zemi se válely papíry, fotky, ponožky, kalhotky. Otevřené

šuplíky předváděly bílému dni svůj zmatený obsah. Všude ležely chuchvalce. Ale jako za ničím, co dělala, ani za tímhle nebyla prázdnota... byla to živá, zmatená výpověď. I ten bordel kolem ní měl duši.

Dvakrát třikrát do týdne jsme koupili láhev vodky, šoupli ji u ní doma na mrazák a pak ji rychle vypili. Potom jsme šli do postele a tam jsme se navzájem krájeli na kusy a zase to všechno zaživa přišívali zpátky.

Jednou koupila něco, co vypadalo jako krém na holení. Svlékla se, nastříkala to na sebe, rozetřela po celém těle a postavila na kafe. Po pěti minutách mi nabídla, že z ní můžu vytahat všechny chlupy. Rozechvěle jsem jí sáhl mezi nohy a hned napoprvé mi zůstal v ruce kompletní kačer. Zbytek ze sebe spláchla ve sprše, a vystoupila z pěny zbavená všeho chmýří, hladká a holá a bílá jako holandanka. Díval jsem se na ni, jako bych viděl první ženskou v životě. Koukala se mi do očí, nebo spíš skrz oči, nebo spíš za oči, někam. Ale s jakou odevzdaností! Uměla se dívat skrz ty zrzavé pačesy, které si nechávala viset přes obličej, přímo do epicentra osudu. Tam se cítila doma... v místech, kde by se každý jiný rozpadl na kusy. Měla náтуру hlubinné ryby.

Sedla si na pračku a rozevřela nohy. Spatřil jsem, jak se jí dole pootevřela čárka. Jako by se na mě křivě usmála holka ze střelnice. Lino se mi zhouplo pod nohama. Potom jsem do ní tři dny nepřetržitě strkal rozedřeného ptáka a nemohl přestat. S mozkiem zatopeným slanými šťávami jsem se přistihoval, jak dlouze zírám skrz záclonu na lidi, postávající venku na refýži, a potom zas na její zadek, na její hubená záda, na ty její přistřižené vlásky, čarající rytmicky po polštáři, a přitom mi kdoví proč po obličejí putuje několik řídkých, nic neznamenajících slz. Zadnici měla tak zvláště hebkou a citlivou, že jsem se v téhle situaci nikdy neodvažoval tvářit jinak, než jako kdybych jí koukal rovnou do očí. I teď jsem se snažil to svoje sentimentální blbnutí držet na uzdě.

Zapomněli jsme jít do práce, zapomínali jsme se najíst. Pili jsme vodku a s pálicí žáhou se převalovali v proměnlivé měsíční krajině

propocených prostěradel. Mezitím na mě z čirého rozmaru taky nachrčela tu zázračnou pěnu a odchlupila mě od hlavy k patě. Hlavu, tu vynechala. Jinak nic. Potom chtěla, abychom se na sebe šli podívat. Zrcadlo bylo v předsíni.

Zděsil jsem se. Uviděl jsem napuchlé devadesátikilové nemluvně. Moučného červa s přimontovanou ostrříhanou, rychle mrkající lidskou hlavou. Uviděl jsem jakousi lysou kreaturu, urážející poctivé záměry matky přírody. Raději jsem dostrkal Radku k posteli a skočil zase zpátky do té zahřáté tůně.

A tak se stalo, že jsem nadobro zapomněl, že právě po těch třech dnech musím jít brzy ráno do nemocnice na vyšetření tlustého střeva. Měl jsem už hezkých pár měsíců problémy s krvavou kaší, která mi tekla ze zadku; nakonec už to nešlo dál, a tak jsem s tím zašel k doktorovi. Doktor si navlékl gumový prst, zběžně se ve mně pošťáral (v ordinaci bylo puštěné rádio a hlasatelka zrovna sdělovala, že podle posledních výzkumů amerických specialistů bylo zjištěno, že již nenarozené děti v matčině lůně zívají) a vyplnil objednávku na vyšetření. Na rozloučenou mě přísně, a přece jaksi opatrně varoval, ať tam určitě zajdu, že by to mohlo být „vážné“. Obvodáci nikdy neřeknou slovo „rakovina“ a asi dobře vědí proč. Nemůžou potřebovat zástupy na zdřevěnělých chůdách odcházejících, bledých fekstů, snažících se hned před jejich ordinací neobratně skočit pod tramvaj...

Fakt, že mám být příští den ráno ve špitále, se mi znenadání vynořil z houstnoucí mlhy spánku těsně předtím, než bych byl býval konečně usnul. Radka už oddechovala a chraptivě předla ze spaní. Zdál se jí pravděpodobně jeden z těch jejích snů: „... a zdálo se mi, že držím v ruce pistoli a někdo mi přikazuje, že mám jít po mostě přes potok k takovému stromu, co stojí sám na pahorku uprostřed velikánského pole. Tak sem šla k tomu stromu a už zdálky sem viděla, že na něm visej hrušky, a pak sem uviděla, že každá ta hruška je taková jako

polo průhledná, jak ryba v aspiku, a v každý je vevnitř jedno malinký miminko; a ten hlas mi přikázal, že mám tou pistolí ty hrušky jednu po druhý sestřelit. Tak sem namířila, a najednou sem měla dojem, že se mi ta pistole pohnula v ruce, že je živá, tak se podívám a vidím, že to není pistole, ale chlapský přirození...”

Odolal jsem pokušení ji ještě aspoň trošičku probudit. S nadlidským úsilím jsem spustil nohy na koberec. Jakž takž jsem došel do kuchyně. Bylo mi, jako bych vstal po dlouhé nemoci. Podíval jsem se na sebe. Všude, kam bylo možno dohlédnout, jsem viděl chaoticky rozhozené řetězce cucfleků, temných modřin a škrábanců. Venku už byla tma. Naposled jsem si loknul vodky a jel domů.

V jedenáct večer jsem začal pít tři litry projímadla, které mi doktor věnoval. Na malinově rudé etiketě stálo: PÍT PO MALÝCH DÁVKÁCH KAŽDÝCH 15 MIN. Pil jsem po malých dávkách nahořklou, chcíplotinou chutnající kapalinu a čekal. Čekal jsem dlouho. Nakonec jsem usnul.

Probudil jsem se uprostřed noci a s údivem hleděl na lysé břicho, vyduté do velikosti helmy. První, co mě napadlo, bylo dojít do šuplete pro starého angličáka, postavit ho na vrchol té úžasné hory a pouštět ho dolů... Na to už mi ale nezbyl čas. Tak tak jsem stihl doběhnout na hajzl.

Vypadalo to, že se tělo rozhodlo zbavit se úplně všech tekutin. Venku už začínali zpívat ptáci a já tam pořád seděl. Napadlo mě, že je docela možné, že takhle umřu a najdou mě až za pěkných pár dní, vsedě, s otevřeným časopisem před sebou. Časopis se jmenoval Max a nepřečetl jsem z něj ani jedinou řádku, protože mi všechno skákalo před očima. Nakonec jsem se dopracoval k pocitu, že jsem přestal fyzicky existovat. Paradoxně se mi ulevilo.

Bylo šest ráno a bylo mi, že bych stěží dolezl zpátky do postele. Ale řekl jsem si, že když jsem absolvoval tohle a přežil to, že na to vyšetření půjdu. Raději jsem se už na své odchlupené tělo ani nepodíval, rychle jsem se oblékl a stihl dorazit na internu pět minut

před termínem. Doktor, který vypadal, že už leccos viděl, mi letmo pokynul: „Běžte dál, hned tam budu. Sestřička vás zatím připraví.“

Sestřička byla sympatická tmavovlasá ženská s upřímnými očima. Vybafla na mě: „Tak, pane Beneš, svlíkněte se nám, pan doktor tady bude hned.“

„Tak já počkám, až pan doktor přijde...“

„Ale kdepak, já vám přece musím dezinfikovat prdelku, pane... tak šup! A tu košili si sundejte taky, ať nám nepřekáží!“

„Já bych radši...“

„Ale pane Beneš, já už takovejch chlapů viděla... To bych moc ráda věděla, čím byste mě asi tak moh překvapit!“

Netušila, že se to za chvíli dozví.

„Tak ale už ať jste svlečenej! Ať to nezdržujem, až pan doktor přijde!“

Poslechl jsem. Košili jsem si sundal taky, aby nepřekážela. Bylo to už jedno. Sestřička stačila ještě říct: „No tak to vidíte, že...“, ale pak vypadla z role. Rychle mi přetřela zadek nějakou tinkturou a vypařila se. Na pultíku vedle lehátka ležela dlouhá nerez hadice s nestranným, lhostejným okem kamery na konci. Napadlo mě, co všechno to oko už asi vidělo. Pak přišel doktor. Doufal jsem, že nic neřekne. Nezklamal mě. Nedělal mi to ještě těžší. Řekl jen: „Hmmm... Jo. Tak se položte sem...“

Za pár dní jsem se dozvěděl, že to není nic vážného. Šetřit se, nepít, pravidelně jíst, sedat v odvaru z dubové kůry a mazat se nějakou mastí.

Nic z toho jsem vlastně nedodržel.

17.

Když mi za nějakou dobu došly peníze, přišel čas prodat ty perlové náhrdelníky, které matka celý život úzkostlivě opatrovala v zamčeném šuplíku a jen jednou za čas, při zvláštních a významných

příležitostech, je vytahovala a říkala: „Prosímte, Honzo, teď mě ale vopravdu poslouchej, heleď, tohle jsou *perly*, v tom je celý jmění! Až tady nebudu, nech mě domluvit, až tady nebudu, tak si je vem k sobě, a ne abys je hned prodal nebo někomu dal, nech si je a prodej je, až to budeš nutně potřebovat, jednou budeš mít taky rodinu... A nezapomeň, jakou má cenu, sežeň si někoho solidního, kdo ti je napřed odhadne, rozumíš!“ Použil jsem tedy všechny známé, abych sehnal někoho solidního. Nebylo jednoduché sehnat specialistu na tenhle druh šperků. Perly, rekvizita z potápějíčho se Titaniku, koho to dneska zajímá. Nakonec byl osloven majitel starožitnického krámu na Starém Městě. Kapacita, prý. Znalec, který hned tak s někým neztrácí čas. Byl jsem ohlášen, pozván a očekáván.

Dorazil jsem ve smlouvenou hodinu. Chvilí jsem obcházel vitríny s vystavenými kousky; pohled na malé cedulky, přilípnuté ke všelijakým zašlým cetkám, chtě nechtě posílil mou naději; 49 300, 85 750, 240 000... Pokladní mě nenechala dlouho předstírat, že mě zajímají nahaté nymfy, diskutující se stříbrnými jeleny. Lhostejně vrkla: „Budete si přát, prosím?“

„Jsem objednan k šéfovi na jedenáctou.“

„Ano...?“

„Beneš.“

„Pan Beneš! Posad'te se, prosím, pan ředitel má jednání, za chvíli tu bude. Můžu vám něco nabídnout, minerálku, kávu...“

Nechal jsem si udělat kafe. Za minutku se ve dveřích zjevil šéf v proužkovaném obleku. Přerušil kvůli mně jednání. Nebo to s úspěchem předstíral. Měl hladce vyholené, morčí tváře, malou chtivou pusinku a řídké kotlety, které vypadaly jako nalepená rekvizita: „Ano... dobrý den... ano... to jsou ty perly, že ano... račte prosím dál, podíváme se na to. Posad'te se laskavě.“

S poněkud slavnostním pocitem jsem po kouzelnicku vytáhl změt' náhrdelníků. Šéf mě přestal vnímat, nasadil si do oka kukr a přitáhl si lampu: „Tak... se... na to... podíváme...“

To zvláštní zaujetí mi tak trochu prozradilo, jak asi přišel k penězům. Dýchlo na mě Rakousko, dýchla na mě první, druhá a třetí republika; tenhle druh zaujetí pro prachy se nedá naučit, ten se dědí a funguje napříč všemi garniturami. Je třeba pocházet z rodinné vily na kopci nad městem, je třeba vyrůstat v psychóze sladkého strachu o majetek a zároveň v jistotě, že člověk nikdy nebude mít nic společného s těmi tam dole, je třeba mít latentní žaludeční vředy, aby to člověk pochopil...

Šéf se ozval. Zašišlal jako zklamané usráně: „Ale pane Beneš... to je Jablonec...“

„Prosím?“

„Vobyč bižuterie, pane... co tam máte dál?“

Musel jsem vydržet, dokud mu neprošlo rukama všech dvacet šňůr. Prostudoval jednu po druhé. Nepovolil. Potom odložil kukr a definitivně zhasl lampu: „Tak, pane... těch devatenáct můžete vyhodit. Tuhle bych *možná* nevyhazoval, protože ta spona je zlatá. Nashledanou.“

Najednou jsem přesně věděl, o čem to je... Matka, která celý svůj život toužila po pocitu zabezpečení, po bohatství, se nakonec upnula na tenhle náhradní sen. Adoptovala ty perly jakou malou satisfakci za svůj nevydařený osud; za malicherná, pomalá, mumifikující léta, strávená v panelovém tři plus jedna s nevtipnými sousedy, s kanastou, s dnes a denně zapnutou televizí, s cizím, věčně stejné fórkou vyprávějícím, prdícím chlapem vedle sebe. Určitě původně aspoň tušila, že ty perly jsou z Jablonce. Ale nakonec sama sebe přesvědčila, že doma v šuplíku opatruje poklad, a že když ne ona, tak aspoň já se budu mít dobře, až jednou...

Vyšel jsem na Národní. Napadlo mě, že bych ty šňůry mohl dát nějaké malé sympatické holčičce na hraní, určitě by to ocenila. Jako z udělání však byla ulice plná nafrněných, egocentrických, odpudivých spratků.

Tak jsem je hodil do popelnice.

18.

Přišlo léto a podrážky bot se začaly lepit na asfalt. Pořád jsem nikde nepracoval. Každé pondělí jsem si říkal: Ještě tenhle týden, poslední, a pak už vážně...

Potom udeřila vedra. V pětatřiceti ve stínu jsme se s kamarádem Kratochvílem potili U Raka a říkali si, že by nebylo špatné vypadnout z města. Udělat si výlet.

Nasedli jsme do auta a vyrazili směrem k Českému středohoří. Po točitých okreskách, lemovaných šarkou zničenými švestkami, jsme se nakonec doplazili až k těm dávno vychladlým bábovkám, táhnoucím se od obzoru k obzoru. V prašných Lounech jsme si dali pivo. A pak, za chmelnicemi a visutými kamennými mosty, za polorozpadlými samotami a podřimujícími vesnicemi, se před námi otevřela holá druhohorní krajina, a v té krajině se černaly strmé sopky, a jméno té nejbližší bylo Oblík. Zamířili jsme k ní.

Po polní cestě, ztrácející se v křovinách, jsme se dokolébali až k jejímu podhůří. Zezadu se mi o rameno opíral pes, český dobráček, a neúnavně mi olizoval ucho. Hora strměla nad námi. Blížil se večer. V roklině, kde cesta nadobro končila, jsme zastavili. Dál už byly jen šípký, bodláci, do vrtulí zkroucené pařezy, hadími těly oblýskané kameny, staleté stromy.

Sedli jsme do trávy a se suchým lupnutím otevřeli láhev štoky. Pak si kamarád vzpomněl, že nemá pro psa vodu k pití, sedl zas do auta a odjel shánět vodu. Vydal se do nejbližší vsi, ta ves byla přilepená na druhé straně údolí, a její jméno bylo Raná.

Pozoroval jsem vzdalující se koncová světla. Pak jsem vykročil jen tak nazdařbůh do svahu. Kolem byl zpustlý, dávno opuštěný sad; léty skoro zkamenělé stromy byly omotány popínavými šlahouny a trním. Došel jsem k vysokému stromu, visícímu nad vymletou kotlinou. Jakýsi náhlý rozmar mě přiměl vylézt na něj.

Usadil jsem se v rozkomiňhané koruně. Kolem dokola se rozprostírala pomalu dýchající krajina. Nádech a výdech mohly trvat i desítky let. Rytmus byl jednou provždy určován pomalými osudy vesnických ochlastů, kterým trvá celá dlouhá desetiletí, než propijí barák, než výtržnostmi a bitím donutí ženu a děti, aby je konečně opustily, a než se pak pod tíhou samoty oběsí na půdě. Jejich příběhy jsou pak vypravovány pomalým hlasem v odpoledních hospodách, kde do zívání hostů huhňá zasviněný větrák, a u nedělních obědů. Parchanti, nimrající se ve svíčkové, zaslechnou jenom: „... a jak bylo celý léto horko, tak to v něm všechno povolilo, a když ho tam našli, tak prej byl až na zem... hodně prej přes dva metry... si to představ... to aby se z toho ještě i ten, co ho našel... Eště, že se toho Máňa... viš... chudák!“

Začalo se rychle stmívat. Po nebeské báni se neslyšně sunuly družice. Hvězdy se třepotaly v mezerách mezi nitkami mraků jako prvoci v kapce špíny. Zbytky středověkých tvrzí se propadaly do země. Smrad prasečáků se měkce valil po polích.

Černý švihák hořce žbluňknul. Pořád ve vleku toho rozmaru jsem odhodil triko, košili, jednu botu, druhou botu, gatě, všechno jsem to postupně naházal do trávy, a jako bledý vzdychající orangutan jsem dřepěl na větvi v masách letního vzduchu, hrnoucích se po úpatí hory, drže za hrdlo flašku s fernetem jako poslední a jediný odznak civilizace.

Něco se dělo. Ale vůbec jsem nevěděl co. Najednou jsem ucítil, jak se pode mnou zlehka posouvají zemské kry, jak se o sebe třou a jak táhle, sotva slyšitelně skřípou. Hrnky v kredencích začaly drnčet. Spatřil jsem lány cukrové vaty, ze které by rozbolely zuby celé národy. Uviděl jsem obrovské prázdné futrály času, které nikdy nikdo nenaplní ničím jiným než řečmi. Vymletým sítem paměti proplouvala hejna slov, která se na druhé straně nafukovala jako těsnící pěna a ucpávala mi zevnitř lebku. Bylo to, jako bych strčil hlavu do obrovitého krasohledu a nemohl se přestat dívat.

Slunce se kutálelo po obzoru, skákalo po kopcích jako kulový blesk, lítalo kolem Země pekelnou rychlostí. Země se usmívala jako mrtvola v ledu. Rtěnkou zmalovaný kachní zobák Asie se hluše otvíral a zavíral. V křehkých kostech vteřin se přesýpaly střepy vzta- hů. I mezi nejpitomějšími, zdánlivě mrtvými předměty pulzovaly neustále se rozrůstající mlhoviny čistě logických sounáležitostí. Vztahy mezi krabičkou sirek a rohlíkem, kdyby je někdo dokázal opravdu důsledně popsat, by zavařily hlavní počítač Pentagonu... Viděl jsem, že vesmír se kamarádí *sám se sebou*... K zblití!

Oceán se vzdouval a v hlubinách trhaně pluli přízrační, lidským okem nikdy nespátření tvorové. Inkoustovými vodami proplouvaly sinalé podmořské bombardéry a světélkující mořští koníci hopkali mezi korály jako mažoretky. Stal jsem se plavcem a zároveň kýmsi, kdo se k plavci zvolna, ale jistě přibližuje, napojen neomylnými sen- zory na bezstarostná výletníková tempa. Přibližoval jsem se sám k sobě a cítil v dásních, jak to chutná, přepůlit funícího, kopajícího mravence, jak chutná polykat sousto, jehož součástí je ještě řvoucí hlava.

Seděl jsem v nadbytečně velkém, nešikovném stroji těla, obklo- pen bublajícími tekutinami, prskáním nervových spojů, vrzáním kostí, hudrováním slinivky, tlukotem pump a čerpadel, suchým ko- krháním plic a drnčením různých zbytečně složitých, poruchových agregátů. V biologické mašině, zaměstnané na plný úvazek přeludy, které sama produkuje. Seděl jsem, navlečený v tom klaustrofob- ním skafandru, v té krvavé pracovní rukavici, a měl před sebou nepředstavitelný úkol: tahat to na sobě až do smrti. Pucovat to ve vaně, venčit to, čistit tomu zuby, stříhat nehty, chodit s tím na hajzl, do kina a k Meinlovi. Trpělivě v tom hodiny a hodiny čekat, než to konečně usne, aby si to odpočinulo, jinak to příští den nebude k použití. Bez přestání to kočírovat pomocí zmatené, komplikované soustavy ovladačů. A to všechno bez jakékoliv teoretické průpravy, bez příručky, protože jenom základní manuál k ovládnání tohoto

monstra by zaplnil několik veřejných knihoven. Jen problematika smrkání, čištění a údržby dutin spojených s činností nosohltanu by zabrala půl knihovny. „Základy smíchu“ by musel být třicetisvazkový slovník, ale k němu by patřila několikametráková hromada dodatků...

Kolem dokola se nacházelo strašlivé rejdiště forem. Není v lidských silách popsat všechno, ale je možné tu a tam nahlédnout do té bezedné, jiskřící jámy, do Macochy kolektivní mysli, na jejímž dně pomalu buší společné srdce nás všech, a to srdce se jmenuje „zvyk“ ...

Na vteřinku mě napadlo, jestli mi tam na tom stromě zkrátka a dobře nepřeskočilo. „He he...“ zasmál se hlas, který si pro ty případy nosíme všichni v sobě, „... to bys z toho vyváz lacino, dobytku...“

A tak jsem se dál držel své kývající se pozorovatelný, něco drmolil, lil do sebe štok a viděl všude kolem sebe, že evidentně nastává soumrak pojmů.

19.

Za hodinku probleskly mezi spletenými keři reflektory. Slezl jsem dolů a rychle na sebe naházet hadry. Pod svahem dutě buchly dveře a ozval se radostný štěkot. Byla naprostá tma, ale psí oko se nenechalo zmást; spíš jsem tušil, než viděl, jak ke mně směřuje trávou černé torpédo, a hop! Musel jsem drbat na břicho, musel jsem drbat za krkem.

Potom jsme se usadili na travnatém pahorku.

„Minulej tejden sem se byl projít na Olšanech, tam dole na starým hřbitově, a tam, jak je ta morová jáma, na mě padla taková ňáká slabost, tak si zapálím cigárko a sednu si... a zničehonic ke mně příběhne takovejhle žíhanej vlčák a nese v hubě zakousnutý kotě, kouká mi rovnou do vočí a podává mi ho jako dárek... tak mu

řikám: ‚To se dělá! Kdes to vzal! No kdes to vzal! No tak mi ho dej, ty parchante... No dej mi ho!‘ Ale jak sem natáh ruku, tak ucuknul a zle zavrčel... Chtěl mi ho dát, ale nemoh... Tak sem se zved a du pryč, a von za mnou a furt za mnou. Nakonec sem se mu schoval do jedny starý hrobky, abych mu dal možnost zmizet, ale von tam věrně čekal před vchodem, v hubě furt ten raneček, a já neměl to srdce ho tam nechat, stepovat mezi rakvema se mi taky moc nechtělo, tak sem zas vylez a von se radostí až zatočil kolem dokola. No, nakonec sme tam chodili fakt snad dvě hodiny a von na mě pořád čuměl těma žlutejma vočima, až sem měl strach, že na mě promluví spisovnou češtinou, člověče...,“ zaslechl jsem se řvát do noci.

„Já byl tuhle asi deset dní v Kozlech a chodili sme s pejskem na dlouhý procházky, ale to až vodpoledne... Já se vzbudim dycky tak v šest a du se vychcat k plotu. Hele, a až pocud' se brodim mlhou...! Mlha po celým kraji sem pocad', přesně po bradavky, a vocud' vejš modrý nebe. U plotu se vychčiju a potom si du zas lehnout a upozorňuju tě, že spim až do dvanácti! Fest! To nešidim! No, a jak tam stojim u plotu, tak najednou zaslechnu takový hlasitý hekání, jako když má někdo zácpu a tlačí ze všech sil. Uplně mě to vyděsilo... jako by někdo sral dva metry vode mě..., tak koukám, nahlížim do keřů, hmatám kolem sebe v tý mlze, koukám jak vostříž, nikde nikdo... A do toho furt: ‚Echchch... Echchch... échchch!‘ Koukám, voči zalepený: ‚Echchch! Echchch!‘ A najednou mi to došlo... Slepice až támhle někde vo tři kiláky dál ve vsi snáší vejce a tlačí, jak kdyby rodila, úplně lidsky to znělo: ‚Échchch! Échchch!‘... Vono se to tam v tý rovině kolem Labe nese třeba deset kiláků...,“ říčel kamarád do nočního vzduchu, „... a hele, ta Marcela, víš která, doktorka...?“

„No jestli..., já jí nedávno potkal nad Karlákem a bál jsem se jí pozdravit, aby nepoznala, na co myslim...,“ ječel něčí hlas, a byl to můj hlas.

„Tak vona u mě byla na návštěvě s Vládou, a dlouho jsme si povídali vo všem možným, vona je bystrá, čoveče... Vláďa moc

nemluvil, mlčel, koukal jak sejkorka, já jim vařil čaj, a jak tam mám furt přetopeno, tak vona si najednou sundala svetřík, a já viděl, že má podpaží huňatý," ukázal kamarád vydutému vesmíru zařatou pěst a trochu se přitom poprskal, „... jak mmedvědice! Takový zdrrrravý! To víš, tím mi přetrhla nit, a vona to taky hned poznala a začala se mi koukat do vočí... tak sem jí chyt za copy a povidám: ‚Ty indiánko,‘ a pořádně jsem jí za ně vykrákal, to se jí viditelně líbilo, takže mě to eště víc vyděsilo... Vláďa si mezitím vodskočil, a jak sem tam s ní byl sám, tak vona povidá: ‚... a že budeš rád, až se Vláďa vrátí, vid'...‘ Poznala to, potvora! Tak sem jí přiznal, že jo... Todle voni poznaj...!“

Měsíc popolézal po nebi jako pomalý, nemotorný mravkolev. Načali jsme druhou láhev a do tmy se vznesly další balóny, naplněné těkavými slovy: „... jo! Protože realita je definitivně jen a jenom to, co člověk v tu chvíli jako realitu chce vnímat, zas jenom to, co má a nemá rád...!“

„Tak! A proto je nedůvěryhodná, protože...“

„Přesně!“

„... je zakoukaná sama do sebe, zavinutá... ty vole, žerou komáři... co sem to... To sem chtěl! Marie, ta moje známá, co už je po smrti...“

„Ta na tý fotce v kuchyni!“

„Tak ta měla matku, vona Marie se narodila ve Vídni, ale po válce už byly tady, a tý matce se to na starý kolena všecho pomixovalo a začala se bát, že zas přijde Hitler, a myslela, že je Marie mladej žabec. Takže když sem s pětapadesátiletou Mařenkou seděl u čaje na Vinohradech, tak ta její matka najednou hlučně, jak na divadle vstoupila do pokoje a přísně se ptala: ‚Also, Marie, kdo to tady sedí, to je nemravné, abys seděla s cizím mužem sama v pokoji, chci, aby okamžitě odešel a abys mi vysvětlila, co u nás chtěl! Pane, opusťte laskavě náš byt! Jaké je vaše zaměstnání? Je pán svobodný, či ženatý? Já si nepřeji! Ať se pán legitimuje! Chtěla bych mluvit s rodiči! Co dělají vaši rodiče!... A Marie mi jenom ukazovala, ať mlčim...“

vona v tom byla čtyřadvacet hodin denně, a taky že jí to nakonec zabilo... vona už tak žila jenom z kafe a z cigaret...“

„To jo, ty vole, to mi povidej, já třeba sedim v kuchyni, matka kolem mě chodí, já jim sekanou s hořčicí, čtu si, a vona těsně za mnou vzdychá: ‚Péto, já nevím, všichni vostatní už maj děti, já nevím, ty seš snad asi blázen, vůbec nemluviš, dyť jsou už všichni ženatý, posloucháš mě vůbec, ty mě vůbec neposloucháš, dyť my se tě s tátou úplně bojíme...!‘ A já se najednou slyším, jak řvu na celej barák: ‚Mlčet...! Mlčet...!‘ Na matku, rozumíš... To na chvíli pomůže, ale jenom na chvíli... Ty vole, ten fernet je dneska tak dobrej! Uplně cejtim, jak mi to protahuje žíly...“

Když řeč začala váznout, vzal jsem spacák a šel kus dál do svahu, tam jsem se vyzvracel do keře a usnul.

Nad ránem mě vzbudila dunivá rána klackem do zad. Taková, že to vylučovalo jakýkoliv noční žert. Nehýbal jsem se, s bušícím srdcem naslouchal a připravoval se co nejrychleji rozepnout zip. Po chvíli jsem, chráně si lokty hlavu, vyhlédl ven. Nikde nikdo. Tráva se vlnila po větru. Po nejbližším stéble se sunula pídálka. Přes spacák ležela velká suchá větev, která se utrhla ze stromu, pod kterým jsem ležel.

Pídálka se dopachtila až na konec kývajícího se stébka a usilovně mávala celým tělem do prázdna. Znovu jsem usnul.

Za úsvitu se motal dole v roklině kolem oroseného auta tlustý pán v teplácích, pán s bláznivě splepenými vlasy, kolem kterého soustředěně poskakoval černý pes. Svahem se neslo: „*É! É! É, é, é, é, é!* Chyt' ho! Chyt' ho! *Áááá! Tonda! Tonda! Už, už, už!!! Píčáček! Darebák! Darebák! Píčáček! Á, á, á, á, á!* Chyt' hoooo! Varůůj! Varůůůj!“

Byl to můj kamarád Petr Kratochvíl. Vykloktali jsme kořalkou a vyrazili k hoře. V dutých kmenech zdivočelých hrušní basově vrčeli sršni. Na strupatých listech se vyhřívaly zmámené ploštice.

Svah byl strmější a strmější. Nakonec to připomínalo šplhání po zvětralé zdi. Pes hopkal z kamenu na kámen, chňapal po motýlech

a čas od času se s vyplazeným jazykem zastavil a ohlédl se, aby se ujistil, že není na světě sám. Že se hluboko dole pod ním pořád ještě škrábou vzhůru dva zpocení, sípavě oddechující chrobáci, nepřestávající přeskakujícími hlasy klevetit.

Nahoře na vrcholu se rojili mravenci. Pod námi ležela stará sopečná krajina. V dálce se v sirném oparu právě budilo několik sluncem zalitých měst. Louny, Chomutov, Most a Teplice. Rozespálé hlavy se tam teď vynořovaly z pomuchlaných polštářů. Zapínaly se televize, zívalo se a koukalo na Studio Kamarád. Komíny, vztyčené pod úpatím Krušných hor, chrlily stuhy žlutého dýmu. Z jakýchsi špulek tam stoupaly chuchvalce bělostné páry. Ve městech se vařila voda na kafe a na čaj. Naklepávaly se řízky. Pohlavkovaly děti. Zapalovaly ranní cigarety. Dívky začínaly psát dopis chlapcům na vojnu. Chlapci na vojně už byli dávno vzhůru a houkali mutujícími hlasy: „Nepičuj, zobáku, vem hadr a jedůů! Co je černý, to bude bílý, co je bílý, nebude viděéét! Ptactvo, dopiči, nechtějte mě vytočit! Jedůůů! Příprava na nástup!“

Z vrcholu hory trčel sloup a na něm byla připevněna plechovka. V plechovce byl laciný sešitek a obyčejná tužka. Poslední zápis zněl: **BYLY JSME TADY. DÁŠA, JINDRA A PETRA, KADAŇ.**

Chvíli jsme tam nahoře ještě lelkovali. Potom jsme stejnou cestou slezli a jeli se podívat, jak to vypadá v zatopených pískových lomech u Mělníka.

20.

Večer jsem seděl s Danou U Samsona a povídali jsme si o životě. Dana do sebe kopl pivo: „... hele, ale co je na tom zajímavý, je, že šimpanz má skoro devětadevadesát procent genů stejnejch jako člověk...!“

„To se mi nějak nezdá,“ zapochyboval jsem.

„Jak, nezdá!“

„No, nevěřim tomu...“

„Tim chceš jako říct, že kecám!“

„To jsem neřek, spíš myslim, že sis někde v Blesku přečetla ná-
kou blbost...“

„V jakym Blesku, dyť sem ti právě řekla, že to píše Gould!“

„Jakej Gould?“

„Ty se ptáš, *jakej Gould?!“*

„No ptám se, jakej Gould. Já nevim, kdo je Gould!“

„Tak ty celou dobu kejváš, koukáš na mě a neposloucháš, co ti
říkám, jo!“

Nezbylo mi než přilít olej do ohně: „Jo...“

„Takže ty mě chceš *nasrat*, jo!“

„Nechci, jenom nevěřim tomu, co říkáš, to je všechno...“

„Ty mě chceš prostě nasrat!!!“

„To fakt nechci...“

„Já do tebe vidim! Ty umíš akorát srát každému na hlavu!“

„Proč myslíš?“

„No! To je přesně vono! Tenhle tvuj studenej tón!“

„Tón?“

„Jo! Ten tvuj zkurvene j tón!“

„Jakej tón, sakra?“

„*Tenhle!*“

Ohlédl jsem se po číšníkovi. Koutkem oka jsem stačil zahlédnout prudký pohyb, který mě donutil instinktivně uhnout. Kilový skle-
něný popelník, kterým mi mířila na hlavu, mě praštil do ramene.
Popel se rozsypal po zemi. Zaplatili jsme a šli. Pozval jsem ji k sobě
na kafe.

Když jsem se ráno probudil, měla pod sebe nahrnutou svoji pe-
řinu, moji peřinu, dva polštáře a spokojeně oddychovala. Táhlo jí na
třícítku a neměla děti. Měla psa, vykastrovaného kocoura a rybičky.
Otec jí umíral na roztroušenou sklerózu. Bratr přednášel sociologii,
jezdil do ciziny a nehlásil se k ní.

Rameno tupě bolelo. Napadlo mě, že měla nejspíš pravdu... Že každý, z koho se na konci tohoto předlouhého století tak či onak ještě nestal úplný magor, by se měl sakramentsky snažit, aby aspoň částečně pochopil, co se kolem něj děje.

Později jsem si přečetl v časopise 100+1, že šimpanz má 98,4 % genů stejných jako my, lidé.

21.

Každé ráno jsem si šel koupit cigarety a noviny; doma jsem si zapálil, lehl si do postele a četl inzeráty. *Time-sharingová společnost hledá sales managery se zkušenostmi v této oblasti. Volejte 602... Mezinárodní firma hledá spolupracovníky, p. Tvrdý, mobil: 0603... Znalecký ústav hledá specialistu pro oceňování nemovitostí, oceníme chuť používat moderní metody oceňování...*

Hledali školitele rozvoje lidských zdrojů, supervizory, medicínské reprezentanty, regionální obchodní manažery, hledali product managery a programátory databázových systémů, hledali mladé, ambiciózní a usměvavé lidi na práci do Německa a Španělska, hledali asistenty pro logistiku, bankovní likvidátory, diplomované specialisty pro kulturní publicistiku, samostatné SŠ skladníky do 35 let a mladé dívky pro zajímavou práci v zahraničí. Hledali ctižádostivé nekonvenční VŠ s vysokým pracovním nasazením. Jeden inzerát mě zaujal. Jeho text zněl: KRAVATA, NEBO MONTÉRKY? RAČTE SI VYBRAT! Když jsem se nad tím zamyslel, zjistil jsem, že jsem dost možná tak nějak na konci... Do montérek se mi nechtělo, to už jsem zkusil, a nechtělo se mi ani do kravaty; to už jsem měl taky za sebou. Chtělo se mi jen každé ráno jít po kočičích hlavách za roh do trafiky, koupit cigára a noviny a jít zase pěkně rovnou domů.

A tak jsem to tak dělal.

Na chodbě baráku jsem po ránu potkával pana Svobodu, který tam den co den studuje poštu všech nájemníků. Neuspěchaně, pečlivě probírá dopisy, inkasa, upomínky, pohlednice a korespondáky. Když ho při tom někdo přistihne, dávno se už nepokouší něco zastírat; cítí to jako své samozřejmé právo. Dlouhá léta strávená na postu kádrováka diplomatického sboru ho vybavila čistě biologicou, úřední elegancí. Praktické pozadí událostí, o kterých se druhdy občané dozvídali jen z kvákavých, žalobnickými hlasy pronášených zpráv Hlasu Ameriky, bylo jeho celoživotním chlebem. Patří k těm důchodcům, na které barák ještě nezapomněl; každý si na něj něco pamatuje a na každého si leccos pamatuje on. Je po třech operacích a sotva leze, ale když už se vydá třeba jen za roh pro rohlíky, tak vždycky v klobouku a v šedém kabátě. V létě si nasazuje panamák a v bílém obleku, s bradkou jak Felix Dzeržinskij vychází na obhlídku Vinohrad, jestli je všechno, jak má být. Ta elegance, to už je skoro to jediné, co z něj zbývá. Potom se vrací, posmutnělý, a bývá náchylný k rozhovorům: „Buďte zdrav, pane Beneš, vám dneska nic nepřišlo. Kdybyste byl tak hodnej, já to nemůžu přečíst...“

„To je pro Pejčocha, pane Svoboda.“

„Kdo?“

„Pejčoch!“

„Pro Pejčocha! No tak mu to dáme do schránky... A copak je jinak novýho, pane Beneš... máte novou košili... já jsem mluvil s domácím a von říkal, že ty Američani seshora už nezaplatili čtvrtěj nájem! Nám chce účtovat za to, že nám tady udělal nový světlo, přitom se nás nikdo neptal, a tohle si tady nasadí! Jestli to jsou studenti, nebo co je to zač, nikdo neví!“

Pravda je, že poslední dobou, když čtu na záchodě Letectví a kosmonautiku, nese se světlíkem okázale drsné, cizokrajné, tuhé troubení, a hrubý dívčí hlas říká nahlas celému domu: „Ahhh... ššit... Achch... buah! Offak!“ Dlouho mi trvalo, než mě železná logika jednoduchých událostí donutila spojit si drobnou, krátce stříženou

dívku, kterou potkávám na schodech a která neodpovídá na pozdrav, s tímhle projevem.

Opravdu, už není třeba se štvát po světadílech a fotit vodopády a pyramidy. To bývalo. Svět je v podstatě už bez tajemství, protože obyvatelstvo planety se od sebe přestalo lišit. Tak dlouho se o to snažili, až se jim to podařilo. Dneska ten, kdo má odvalu a dobré nervy, kdo touží po opravdovém dobrodružství, sedí doma. Sedí, dívá se a poslouchá.

Nedávno jsem tak zase seděl na prkýnku v hlubokém zadumání nad fotkou izraelské modifikace F-16 Barak s elektronickým hrbem na trupu a škorpiónem na ocase, levitující v nehybném vzduchu nad Sinají, s obdivem jsem studoval tu skrz naskrz aerodynamickou plechovou vránu, pokrytou decentními barvami lišejníku a hnisu, a tiše pokuřoval. Vtom ke mně světlíkem dolehl smrtelně ohleduplný, třaslavý hlas: „*Pane Beneš... pane Beneš... jste tam...?*“

Mluvní aparát zareagoval bez asistence mozku: „Ano...“

„Pane Beneš, nezlobte se, že vás vyrušuju, ale včera se u mě stavoval pošťák a nechal mi tady pro vás doporučeněj dopis, já mu to místo vás podepsal, abyste nemusel na poštu... já mu řek, že jste na dovolený, abyste tam kvuli tomu nemusel... Bude to asi něco od soudu, víte, s modrym pruhem... Tak se u mě zastavte, až se vám to bude hodit...“

Nikdy jsem nezjistil, jak je možné, že když sedím o tři patra níž na hajzlu, jsem zticha jako pěna a prohlížím si ef šestnáctku, že o tom Svoboda ví.

22.

Paní Olczak byla vdova po námořním kapitánovi. Bydlela v klidné čtvrti na okraji Gdaňska, v domě, na jehož stěnách visely staré obrazy, šavle, diplomy a jiné námořní a důstojnické relikvie.

Byl jsem v tom domě na návštěvě, když se ozvala má stará potř. Zničehonic se pohnulo střevo, útroby projelo hadí škubnutí a zadnicí se vyvalila krev, a nebylo jí málo; čtvrt hodiny jsem utíral z dlaždic lepkavou prdelačku a potom jsem dřepěl ve vaně, sledoval rudý potok, mizící ve výlevce, a uvažoval, co s tím, zatímco za dveřmi koupelny chodila stará paní Olczak, voněla niveou, hladila kocoura a poslouchala z desky Chopina. Nakonec jsem si nacpal do kalhot nějaký hadr, ale při tom nemohlo zůstat, protože jsem byl na odchodu; čekalo se jenom na mě. Neb jsem tam na té návštěvě nebyl sám. Slyšel jsem je, jak si venku u živého plotu povídají. Mladí jeli na výlet do Sopot. Byl jsem počítán mezi mladé, musel jsem tedy s nimi. Šel jsem za paní Olczak a tiše ji poprosil, zda by náhodou neměla jednu jedinou dámskou vložku. Stará paní nemrkla okem, odložila zrudělého kocoura do křesla, řekla mu: „Czekaj, Jurusz...“, a mně řekla: „Počkejte chvíličku, prosím,“ tiše otevřela skříň a diskrétně mi podala, co jsem žádal. Poděkoval jsem a vzal si vložku. Nic jiného mi nezbyvalo. Zkrvavený hadr jsem narval pod vanu s tím, že ho později vyhodím. Připadal jsem si, jako bych zahlazoval stopy po neplánované, zmatené vraždě.

Když jsem zavíral branku, pohnula se záclona v okně... Vdova po kapitánovi mě přejela starostlivým pohledem a pak začala z plastické konve zalévat papyrus. Na zvrásněné omítce vily se vyhřívali sekáči.

Ve vlaku jsem si sedl stranou. Krajina se sunula kolem okna: to už nebyly ty nekonečné katolické roviny, kterými bylo třeba projet, abych se sem dostal... Venku poskakovaly písčité kopečky, porostlé zkroucenými borovicemi, bramborová pole, rákosiny, nedostavěné cihlové domky, betonové ploty, za nimi zahrádky, plné zelí, řípy a slunečnic, a za nimi šedé, slané moře.

Proti mně usedli dva úplně stejní chasnící, jak naxeroxovaní: oba měli k čelu přilepenou pečlivě opatrovanou popelavou patku, pod nosem kocouří knírek, na sobě potrhanou koženou bundičku, na

bundě placku a na placce nápis: Mam *tego dosyć!* Po chvíli jsem si přeci jen všiml jednoho rozdílu... Ten, co seděl blíž, měl placky dvě; tu druhou přišpendlenou vlevo na hrudi. *Tu jest serce Polaka!*, stálo na ní. Oba se dívali z okna a říkali polohlasem, jako by hráli země, město: „Hej! Masz pieniądze!?”

„Kolego... daj cos...”

„Pieniądze... masz?”

„Złoty... marki... rozumiesz?”

Nevypadalo to tak, ale nemohlo to být jinak, než že hovoří ke mně. To už jim taky pomalu začínala docházet svatá trpělivost: „Hej, ty! Rozumiesz!” ... „Rozumiesz, kurrrva, czy nierozumiesz!”

Nevím, co, proč a proti komu se ve mně vzbouřilo. Nepřiměřeně nahlas jsem řekl: „Rozumím, ale nedám!”

Chasníci polsky odtušili: „No tak se nerozčiluj; nedáš, tak nedáš...” a vytáhli flašku zubrovky. Napil se první, napil se druhý. Pak mi ji podali. Dal jsem si hlt a zaplavil mě neurčitý, ale o to silnější pocit, že jsem se měl radši narodit někde tady, na periférii přecitlivělého slovanského světa, a tady žít, třeba i blbě, ale přece jen dál od té naší kotliny tam dole, kde když někdo někoho osloví, tak rázem oba nevědí, kam s očima...

V Sopotech jsme sešli lázeňskými uličkami až dolů na písčitou pláž. Všude korzovaly zástupy lidí. Odevšud se ozývala muzika. Unavené slunce naposled blýsklo zlatými zuby a zasunulo se do vod severního moře. Nastala tma a do té tmy svítily šňůry žárovek, natažených podél budov lemujících pobřeží. Kousek od nás hrála muzika v otevřeném dřevěném pavilónu. Dcera paní Olczak tam zamířila a my za ní. Uvnitř se pilo pivo z kelímků, sedělo, tančilo.

Dcera paní Olczak byla po nehodě; stalo se to tak, že jela autem, na křižovatce se kolmo na ni vyřítíl kamion, ona dostala smyk, a jak se auták roztočil, dveře povolily a krásná dcera paní Olczak vyletěla ven. A letěla rovnou pod rozjetý troubící kamion, cestou udělala několik krutých silničních kotrmelců a prokutálela se pod

kamionem právě mezi předními koly, která už projela, a mezi zadními, která ji ještě nestačila přejet, protože ve chvíli, kdy se tam ta kola dovalila, ležela už dávno omráčená v příkopě. Když se pak ve špitále probrala, řekli jí, že až na to, že při té události bohužel přišla o kus zadku, se jí vcelku nic vážného nestalo. Teď se právě zdravila se známými. Tancovala, pohazovala dlouhatánskými vlasy, šla z kola do kola, rozdávala široké úsměvy, a měla v zadku silikon. Polský jazz tryskal do tmy.

Šel jsem se projít po pláži. Nalevo se do dálky táhla světla barů, hotýlků, pódíí, kasin, tančíren. Blikaly nápisy. Svítla neónová srdce. Napravo byla tma, proškrtaná zpěněnými hřbety vln, vsakujících podle miliardy let starého pořádku jedna po druhé do písku.

Cítil jsem, že mi prdel už tolik nekrvácí. Vyhloubil jsem tedy potmě pár metrů od hranice příboje v mokřém písku jámu, hodil do ní vložku a zahrabal. Zpátky do pavilónku se mi ale ještě nechtělo, tak jsem došel k nejbližšímu keři, tam jsem si v závětří sedl a pozoroval bludná světla lodí, plynoucí po obzoru.

Najednou jsem uviděl, jak se ze tmy vylouppl stín. Nějaký hubený chlapík šel rovnou k místu, kde jsem před chvílí dokončil hrob. Šel najisto. Musel mě předtím celou dobu pozorovat. Krátce blikl baterkou, přelízl pláž kolem sebe, zhasl, sehnul se a začal oběma rukama hrabat. Nemohl jsem nepočkat, jak to dopadne. Muž hrabal a hrabal. Najednou se zarazil, hmátl pro baterku a rozsvítil. Těžko říct, co si představoval, že jsem mu tam nechal. Tajný dopis. Heroin v igelitu. Prachy. Zlato. Bouchačku. Vzkaz od šéfa. Kus ženského těla. Neproclený kontraband. Nevím. Chlap držel baterku a nehnutě zíral do jámy. Pak se zvedl a rychle odcházel.

Raději jsem ještě chvíli počkal; neměl jsem chuť někde na policii v Sopotech vysvětlovat, co to mělo znamenat. Odpovídat na rozčilené otázky, čím že je to krev. Čekat do rána, až provedou rozbor. Když jsem měl alespoň přibližnou jistotu, že ta podivná příhoda nebude mít pokračování, vydal jsem se pomalu zpátky k pavilónu.

Na osvětleném pódiu teď stála žertovně ohozená kapela; buřinky, sáčka, pruhovaná trika, bendža, saxofony. U mikrofonů se vlnily tři zubaté krasavice, točily do rytmu fialovým boa a zpívaly: „*V pro-sektóóóóóóriu najpěknějše jest nad ranem... časem cuš spadnie se stola... časem ktuš...*“

23.

Potom jsem čtyři měsíce jezdil přes půl Prahy za Petruší.

Došlo k tomu tak, že jsme si s několika známými pronajali přízemí v Čechově ulici u Stromovky. Založili jsme firmu. Každý po svém jsme měli plné zuby různých šéfů a spolupracovníků, celé té toxické směsi bavičů, vlídných robotů, neústupných slabochů a opatrných přizdisráčů, jejich problémů, jejich žertíků a jejich ambicí. Teď jsme se tedy radovali, že je s tím vším konec. Radovali jsme se tak a tolik, že jsme první dva tři měsíce nebyli schopni dělat nic jiného než sedět v hospodě a oslavovat svobodu. Nikdo po nás už nemohl nic chtít, nikdo nás už nemohl k ničemu nutit. Nepozorovaně nám začínaly docházet peníze. Přibývalo podniků, kde jsme se už nemohli ani ukázat, protože jsme tam měli několikanásobnou sekeru.

„Vono to pude,“ říkali jsme si, „hlavně vydržet...“

Rozhodili jsme sítě. Ale nikdo v nich neuvízl. Nakonec už jsme jenom seděli v kanceláři a čekali. Od rána do večera jsme hlídali telefon. Vařili jsme si párky, dělali topinky. Dlouhé odpolední hodiny jsme trávili zamyšleným listováním v ohmataných časopisech, které tam zůstaly po předešlém nájemníkovi. Bylo ticho. V kuchyňce začala pískat voda na čaj. Někdo vstal a čaj zalil. Pak bylo zase ticho. Bylo slyšet šustění obracených listů. „*Nejlíp zalahodí sexu švédská trojčička v latexu,*“ přečetl kdosi nahlas. Zasmáli jsme se tomu.

Celé dny jsme stáli u okna, opírali se o topení, protahovali se, pokuřovali startky a komentovali dění na ulici.

Mezi jinými chodívala kolem našich oken taky Petruše. Občas se zastavila na káfe. Petruše byla nakrátko střižená zrzka. Ale jednoho dne nám strčila do okna zářivě zelenou frizúru a smála se jako blázen. Nebylo jí už dvacet; měla první vrásky, zasněžené liščí oči, křivolaký osud, jedno dítě. K tomu teď tu fosforeskující makovici.

Šel jsem s ní do Stromovky, ve Šlechtově zahradní restauraci jsme si koupili pivo, odnesli si ho na louku, pili ho pod rozkvetlým akátem a povídali si. Slunce svítilo. Na akát se posadila sýkorka, zakvrdlala ocáskem, zazpívala a odletěla. Léto si chystalo fidlátka. Petruše byla krásná ženská, rozum měla jako chlap a v pití se mnou držela krok. Šel jsem pro další pivo. Pak jsme šli do kina a povídali si. Pak jsme šli z kina a zase si povídali. Vydrželi jsme to dva dny. Třetí den jsem jí položil ruku na rameno. Nechala si ji tam.

Její svět vypadal skoro stejně jako můj. Vyskytovali se v něm skoro stejní lidé, říkali skoro stejná slova, panovalo v něm skoro stejné počasí. Ale význam toho všeho byl, jak jsem postupně zjišťoval, úplně jiný. Její matka byla samostatná, tloustnoucí ženská, které táhlo na šedesát. Měla několik o dvacet let mladších, praktických milenců; spravovali jí vafky, natírali okapy na chatě, kupovali orchideje. V minulosti kvůli ní tři muži nezávisle na sobě spáchali sebevraždu. Provaz, provaz, skok pod vlak. Několik dalších se ze stejného důvodu dalo na chlast. Petruše nebyla tak docela po ní, ale něco z její povahy měla. Každé vítězství v sobě nese zárodek prohry, to je chronicky známá věc; ale Petruše to realizovala najednou: každá chvíle, kdy nám spolu bylo dobře, už obsahovala rovnou i trest za to, že je nám dobře. A časem ten trest začal nabývat vrchu. Život ji naučil, že být ve vztahu je jako být ve válce. Občas se sjedná příměří, aby si vojákci mohli fofrem vyprat podělané spodky, ale pak se to odmávne a už to zas natvrdo lítá.

Jednou jsme měli sraz u ní doma, že někam půjdeme. Domluvili jsme se na sedmou. V osm jsem jí nechal na stole vzkaz, že jdu na jedno a že přijdu za půl hodinky. V devět jsem se vrátil a hodil vzkaz do koše. Nemohl jsem odejít, protože jsem si pořád ještě nechtěl

připustit, že se možná chovám jako pitomec, když tam takhle tvrdnu. V jedenáct jsem se svalil na gauč a usnul. A v jednu v noci mi Petruše překvapeně šeptala do ucha: „Nazdááár, co tady děláš...“

„Čekám. Dyť jsme se dohodli, že sakra pudem...!“

„Aha... no tak promiň, já holt...“

Zatvrdil jsem se. Petruše se bleskově přizpůsobila. Začali jsme rychle mluvit: „To je jediný, co umíš...“

„Jojojo, aha, aha, takže ty máš dojem, že...“

„To hergot není vo dojmu, poslouvej, co ti...“

„Aha, takže ty seš ve skutečnosti *taky* hysterickéj...“

„Jak *taky* já ti tu celou dobu říkám...!“

„Hm, jenže...“

Nakonec řekla: „No a co, já sem prostě taková! Tak sem za mnou nechod', když se ti to nelíbí!“

S tím se nedalo nesouhlasit. Zavřel jsem dveře, sešel po schodech, nasedl do auta a jel pryč. Měl jsem ojetou stodvacítku a měl jsem ji teprve pár dní. Před několika dny mi zavolal kamarád, jestli nechci za babku škodovku na dojetí. „Chtěl bych, ale nemám ani vindru,“ řekl jsem. „Až budeš mít, tak dáš...,“ mávl rukou kamarád.

Na Korunovační svítila červená. Ve vedlejším pruhu stál taxík. Z místa spolujezdce najednou vyskočila vysoká slečna, oběhla taxík a něco říkala řidiči do staženého okýnka. Ten otevřel, aby odpověděl. Bez průtahů dostal ostrou dámskou facku. Pak odběhla, kličkujíc na jehlových podpatcích mezi autáky. Blikla oranžová. Když jsem odbočoval, rychle jsem se ještě podíval taxíkáři do tváře. Každý, kdo zrovna dostal po hubě, je rázem zajímavý, to je stará píseň; i ta nejnenápadnější existence tím na chvíli u všech prudce stoupne v ceně. Za volantem taxíku seděl bledý synek, narovnával si černé brýle a díval se rovně před sebe. Byl to Zdeněk. Zdeněk, se kterým jsem před časem dělal ve vodárně.

Vzal jsem to přes Palmovku na Žižkov, projel zadem přes Balkán a na Spojovací odbočil dolů do starých Hrdlořez.

Najednou jsem byl v místech, kde jsem si před třiceti léty hrál na Rusáky a na Němce a kde jsem se, vyzbrojen starým bajonetem, vydával na celodenní průzkumy do kanálů a stok. Znával jsem tajemství hrdlořezského podsvětí; omamný, starozákonní, šedým smradlavým slizem potažený svět. Číhával jsem tam dole celé hodiny a napjatě zíral vzhůru skrz mřížovaný litinový dekl... Věděl jsem, že když budu trpělivý, vždycky se dočkám nějaké šokující události. Nad kanálem se posouvaly mraky. Přeběhl pes, přešel chlap. Zalétl útržek rozhovoru. Přejel kdosi na kole. Tu a tam přešla ženská v sukni a já jsem na vteřinu zahlédl mihnout se tři metry nad svou hlavou jakousi bleděmodrou nebo růžovou věc. Provozoval jsem cesty jinak. Jednou jsem v kanále někde pod Mezitratovou ulicí našel celé mrtvé prase, trochu už ohlodané od krys. Prase se na mě ospale dívalo neživým okem. Abych sám sebe vyzkoušel, donutil jsem se do něj zkusmo zapíchnout bajonet, který jsem všude tahal s sebou. Musel jsem se rozmáchnout několikrát. Nakonec kůže povolila. Olízl mě nepopsatelný puch. Ozvalo se hluboké zabručení. Asi jak z prasete vyletěly plyny. Nechal jsem bodák, kde byl, a utíkal jak o život. Tak se mi tenkrát podařilo ulovit bobříka cizoty. Hrůzy. A bobříka hnosu.

Později jsem tu a tam zkoušel vzít na výpravu nějakou starší holku, ale žádná tam se mnou nešla víckrát než jednou. Bylo mi deset. Nevěděl jsem, jak na to. A pak, neměly to v krvi. Necítily to tajemství. Mluvily a mluvily, a jejich hlas plašil duchy podzemí.

Zaparkoval jsem v opuštěném zákoutí pod kaštanem a vydal se pěšky po cestě podél potoka. Vůbec se to tam nezměnilo. Míjel jsem garáže, zhroucené prkenné chatky, zčernalé vily na kopcích, obklopené rezavými modřínky. Zpustlou třešňovku. Místa, kde by nebyl až takový problém šlápnout v noci mrtvole na ruku.

Snažil jsem se na nic nemyslet, a hlavně ne na Petruši. Tím pádem jsem nemyslel na nic jiného. Věděl jsem, že bych to s ní měl rychle skončit. Když jsem u ní doma tu a tam příležitostně vzal

vyzvánějící telefon, ozývalo se na druhé straně významné, uražené mlčení. Pořád jí volali muzikanti, režiséři, lidi z televize, novináři... dozajista ani zdaleka ne všichni s ní toužili spát, ale marná sláva, chtěli ji mít pro sebe. Nemohli potřebovat, aby se zahazovala s nějakým neznámým kokotem. Jejich svět byl ten svět, který potřebovala ke štěstí. Věděli to a věděla to i ona. Byla stížená neklidem; měla dojem, že všude jinde se děje víc než *tady*. Že v každé chvíli existuje místo, kde to teď zrovna jede a frčí, a ona o něm neví, protože jí o tom zapomněli říct. Tomu jsem rozuměl, dokonce líp než čemukoliv jinému; jenomže právě proto jsem se na ni nemohl ani pořádně namíchnout, což by bývalo pomohlo.

Prošel jsem pod železničním viaduktem a byl jsem u rybníka. Žáby strašidelně kvákaly. Museli tam někde žít obrovští, zmutovaní obojživelníci. A muselo jich být plno. Vzduch byl beze zbytku zaplněn kvákáním. Hallo, vy lidé! Jeden čas se s oblibou spekulovalo, která že vize Tatíčka Spisovatele se dosud nenaplnila. Inu, válka s mloky pořád ještě nezačala... Vydal jsem se po hrázi a zvolna došel k místu, kde jsou v rákosí betonové skruže, vedoucí až k vodě. Kdysi jsem se sem chodil koupat.

Voda byla tak akorát. Hrnul jsem před sebou matný koberec žabince, který se pár metrů za mnou zase spojoval. Obeplul jsem rybník. Žáby brekotaly a bučely. Najednou ztichly.

Po břehu pochodovaly dvojce bílé šatičky. Vzplanul ohýnek zapalovače. Zasvítily dvě cigarety. Holky šly ze zábavy nebo z rande nebo čertvíodkud... mohlo být půl čtvrté ráno. Na místě, kde jsou skruže, se šatičky s chichotáním zastavily. Na chvíli zmizely v roští, ale pak se vynořily přímo na břehu. Šlapal jsem vodu deset metrů od nich. Hadříky spadly a už jsem slyšel, jak ta odvážnější cáchá nohou v bahně a brebentí: „... nó... a Monika má kamarádku, tý je šestnáct a vypadá na dvanáct, hele, ta má propíchnutý vobočí, v každém uchu má deset náušnic, má pecku v nose, hele, má dredy, píchnutej jazyk, pupík, to je jasný, vid', a říkala, že si chce nechat píchnout ještě bradavky...!“

„Ty bláho, Pepča by mě zabil, kdybych... von teda má kérku, vid', ale... von je spíš... ty bláho, si představ, že tóó... tam doléé...“

„Hahááá... ty seš blbá! Poléééz!“

Uvažoval jsem. Když zůstanu na místě, holky ke mně doplavou a spatří zblízka můj bledý ksicht, zasazený ve vodním býlí, vyděsím je k smrti. Volat na ně: Haló, nebojte se, já se tady jenom koupu, mi jaksi nepřišlo přípustné. Nakonec jsem se rozhodl potichu odplout dál. Udělal jsem několik temp, pak jsem zabral a voda hluboce žbluňkla. Holky zmlkly. Bosé nohy pleskly o beton a byly pryč. Ani se neoblíky. Viděl jsem dvě obarvené hlavičky rychle se třepetat mezi rákosinami. Nočním vzduchem ke mně dolehlo: „Ty krávo, nákej chlap... Dělej...! Já myslela, že...!“

Ještě jednou jsem obeplul rybník a vylezl na břeh. Boty a triko tam byly. Zmizela jedna ponožka a kraťasy. Koneckonců, bylo tam jenom jediné rozumné místo, kam se ty hadry daly dát, a holky je tam logicky položily taky, aniž si všimly těch mých, pak drapsly, co jim přišlo pod ruku, a pryč.

Jenže v těch kraťasech byly klíče od auta.

Když jsem procházel pod viaduktem, žáby už zase dutě, zákostelně kvákaly a skřehotaly. Příroda disponuje jakýmsi optimismem forem a možností, který nám lidem chybí... Lidská fantazie je proti její konstrukční rutině úplně hovno; jen odezírá, napodobuje. Vlkodlaci, vodníci, tygroženy... Stačí podívat se zblízka na fyziognomii klíštěte, aby kouzlo těch montáží navždy pohaslo. Hallo, vy lidé!

Cestou jsem se snažil rozpomenout, jak se otevírá škodovka. Před lety mi to z dlouhé chvíle předváděl Zdeněk, jenže tehdy mě nenapadlo, že to budu potřebovat. Prohrabal jsem potmě skládku, rozřízl si ruku o plech a našel kus drátu. Měsíc se vyloupil z mraků. Vyrobil jsem v jeho světle na konci drátu pěkný háček. Došel jsem k autu, strčil jej podél okna do dveří a chvíli tam s ním hrkal. Po chvíli jsem ucítil, že se háček o něco zachytil. Zatáhl jsem a dveře

povolily. Naplnil mě pocit vítězství. Sedl jsem si za volant, zapálil si a sledoval, jak se kotouče dýmu rozbíjejí o přední sklo. Pak jsem si uvědomil, že nevím, jak nastartovat. Bylo třeba spojit nějaké kabely pod palubní deskou. Neuměl bych to ani za bílého dne, a tak jsem zavřel dveře a šel ve slipech na ranní autobus.

Nebyly ty slipy zrovna jako z výkladní skříně; cestou jsem zkoušel natahovat triko, aby bylo co nejdelší. Na zastávce nikdo nebyl. Když autobus přijel, nastoupil jsem. Pohoršilo to jenom jednu starší ženu, které z tašky trčela hadice od vysavače. Ostatní cestující nebyli ještě ve stavu se o cokoliv zajímat. Žena si mě několik stanic nenávistně měřila, a protože jsem nereagoval, přidala dlouhé a ostré syčení.

Příští den odpoledne jsem si šel pro svoji stodvacítku. Pro svou zelenou, ojetou, sdrátovaného výfuku, rezavých prahů, pro svou nezaplacenou. Ani mě moc nepřekvapilo, že tam nebyla.

Vrátil jsem se domů, lehl si do postele a začal číst Plechový bubínek od Grasse. Byl to zas po dlouhé době jeden z vysloveně příjemných dnů. Až na to, že jsem měl v kapse poslední padesátku.

Pořád ve mně ještě dozníval ten nepodložený optimismus. Jsem přece *spolumajitel*, říkal jsem si. Nemůžu chcípnout hlady uprostřed kvetoucí zahrady, říkal jsem si.

24.

Až když jsem pak jednou přišel do naší firmy a uviděl našeho ředitele, jak obědvá krajíc týden starého chleba a zapíjí ho kečupem, musel jsem to konečně definitivně přehodnotit. Ten rok se nás peníze zkrátka nedržely. Až mnohem později mě napadlo, jestli to náhodou nebyl hlavní důvod, proč to s Petruší neklapalo.

25.

Skončilo to tím, že jsem si našel práci. Byla to další reklamní agentura. Hned vedle baráku, kam jsem teď už zase denně v půl deváté vstupoval, rekonstruovali starý činžák. Jednoho dne byl ten dům hotov. Fasáda voněla čerstvou zedničinou. Podél chodníku se táhla řada oken, jenže ta okna byla slepá; byly to mělké, zasklené výkladní skříně. Další den všechny ty výklenky vytapetovali pečlivě našaseným, jakoby zmačkaným černým igelitem. Nad vchod upevnili ostře červený a fialový neón; nebylo možno přechíst, co se na něm píše. Jakési tenké, pavoučí klikyháky. A další den, když jsem šel do práce, jsem už z dálky viděl, že jsou ty černé výklenky plné barevných fotografií. Šel jsem blíž. Byly tam fotky zpěvaček, veselých kabaretních námořníků, smíchy přímo zešílevších konferenciérů, mračících se naolejovaných kulturistů a falešných Elvisů. Zpěvaček bylo daleko nejvíc. Jedna vedle druhé to byly už postarší veteránky zakouřených barů, naondulované, odbarvené, s vyoperovanými slinivkami, v lesklých toaletách. Samé periferní Špinarky. Umělkyně, nad kterými se už už zavírala voda. Jel jsem, fascinován, očima po těch životem popsaných tvářích. Vtom ve mně hrklo: spatřil jsem mezi nimi svoji matku. Otvírala tragicky zmalovaná ústa a chystala se polknout mikrofon s ohromnou bambulí. Byly vidět plomby, byla vidět vytržená čtyřka a pětka vpravo dole, všechny můstky, byly vidět slinami potažené, chorobně rudé mandle. Věděl jsem, že to nemůže být matka. Ale viděl jsem, že je to přesně ona. Výraz, vlasy, oči, všechno. Do puntíku. Zneklidněn jsem pokračoval v cestě do práce; už tak jsem šel pozdě.

K večeru jsem šel o tři bloky dál na pivo. Když jsem se vracel na autobus, nedalo mi to a vzal jsem to kolem těch vitrín. Šel jsem se ještě jednou podívat. Od jisté doby jsem se učil nedůvěřovat hned všemu, co se mi zjeví na vrakovišti dojmů. Znovu jsem to však uviděl. Bylo to k neuvěření... Byla to zkrátka ona. Po chvíli jsem

si všiml malinké cedulky, utopené v ponurých záhybech černého plastiku. Byl to jediný komentář ke všem těm snímkům. Stálo tam: TRAVESTY SHOW.

Firma, kde jsem pracoval, měla ředitele. Byl to daleko nejsympatičtější ředitel, pod kterým jsem kdy dělal. Na nic si nehrál. Agenturu si držel jako určitý druh soukromého bestiária, kde je možno libovolně experimentovat, při dodržení jistých obecně platných pravidel, s osudy jednotlivců.

Jednou jsem na něj spolu s deseti jinými pazdráty čekal v zasedací místnosti. Čekali jsme u velkého stolu, šustili papíry, kouřili. Ředitel nešel. Kreslil jsem si pod stolem do bloku scénu, jak kalmar rodu Architeuthis stahuje do moře rybářský kutr. Hlavonožec se mi neobyčejně vydařil; pod hladinou bylo lze jen tušit obrys temného trupu a nad vlnami se zlovlně kroutil a svíjel hrozen chapadel. Ředitel pořád nešel. Loď se nakláněla a námořníci, které hrůza zbavila soudnosti, skákali do vody, kde však byli jeden po druhém odchytáváni. Voda se vařila. Většina z nich přišla o rozum dřív, než si je kalmar stačil strčit do zobáku. S hodinovým zpožděním otevřel ředitel dveře. Sedl si do čela stolu, neodpověděl na spršku matných pozdravů a zavrtal oči do tácku ležícího před ním. Válely se tam nějaké sušenky.

Kdosi z nás pitomců začal: „Takže, sešli jsme se tady, abychom si ujasnili, jestli se budou dělat tři verze, nebo naopak jestli...“

Ředitel zřetelně řekl: „To mě nezajímá, na to vám seru!“

Nastalo ticho. Po minutě jej ředitel přerušil: „Kde jsou polomáčenky!“

Někdo opáčil: „Polomáčenky...?“

Ředitel řekl: „*Ano, polomáčenky!*“

Nikdo nic neříkal. Ředitel zvedl telefon: „Ať sem okamžitě přijdou ženský z recepce!“

Byl ze staré školy, pořád stavovsky v košili a kravatě. Nebyl jako ti třicetiletí, co chtějí pořád někomu něco dokazovat. Nezatěžoval

nikoho zbytečnými citovými výlevy. Nenasazoval si v době pracovního volna čepici kšiltem dozadu, nežvýkal, nechodil mezi zaměstnanci a nehýkal: „Čau mládeži, máte tady nák mrtvo, chtělo by to trochu srandy, có, kolego, neznáš nákej novej fór, co to posloucháté, supr muzikáá...“ Působil jako člověk, který si v případě nutné potřeby zabije ženskou, která mu z nějakého důvodu překáží, vlastnoručně, sám si ji ve vaně rozporcuje a sám taky rozdistribuuje po periferních skládkách. Měl jasný a přímý způsob jednání.

Ozvalo se tiché zaklepaní. Vstoupila slečna, která sedávala dole za stolem, brala telefony, vyřizovala vzkazy, zdravila, odpovídala na pozdrav, zapisovala příchody a odchody a tu a tam si pod stolem vyluštila křížovku. Ředitel se k ní obrátil: „Jak to, že tady nejsou polomáčenky!“

Mlčela. Asi ty polomáčenky patřily k jejím povinnostem. Cítila, jak jí bouchá srdce. Začaly se jí klepat ruce. Nemohla si pomoci. Živila dvě děti. Zakuňkala: „Pane řediteli, polomáčenky nebyly, tak jsem koupila...“

„Na to vám *seru*, co jste koupila. Já se vás ptám, kde jsou polomáčenky!“

Ženské se zatřásl hlas: „Polomáčenky nebyly...“

„Dobře. Můžete jít.“

Ženská šla dolů po schodech. Dole se rozbřečela. Nevěděla, jestli byla právě propuštěna, nebo co to vlastně znamenalo. Druhá ji začala utěšovat. Nakonec se rozbřečela taky.

Ředitel deset minut seděl a díval se z okna. Pak se zvedl, práskl dveřmi a byl ten tam. Chvilí poté ho viděli, jak usedá do jednoho ze svých aut a odjíždí zběsilou rychlostí pryč. Potřeboval to vydechat. Odreagovat se. Docela jsem ho chápal. Polomáčenkám se nic nevyrovná.

V téhle firmě už existoval na výpověď formulář. Stačilo vyplnit příslušné kolonky, podepsat se, obejít všechny místnosti a potřást všem rukou.

26.

Z polomáčenek jsem si léta dělával takový chlebíček... polomáčenka se namaže máslem, na to se položí další polomáčenka, na ni zase máslo, atakdále. To celé 5–6krát. Vzniklou kostku je možno nadva-krát nacpat do úst. Radost z takového sousta se dá jen velmi těžko vypovědět.

27.

Nic nepomáhalo, že jsem teď chodil jako kinoherec v naleštěných botách, že jsem se pravidelně holil. Že jsem si denně žehlil košili. Všude na mně tak nějak už ve dveřích poznali, že o tu jejich práci ve skutečnosti nestojím. Někdy jsem měl pocit, že to mám přímo napsáno na čele. V těch lepších případech. V těch horších jsem měl dojem, že se stávám pro určité lidi neviditelným. Tvářili se nemístně přívětivě a nemístně ochotně slibovali přibližně mým směrem, že tedy ano, že to zkusíme. Jenomže ta jejich řeč nápadně připomínala samomluvu. Tvářil jsem se, že ano, že moc děkuju. Ale věděl jsem, že nezavolají. Že si oddechnou, až za mnou zaklapnou dveře.

Už se mi nechtělo někde zůstat a zase si od začátku zvykat. Absolvoval jsem to už tolikrát, že jakmile jsem někam strčil nos, hned jsem plasticky a s nezvratnými detaily viděl, co by bylo za týden, za půl roku, za pět let. Denně polykat smrad a prach jednoho a toho samého místa, to by na tom zdaleka nebylo to nejhorší; nejhorší bylo, že to samo o sobě nestačilo. Že na to člověk musel spolu s těmi ostatními ještě i dnes a denně *nadávat*, jinak by mezi nimi nevydržel. Osvojovat si tenhle druh prašné žoviální skepse, to bylo přesně to, do čeho se mi už nechtělo.

Ani náhodou jsem neuměl vymyslet, z čeho budu živ. Znal jsem spoustu lidí, co nemakají, a přitom proplovají tím kalným

rybníkem nejenom beze studu, ale naopak, okázale spokojení, nadržaní a plní humoru. Asi jsem neznal ty správné triky; neznal jsem vlastně vůbec žádné triky. Uměl jsem jenom to, co každý vůl: najít si práci a tu pak dělat.

A tak jsem nakonec párkrát do nějaké práce i nastoupil, ale nikdy jsem to nevydržel déle než čtrnáct dní. Něco se změnilo... Přestal jsem být schopen je ještě vůbec vnímat. Splynuli mi s pozadím. Dřív jsem je mohl mít nebo nemít rád, to je pořád ještě aspoň něco... Ale teď mi bylo, jako bych se měl o něčem dohadovat, jako bych se pokoušel konverzovat s rosolovitými přeludy. Nepřipadal jsem si ani lepší, ani horší: rozdíl mezi námi byl prostě ten, jaký je mezi zvířetem, které je zvyklé žít v noci, a mezi zvířaty denními. Neuměl jsem jejich směrem vykresat jedinou emoci; zapomínal jsem, co které slovo znamená, zapomínal jsem, kde jsem a co tam vlastně chci. Nakonec jsem se vždycky, když se zrovna nepracovalo, jenom upřeně díval z okna a modlil se, aby to už skončilo, abych mohl konečně vypadnout, dát si za rohem pivo a jet pryč. Cítil jsem, jak mě po očku pozorují, co že jsem to asi za zvláštní hovado.

Jednou jsem z jedné takové práce přišel večer domů, lehl si do postele a pustil televizi. Dávali pořád o životě a smrti Timothyho Learyho. Leary mě nijak zvlášť nezajímal, zdálo se mi, že všechno, co dělal, dělal hlavně proto, aby se o něm proboha nepřestávalo mluvit. Že patřil k tomuhle nevzácnému druhu. Což ten film víceméně potvrzoval. Ale když ke konci běžel nepřerušovaný autentický záběr, jak mu hned po smrti podle jeho posledního přání odborně uřezávají hlavu, aby ji uložili do mrazáku jako příspěvek příštím generacím, když k tomu člověku, který se před chvílí ještě hýbal, přistoupil doktor a odpojil ho od přístrojů, chtě nechtě jsem zpozorněl. A když ho pak obklopil sehraný tým a za stálého obkládání kostkami ledu začali lesklými nástroji odřezávat tu scvrklou dýni, která si ještě před několika minutami něco myslela, dolehlo na mě

to kouzlo. Třeskuté, putovní kouzlo bytí a nebytí. A dolehlo tak silně, že jsem, nevěda, jak s tím líp naložit, bezděčně sáhl po tom, co bylo nejbliž. Na jeden zátah jsem si vyhonil péro. Zatímco zdravotní sestry opatrně přemísťovaly Learyho hlavu na tác, vystřelil jsem se nad souvislou vrstvu mraků, až se mi zablesklo před očima, a pak spadl z hrušky, jen to žuchlo.

Když jsem se pak ráno vzbudil, našel flek na posteli a celé se mi to tak trochu ještě vrátilo, uvědomil jsem si dvě věci... jednak, že ten skandální pestrokošiláč nemohl být zas tak špatný chlap, když měl takovýhle smysl pro humor, a hlavně, že do té pitomé práce už nepůjdu. Zavolał jsem jim, že to vzdávám, udělal si pořádnou snídani a šel se projít do Grébovky.

Jestli jsem si mohl být vůbec něčím jistý, tak jedině tím, že budoucnost tímto podala minulosti nešikovnou, vrásčitou opičí packu z okna rozjíždějícího se pantografu. Sbohem, krajino! Ahoj, ahoj!

S konečnou platností jsem to pochopil, když se ke mně Na Slamníku přitočil Richard Tymeš, živé zrcadlo umírající doby, zametl mi nos fousama, vyzářil na mě svou denní dávku česneku a povídá: „Pa... panáčku, ko... nečně se mi líbíš... tyyy... tys byl dycky takovej cizí, jako dybys byl mi... mimo, a teď seš konečně tady, há, há... rozumíš!“

28.

Celé dny jsem chodil po bytě sem a tam, sem a tam. Zevrubně jsem pozoroval kuchyň. Kuchyň vypadala jako záběr kamery na město z bombardéru ve chvíli, kdy se už otevřely dveře pumovnice a ježíšek se sype dolů. Pozoroval jsem pokoj. Pokoj vypadal jako pohled z batyskafu na vrak lodi, zapadávající bahnem dva kilometry pod hladinou. Vzal jsem namátkou knihu z knihovny a otevřel ji. Kniha se nějak jmenovala a někdo ji napsal. Byly tam spousty popsaných

stránek. Všude se hemžila písmena. Vůbec jsem nepochyboval o tom, že něco znamenají.

Zvedl jsem telefon a zavolał Jířovi.

„Nazdar, to sem rád, že voláš, já se zrovna chystal onanovat a tys mi to přetrh, tak teď snad budu dělat něco užitečnějšího...“, halasil srdečně Jířa.

Zvláštní... Celá léta jsem neslyšel, že by se o tom někdo i jen zmínil, a poslední dva tři roky se najednou všichni jen tak mezi řečí svěřují, že oni taky.

„No, já chtěl dneska po ránu taky, ale nakonec sem si radši upek zembábu, dal sem tam do rumu naložený hrozinky, a těma hrozin-kama se to tak náak zahlušilo,“ řekl jsem.

„Zembábu,“ pohoršil se Jířa, „na to seš snad ještě mladej...“

To mě trochu udivilo: „Jak, mladej! Zembábu mám rád!“

„Ale dej pokoj, takovej mladej a zembábu... na to máš ještě spoustu času,“ pokáral mě o osm let starší Jířa, „pod' radši ven!“

Tak jsem šel s Jířou ven.

29.

Potom jsme chodili s Pavlíkem křížem krážem po Letné. Pavlík šel od jednoho těžkého splínu k druhému a všechny ty jeho splíny měly jeden a ten samý kořen, a sice ženské. Naprosto bez nich nemohl existovat. Každé, kterou potkal, položil k nohám rovnou všechno: srdce, čas, budoucnost i veškerou naději, které byl momentálně schopen. Měl skrz naskrz galantní povahu. Jenomže mu ta bezvý-hradná oddanost vždycky vydržela jenom pár dní, někdy i týdnů, a potom nastal kolaps, protože se mu připletla do cesty další ženská a jemu se zezdálo, že mu už zase někde něco uniká... A protože Pavlík nebyl cynik, tak ho to pokaždé, to jest bezmála pořád natvrdo žralo a rozežíralo. Díky tomu měl neobyčejně vytříbený smysl pro

přítomnost. Uměl si vážit každé minuty, kdy po něm zrovna nikdo nic nechce. Platil troje alimenty. Nikdy se nelitoval. Nevedl řeči o životě, o sobě, o stavu duše. Instinktivně neměl rád nikoho, kdo přikládá moc velkou váhu slovům, protože z praxe věděl, jak hanebnou roli všechna ta slova nakonec hrají. Konverzační pětiminutovky, příležitostné radovánky, neotesané vyprávěnky. Přítomnost! To bylo hřiště, na kterém Pavlik nikdy nikoho nezarmoutil. Byla radost s ním pít.

Ze stromů už padalo listí a ve vzduchu byla železná a hliníková chuť podzimu, a Letná byla obestřena jakýmsi pozoruhodným kouzlem: ačkoliv nám už definitivně došly prachy a neměli jsme se za co najíst, co pít bylo pořád. Pořád se objevoval někdo, kdo nás spontánně zval. Na rozdíl ode mě měl Pavlik všude spoustu známých. Výčepáci mu automaticky tykali. Každá druhá ženská mu po pěti minutách nezávazné konverzace byla ochotná poskytnout nocleh.

Hráli jsme šipky. Kecali. Mlčeli. Sledovali jsme z okna hospody, jak zedníci na lešení otloukají starou fasádu. Jak se po tyrkysovém nebi natahují nitky vysoko letících tryskáčů. Tu a tam jsme se neuhlídali a vzpomínali na lepší časy. Znali jsme se koneckonců už dost dlouho. Ten ředitel, co obědval chleba s kečupem, to byl taky on.

Pokaždé, když už jsme pro ten den nemohli dál, jsme se uložili v nějakém bytě na koberec, přikryli se kabátem jako rodní bratři a pár hodin spali; potom jsme sešli po schodech, vyšli před barák, podívali se, kde jsme, a zamířili do Šlechtovky nebo na Spartu, protože jsme potřebovali kafe. Praha už byla dávno na nohou a po ulicích chodilo tolik tajemných krasavic všech možných barev a tvarů, až Pavlik ztrácel řeč. Chvillemi měl jasnou představu, že by se chtěl seznámit s takovou drobnější tichou černovláskou, kdyby mu trochu rozuměla; potom ale zas měl dojem, že by to mohla být třeba i vyšší blondýna, pokud by nebyla blbá a měla aspoň garsonku. Ale když proti nám po cestě ze Stromovky vyjeli dva policisté

na koních – to byla tehdy taky velká novinka – a jeden z nich byla rusovlasá dorostenka v uniformě, vybavená přidrzlým nosem, metr dlouhým pendrekem a prsisky, která se v běžném občanském životě snad ani nevyskytují, tak jsme si oba chaoticky zapálili, chuť cigarety nás rychle vrátila do reality a šli jsme se podívat, jestli už otevřeli v Oboře.

30.

Vydrželi jsme to čtrnáct dní. A pak jsem toho najednou měl dost.

Napadlo mě, že bych se mohl sebrat a jet domů. Aha, to je nápad, řekl jsem si... To je nápad! Byl jsem tou ideou plně zaujat. Zkoušel jsem si vzpomenout, kdy jsem byl naposled aspoň dva dny v kuse doopravdy sám. Aniž se někdo staval, aniž jsem někomu zavolal. Dospěl jsem k závěru, že se mi to nepoštěstilo už takových dvacet let. Pořád bylo něco. Hospody, ženské, kamarádi. Něco, někde, s někým. Smích, smích a smích...

Tak jsem se sebral a šel jsem na tramvaj. V tramvaji jsem se posadil na sedadlo pro invalidy, protože jinde nebylo místo. Po chvíli s heknutím dopadl na protější sedadlo veliký růžový šedesátník v červeném bomberu s nápisem Chicago Bulls, v červivě bílých, nafouklých sportovních botkách, tučný vousatý whiskomil s bílým trávničkem na hlavě, zastřiženým s mrtvičnatou pečlivostí do tvaru pařezu. Vše korunoval bělounký copánek v týle. Veliké, zkažené pražské dítě. Chlap, který nejspíš za celý život pro nikoho neudělal nic dobrého, protože toho prostě není schopen. Který se schází jen se sobě podobnými v hospodě nebo v nějakém „klubíku“: „Tyvoé, todidoprdelé, dyž nepoznáš panůů! Helé, Fanda zapustil knír, Fandó, Fandikůů, pocem ty starej blbčéé, co to máš nahuběéé, jak budeš ted'ka lízááát! Proč si nebyl minule v sauněéé...“ Chvíli doufám, že si všimne, že hlavní důvod, proč se nemůže ještě víc rozvalit, jsou

moje kolena. Ale kocovina mi zvoní v hlavě, a tak nakonec uhýbám já. Někdy je klid vzácnější než co jiného.

Stálo by za to přepadnout tohohle Wericha někde v průjezdu, omámit chloroformem, a přímo tam, v mdlém puchu odpadků, mu opatrně odstříhnout ten porevoluční copánek, to falešné military and country mládí. Aby až se za soumraku probere a zamíří domů, naplněn zmatenými pokusy rozpomenout se, co se vlastně stalo, aby až napočtvrté konečně odemkne a vstoupí do předsíně, aby neforemná stařena ve sportovních pantoflích za tři tisíce, naditá v kovově lesklém body, s odbarveným ježkem, od televize vyjekla: „To seš ty... chceš toust...? ... No Mirdo...! Kde máš vohooon!!!“

Ve vestibulu metra na Vltavské mi zlatovlasá dívenka strčila do ruky červený letáček. Obyčejně to vyhazuju, aniž se dívám, co tam je. Tentokrát jsem se podíval. *Museum of medieval TORTURE instruments, Colloredo-Mansfeld Pallace, Karlova 2, Prague 1, open daily 10,00–22,00*, stálo tam.

31.

Vracím se metrem domů. Ve vagónu zírají rovně před sebe dvojice, které si už všechno řekly. Pár školaček se šťastně dusí nad časopisem *Dívka*. Dáma se zapudrovanými vráskami směřuje do divadla, na sobě kožich, vrátili barák, syn v Kanadě, dcera za Čechošvýcara, muž prostatu jak okurku. Opodál vystavuje ušlechtilý profil mnich v kutně; nedívá se, ale hledí, zálibně po sobě pokukuje, špulí do černého skla ješitnou pusinku. Když vystupuje, kráčí středem nástupiště, uvidí studentíka, přimotá se, šlápne mu důkladnou katolickou botou na nohu a dotčeně zatroubí spravedlivým nosovým tónem: „Promiňte...“

U dveří postává rodinka. Vážně mezi sebou rozmlouvají ponurým turistickým jazykem. On celý v modrém, v saku se zlatými knoflíky.

Mezi rodiči synáček, tak deset let, oči po mámě. Všímá si, že se na ně dívám. Přistoupí ke mně, zadívá se zkoumavě vzhůru a bum! Pěstičkou do břicha. Rodiče se chápavě, civilizovaně usmívají: „*Ooo! Óóóó! Doufáme, že se nic nestalo... Je živější naše dítě, živější je náš buršíček... Jóóó... Omluvte poněkud... jóóó*“

Parchant se rozmáchne a bum, další rána.

Asi by měl právě teď, ne dřív a ne později, dostat facku. Ruka mě, pravda, svrbí. Ale co pak... Matka omdlí, už tak dost zarudlý otec dostane na fleku infarkt... Možná je to ale naopak sportovec... box, veslování, římsa u krbu plná pohárů, možná ovládá bojová umění, je to modrý baret, sloužil u jednotek UNPROFOR, dokáže zabít složeným výtiskem Penthousu! Dítě se ve státě, který směřuje do struktur, nebije, pane! To jsme snad někde na Balkáně...! Jsou jistá práva a zásady, jisté... zásady...!

A tak stojím, nordický synáček mě mydlí do břicha, rodiče tak trochu rozpačitě přihlížejí, možná by rádi něco řekli nebo udělali, ale naprosto nevědí co. Lidi koukají, nějaká paní se na mě dívá káravým pohledem: Tatínku, uklidněte si syna, to náš Míla by si tohle v životě nedovolil... kdoví jestli je to vůbec tvoje... blondáček...

Všichni čekají, co udělám. Jenomže já neudělám nic. Dívám se před sebe a mlčím. Neberu ho na vědomí. To, prevít, nečekal. Byl připraven ječet, byl připraven praštit sebou na zem, kdyby něco, vzteky se posmrkat, hystericky kopat do dveří, s nudlí u nosu utéct k rodičům a zákeřně žalovat, že támhleten pán...

Jenomže tady, hajzlíku, není holubník! Tady je střední Evropa!

Emil Hakl
Konec světa

Ilustrace na obálce Your lovely art/Shutterstock.com
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 10. 9. 2021

ISBN 978-80-274-1806-0 (epub)
ISBN 978-80-274-1807-7 (pdf)
ISBN 978-80-274-1808-4 (prc)